

**TUKUMA NOVADA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2022.-2028. GADAM
PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS
ANALĪZE**

TUKUMS, 2022

APSTIPRINĀTA
ar Tukuma novada domes
30.03.2022. lēmumu (prot. Nr. 6, 3.§)

TUKUMA NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.-2028. GADAM

PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Vāka un satura foto: Tukuma novada pašvaldība

TUKUMS, 2022

SATURS

IEVADS	4
1 DEMOGRĀFIJA	7
2 IZGLĪTĪBA	16
2.1 PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBA	17
2.2 VISPĀRĒJĀ PAMATIZGLĪTĪBA UN VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA	19
2.3 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES UN INTEREŠU IZGLĪTĪBA	23
2.3.1 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES KULTŪRIZGLĪTĪBA	23
2.3.2 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES SPORTA IZGLĪTĪBA	24
2.3.3 INTEREŠU IZGLĪTĪBA	27
2.4 PROFESIONĀLĀ IZGLĪTĪBA	27
2.5 AUGSTĀKĀ IZGLĪTĪBA	29
2.6 PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA	30
2.7 APTAUJAS REZULTĀTI	32
3 KULTŪRA	35
3.1 BIBLIOTĒKU PAKALPOJUMI	35
3.2 KULTŪRAS CENTRI UN AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVU DARBĪBA	39
3.2.1 KULTŪRAS CENTRU DARBĪBA	39
3.2.2 IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBA AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVOS	42
3.3 MUZEJI (AKREDITĒTI) UN TO PAKALPOJUMI	44
3.4 KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	46
3.5 APTAUJAS REZULTĀTI	47
4 SPORTS UN SABIEDRĪBAS VESELĪBAS VEICINĀŠANA	50
4.1 SPORTA DZĪVES RAKSTUROJUMS	50
4.2 SPORTA INFRASTRUKTŪRAS PIEEJAMĪBA UN TĀS NOVĒRTĒJUMS	51
4.3 APTAUJAS REZULTĀTI	55
5 VESELĪBAS APRŪPE	57
5.1 PRIMĀRĀ VESELĪBAS APRŪPE UN NEATLIEKAMĀ MEDICĪNISKĀ PALĪDZĪBA	57
5.2 ZOBĀRSTNICĪBA, AMBULATORIE UN STACIONĀRIE VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMI	58
5.3 VESELĪBAS APRŪPES CILVĒKRESURSI	62
5.4 APTAUJAS REZULTĀTI	63
6 SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA	66
6.1 SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA	66
6.2 SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	67
6.3 SOCIĀLĀS NOZARES CILVĒKRESURSI	69
6.4 ĢIMENES UN BĒRNI	70
6.5 APTAUJAS REZULTĀTI	71
7 PĀRVALDĪBA	73
7.1 PĀRVALDĪBA, IT INFRASTRUKTŪRA UN CILVĒKRESURSI	73
7.2 PAŠVALDĪBAS PAKALPOJUMU DIGITALIZĀCIJA UN IT DROŠĪBA	74
7.3 PAŠVALDĪBAS TĒLS UN KOMUNIKĀCIJA	75
7.4 EFEKTĪVA PUBLISKĀS PĀRVALDES DARBĪBA, LĪDZDARBOJOTIES IEDZĪVOTĀJIEM UN UZŅĒMĒJIEM	77
7.5 JAUNATNES POLITIKA	78
7.6 APTAUJAS REZULTĀTI	80
8 DROŠĪBA	83
8.1 CEĻU SATIKSMES DROŠĪBA	85
8.2 CIVILĀ AIZSARDZĪBA	87
8.3 APTAUJAS REZULTĀTI	89

9	EKONOMIKA	91
9.1	EKONOMISKI AKTĪVĀS KOMERCSABIEDRĪBAS.....	91
9.2	VADOŠĀS NOZARES NOVADĀ	92
9.3	INDUSTRIALIZĀCIJAS UN RAŽOŠANAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE	95
9.4	OSTAS UN LIDOSTAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE	96
9.5	TŪRISMS.....	97
9.6	LAUKSAIMNIECĪBA.....	100
9.7	MEŽSAIMNIECĪBA.....	102
9.8	NODARBINĀTĪBA.....	103
9.8.1	BEZDARBA LĪMENIS UN TĀ IZMAIŅAS.....	103
9.8.2	ATALGOJUMS	104
9.8.3	DARBASPĒKA SVĀRSTMIGRĀCIJA	105
9.9	APTAUJAS REZULTĀTI	106
10	MOBILITĀTE	112
10.1	AUTOMOBILIZĀCIJA UN SABIEDRISKAIS TRANSPORTS	112
10.2	GALVENĀS TRANSPORTA PLŪSMAS UN SATIKSMES INTENSITĀTE	113
10.3	STARPTAUTISKĀ SAVIENOTĪBA	113
10.4	AUTOCEĻU INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS	113
10.5	APTAUJAS REZULTĀTI	114
11	INFRASTRUKTŪRA.....	117
11.1	KOMUNĀLĀ INFRASTRUKTŪRA, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN MĀJOKĻI .	117
11.2	KOMUNĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMU GALVENIE RAKSTURLIELUMI	118
11.3	ŪDENSŠAIMNIECĪBAS SISTĒMU ĪSS RAKSTUROJUMS	119
11.4	SILTUMAPGĀDES SISTĒMU ĪSS RAKSTUROJUMS	120
11.5	ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	120
11.6	MĀJOKĻI.....	121
11.7	APTAUJAS REZULTĀTI	122
12	VIDE	124
12.1	DZĪVNIEKU LABTURĪBA.....	124
12.2	PUBLISKĀ ĀRTELPA UN TERITORIJU VAI PILSĒTU UN CIEMU LABIEKĀRTOJUMS..	124
12.3	DABAS UN ZEMES RESURSI UN TO AIZSARDZĪBA.....	125
12.4	GAISA KVALITĀTE	126
12.5	ENERGOEFEKTIVITĀTE UN KLIMATA PĀRMAIŅAS.....	126
12.6	APTAUJAS REZULTĀTI	127
	ILUSTRĀCIJU SARAKSTS	128
	TABULU SARAKSTS.....	132
	KARŠU SARAKSTS.....	134
	SAĪSINĀJUMU SARAKSTS.....	135

IEVADS

Tukuma novada attīstības programma 2022.-2028. gadam (turpmāk tekstā - Attīstības programma) ir Tukuma novada pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

Attīstības programma ir izstrādāta pēc 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas. Ar 2021. gada pašvaldību vēlēšanās jaunievēlētajās pašvaldības domes pirmo sēdi 2021. gada 1. jūlijā izbeidzās visu bijušo Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novadu pašvaldību domju pilnvaras un jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldība ir attiecīgajā novadā iekļauto pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja.

Attīstības programma izstrādāta Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.-2042. gadam noteiktās pašvaldības ilgtermiņa attīstības vīzijas, stratēģisko mērķu un ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai.

Izstrādē ir ņemti vērā valsts un plānošanas reģiona līmeņa plānošanas dokumenti - Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam (NAP2027, apstiprināts Saeimā 2020. gada 2. jūlijā, un tā īstenošana ir sākusies no 2021.gada), Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027. gadam (2. redakcijas projekta sabiedriskā apspriešana notika 2021. gadā no 10. novembra līdz 10. decembrim), kā arī Latvijas Republikas ministriju nozaru pamatnostādnes un novada nozaru attīstības plāni.

Attīstības programmas izstrādē ir ievēroti šādi attīstības plānošanas un reģionālās attīstības principi:

- Ilgtspējības princips – teritorijas attīstība tiek plānota, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- Pēctecības princips – teritorijas attīstības plānošanas dokuments ir izstrādāts, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- Vienlīdzīgu iespēju princips – nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- Nepārtrauktības princips – teritorijas attīstību tiek plānota nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamās risinājumus;
- Atklātības princips – teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē ir iesaistīta sabiedrība un nodrošināts informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātums;
- Integrētas pieejas princips – ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti ir saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses ir koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes ir saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
- Daudzveidības princips – teritorijas attīstība tiek plānota, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- Savstarpējās saskaņotības princips – teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde noris, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

Attīstības programmu veido četras sadaļas katra savā sējumā:

1. **Pašreizējās situācijas analīze** - raksturoti galvenie situāciju raksturojošie fakti, attīstības tendences, problēmas un nepieciešamie risinājumi 12 nozarēs.
2. **Stratēģiskā daļa** - izstrādāta, ņemot vērā tematisko darba grupu un speciālistu diskusiju rezultātus. Ietverts koncentrēts pašreizējās situācijas kopsavilkums, vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi. Pamatota vidēja termiņa prioritāšu un rīcības virzienu atbilstība augstāka līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Aprakstīta īstenošanas uzraudzības kārtība un satur informāciju par uzraudzības ziņojuma sagatavošanas periodiskumu, analizējamajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

3. **Rīcības un investīciju plāns** – apvienots un sagatavots septiņu gadu periodam, tajā norādītas nepieciešamās darbības un plānotie investīciju projekti stratēģiskajā daļā noteikto 8 rīcības virzienu un uzdevumu sasniegšanai.

4. **Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem** - sniegta informācija par sabiedrības līdzdalības aktivitātēm - diskusijām, aptaujām un publiskās apspriešanas rezultātiem.

Šajā sējumā ir iekļauta **Pašreizējās situācijas analīze** 12 nozarēs: 1. demogrāfija, 2. izglītība, 3. kultūra, 4. sports un sabiedrības veselības veicināšana, 5. veselības aprūpe, 6. sociālā aizsardzība, 7. pārvaldība, 8. drošība, 9. ekonomika, 10. mobilitāte, 11. infrastruktūra, 12. vide.

Attīstības programmas izstrādātājs ir Tukuma novada pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļa un personu apvienība SIA “Konsorts” un SIA “AC Konsultācijas”.

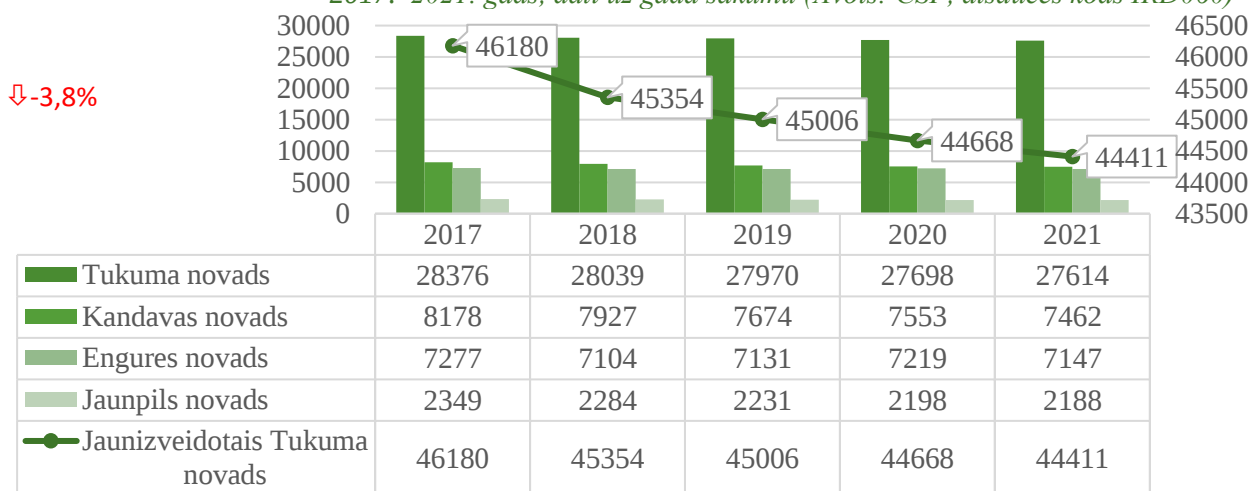
DEMOGRĀFIJA

1 DEMOGRĀFIJA

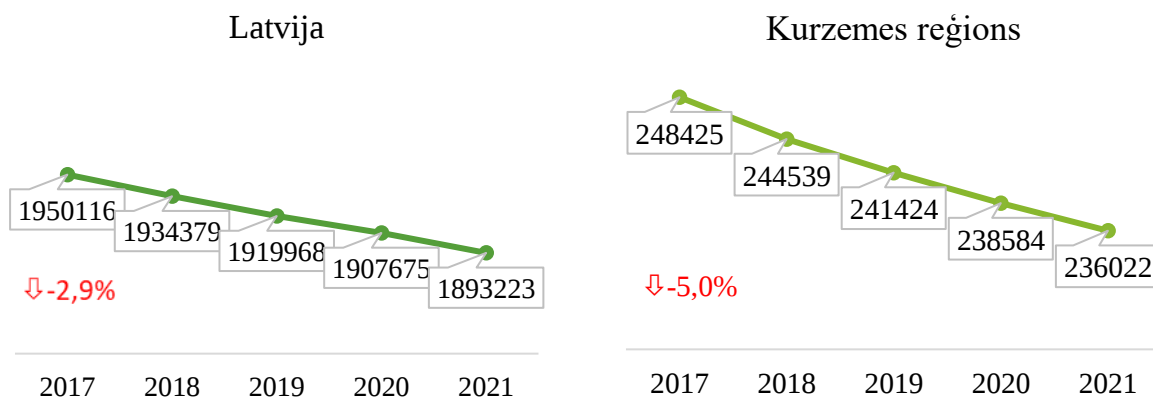
Demogrāfiskā situācija reģionā raksturo sociālo ilgtspēju un izaugsmes iespējas. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem 2021. gada sākumā jaunizveidotajā Tukuma novadā, kurā apvienoti bijušie Engures, Jaunpils, Kandavas un Tukuma novadi, dzīvoja 44411 iedzīvotājs.¹ Tas ir 2,3% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. 62,2% no visiem jaunizveidotā novada iedzīvotājiem dzīvoja bijušajā Tukuma novadā, 16,8% – Kandavas novadā, 16,1% – Engures novadā un 4,9% – Jaunpils novadā. Kopš 2017. gada sākuma iedzīvotāju skaits jaunizveidotā novada teritorijā ir samazinājies par 1769 iedzīvotājiem jeb 3,8%.²

Ilustrācija 1.1. Iedzīvotāju skaita dinamika jaunizveidotajā Tukuma novadā un to veidošajās novados, 2017.–2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods IRD060)

Jaunizveidotajā Tukuma novadā iedzīvotāju skaits kopš 2017. gada sākuma ir sarucis straujāk nekā Latvijā kopumā (-2,9%), bet ne tik strauji kā Kurzemes reģionā (-5,0%).

Ilustrācija 1.2. Iedzīvotāju skaita dinamika Latvijā un Kurzemes reģionā, 2017.–2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods IRD060)

¹ Kopš 2020. gada CSP publicē datus par iedzīvotāju skaitu pēc reģistrētās dzīvesvietas. Dokumentā izmantoti arī dati par iedzīvotāju skaitu pēc iedzīvotāju faktiskās dzīvesvietas, ja nav pieejami iedzīvotāju skaita dati pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas.

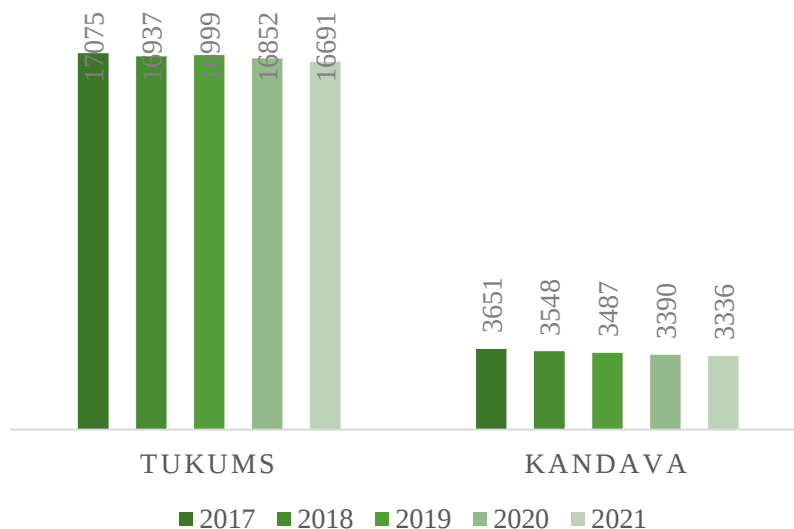
² Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem 01.01.2021. jaunizveidotā Tukuma novada teritorijā dzīvoja 47556 iedzīvotāji, no kuriem bijušajā Tukuma novadā – 29834, Kandavas novadā – 8039, Engures novadā – 7381 un Jaunpils novadā – 2302.

Kopš 2017. gada sākuma iedzīvotāju skaits ir samazinājies gan abās jaunizveidotā novada pilsētās – Tukumā (-2,2%) un Kandavā (-8,6%), gan arī lielākajā daļā pagastu. Iedzīvotāju skaits ir nedaudz pieaudzis Engures pagastā (2,9%), Zentenes pagastā (2,4%), Džūkstes pagastā (0,6%) un Sēmes pagastā (0,4%).

Ilustrācija 1.3. Iedzīvotāju skaita dinamika uz izmaiņas % jaunizveidotā Tukuma novada pagastos, 2017.–2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucis kods IRD060)

Ilustrācija 1.4 Iedzīvotāju skaita dinamika Tukuma un Kandavas pilsētās 2017.–2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods IRD060)

2009. gadā, kad notika iepriekšējā administratīvi teritoriālā reforma, iedzīvotāju skaits jaunizveidotā novada teritorijā bija 51485.

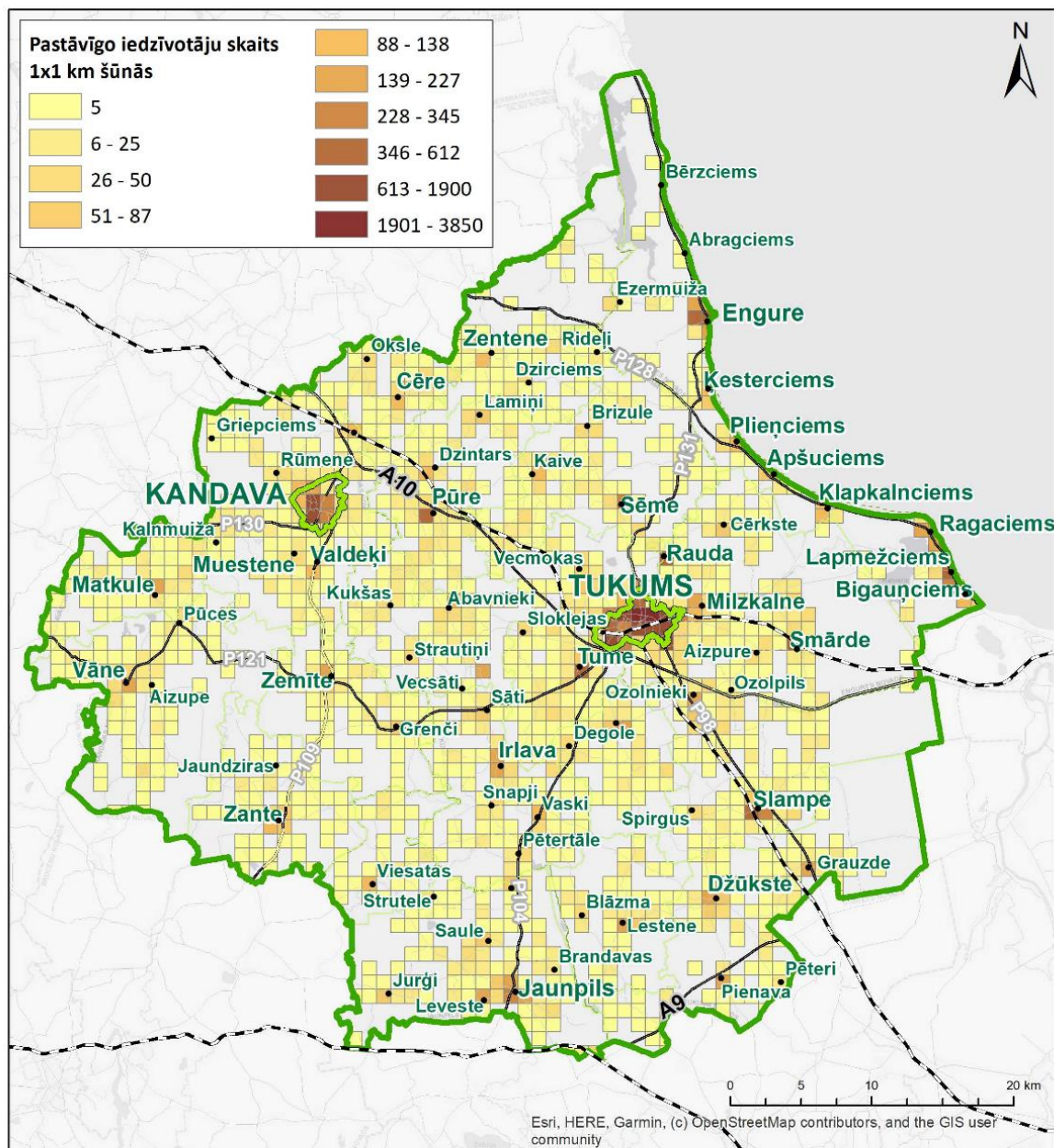
Tabula 1.1 Iedzīvotāju skaita izmaiņas jaunizveidotajā Tukuma novadā un to veidojošajos novados, 2009. un 2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods IRS030)

Novads	2009	2021	Izmaiņas	Izmaiņas, %
Engures novads	7715	7147	-568	-7.4%
Jaunpils novads	2591	2188	-403	-15.6%
Kandavas novads	9466	7462	-2004	-21.2%
t.sk. Kandava	3971	3336	-635	-16.0%
Tukuma novads	31713	27614	-4099	-12.9%
t.sk. Tukums	18911	16691	-2220	-11.7%
Jaunizveidotais Tukuma novads	51485	44411	-7074	-13.7%

2021. gada sākumā visblīvāk apdzīvots ir bijušais Tukuma novads, kur iedzīvotāju blīvums uz 1 km² ir 24 (Tukuma pilsētā – 1256 iedz./km²), Engures novadā šis rādītājs ir 20, Kandavas un Jaunpils novadā – attiecīgi 12 un 11 iedz./km², Kandavas pilsētā – 356 iedz./km². Kurzemes reģionā šis rādītājs ir 18, un Latvijā – 30.³ Skatīt karti (Karte 1).

³ CSP dati, atsaucē kods IRD061

Karte 1. Iedzīvotāju skaits, blīvums un bezdarba rādītāji jaunizveidotajā Tukuma novadā, dati uz 2021. gada sākumu (Avots: CSP, NVA)

Apzīmējumi

- Tukuma novada robeža
- Bijušo novadu robeža
- Pagastu robeža
- Pilsētu robeža
- Dzelzceļa līnija

Galvenie autoceļi

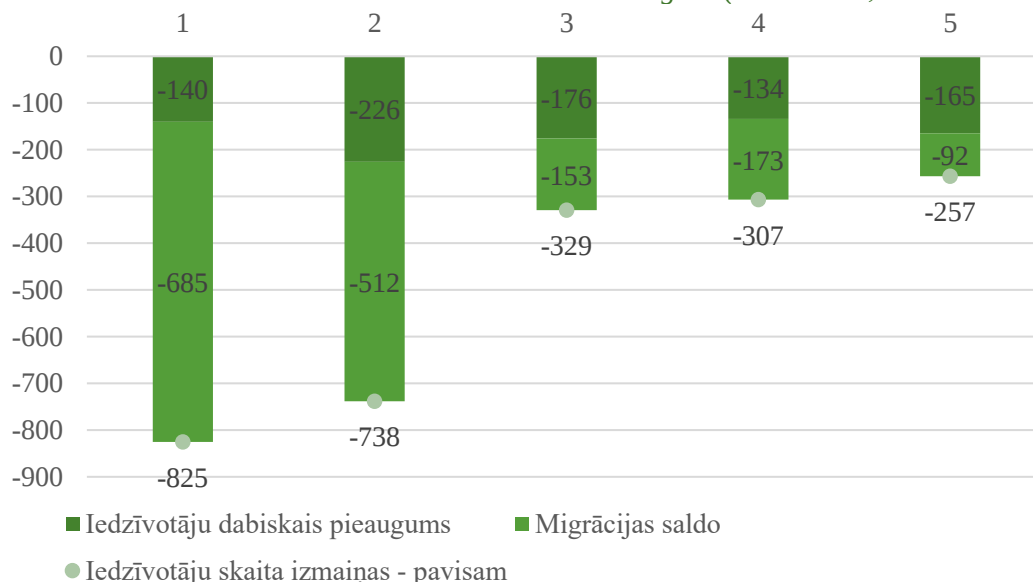
- ar asfalta segumu
- ar grants segumu
- Pārējie autoceļi

	Iedzīvotāju skaits	Demogrāfiskā slodze	Bezdarba līmenis
Engures novads	7 147	650	5.1
Jaunpils novads	2 188	577	5.5
Kandavas novads	7 462	592	5.7
KANDAVA	3 336	-	-
Tukuma novads	27 614	623	6.0
TUKUMS	16 691	-	-

*Iedzīvotāju bezdarba līmenis ir sīkāk raksturots sadaļā Ekonomika.

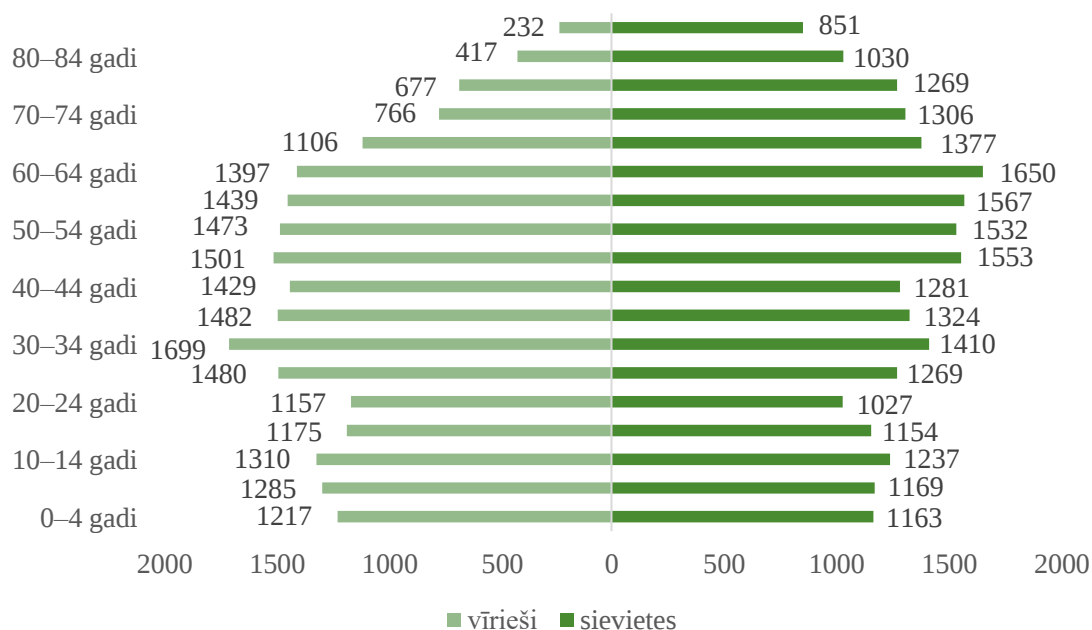
Iedzīvotāju skaita negatīvās izmaiņas ietekmē dabiskā pieauguma un migrācijas saldo rādītāji. Abi šie rādītāji jaunizveidotajā Tukuma novada teritorijā kopš 2016. gada ir negatīvi. Lielāks īpatsvars iedzīvotāju skaita samazinājumā, izņemot 2018. un 2020. gadu, ir negatīvajam migrācijas saldo, Latvijā kopumā lielāku īpatsvaru sastāda negatīvais dabiskais pieaugums. Kumulatīvi šajā periodā negatīvais migrācijas saldo gandrīz divkārt pārsniedz negatīvo dabisko pieaugumu.

Ilustrācija 1.5. Iedzīvotāju skaita izmaiņas jaunizveidotajā Tukuma novadā, 2016.–2020. gads (Avots: CSP, atsaucis kods IRS030)

2021. gada sākumā novada teritorijā dzīvoja 21242 vīrieši (47,8%) un 23169 sievietes (52,2%). Vecuma grupās 25–34 gadi vīriešu īpatsvars ir lielāks, savukārt sieviešu īpatsvars ir ievērojami lielāks visās vecuma grupās virs 60 gadiem.

Ilustrācija 1.6. Jaunizveidotajā Tukuma novada iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūra, 2021. gads, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucis kods IRD080)

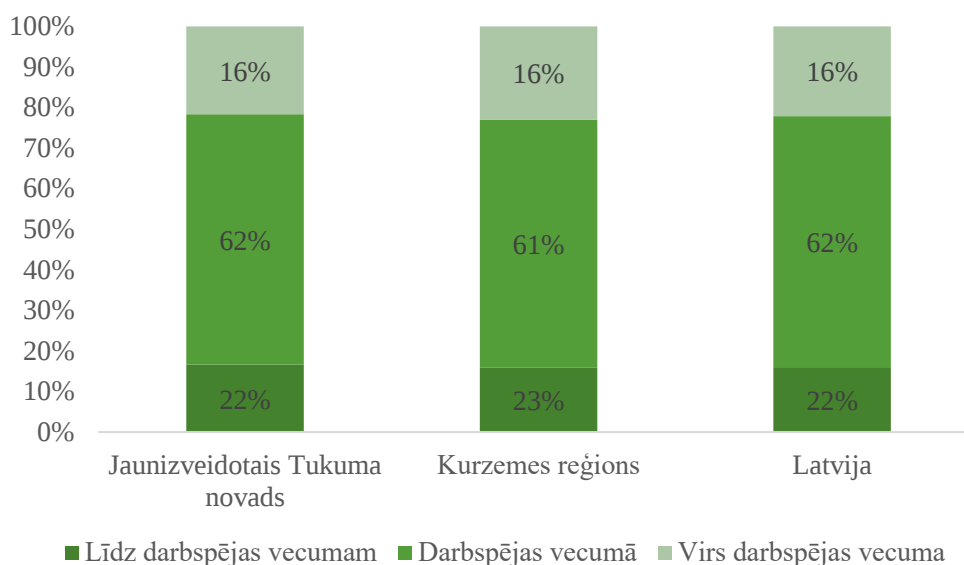

2021. gada sākumā iedzīvotāju vidējais vecums Engures novadā ir 45 gadi, Kandavas novadā – 43 gadi, bijušajā Tukuma novadā – 41 gads, Jaunpils novadā – 42 gadi, kas ir vienāds ar Latvijas vidējo iedzīvotāju vecumu. Kurzemes reģionā šis rādītājs ir 43. Latvijā šis rādītājs kopš 2017. gada

sākuma nav mainījies, Engures un Kandavas novadā tas par vienu gadu pieauga 2018. gadā, Jaunpils novadā un Kurzemes reģionā – 2019. gadā, un bijušajā Tukuma novadā par gadu palielinājās 2021. gadā.⁴

2021. gadā sākumā 62% jaunizveidotā novada iedzīvotāju bija darbspējas vecumā, 22% – virs darbspējas vecuma un 16% līdz darbspējas vecumam. Latvijā kopumā procentuāli iedzīvotāju sadalījums pēc darbspējas ir identisks, Kurzemes reģionā par vienu procentpunktu ir zemāks iedzīvotāju skaits darbspējas vecumā (61%) un attiecīgi par vienu procentpunktu ir lielāks iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma (23%).

Ilustrācija 1.7. Latvijas un jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju sadalījumā pēc darbspējas, dati uz 2021. gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods IRD080)

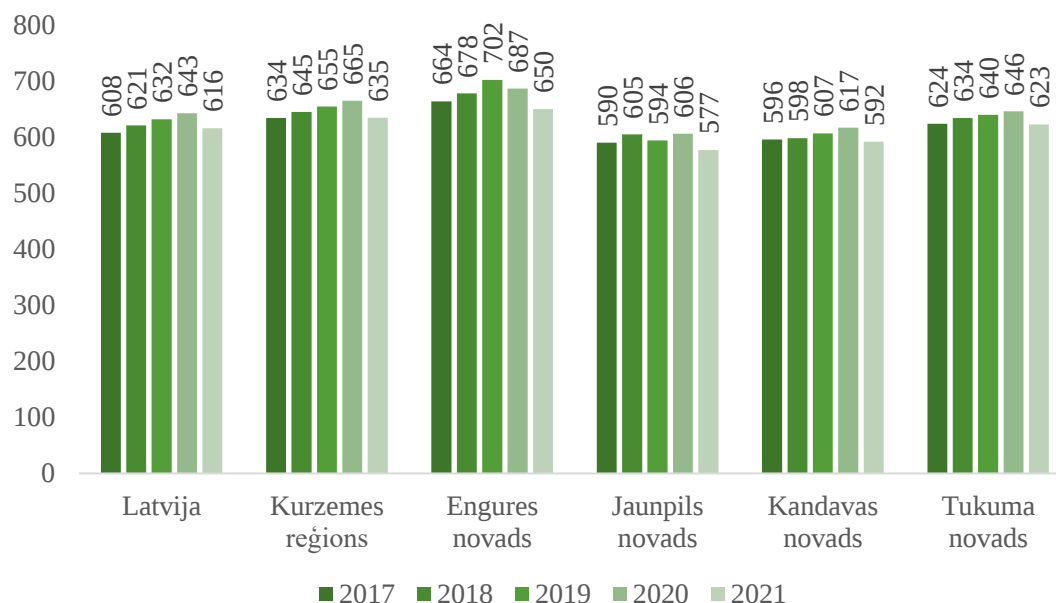

2021. gada sākumā demogrāfiskās slodzes⁵ līmenis Engures novadā – 650, bijušajā Tukuma novadā 623, Kandavas novadā – 592 un Jaunpils novadā – 577. Salīdzinājumam – vidēji Latvijā šis rādītājs ir 616, Kurzemes reģionā – 635. Visās apskatītajās teritorijās iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma būtiski pārsniedz iedzīvotāju skaitu līdz darbspējas vecumam, kas liecina par iedzīvotāju novecošanos.

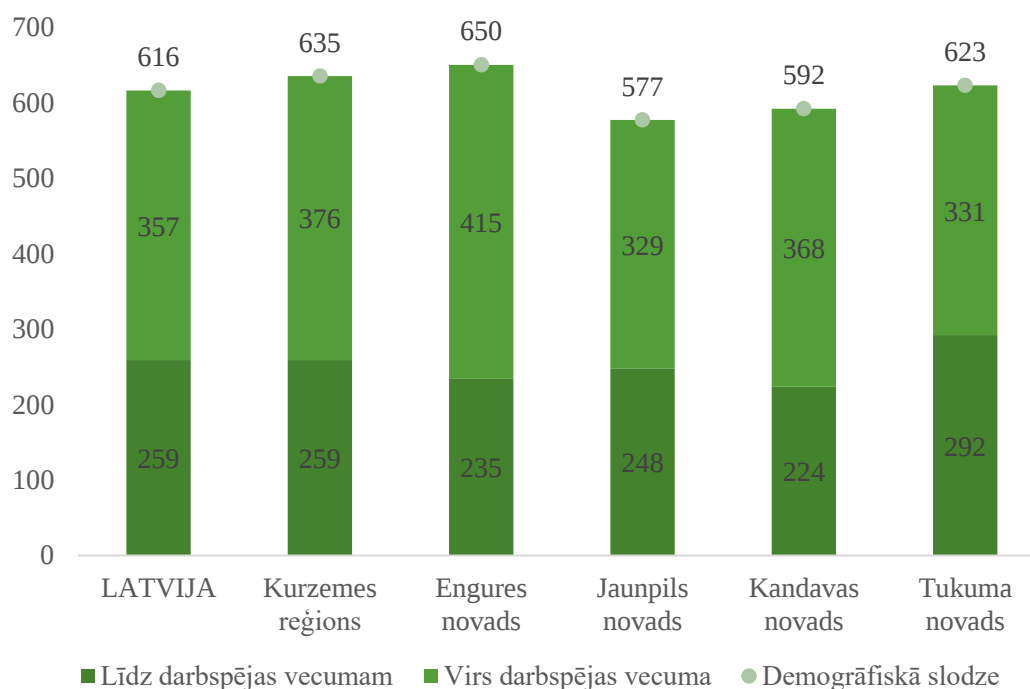
⁴ CSP dati, atsaucē kods RIG020.

⁵ Demogrāfiskā slodze ir darbspējas vecumu nesasnējušo un pārsnējušo personu skaita attiecība vidēji uz 1 000 personu darbspējas vecumā.

Ilustrācija 1.8. Demogrāfiskās slodzes līmenis Latvijā, Kurzemes reģionā un jaunizveidoto Tukuma novadu veidojošajos novados, 2017.–2021. gads⁶, dati uz gada sākumu (Avots: CSP, atsaucis kods IRD020)

Ilustrācija 1.9. Demogrāfiskās slodzes līmenis Latvijā, Kurzemes reģionā un jaunizveidoto Tukuma novadu veidojošajos novados, dati uz 2021. gada sākumu (Avots: CSP, atsaucis kods IRD020)

Diemžēl nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija un negatīvās migrācijas tendences, īpaši nomaļākajos pagastos, neļaus izvairīties no tālākas depopulācijas, un sagaidāms, ka no 2018. līdz 2030. gadam iedzīvotāju skaits apvienotajā Tukuma novadā saruks par 15,6%.

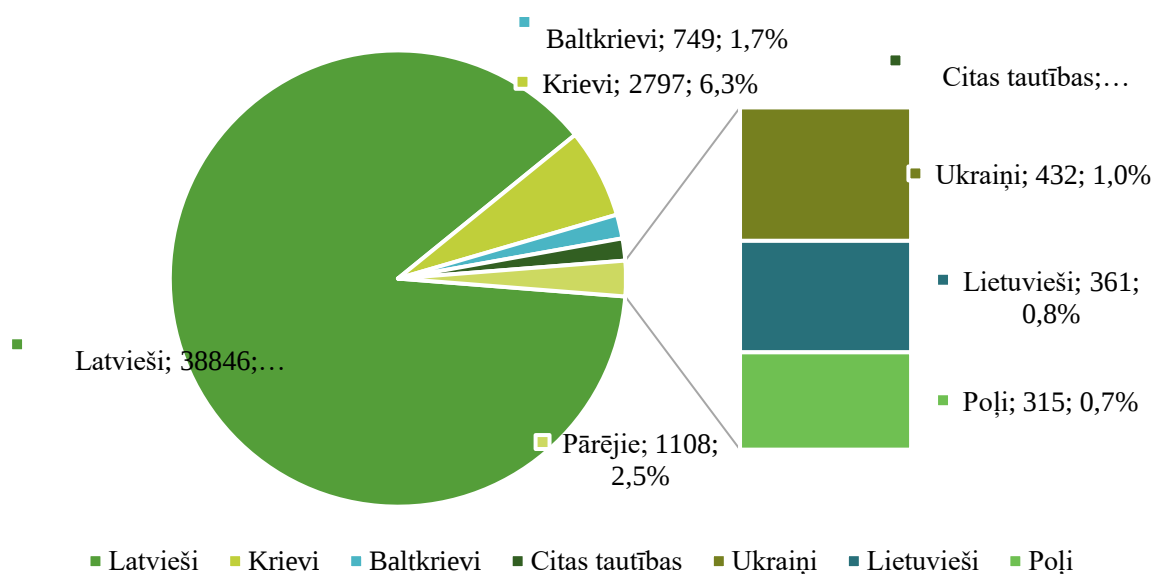
⁶ Līdz 2019. gadam CSP publicē datus pēc iedzīvotāju faktiskās dzīvesvietas, kopš 2020. gada – pēc reģistrētās dzīvesvietas.

Tabula 1.2. Iedzīvotāju skaita prognozes jaunizveidotajā Tukuma novadā (Avots: SIA “Jāņa sēta”, https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/profils_tukuma_apvienotais_n-1.pdf, konsultantu aprēķins)

Novads	Iedzīvotāju skaits 2021. gada sākumā ⁷ (CSP)	Izmaiņas pret 2009. gadu	Iedzīvotāju skaita prognozes uz 2030. gadu (Jāņa sēta, 2019)	Iedzīvotāju skaita izmaiņas 2030. gadā pret 2020. gadu, %
Engures novads	7147	-8%	6288	-12,0%
Jaunpils novads	2188	-14%	1918	-12,3%
Kandavas novads	7462	-17%	6295	-15,6%
Tukuma novads	27614	-12%	23531	-14,8%
Apvienotais TUKUMA novads	44411	-12%	38032	-14,4%
Vieta Latvijā pēc ATR (sākot ar lielāko pēc iedz. skaita)	9/35		12/35	

87,9% no visiem novada iedzīvotājiem ir latvieši, 6,3% – krievi, 1,7% – baltkrievi, 1,0% – ukraiņi. Pārējo tautību īpatsvars ir mazāks par 1%. Kopš 2017. gada sākuma iedzīvotāju sadalījumā pēc tautības nav bijušas būtiskas izmaiņas, un tādas nav sagaidāmas arī turpmāk.

Ilustrācija 1.10. Jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji sadalījumā pēc tautības, dati uz 2021. gada sākumu (Avots: CSP, atsaucē kods RIG0401)

2021. gada sākumā 95,6% no visiem novada iedzīvotājiem ir Latvijas pilsoņi, 3,4% – Latvijas nepilsoņi, 0,4% – Krievijas pilsoņi un 0,3% ir cita valstiskā piederība. Kurzemes reģionā un Latvijā kopumā Latvijas pilsoņu īpatsvars ir mazāks – attiecīgi 90% un 87%.⁸

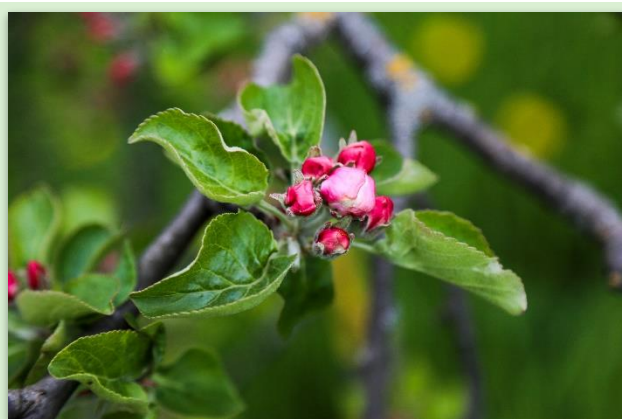
Iedzīvotāju skaita samazināšanās un iedzīvotāju novecošanās ir būtiskākās negatīvās tendences novadā.

⁷ Iedzīvotāju skaits pēc reģistrētās dzīvesvietas

⁸ CSP dati, atsaucē kods RIG030.

IZGLĪTĪBA

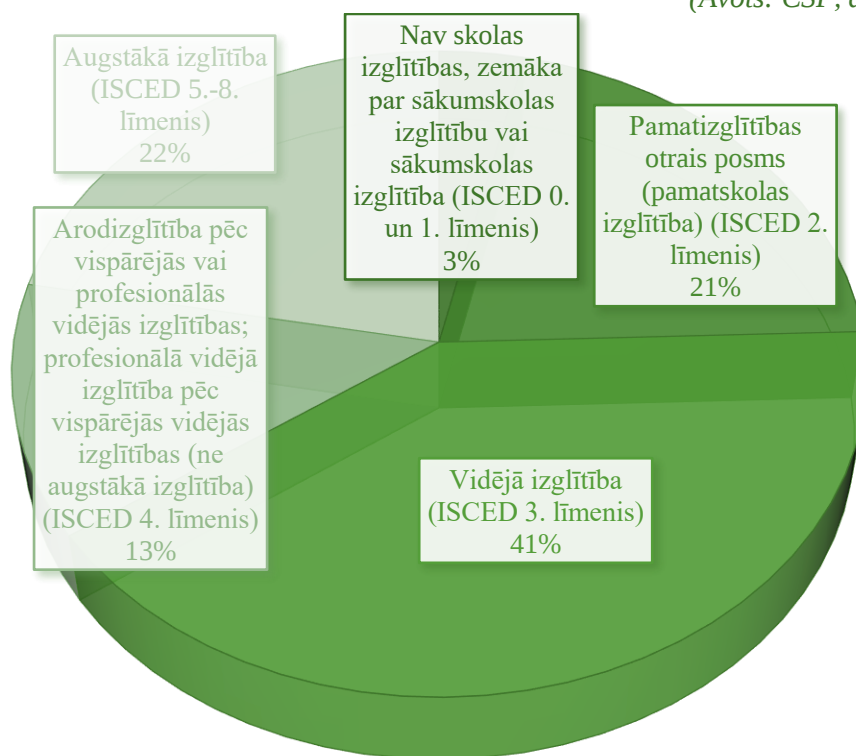

2 IZGLĪTĪBA

Izglītības piedāvājums jaunizveidotajā Tukuma novadā tiek īstenots visās četrās izglītības pakāpēs (pirmsskolas izglītība, pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un visos trijos izglītības veidos (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība). Izglītības pakāpēm un veidiem atbilstošās izglītības programmas īsteno pirmsskolas, vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, interešu izglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstākās izglītības iestādes. Pieaugušo izglītību īsteno arī mūžizglītības centri, uzņēmumi, nevalstiskās organizācijas u.c.

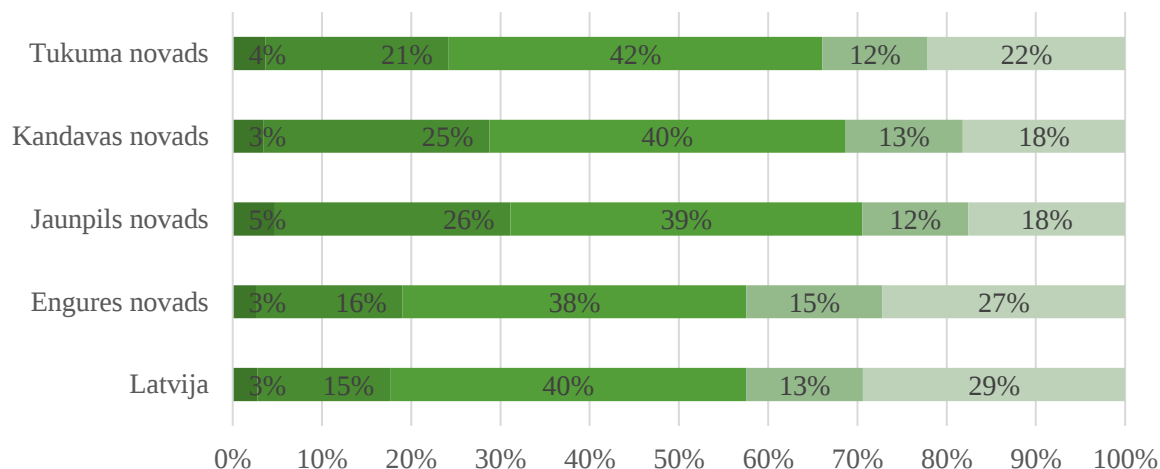
Vislielāko īpatsvaru no kopējā iedzīvotāju skaita vecuma grupā virs 15 gadiem 2019. gadā Tukuma novadā veidoja iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību (41%) (skat. Ilustrācija 2.1). Tā arī ir iedzīvotāju daļa, kurai darba tirgū saskaņā ar Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvo ziņojumu “Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm” tiek prognozēts vislielākais darbaspēka pārpalikums. Otra riska grupa ir iedzīvotāji ar pamatizglītību, kas veido 21% no iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem jaunizveidotajā Tukuma novadā (skat. Ilustrācija 2.1).

Ilustrācija 2.1. Tukuma novada iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa, % 2020. gadā (Avots: CSP, atsaucis kods IZT040)

Jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju 15 un vairāk gadu vecumā izglītības līmenis ir atšķirīgs novadu griezumā. Būtiskākās atšķirības ir iedzīvotāju īpatsvaram ar pamatizglītību un augstāko izglītību. Visaugstākais iedzīvotāju īpatsvars ar pamatizglītību ir Jaunpils novadā (26%) un Kandavas novadā (25%), viszemākais Engures (16%), kas ir tuvu Latvijas vidējam rādītājam (15%). Savukārt Engures novadā ir lielākais iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību (27%), kas ir tuvu Latvijas vidējam rādītājam (29%). Iedzīvotāju īpatsvars ar arodizglītību un profesionālo vidējo izglītību novados svārstās no 12% līdz 15%. (skat. Ilustrācija 2.2).

*Ilustrācija 2.2. Tukuma novada iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa, % 2020. gadā
(Avots: CSP, atsaucis kods IZT040)*

- Nav skolas izglītības, zemāka par sākumskolas izglītību vai sākumskolas izglītība (ISCED 0. un 1. līmenis)
- Pamatizglītības otrais posms (pamatskolas izglītība) (ISCED 2. līmenis)
- Vidējā izglītība (ISCED 3. līmenis)
- Arodizglītība pēc vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības; profesionālā vidējā izglītība pēc vispārējās vidējās izglītības (ne augstākā izglītība) (ISCED 4. līmenis)

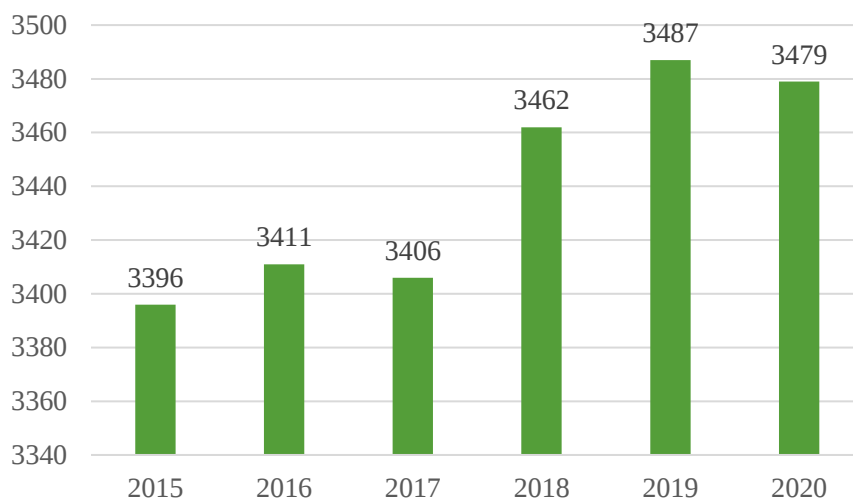
Jaunizveidotā Tukuma novada izglītības iestāžu tīklu 2021./2022. mācību gada sākumā veidoja 44 izglītības iestādes. Tai skaitā: 12 pirmsskolas izglītības iestādes (t.sk. 2 privātās), 3 sākumskolas, 12 pamatskolas, 1 speciālās izglītības iestāde, 6 vidusskolas (t.sk. 1 Valsts ģimnāzija), 8 profesionālās ievirzes izglītības iestādes (t.sk. 1 privātā), 2 profesionālās izglītības iestādes un 1 augstākās izglītības iestādes filiāle. Vislielākais izglītības iestāžu skaits ir bijušajā Tukuma novadā – 27. Izglītības iestāžu teritoriālais izvietojums atspoguļots kartē (skat. Karte 2).

2.1 PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBA

Pirmsskolas izglītības programma nodrošina izglītojamā sagatavošanu pamatzglītības ieguvei. Bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatzglītības ieguvei ir obligāta. Pirmsskolas izglītību un obligāto sagatavošanos pamatzglītības ieguvei no piecu gadu vecuma bērns var iegūt, apmeklējot pirmsskolas izglītības iestādi, skolu, ja tā īsteno pirmsskolas izglītības programmu, vai ģimenē, saņemot metodisku palīdzību izglītības iestādē, kura īsteno licencētu pirmsskolas izglītības programmu.

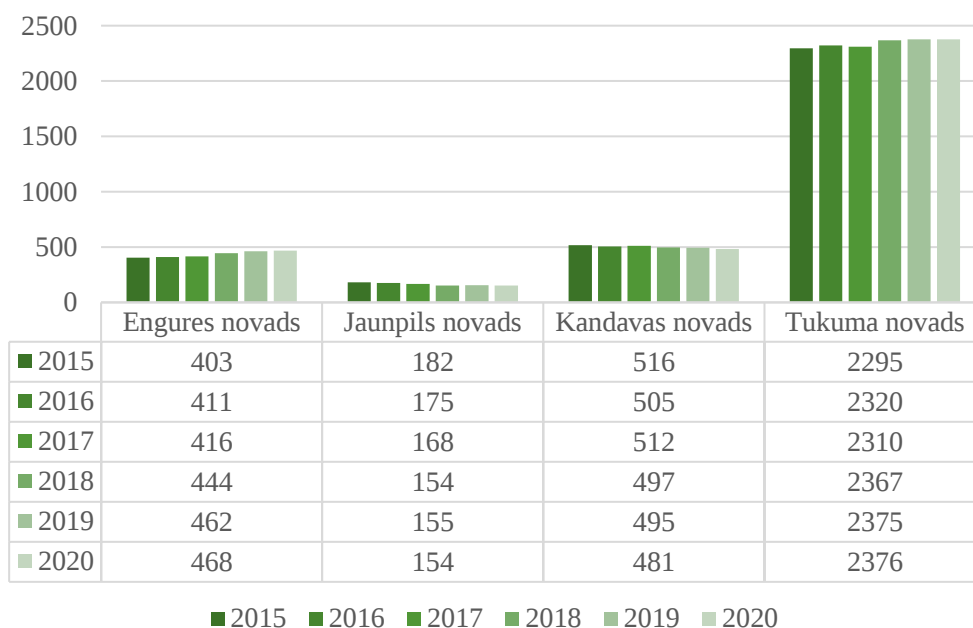
Kopējais bērnu skaits līdz sešu gadu vecumam novadā pēdējo piecu gadu laikā ir pieaudzis un stabilizējas (skat. Ilustrācija 2.3).

Ilustrācija 2.3. Bērnu skaits vecumā līdz 6 gadu vecumam jaunizveidotajā Tukuma novadā 2015.–2020. gads (Avots: CSP, atsaucis kods RIG010)

Tomēr bērnu līdz sešu gadu vecumam skaita dinamika bijušajos novados ir atšķirīga. Engures un Tukuma novadā bērnu skaits ir palielinājies, bet Kandavas un Jaunpils novadā bērnu skaits samazinājies (skat. Ilustrācija 2.4). Vislielākais pirmsskolas vecuma bērnu skaits 2020. gadā bija bijušajā Tukuma novadā (2376), vismazākais bijušajā Jaunpils novadā (154).

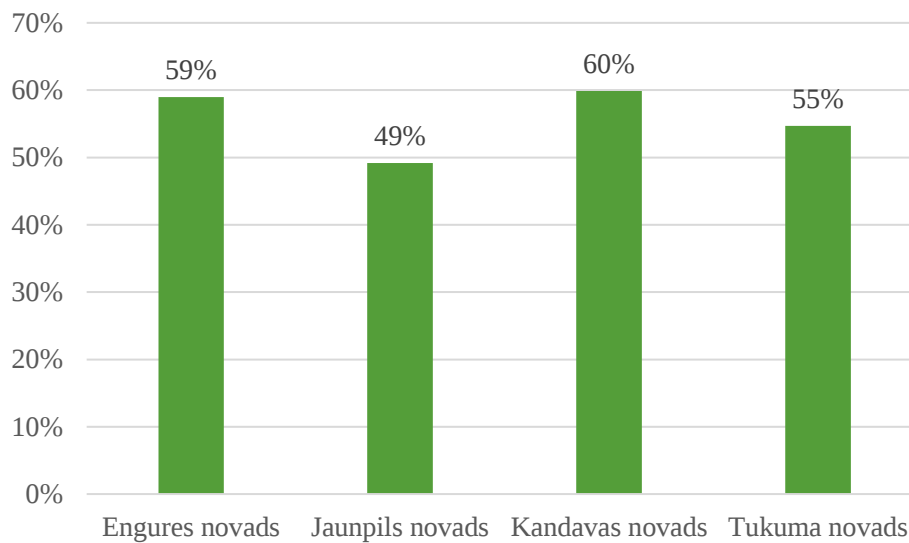
Ilustrācija 2.4. Bērnu skaits līdz 6 gadu vecumam jaunizveidotajā Tukuma novadā sadalījumā pēc ietvertajiem novadiem, 2015.–2020. gads (Avots: CSP, atsaucis kods RIG010)

Ņemot vērā bērnu līdz sešu gadu vecumam skaita dinamiku, var prognozēt, kas izglītojamo skaits periodā līdz 2027. gadam sociāli ekonomiskās situācijas uzlabošanās rezultātā stabilizēsies.

2021./2022. mācību gada 1. septembrī jaunizveidotajā Tukuma novadā darbojās 10 pašvaldības un 2 privātās pirmsskolas izglītības iestādes un 14 vispārīzglītojošās skolas, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas. Pirmsskolas izglītības iestāžu tīkls jaunizveidotajā Tukuma novadā un izglītojamo skaits atspoguļots kartē (skat. Karte 2). Vērtējot pirmsskolas vecuma bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs jaunizveidotajā Tukuma novadā 2021./2022. mācību gadā, secināms, ka 56% bērnu apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes. Vislielākais pirmsskolas izglītībā iesaistīto bērnu īpatsvars ir bijušajā Kandavas novadā (60%), vismazākais – bijušajā Jaunpils novadā (49%) (skat. Ilustrācija 2.5).

Ilustrācija 2.5. Bērnu līdz 6 gadu vecumam iesaiste pirmsskolas izglītības iestādēs jaunizveidotajā Tukuma novadā sadalījumā pēc novadiem, 2021./2022. mācību gads (Avots: CSP, atsaucis kods RIG010, Tukuma izglītības pārvalde)

Saskaņā ar Tukuma novada izglītības pārvaldes datiem 2021. gada 3. septembrī 240 bērniem ir aktuāls jautājums par vietas nodrošināšanu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē.

Kā liecina pētījums⁹, īpaši aktuāla problēma ir iekļaujošās izglītības nodrošināšana bērniem ar speciālām vajadzībām kā pirmsskolas tā arī pamatskolas un vidusskolas programmās. Kopumā novadā 18 izglītības iestādēs tiek īstenota 51 speciālās izglītības programma. Problēmas nereti skar bērnus ar vieglākiem traucējumiem, kur var atšķirties mācību iestāžu personāla un pedagoģiski medicīniskās komisijas vai citu medicīnisko atzinumu sniegušo speciālistu viedokļi par iekļaujošās programmas piemērotību konkrētam bērnam. Nereti atbalsta resursu un reizēm arī izglītības iestādes pedagogu zināšanu, pieredzes un izpratnes trūkums darbā ar speciālo vajadzību bērniem ir iemesls iestādes darbinieku spiedienam uz bērna vecākiem, mudinot viņus mainīt izglītības iestādi un turpināt mācības.

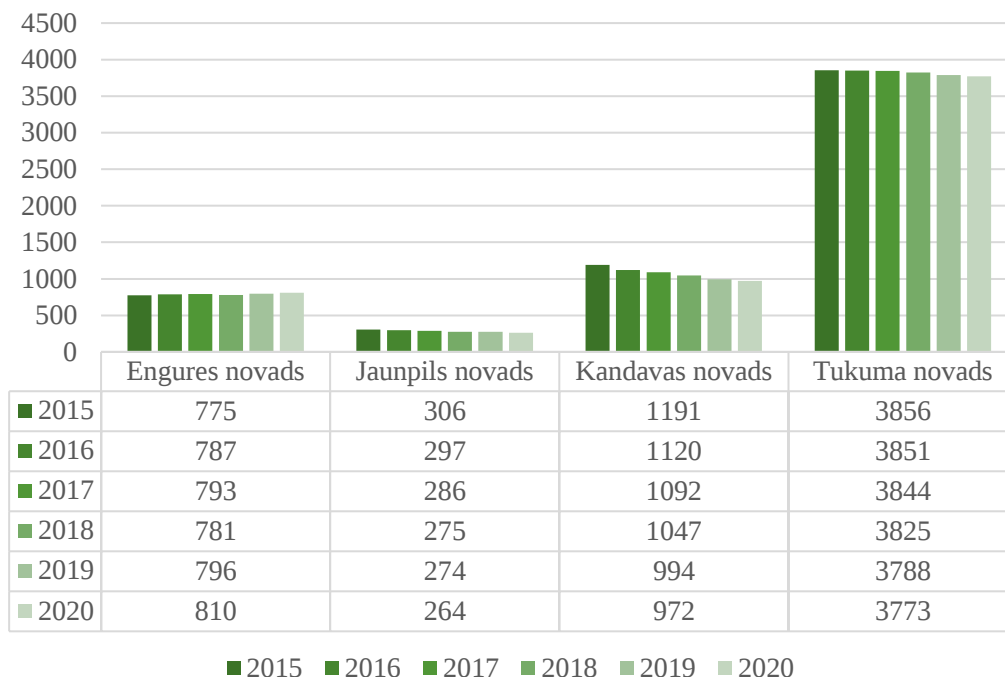
2.2 VISPĀRĒJĀ PAMATIZGLĪTĪBA UN VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA

Jaunizveidotajā Tukuma novadā pamatizglītības un vidējās izglītības skolu tīklu 2020./2021. mācību gada sākumā veidoja 21 izglītības iestāde, t.sk. 3 sākumskolas, 12 pamatskolas, 5 vidusskolas, 1 Valsts ģimnāzija, kā arī Tukuma novada speciālās izglītības iestāde.

Bērnu skaitam, kas atbilst pamatizglītības un vidējās izglītības ieguves vecumam, jaunizveidotajā Tukuma novadā, izņemot bijušo Engures novadu, ir tendence samazināties. (skat. Ilustrācija 2.6).

⁹ Ģimeņu ar bērniem vajadzības un resursi apvienotajā Tukuma novadā: esošās situācijas kartējums (2021).

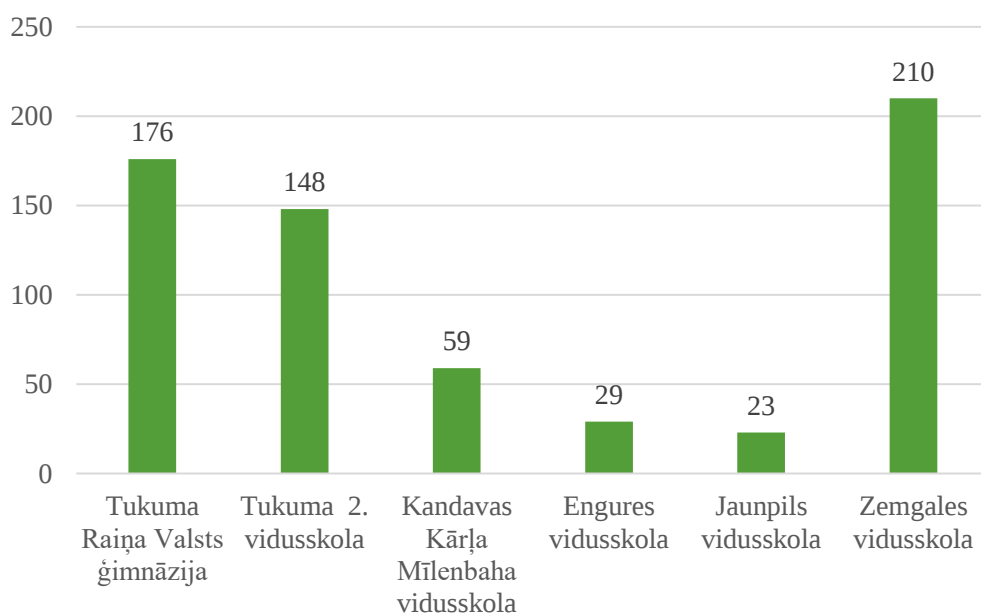
*Ilustrācija 2.6. Bērnu skaits vecumā no 7 līdz 18 gadiem jaunizveidotajā Tukuma novadā 2015.–2020. gads
(Avots: CSP, atsaucis kods: RIG010)*

Vispārējās izglītības iestāžu teritoriālais izvietojums un izglītojamo skaits atspoguļots kartē (skat. Karte 2).

Demogrāfiskās prognozes un esošais skolu, īpaši vidusskolu klašu piepildījums jaunizveidotajā Tukuma novadā norāda, ka esošais skolu tīkls netiek racionāli izmantots (skat. Ilustrācija 2.7).

Ilustrācija 2.7. 10.–12. klašu skolēnu skaits jaunizveidotā Tukuma novada vidusskolās 2021. gada 1. septembrī (Avots: Tukuma novada izglītības pārvalde)

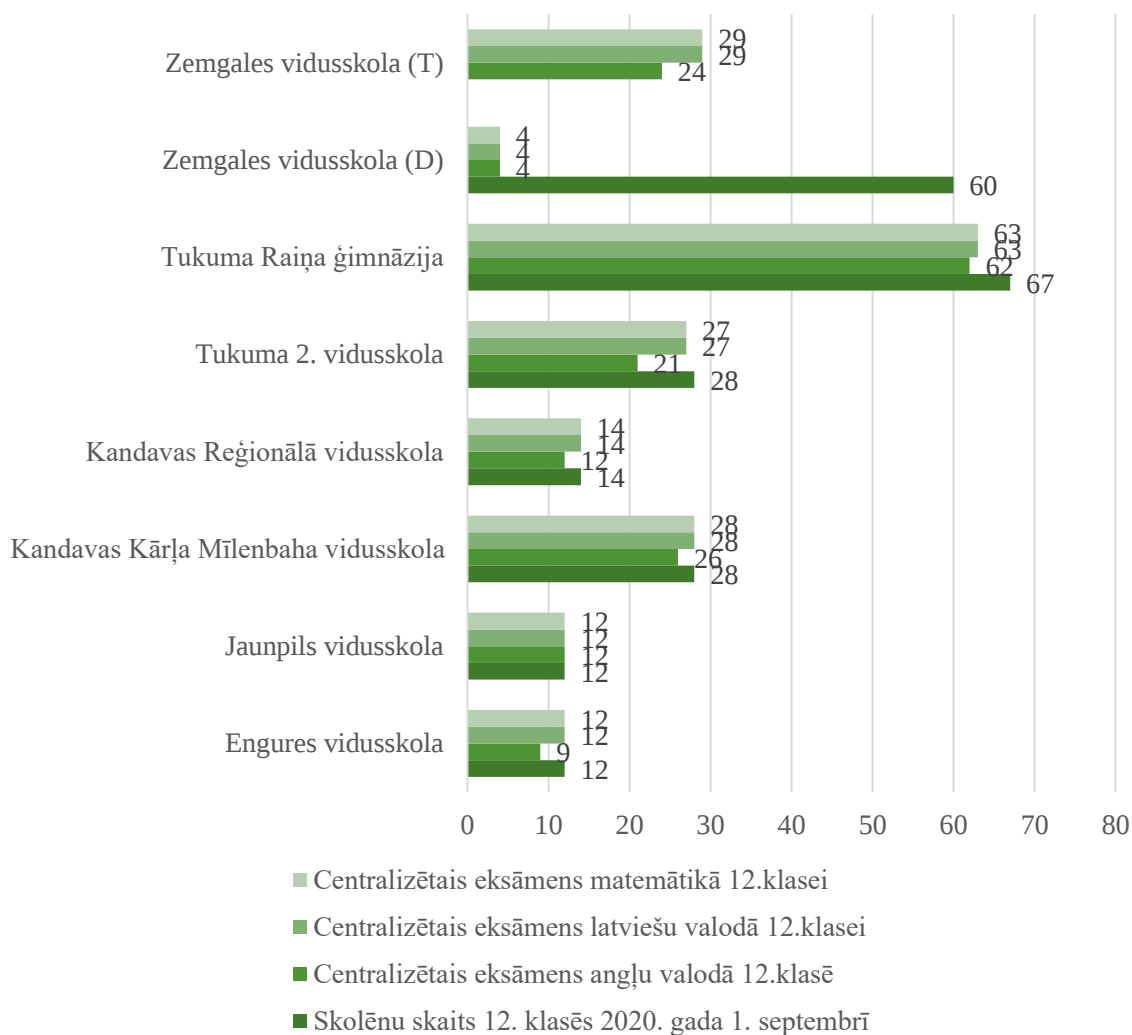
Pētījumā “Optimālā vispārējās izglītības iestāžu tīkla modeļa izveide Latvijā” ir izstrādāti ieteikumi skolu tīkla optimizēšanai jaunizveidotajā Tukuma novadā. 2021. gada 1. septembrī Kandavas reģionālā vidusskola tika reorganizēta par pamatskolu.

IZM Informatīvajā ziņojumā “Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem” (izskatīts MK sēdē 2020. gada 20. oktobrī) norādīts, ka izglītības iestāžu tīkla

sakārtošanas mērķis ir sekmēt kvalitatīvas izglītības pieejamību ikvienam skolēnam, respektējot katra novada un plānošanas reģiona īpatnības un attīstības modeļus un balstoties uz pārdomātiem pašvaldību lēmumiem par resursu lietderīgu izmantošanu un izglītības pakalpojumu pieejamības pārstrukturizāciju. IZM piedāvā noteikt minimālo skolēnu skaitu 10.–12. klasē pašvaldību vispārējās vidējās izglītības iestādēs valstspilsētās – 120, administratīvo teritoriju administratīvajos centros – 90, administratīvajās teritorijās ārpus administratīvā centra – 40. Attiecīgi Engures un Jaunpils vidusskolas 10.–12. klašu piepildījums neatbilst IZM kritērijiem. Lai vidusskolēniem nodrošinātu plašākas izvēles iespējas no padziļināto kursu piedāvājuma, optimālais izglītojamo skaits vidējās izglītības pakāpē (10.–12. klase) esošā finansējuma ietvaros ir 90 izglītojamie un vairāk.

Par klašu piepildījumu vidējās izglītības pakāpē jaunizveidotajā Tukuma novadā liecina arī skolēnu skaits, kuri 2021. gadā kārtoja centralizētos eksāmenus salīdzinājumā ar skolēnu skaitu 12. klasē 2020. gada 1. septembrī (skat. Ilustrācija 2.8).

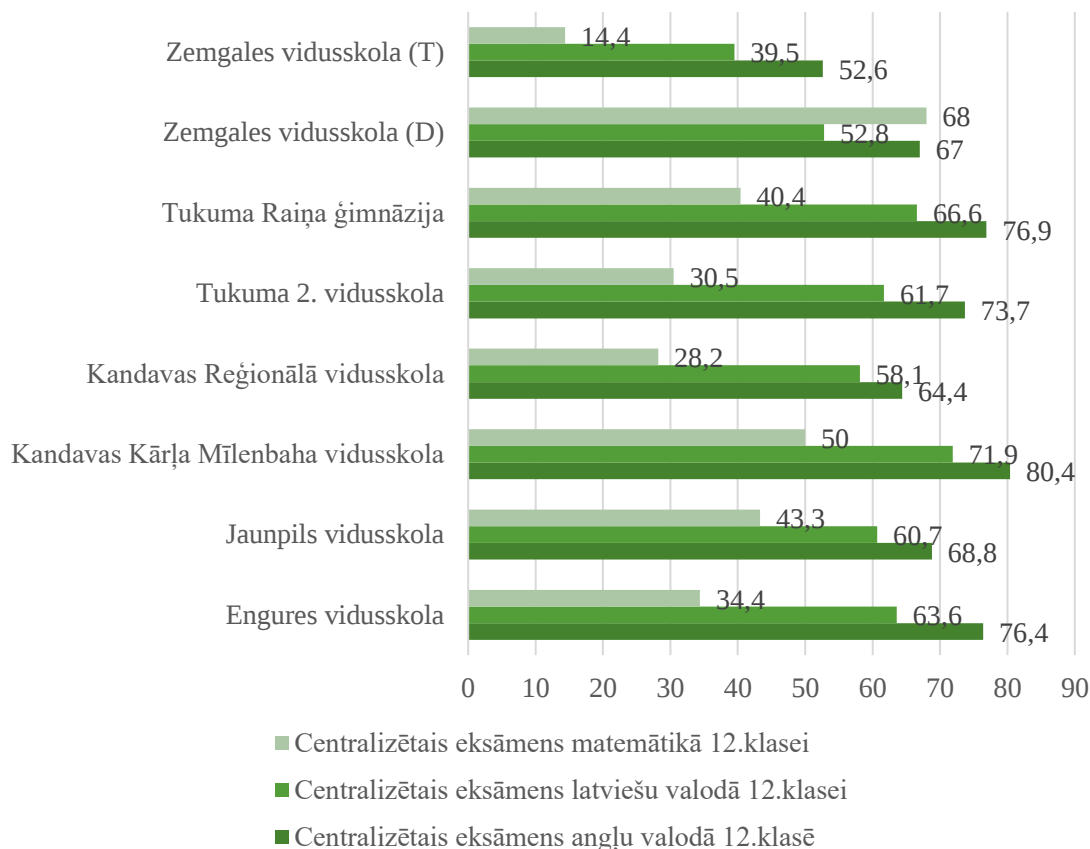
Ilustrācija 2.8. Skolēnu skaits 12. klasē jaunizveidotā Tukuma novada vispārējās izglītības iestādēs 2020. gada 1. septembrī un skolēnu skaits, kuri 2021. gadā kārtoja 12. klases centralizētos eksāmenus (Avots: VISC statistika: <https://www.visc.gov.lv/lv/valsts-parbaudes-darbi-20202021-mg-statistika>, Tukuma novada izglītības pārvalde)

Eksāmenu rezultāti 2021. gadā jaunizveidotā Tukuma novada vidusskolās ir atšķirīgi (skat. Ilustrācija 2.9). Visaugstākais vidējais vērtējums angļu valodā bija Kandavas Kārļa Mīlenbaha vidusskolā (80,4%), viszemākais – Zemgales vidusskolā tālmācības programmas izglītojamajiem (52,6%) (vidējais vērtējums angļu valodā valstī 66,6%). Visaugstākais vidējais vērtējums latviešu valodā bija Kandavas Kārļa Mīlenbaha vidusskolā (71,9%), viszemākais – Zemgales vidusskolas

tālmācības programmā (39,5%) (vidējais vērtējums latviešu valodā valstī 51,2%). Visaugstākais un viszemākais vērtējums matemātikā – Zemgales vidusskolā (attiecīgi 68,0% un 14,4%) (vidējais vērtējums matemātikā valstī 36,1%).

*Ilustrācija 2.9. Vidējais vērtējums (izpildes %) Tukuma novada vispārējās izglītības iestāžu skolēnu 12. klases centralizētajos eksāmenos 2020./2021. mācību gadā
(Avots: VISC statistika: <https://www.visc.gov.lv/lv/valsts-parbaudes-darbi-20202021-mg-statistika>)*

Visvairāk eksāmenu pēc savas izvēles Tukuma novada skolēni ir kārtojuši Latvijas un pasaules vēsturē (19) un krievu valodā (18), bioloģijas eksāmenu kārtoja 13 skolēni, ķīmijas eksāmenu – 7, fizikas eksāmenu – 3 skolēni.

2.3 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES UN INTEREŠU IZGLĪTĪBA

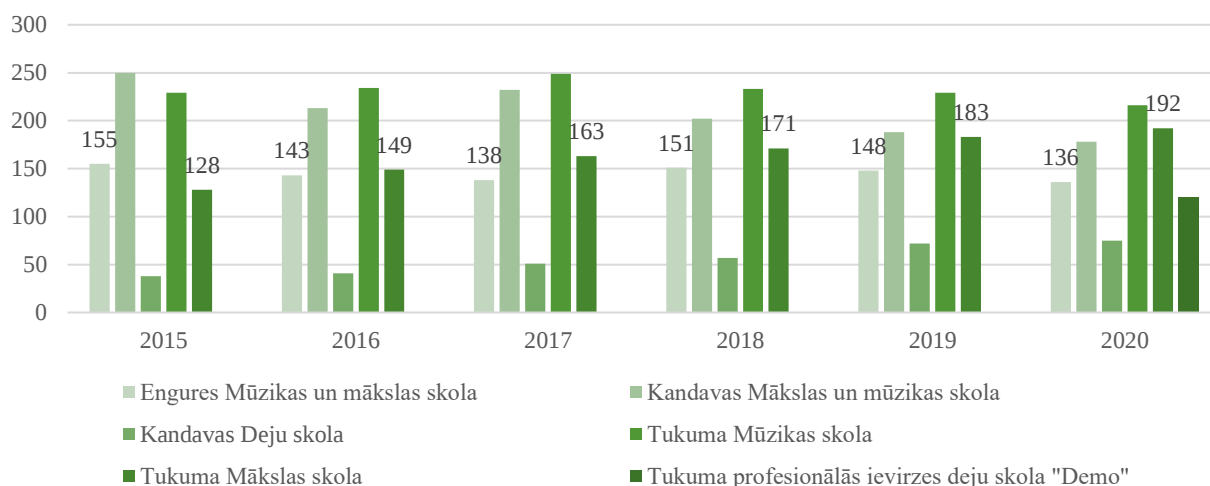
2.3.1 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES KULTŪRIZGLĪTĪBA

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir sešas kultūrizglītības iestādes, kuras nodrošina profesionālās ievirzes kultūrizglītību, kas kopējā profesionālās kultūrizglītības sistēmā Latvijā ir pirmais no trīs līmeņiem¹⁰. Katrs nākamais kultūrizglītības līmenis arvien vairāk orientējas uz profesionālismu, izcilību un konkrētām darba tirgus vajadzībām.

Piecas no izglītības iestādēm ir pašvaldības dibinātas (Tukuma Mākslas skola, Tukuma Mūzikas skola, Kandavas Mākslas un mūzikas skola, Kandavas Deju skola, Engures Mūzikas un mākslas skola) un viena privāta (Tukuma profesionālās ievirzes deju skola "Demo").

Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam, audzēkņu skaits kultūrizglītības iestādēs bijis mainīgs. Augšupejoša tendence novērojama Tukuma Mākslas skolā. Pārējās kultūrizglītības iestādēs novērojama lejupējoša tendence.

Ilustrācija 2.10. Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādēs jaunizveidotajā Tukuma novadā, 2015.- 2020. gads, Avots: KM

Kopumā iestādes 2020. gadā piedāvāja 17 profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmas, no kurām populārākās ir vizuāli plastiskā māksla, klavierspēle, laikmetīgā deja (kopā 63% no kopējā audzēkņu skaita).

Tabula 2.1. Profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmu piedāvājums un audzēkņu skaits (Avots: KM, 01.09.2020.)

	Programmas	Tukuma Mūzikas skola	Tukuma Mākslas skola	Kandavas Mākslas un mūzikas skola	Engures Mūzikas un mākslas skola	Tukuma profesionālās ievirzes deju skola "Demo"	Kandavas Deju skola	KOPĀ
1	Vizuāli plastiskā māksla		192	98	69			359
2	Klavierspēle	88		26	25			139
3	Laikmetīgā deja					78		78
4	Dejas pamati						75	75
5	Mūsdienu deja – Hip-Hop kultūras deju stili					42		42

¹⁰ Latvijā profesionālās kultūrizglītības sistēmu kopumā veido valsts, pašvaldību un privātas izglītības iestādes un tā tiek īstenota trīs līmeņos – profesionālās ievirzes kultūrizglītība, profesionālā vidējā kultūrizglītība un kultūrizglītība augstākās izglītības līmenī.

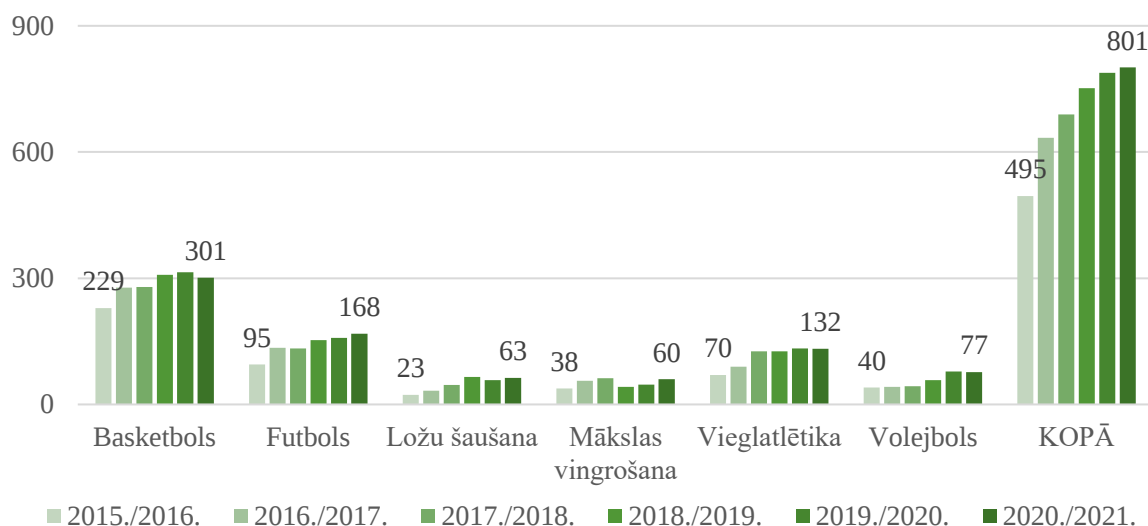
6	Vijoles spēle	22		16	4			42
7	Flautas spēle	24		7	7			38
8	Saksofona spēle	12		8	13			33
9	Sitaminstrumentu spēle	15		3	11			29
10	Akordeona spēle	9		13				22
11	Trompetes spēle	12		7				19
12	Klarnetes spēle	13			1			14
13	Kokles spēle	7			6			13
14	Eifonija spēle	5						5
15	Trombona spēle	4						4
16	Mežraga spēle	3						3
17	Tubas spēle	2						2
KOPĀ		216	192	178	136	120	75	917

2.3.2 PROFESIONĀLĀS IEVIRZES SPORTA IZGLĪTĪBA

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir divas sporta skolas – Tukuma Sporta skola un Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skola.

Tukuma Sporta skolā ir pārstāvēti seši sporta veidi un šis skaits ir nemainīgs aplūkotajā laika periodā kopš 2015. gada – basketbols, futbols, ložu šaušana, mākslas vingrošana, vieglatlētika, volejbols. Audzēkņu skaits šajā laika periodā ir ar pieaugošu tendenci, visizteiktākā pieauguma tendence ir novērojama futbolā, vieglatlētikā, volejbolā. Pārējos sporta veidos audzēkņu skaita tendence pa gadiem ir mainīga, bet kopumā ar pieaugošu tendenci. Aplūkojot audzēkņu skaitu pa sporta veidiem, tad vislielākais audzēkņu skaits ir basketbola un futbola programmās, kā arī vieglatlētikas programmā. Pieaugot audzēkņu skaitam, ik gadu ir pieaudzis arī treneru skaits un 2020./2021. mācību gadā kopumā bija 37 treneri (lielākais treneru skaits ir tajos sporta veidos, kuros ir arī lielākais audzēkņu skaits, t.i., basketbols un futbols).

Ilustrācija 2.11. Audzēkņu skaits Tukuma Sporta skolā (Avots: IZM, 2015.-2020. gads)

Tukuma Sporta skolas sekmīgākie izglītojamie ik gadu piedalās Latvijas jaunatnes meistersacīkstēs, Latvijas čempionātos, Latvijas Olimpiādēs, kā arī Eiropas mēroga sacensībās. Izglītojamie ar visaugstākajiem sasniegumiem tiek iekļauti dažādu vecuma grupu Latvijas izlasē. Ikgadēja pasākuma “Tukuma novada sporta laureāts” ietvaros tiek sveikti un godalgoti ar naudas

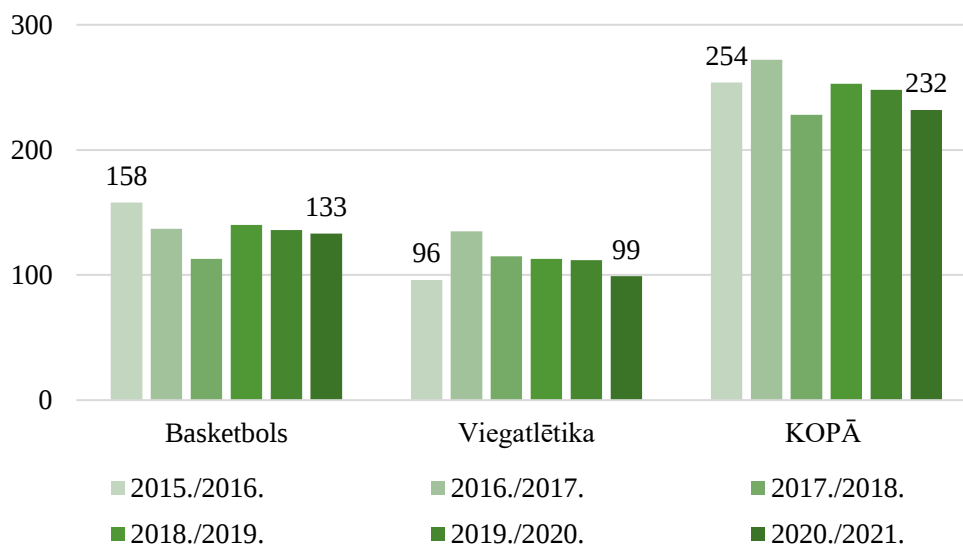
balvām sportisti un viņu treneri, kuri piedalījušies un izcīnījuši godalgotas vietas dažāda līmeņa sacensībās.

Kā norādīts Tukuma Sporta skolas attīstības plānā, tad lielākajā daļā sporta veidu pēc skolas beigšanas ir vāji nodrošinātas iespējas turpināt sporta gaitas (valstiskā mērogā pēc sporta skolu beigšanas nav nodrošināta organizatoriska pēctecība), īpaši aktuāli tas ir individuālajos sporta veidos. Komandu sporta veidos iespējas turpināt nodarboties ar sportu ir atkarīgas no katra uzņēmības. Tukuma Sporta skola savu iespēju robežās šo situāciju risina, iesaistot skolu beigušos jauniešus novada sporta biedrībās (futbola un basketbola sporta veidos, kur jaunajiem sportistiem ir iespēja sevi pierādīt).

Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skola nodrošina divas sporta programmas – basketbolā un vieglatlētikā. Abu piedāvāto sporta programmu audzēkņu skaits un arī kopējā sporta skolas audzēkņu skaita tendence ir sarūkoša. Kopējais treneru skaits skolā ir 10 treneri 2020./2021. mācību gadā.

Arī Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skolas sekmīgākie izglītojamie ik gadu piedalās Latvijas jaunatnes meistarsacīkstēs, Latvijas čempionātos, Latvijas Olimpiādēs, kā arī Eiropas mēroga sacensībās. Izglītojamie ar visaugstākajiem sasniegumiem tiek iekļauti dažādu vecuma grupu Latvijas izlasē. Kopš 2018. gada arī Kandavas novada Kultūras un sporta pārvalde uzsāka īstenot ikgadēju pasākumu “Kandavas novada Sporta laureāts”, kā ietvaros tiek sveikti aizvadītā gada labākie sportisti un sporta aktīvisti, atbalstītāji deviņās nominācijās.

*Ilustrācija 2.12. Audzēkņu skaits Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skolā
(Avots: IZM, 2015.–2020. gads)*

Abas iepriekš minētās sporta skolas piedāvā arī interešu izglītības programmas, kuru galvenais uzdevums ir vispārējā fiziskā sagatavotība.

Sporta skolas sadarbojoties ar novada vispārīgajām skolām, nodrošina metodisko darbu sporta jomā un organizē sacensības skolu starpā.

Papildus sporta skolām un citām izglītības iestādēm bērnu un jauniešu sports tiek īstenots arī sporta klubos, biedrībās un interešu izglītības pulciņos.

Tukuma novadā bērniem un jauniešiem, neskaitot sporta skolas un vispārīgajām skolām piedāvājumu, ir iespēja nodarboties vairāk nekā 30 sporta veidos, kā arī vispārējās fiziskās sagatavotības un sporta spēļu nodarbībās dažādās organizācijās, biedrībās.

Jaunpils novadā nav sporta skola, bet aktīvi darbojas sporta klubi. 2015. gadā tika izveidots Basketbola klubs “Jaunpils” un tajā notiek regulārs treniņu darbs bērniem basketbola spēlē. Bērnu komandas katru gadu piedalās Jaunatnes basketbola līgas sacensībās, kā arī ir piedalījušās starptautiskos basketbola turnīros. Katru gadu tiek rīkoti Jaunpils Kausa izcīņas turnīri bērniem

basketbolā dažādās vecuma grupās. Darbojas arī futbola klubs, un notiek treniņprocess bērnu futbola grupās. Bērnu komandas piedalās dažādos futbola turnīros. Vairāki jaunieši apgūst arī florbola spēli Irlavā un hokeja spēli Tukumā. Vietējās sacensības visas sezonas garumā norisinās 12 sporta veidos (Jaunpils atklātā spartakiāde), kas noslēdzas sporta svētkos jūlijā¹¹.

Engures novadā nav sporta skola, bet arī aktīvi darbojas sporta klubi, t.i., florbola klubs “Engures Korsāri”, Engures volejbola klubs, kalnu riteņbraukšanas klubs, jahtklubs “Engure”. Darbojas arī interešu grupas – karatē, bērnu hokejs, futbols. Lapmežciema pagastā bērniem vecumā no 6-10 gadiem tiek nodrošināti treniņi basketbolā (Lapmežciema sporta kompleksā)¹².

SPORTA SKOLU DARBĪBAI NEPIECIEŠAMĀ INFRASTRUKTŪRAS RAKSTUROJUMS

Tukuma Sporta skola izmanto tai piederošu sporta infrastruktūru (Tukuma Sporta skolas sporta bāze, Tukuma Sporta halle, šautuve (sliktā stāvokļa dēļ, pašlaik netiek izmantota), futbola laukums ar mākslīgo segumu), kā arī papildus vēl ir nepieciešamo sporta infrastruktūru gan Tukuma pilsētā (Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas un Tukuma 2. vidusskolas sporta infrastruktūru), gan ārpus tās (Jaunpils sporta bāzi, Tumes vidusskolas sporta zāli un vieglatlētikas iekštelpu skriešanas celiņus, Pūres pamatskolas sporta zāli).

2021. gada aprīlī bijušā Tukuma novada Domes Kultūras, sporta un tūrisma pārvalde apkopoja pašnovērtējumu par sporta infrastruktūras stāvokli uz 2021. gadu¹³ (to noteica attiecīgās iestādes vadītājs vai atbildīgā persona par konkrēto infrastruktūru). Saskaņā ar šo novērtējumu un arī ar Tukuma Sporta skolas pašvērtējuma ziņojumu par 2019. gadu¹⁴, sporta skolas esošā infrastruktūra kopumā tiek vērtēta kā laba, ar dažiem izņēmumiem (slēgtā šautuve), bet tā vēl joprojām ir nepietiekama, jo īpaši iekštelpu infrastruktūra (gan sporta skolai, gan dažādu sporta veidu aktīvistiem ziemas mēnešos), kā arī daļa no esošās sporta infrastruktūras ir jāpilnveido, lai tā atbilstu dažāda līmeņa sacensību rīkošanai (detalizēts izvērtējums pieejams 2021. gadā veiktajā novērtējumā).

No visiem Tukuma sporta skolā apgūstamajiem sporta veidiem, vislielākās infrastruktūras uzlabojuma vajadzības ir vieglatlētiem un šāvējiem.

Tukuma sporta skolas pārraudzībā esošā slēgtā šautuve pašlaik ir slēgta un nav pieejama ne treniņiem, ne sacensībām. Uzlabojumi ir nepieciešami arī tās apkārtnē (skolas pašvērtējuma ziņojumā norādīts, ka līdz 2024. gadam (līdz nākamajai skolas akreditācijai) sadarbībā ar pašvaldību ir nepieciešams uzlabot šautuves apkārtni).

Tukuma Sporta skolas vieglatlētiem ziemas sezonā nav nevienas atbilstošas sporta būves – manēžas (multifunkcionāla halle ar manēžu), kuru varētu izmantot arī citi sporta veidi, un varētu rīkot ziemas sacensības vieglatlētikā¹⁵.

Visu sporta veidu darbības kvalitatīvai norisei aktuāli ir arī regulāri atjaunot un iegādāties jaunu sporta inventāru.

Sporta skolas audzēkņu sporta meistarības (sporta izglītības) pilnveidošanai Tukuma Sporta skolas vadībai ir redzējums par sporta internāta izveidi, lai audzēkņiem no attālākām vietām varētu nodrošināt dzīvošanu netālu no skolas. Šādas idejas realizācijai būtisks priekšnosacījums ir sadarbības attīstīšana pašvaldības, Tukuma Sporta skolas un sporta veidu federāciju vadības starpā.

Kandavas novada sporta skola apsaimnieko lielāko sporta bāzi Kandavā – Kandavas sporta halli (sporta zāle, dienesta viesnīca, treniņu zāle, sauna), kas ir piemērota basketbola un

¹¹ Jaunpils novada domes 2020. gada publiskais pārskats. Pieejams:

https://www.jaunpils.lv/docs2021/Publiskais_gada_parskats_2020.pdf

¹² Engures novada pašvaldības 2019. gada publiskais pārskats. Pieejams:

http://www.enguresnovads.lv/uploads/filedir/Publiskais_gp_2019_2.pdf

¹³ Sporta un aktīvās atpūtas joma Tukuma novadā 2021. gads. Novērtējums un vadlīnijas.

¹⁴ Tukuma Sporta skolas pašvērtējuma ziņojums, 2019. gads. Pieejams:

https://www.tukumasportaskola.lv/sites/default/files/pasvert_2019.pdf

¹⁵ Sporta un aktīvās atpūtas joma Tukuma novadā 2021. gads. Novērtējums un vadlīnijas.

vieglatlētikas izglītības programmu realizēšanai (ziemas periodā). Sporta hallē notiek Latvijas Basketbola līgu čempionāti, kā arī vietējā un reģionālā mēroga sacensības basketbolā.

Kopumā sporta skolas fiziskā vide tiek vērtēta kā ļoti laba¹⁶. 2021. gadā veikts trenažieru zāles remonts un izveidota jauna trenažieru zāle ar profesionālu aprīkojumu.

Basketbola un vieglatlētikas profesionālās ievirzes programmu īstenošanai tiek izmantotas sporta zāles K.Mīlenbaha vidusskolā (Skolas ielā 10) un Kandavas Reģionālajā vidusskolā (Talsu ielā 18A). Vasaras periodā vieglatlētikas nodaļai pieejams K.Mīlenbaha vidusskolas stadions, kā arī Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma stadions (pārbūvēts 2020. gadā). Stadioni ir labā kvalitātē un piemēroti vieglatlētikas programmu realizēšanai.

Kā papildus treniņu bāzes, īpaši noslogotā nodarbību un sacensību periodā, sporta skola izmanto arī Zantes un Cēres pamatskolu sporta bāzes.

Sporta skolai ir sava dienesta viesnīca, kur sacensību laikā var izmitināt reģionā dzīvojošos Kandavas sporta skolas audzēkņus, sacensību laikā arī tiek dotas naktsmītnes iebraucēju komandām. Vasaras sezonā Kandavas sporta skolas bāzi savām treniņnometnēm izmanto citu sporta skolu audzēkņi, profesionālas sporta spēļu komandas, kā arī citu sporta veidu pārstāvji (vingrotāji, vieglatlēti, dejotāji utt.).

2.3.3 INTEREŠU IZGLĪTĪBA

Interēšu izglītība papildina formālajā izglītībā iegūtās zināšanas un prasmes un var nodrošināt lietderīgu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, radošuma, talantu, komunikācijas prasmju un pirmo profesionālo iemaņu attīstīšanu. Interēšu izglītība ir personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības un tradicionāli tiek attiecināta uz bērniem un jauniešiem.

Interēšu izglītības programmas Tukuma novadā tiek īstenotas visās piecās jomās: kultūrizglītības, sporta izglītības, tehniskās jaunrades, vides izglītības un citās programmās, tomēr akcentēta ir kultūrizglītība. Zema ir skolēnu iesaiste tehniskās jaunrades un vides interēšu izglītībā.

Kā liecina pētījums¹⁷, interēšu izglītības piedāvājums neatbilst jauniešu interesēm, tādēļ ieteicams veikt jauniešu interēšu salāgošanu ar piedāvājumu. Kā risinājums iespējams aktīvāk uzrunāt nevalstisko un privāto sektoru jauniešiem aktuāla interēšu izglītības piedāvājuma radīšanai, jo jaunizveidotajā Tukuma novadā pieejamās interēšu izglītības nodarbības pārsvarā tiek nodrošinātas skolās un attiecīgi piedāvājuma veidošanā un nodarbību vadīšanā pārsvarā iesaistīti izglītības iestāžu darbinieki. Pētījumā aktualizēta arī nepieciešamība pēc amatiera līmeņa sporta, mākslas un mūzikas pulciņiem, kuros ir mazāka slodze un orientēšanās uz rezultātu.

Interēšu izglītībā nepieciešams mazināt disproporciju starp programmu veidiem, paplašināt piedāvājumu tehniskās jaunrades un vides izglītības jomā, attīstīt jaunas darba formas skolēnu motivēšanai un iesaistei.

2.4 PROFESIONĀLĀ IZGLĪTĪBA

Jaunizveidotajā Tukuma novadā darbojas Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautības profesionālās izglītības iestāde – Profesionālās izglītības kompetences centrs (PIKC) Kandavas Lauksaimniecības tehnikums un kopš 2021./2022. mācību gada Aizsardzības ministrijas pakļautības izglītības iestāde - Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālā vidusskola. Kamēr tiek renovēta un pielāgota mācību vajadzībām Rudbārzu muižas ēka, līdz 2023. gadam Pulkveža O. Kalpaka profesionālā vidusskola atradīsies Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma telpās. 2020./2021.

¹⁶ Kandavas novada bērnu un jaunatnes sporta skolas Pašvērtējuma ziņojums, 2021. gads. Pieejams: http://viss.lv/dati/kandavas_novada_bernu_un_jaunatnes_sporta_skola/doc/Pa%C5%A1nov%C4%93rt%C4%93jums_2020.pdf

¹⁷ Ģimeņu ar bērniem vajadzības un resursi apvienotajā Tukuma novadā: esošās situācijas kartējums (2021).

mācību gadā tehnikumā klātienē mācījās 696, neklātienē 39 izglītojamie (kopā ar Saulaines un Cīravas teritoriālajām struktūrvienībām), no tiem Kandavā klātienē 320, neklātienē 21 izglītojama. Kopš 2017./2018. mācību gada kopējam izglītojamo skaitam ir tendence samazināties. Kandavā 70% no izglītojamajiem ir no Kandavas, Tukuma, Talsu un Saldus novadiem (atbilstoši iepriekšējam administratīvi teritoriālajam sadalījumam).

Kandavā 2021./2022. mācību gadā izglītojamie uzņemti šādās kvalifikācijās:

- lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis;
- elektrotehniķis;
- automehāniķis;
- spēkratu mehāniķis;
- pavārs.

Tehnikuma stiprās puses ir mūsdienīgs materiāli tehniskais nodrošinājums un atjaunota infrastruktūra, stabila sadarbība ar nozaru organizācijām un uzņēmumiem, profesionāli pedagogi. Turklāt tas ir vienīgais tehnikums Kurzemes un Zemgales reģionā, kur var iegūt kvalifikāciju “Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis”. Tehnikuma vājās puses ir salīdzinoši mazs gados jaunu pedagogu un liels viesskolotāju īpatsvars, kā arī trūkst vienota visu līmeņu un struktūrvienību redzējuma par tehnikumu kā kompleksi darbojošos, efektīvi funkcionējošu institūciju (Avots: Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma Attīstības un investīciju stratēģija 2021.-2027. gadam, <https://www.kandavastehnikums.lv/dokumenti>).

Profesionālās izglītības likums nosaka, ka pašvaldības piedalās profesionālās izglītības īstenošanā, sekmē komercdarbības attīstību savā teritorijā, sadarbojas ar darba devēju organizācijām, piedalās to jautājumu risināšanā, kas saistīti ar prakses vietu nodrošināšanu izglītojamajiem attiecīgās pašvaldības teritorijā. Valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmas, izveido koleģiālu padomdevēju institūciju – konventu, kura mērķis ir veicināt profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām. Pašvaldību pārstāvji līdz ar nozaru ekspertiem un IZM pārstāvjiem tiek iekļauti konventā.

Saskaņā ar IZM rīkojumu, lai nodrošinātu profesionālās izglītības satura pilnveidi un IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu, kuras ieguvušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu, atbilstību Ministru kabineta 2013. gada 19. marta noteikumu Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.7.2., 2.7.4. un 2.7.5. apakšpunktā minētajiem kritērijiem, izglītības iestādēm, sadarbojoties ar nozaru pārstāvjiem un iesaistot citas izglītības iestādes, kas īsteno izglītības programmas attiecīgajā metodiskajā jomā, jānodrošina metodiskā darba virsvadības un līdzatbildības uzdevumu izpildē. Kvalitatīvai metodiskā darba īstenošanai profesionālajā izglītībā būtiska ir sadarbība ar Tukuma novada uzņēmumiem. PIKC Kandavas Lauksaimniecības tehnikums metodiskās virsvadības un līdzatbildības jomas apkopotas tabulā (skat. Tabula 2.2).

Tabula 2.2. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma metodiskā darba atbildības jomas

Profesionālās izglītības iestāde	Metodiskā darba virsvadība	Līdzatbildība metodiskā darba veikšanā
	Profesionālās kvalifikācijas atbilstoši nozaru kvalifikācijas sistēmai	
Profesionālās izglītības kompetences centrs (PIKC) “Kandavas Lauksaimniecības tehnikums”	Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis	Smago spēkratu mehāniķis Smago spēkratu atslēdznieks

Profesionālās izglītības programmas piedāvā arī Tukuma novada speciālās izglītības iestāde (skat. Karte 2), kura īsteno speciālo izglītību skolēniem ar īpašām vajadzībām. Tukuma novada

speciālās izglītības iestāde piedāvā audzēkņiem apgūt kādu no 1. līmeņa profesionālās izglītības programmām, kas dod iespēju iesaistīties darba tirgū:

- profesionālās pamatizglītības programma “Ēdināšanas pakalpojumi” profesionālā kvalifikācija – ātrās ēdināšanas strādnieks;
- profesionālās pamatizglītības programma “Kokizstrādājumu izgatavošana”, profesionālā kvalifikācija – koksnes materiālu apstrādātājs;
- profesionālās pamatizglītības programma “Mājturība”, profesionālā kvalifikācija – mājkalpotājs.

Viens no galvenajiem profesionālās izglītības kvalitātes rādītājiem ir profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti (skat. Tabula 2.3), un tie liecina, ka PIKC Kandavas Lauksaimniecības tehnikums jāvērtē iespējamie iemesli šādam sniegunam un jāpilnveido mācību process rādītāju paaugstināšanai. Tukuma novada speciālās izglītības iestādes izglītojamo kvalifikācijas eksāmenu rezultāti ir labi un liecina par viņu prasmju atbilstību profesiju standartu prasībām.

Tabula 2.3. *Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti IZM pakļautības profesionālās izglītības iestādēs Tukuma novadā 2020./2021. mācību gads (Avots: VISC: <https://www.visc.gov.lv/lv/statistika-0>)*

Izglītības iestāde	Profesionālā kvalifikācija	Kārtoja PKE (audzēkņu skaits)	PKE vidējais vērtējums
PIKC Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	Kokapstrādes iekārtu operators	4	6,8
	Komercedarbinieks	4	7,3
	Automehāniķis	38	6,2
	Datorsistēmu tehniķis	9	7,3
	Elektrotehniķis	4	9,8
	Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	15	7,1
	Klientu apkalpošanas speciālists	6	8,0
	Lauksaimniecības tehnikas mehāniķis	39	8,1
	Lauku īpašuma apsaimniekotājs	10	5,8
	Pavāra palīgs (arodizglītība)	13	8,3
	Viesmīlības pakalpojumu speciālists	11	7,5
	Viesnīcu pakalpojumu speciālists	4	8,3
	Ātrās ēdināšanas strādnieks	8	8,8
Tukuma novada speciālās izglītības iestāde	Koksnes materiālu apstrādātājs	4	7,5
	Mājkalpotājs	6	8,2

2.5 AUGSTĀKĀ IZGLĪTĪBA

Tukumā darbojas viena augstākās izglītības iestāde – Latvijas Universitātes Tukuma filiāle, kura 2021./2022. akadēmiskajā gadā piedāvā šādas programmas:

Koledžas līmeņa studiju programmas:

- Pirmsskolas skolotājs;
- Sporta treneris;

Bakalaura studiju programmas:

- Sākumizglītības skolotājs;
- Skolotājs;

Maģistra studiju programmas:

- Izglītības zinātnes;
- Skolotājs.

Studējošo skaits Latvijas Universitātes Tukuma filiālē no 2017. gada pieaug un stabilizējas un 2021./2022. mācību gadā tie ir 363 studējošie. Lielākais studējošo skaits ir pirmsskolas skolotāja studiju programmā.

LU Tukuma filiāle atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā, pārsvarā studējošie ir no Tukuma novada, bet brauc arī no Jelgavas, Dobeles, Talsu novadiem, kā arī Rīgas, Jūrmalas, Ogres, Salaspils, Ķekavas, Mērsraga novadiem (atbilstoši iepriekšējam administratīvi teritoriālajam sadalījumam).

No 2017. līdz 2020. gadam LU Tukuma filiāli absolvējuši 218 jaunie speciālisti, kas veiksmīgi strādā pašvaldības iestādēs (pirmsskolās, vispārizglītojošās skolās) un privātajā sektorā.

Par maģistratūras programmām ir maza interese, līdz ar to grupas netiek nokomplektētas un interesentiem tiek piedāvātas studijas Rīgā vai arī tuvākajā filiālē.

2.6 PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA

Pieaugušo izglītība – personu daudzveidīgs izglītošanas process, kas cilvēka mūža garumā nodrošina personības attīstību un konkurētspēju darba tirgū.

Pieaugušo izglītību jaunizveidotajā Tukuma novadā nodrošina:

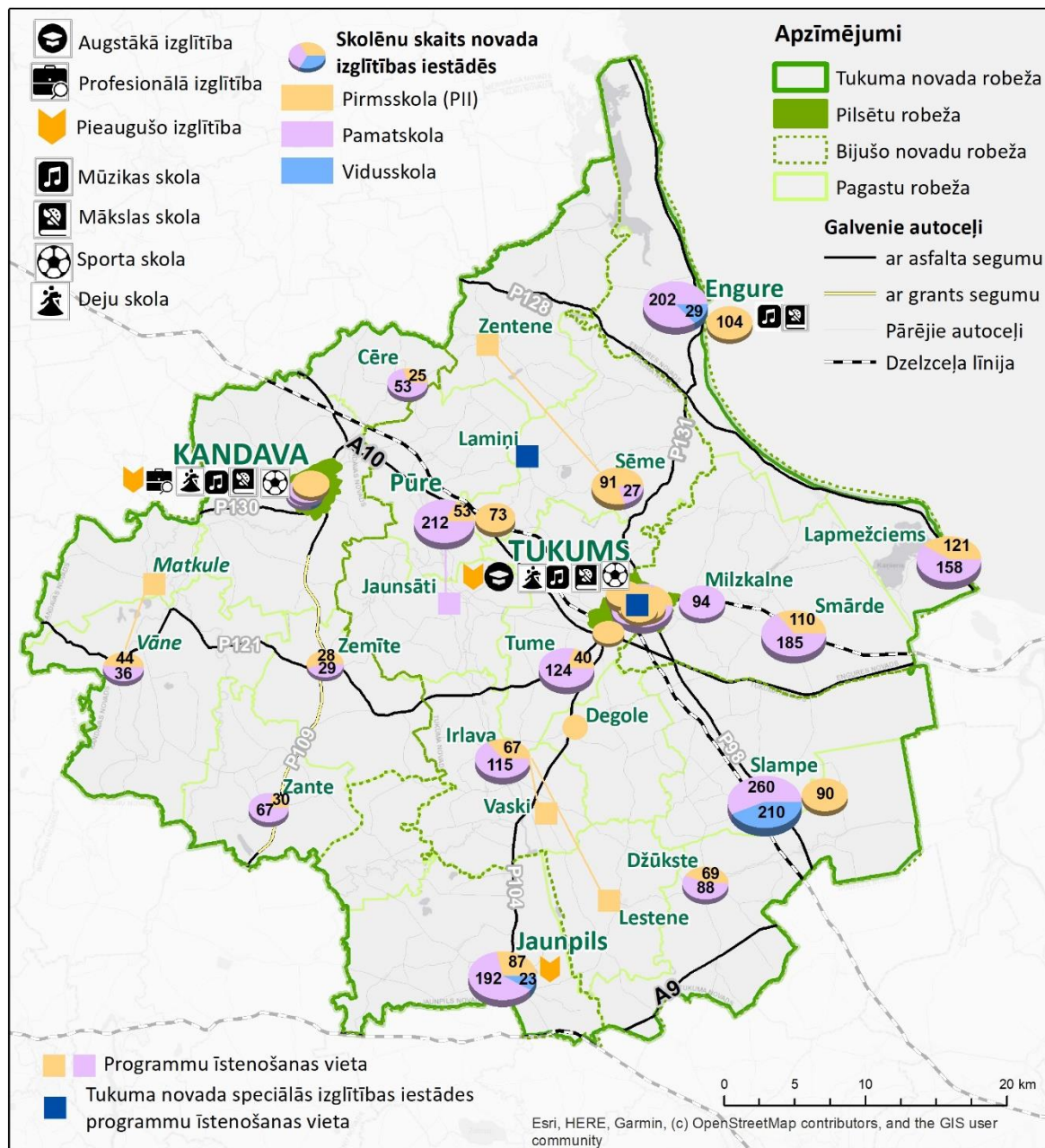
- Bijušajā Tukuma novadā – Tukuma profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības iestāde, mācību centri, Kultūras nams, Tukuma muzejs, Latvijas Universitātes Tukuma filiāle;
- Bijušajā Jaunpils novadā – vidusskola, biedrības un bibliotēkas;
- Bijušajā Kandavas novadā – Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs, PIKC Kandavas Lauksaimniecības tehnikums;
- Bijušā Engures novadā – izglītības iestādes un Engures kultūras nams.

Pieaugušo izglītības segments Tukuma novadā ir fragmentēts, un pieejamā informācija par pieaugušo izglītības iespējām nesniedz pilnīgu pārskatu potenciālajiem izglītojamajiem par izglītības iespējām.

Tīmekļa vietnē www.muzizglitiba.lv var iegūtu informāciju par pieaugušo izglītības iespējām Tukuma novadā, tomēr informācija ir nepilnīga un lielākoties aprobežojas ar kontaktu informāciju.

Lai atbalstītu pašvaldības pieaugušo neformālās izglītības organizēšanā, Erasmus+ programmas projekta “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā” darba grupa 2021. gadā ir izstrādājusi metodisko materiālu “Ceļvedis pašvaldībām pieaugušo izglītības pārvaldībai”. Pieaugušo izglītības organizēšanai pašvaldībā ir jābūt plānotam un vadītam procesam, kas tiek īstenots ilgtermiņā, un katrā pašvaldībā nepieciešams pieaugušo izglītības koordinators, kurš pārzina iedzīvotāju izglītības vajadzības, ir spējīgs uzrunāt, iesaistīt un konsultēt.

Karte 2. Izglītības piedāvājums Tukuma novadā (Avots: Tukuma novada izglītības pārvalde, 2021./2022. mācību gads)

Izglītojamo skolēnu skaits Tukuma novada pilsētās

Izglītības iestāde	Pirmsskola	Pamatskola	Vidusskola
Tukuma Raiņa ģimnāzija		552	176
Tukuma 2.vidusskola		673	148
Kandavas Kārļa Mīlenbaha vidusskola		328	59
Tukuma E.Birnieka-Upīša 1.pamatskola		426	
Tukuma 3.pamatskola	19	205	
Kandavas reģionālā pamatskola	17	208	
Tukuma novada speciālās izglītības iestāde	30	203	

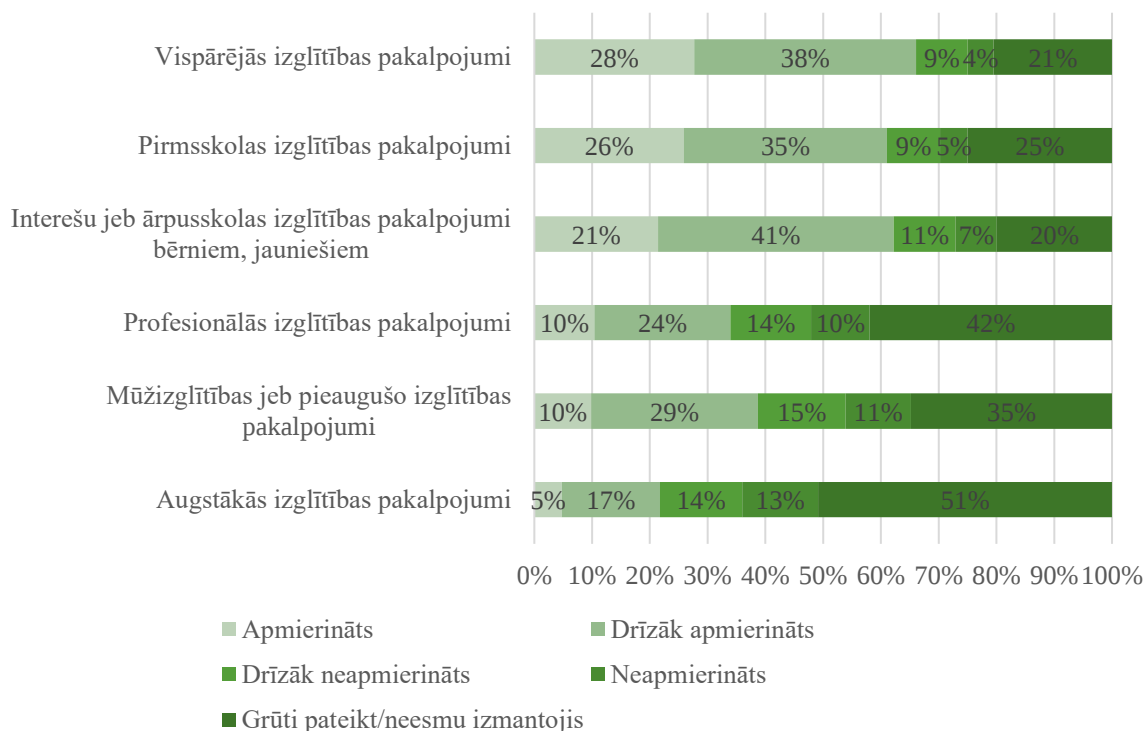
Izglītības iestāde

Tukuma PII "Pepija"	93
Tukuma PII "Karlsone"	136
Tukuma PII "Pasaciņa"	229
Tukuma PII "Vālodzīte"	164
Tukuma PII "Lote"	94
Tukuma PII "Taurenīts"	169
Tukuma alternatīvā pirmsskola	74
Tukuma Tautskola	22
Kandavas PII "Zīļuks"	202

2.7 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja¹⁸ norāda, ka jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji visvairāk apmierināti ar vispārējās (pamata un vidējās) un pirmsskolas izglītības pakalpojumiem, bet vismazāk – ar mūžizglītības un augstākās izglītības pakalpojumiem. (skat. Ilustrācija 2.13). Tomēr jāuzsver, ka lielai daļai respondentu nav viedokļa par profesionālās izglītības, mūžizglītības un augstākās izglītības pakalpojumiem.

Ilustrācija 2.13. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis par izglītības pakalpojumiem (n=336)

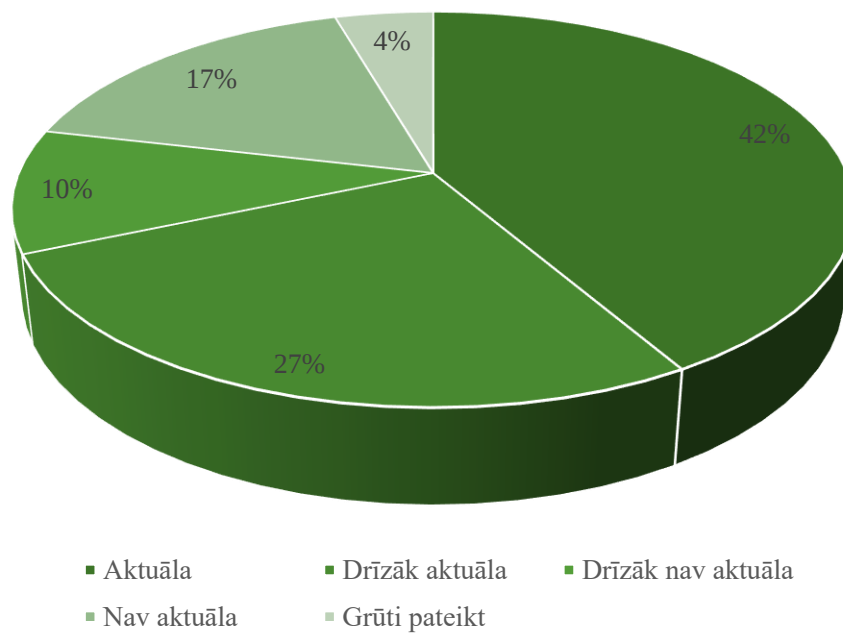
Atsevišķi izglītības pakalpojumi, pēc iedzīvotāju domām, ir starp pieciem steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībai jārisina, un tie ir:

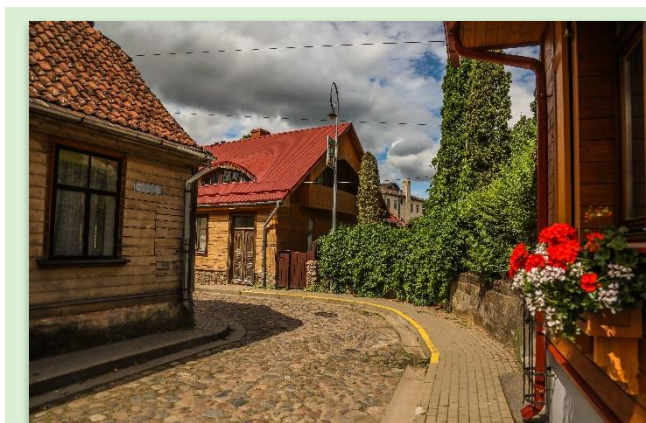
- bērnu darbu pieejamības veicināšana;
- bērnu un jauniešu interešu izglītības piedāvājuma attīstīšana;
- pasākumi izglītības veicināšanai iedzīvotājiem 50 gadu vecumā un vecākiem.

Uzņēmēju aptauja norāda, ka 69% aptaujāto ir aktuāla kvalificēta darbaspēka pieejamība, kas apliecina nepieciešamību pilnveidot profesionālo un pieaugušo izglītību atbilstoši darba tirgus pieprasījumam. (skat. Ilustrācija 2.14).

¹⁸ Aptaujā piedalījās 336 respondenti, no kuriem 25% bija vīrieši un 75% – sievietes. Respondenti bija vecumā no 14 līdz 80 gadiem. Vidējais respondenta vecums ir 41–42 gadi, taču visbiežāk – modas aprēķins (15 reizes) respondenti norādījuši 33 gadu vecumu. Visvairāk respondentu – 38% kā pamata dzīvesvietu norādījuši Tukuma pilsētu, tad seko Engures novads – 22%, Tukuma novads – 19%, Jaunpils novads – 8%, Kandavas pilsēta – 6%, Kandavas novads – 6%. 2 respondenti norādījuši citu dzīvesvietu. 30% respondentu norādījuši, ka viņu darba/mācību vieta atrodas Tukuma pilsētā, 16% – Tukuma novadā un 22% norādīja atbilstošu variantu “Cits”, kur lielākoties norādīta Rīga. Pēc aptaujas rezultātiem var secināt, ka lielākoties aptaujā piedalījās valsts un pašvaldības iestāžu darbinieki – 49% un privāta uzņēmuma darbinieki – 22%.

Ilustrācija 2.14. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada uzņēmēju viedoklis par kvalificēta darbaspēka pieejamību (%)

KULTŪRA

3 KULTŪRA

3.1 BIBLIOTĒKU PAKALPOJUMI

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir 29 publiskās bibliotēkas, no kurām 2 ir pilsētu (Tukums un Kandava) publiskās bibliotēkas, bet pārējās pagastu. Piecos pagastos ir vairāk nekā viena publiskā bibliotēka vienā pagastā.

*Tabula 3.1 Jaunizveidotā Tukuma novada publisko bibliotēku raksturojums
(Avots: KM, 2015.–2020. gads)*

Bibliotēku skaits vienā administratīvā teritorijā	Administratīvo teritoriju skaits	Administratīvā teritorija	Bibliotēkas nosaukums
Publiskā bibliotēka pilsētā	2 pilsētās	Tukuma pilsēta Kandavas pilsēta	Tukuma bibliotēka Kandavas pilsētas bibliotēka
Trīs publiskās bibliotēkas vienā pagastā	1 pagastā	Engures pagasts	Engures pagasta bibliotēka Apšuciema bibliotēka Bērziema bibliotēka
Divas publiskās bibliotēkas vienā pagastā	4 pagastos	Smārdes pagasts	Smārdes pagasta bibliotēka Milzkalnes bibliotēka
		Džūkstes pagasts	Džūkstes pag. 1. bibliotēka Džūkstes pag. 2. bibliotēka
		Irlavas pagasts	Irlavas pagasta 1. bibliotēka Irlavas pagasta 2. bibliotēka
		Tumes pagasts	Tumes pagasta bibliotēka Lazdu bibliotēka
Viena publiskā bibliotēka pagastā	16 pagastos	Lapmežciema pagasts Jaunpils pagasts Viesatu pagasts Cēres pagasts Kandavas pagasts Matkules pagasts Vānes pagasts Zantes pagasts Zemītes pagasts Degoles pagasts Jaunsātu pagasts Lestenes pagasts Pūres pagasts Sēmes pagasts Slampes pagasts Zentenenes pagasts	Lapmežciema pagasta bibliotēka Jaunpils pagasta bibliotēka Viesatu pagasta bibliotēka Cēres pagasta bibliotēka Kandavas pagasta bibliotēka Matkules pagasta bibliotēka Vānes pagasta bibliotēka Zantes pagasta bibliotēka Zemītes pagasta bibliotēka Degoles pagasta bibliotēka Jaunsātu pagasta bibliotēka Lestenes pagasta bibliotēka Pūres pagasta bibliotēka – informācijas un novada izpētes centrs Sēmes pagasta bibliotēka Slampes pagasta bibliotēka Zentenenes pagasta bibliotēka

Bibliotēku teritoriālais pārklājums ir vienmērīgs, un arī pagastos, kuros ir vairākas bibliotēkas, bibliotēku izvietojums ir pamatots teritoriālās sasniedzamības un pakalpojuma nodrošinājuma dēļ (skatīt Karte 3).

Līdz ar administratīvi teritoriālo reformu ir aktualizējies jautājums par pagastu bibliotēku lomu un funkcijām. No vienas puses bibliotēku teritoriālais pārklājums nodrošina pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un tas būtu saglabājams, bet no otras puses bibliotēku darbības rādītāji krītas. Šī iemesla dēļ viena no iecerēm ir paplašināt bibliotēku funkcijas un uzticēt tām valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru funkciju īstenošanu, tā efektīvi izmantojot esošo infrastruktūru, kas iedzīvotājiem jau ir ierasta.

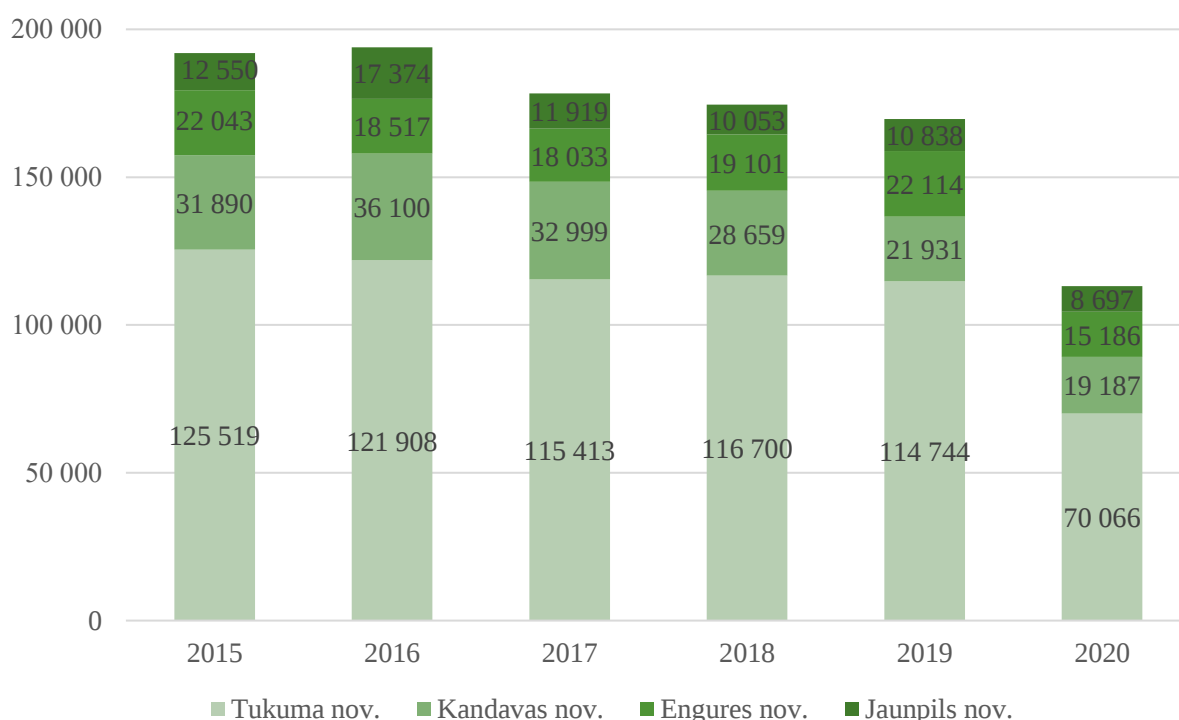
Līdzīgi kā valstī kopumā, arī jaunizveidotajā Tukuma novadā bibliotēku galvenie statistikas rādītāji (bibliotēku fizisko klātienes apmeklētāju skaits, aktīvo lietotāju skaits, izsniegumu skaits) laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir ar lejupejošu tendenci, tai skaitā arī bērnu un jauniešu vidū. Īpaši situācija pasliktinājās 2020. gadā epidemioloģiskās situācijas ietekmē.

Tabula 3.2. Jaunizveidotā Tukuma novada publisko bibliotēku galvenie rādītāji
(Avots: KM, 2015. –2020. gads)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Fizisko apmeklējumu kopskaits	192 002	193 899	178 364	174 513	169 627	113 136
no tiem bērni, jaunieši	71 567	71 623	59 761	51 662	50 178	26 730
Aktīvo lietotāju skaits	10 311	10 499	10 119	9 872	9 744	8 595
no tiem bērni, jaunieši	3 162	3 016	2 947	2 687	2 825	2 351
Izsniegumu skaits	442 406	415 085	381 854	364 262	327 713	226 087
no tiem bērni, jaunieši	59 534	54 304	52 499	54 656	49 433	30 407

Jaunizveidotā Tukuma novada bibliotēku fiziskā apmeklējuma¹⁹ rādītāju tendence pēdējos sešos gados ir lejupejoša, ar vislielāko kritumu 2020. gadā, ko ietekmēja epidemioloģiskā situācija valstī. Kopš 2015. gada kopējais fiziskā apmeklējuma rādītājs ir samazinājies par 41% salīdzinājumā ar 2020. gada datiem, bet līdz tam samazinājums nebija tik straujš (8 – 2% robežās).

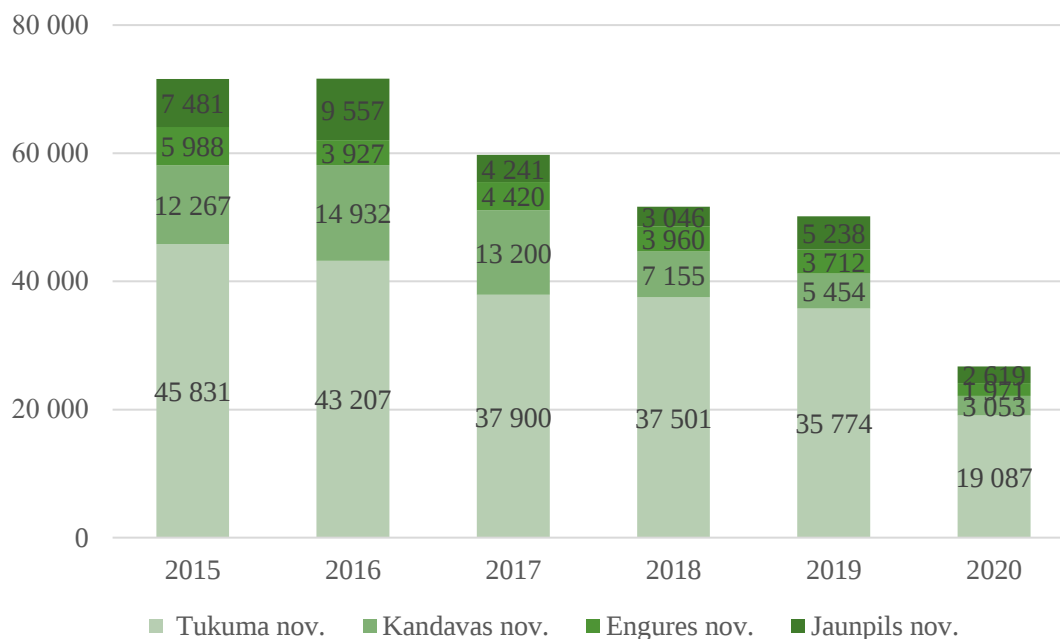
Ilustrācija 3.1. Kopējais fiziskā apmeklējuma skaits (Avots: KM, 2015.–2020. gads)

Bērnu un jauniešu auditorijas vidū fiziskā apmeklējuma samazinājums ir vēl augstāks (63% salīdzinot 2015. un 2020. gada datus), un straujš kritums bija vērojams jau 2017. gadā.

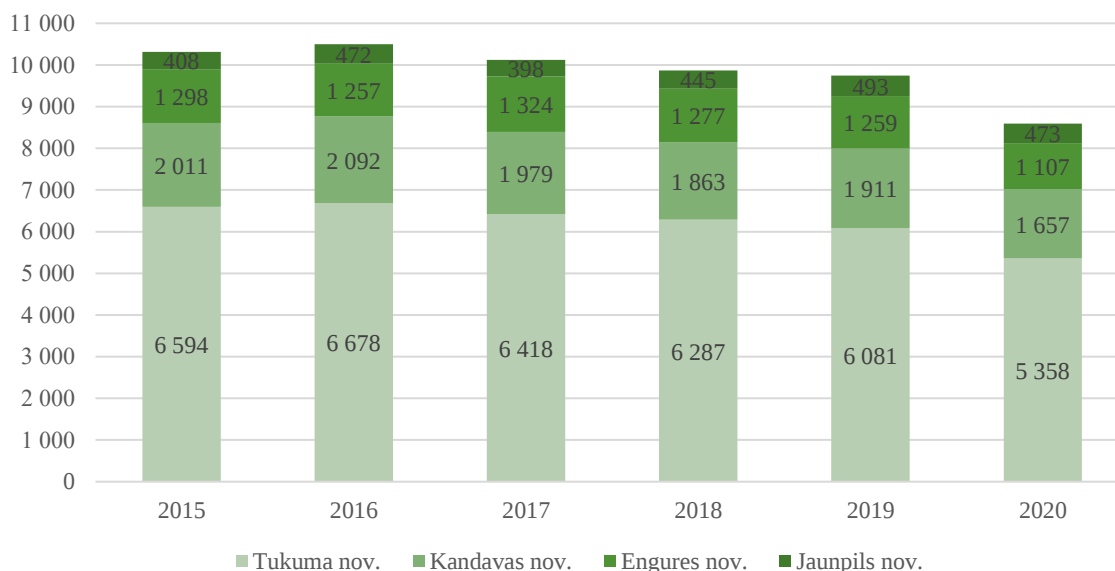
¹⁹ Fiziskā apmeklējuma rādītājs – uzskaita bibliotēkas apmeklējumu, ko nosaka, lietotājam ieejot bibliotēkā vai izejot no tās. Avots: <https://stat.gov.lv/lv/metadati/5996-bibliotekas>

*Ilustrācija 3.2. Bibliotēku fiziskā apmeklējuma rādītāji bērnu un jauniešu vidū
(Avots: KM, 2015. –2020. gads)*

Aktīvo lietotāju jeb reģistrēto lasītāju skaits bibliotēkās kopš 2015. gada ir ar ievērojami mazāku samazinājuma tendenci nekā fizisko apmeklējumu skaita dinamika. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam kopējais aktīvo lietotāju²⁰ skaits publiskajās bibliotēkās jaunizveidotajā Tukuma novadā samazinājies par 17% (vislielākais samazinājums vērojams 2020. gadā, kas saistāms ar epidemioloģisko situāciju valstī kopumā).

Ilustrācija 3.3. Kopējais aktīvo lietotāju skaits (Avots: KM, 2015.–2020. gads)

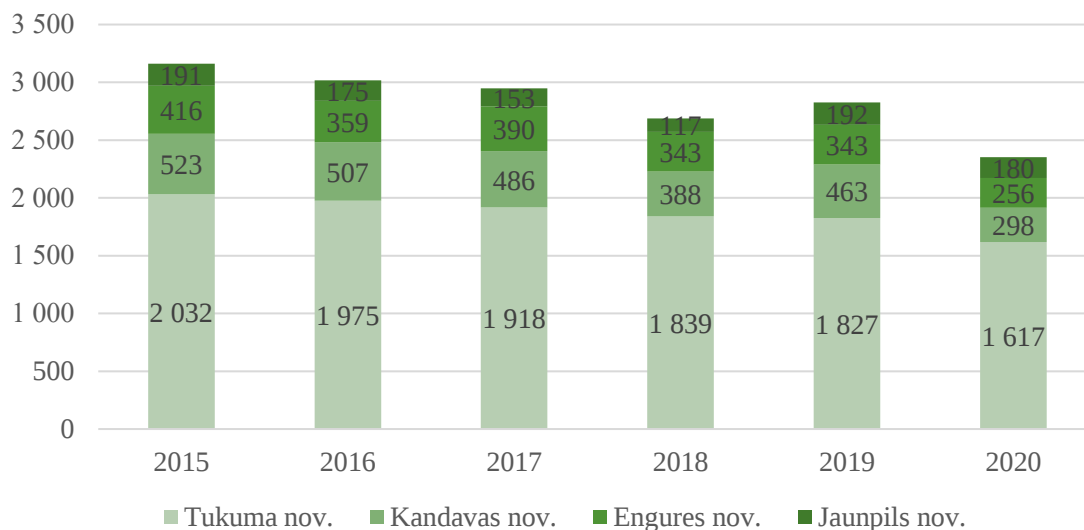

Izdalot bērnu un jauniešu auditoriju no kopējā aktīvo lietotāju skaita, redzams, ka tās vidū aktīvo lietotāju samazinājums bijis izteiktāks, t.i., laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam samazinājums ir bijis par 26%. Taču šāds samazinājums nav visos bijušajos novados. Bijušo novadu vidū izceļas Jaunpils novada bibliotēkas, kurām 2020. gadā izdevies sasniegt tādu pašu aktīvo

²⁰ Aktīvais lietotājs ir reģistrēts lasītājs, kas pārskata periodā apmeklējis bibliotēku vai izmantojis bibliotēkas infrastruktūru un pakalpojumus. Avots: <https://stat.gov.lv/lv/metadati/5996-bibliotekas>

lietotāju skaitu bērnu un jauniešu vidū kā 2016. gadā, kad vairumā bibliotēku ir bijuši bērnu un jauniešu aktīvo lietotāju visaugstākie rādītāji laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam.

*Ilustrācija 3.4. Bērnu un jauniešu skaits no kopējā aktīvo lietotāju skaita
(Avots: KM, 2015.–2020. gads)*

Izsniegumu²¹ jeb fiziski izsniegto grāmatu, dokumentu skaits kopš 2015. gada salīdzinājumā ar 2020. gadu ir samazinājies par 49% (gan kopējā izsniegumu skaitā, gan bērnu un jauniešu auditorijas vidū). Īpaši straujš kritums bija 2020. gadā epidemioloģisko ierobežojumu dēļ.

Atšķirībā no citiem rādītājiem, virtuālā apmeklējuma²² uzskaitījums netiek veikts vienādi rūpīgi visās bibliotēkās. Tādēļ virtuālā apmeklējuma dati ir atspoguļoti par jaunizveidotā novada divu pilsētu bibliotēkām – Tukuma bibliotēku un Kandavas pilsētas bibliotēku.

Tabula 3.3. Virtuālais apmeklējums (Avots: KM, 2015. –2020. gads)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Tukuma bibliotēka	20 687	18 945	19 818	22 110	19 888	15 946
Kandavas bibliotēka	<i>Dati nav pieejami</i>	229	356	420	1 139	1 280

²¹ Fiziskas vienības (piemēram, grāmatas). Izsniegto dokumentu skaits lasītājiem vai institūcijām uz noteiktu laiku. Uzskaita reģistrētos izsniegumus, ieskaitot lietošanu uz vietas bibliotēkā, izsniegumu starpbibliotēku abonementā un termiņu pagarinājumus. Avots: <https://stat.gov.lv/lv/metadati/5996-bibliotekas>

²² Nepārtraukts lietotāja darbību cikls bibliotēkas vietnē, ko veicis lietotājs ārpus bibliotēkas IP adrešu zonas, (parasti arī ārpus bibliotēkas telpām), neatkarīgi no aplūkoto lapu vai elementu skaita. Avots: <https://stat.gov.lv/lv/metadati/5996-bibliotekas>

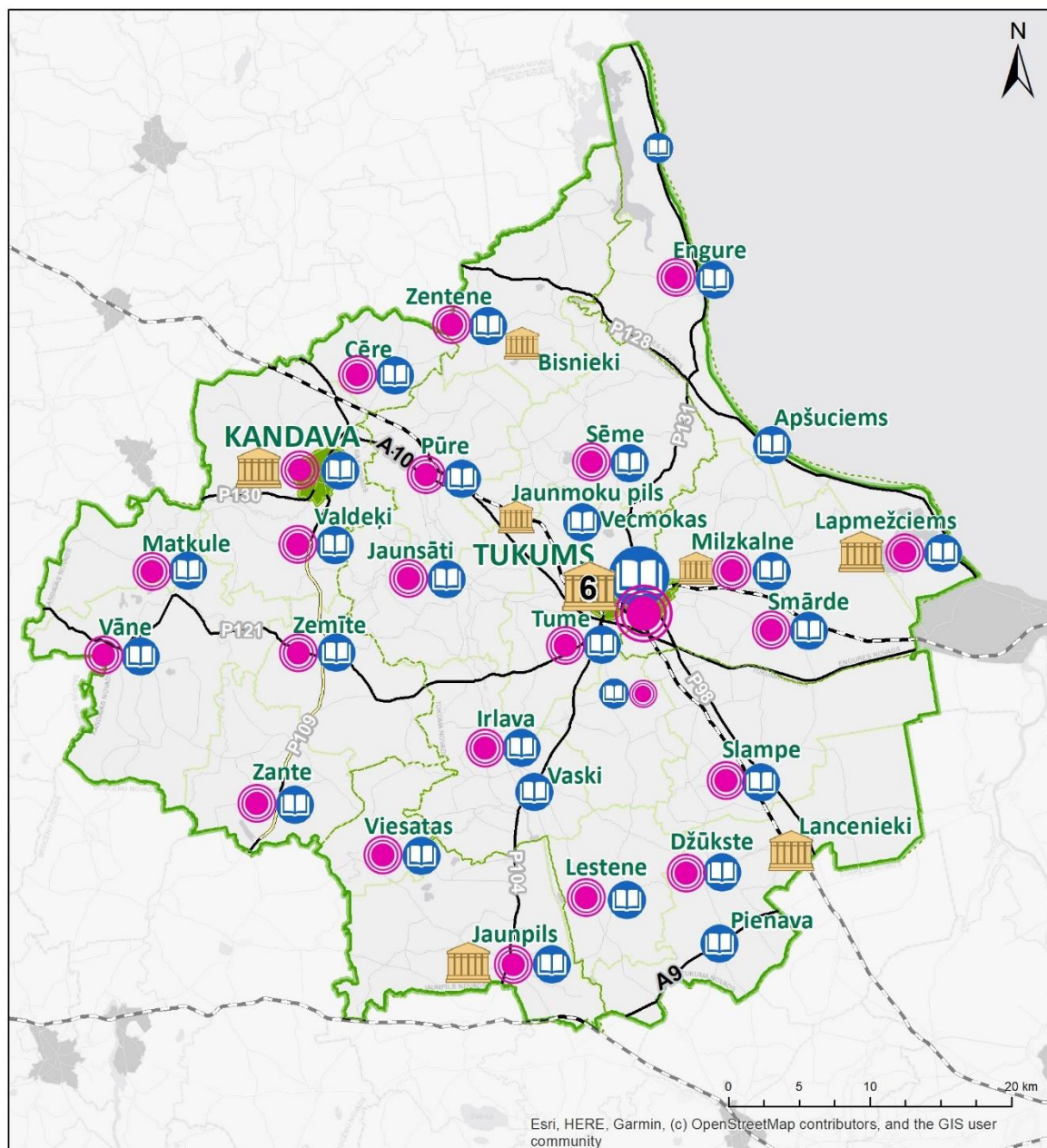
3.2 KULTŪRAS CENTRI UN AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVU DARBĪBA

3.2.1 KULTŪRAS CENTRU DARBĪBA

Jaunizveidotajā Tukuma novadā kopumā ir 24 kultūras centri (tiek apzīmēti arī kā kultūras nami, tautas nami, kultūras pils, tradīciju zāle), t.i., divās pilsētās un 22 pagastos, nodrošinot vienmērīgu teritoriālo pārklājumu (skatīt Karte 3). Kultūras centru viena no būtiskām funkcijām ir amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšana, šo centru darbības rādītāji tiek arī fiksēti Kultūras ministrijas statistikā.

Bez šiem centriem ir izveidojušās arī citas kultūrvietas. Piemēram, Tukuma pilsētā nevalstiskais sektors plāno attīstīt neatkarīgu kultūrtelpu Tukku Magi, kurā ir iecere organizēt gan vietēja, gan starptautiska līmeņa pasākumus. Engurē atrodas gan Engures kultūras nams, kurš pieskaitāms kultūras centriem, gan arī Saieta nams, kam ir nozīmīga loma vietējā kultūras dzīvē. Līdzīga situācija ir arī ar Engures pagasta Apšuciemā esošo Apšuciema zvejas un jūras kultūras mantojuma centru jeb Apšuciema kultūras centru, kas arī ir svarīga kultūrvietā un nodrošina lokālu kultūras pakalpojumu pieejamību. Tukuma novada Slampes pagastā darbojas Zemgales vidusskola, kuras aktu zāle pēc savām akustiskajām īpašībām atbilst koncertzālei, taču tās atrašanās skolas telpās neļauj to plaši izmantot koncertdzīvei. Minētā izglītības iestāde turpmākā aprakstā nav iekļauta.

Karte 3. Kultūras iestādes Tukuma novadā (Avots: KM)

Apzīmējumi

- Tukuma novada robeža
- Bijušo novadu robeža
- Pagastu robeža

Galvenie autoceļi

- ar asfalta segumu
- ar grants segumu
- Pārējie autoceļi
- Dzelzceļa līnija

Muzejs

Kultūras centrs

Bibliotēka

Jaunizveidotajā Tukuma novadā pasākumu un apmeklējumu skaits kultūras centros ievērojami samazinājās 2020. gadā epidemioloģiskās situācijas dēļ, t.i., pasākumu skaits samazinājās līdz 56% un apmeklējumu skaits samazinājās līdz 77% salīdzinājumā pret 2019. gadu. Izņēmums ir Smārdes kultūras centrs bijušajā Engures novadā, kur darbības rādītāji bija pieaugoši.

No kopējā pasākumu un apmeklējumu skaita kultūras centri atsevišķi uzskaita bezmaksas pasākumus, un tie sastāda līdz pat 86% no kopējā pasākumu un apmeklējuma skaita.

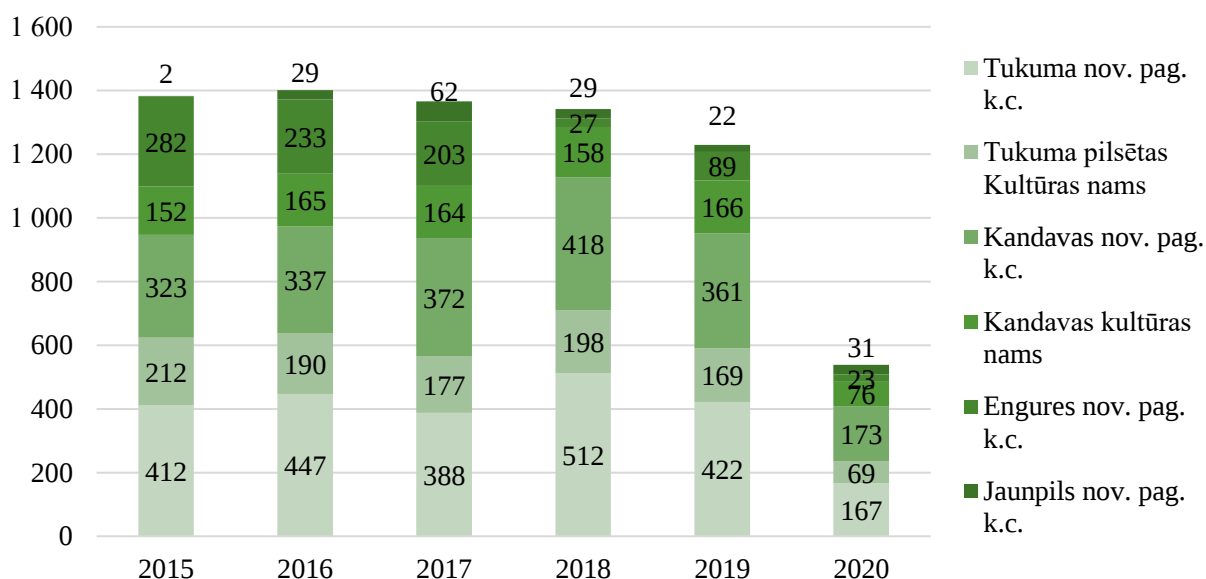
Tabula 3.4. Jaunizveidotā Tukuma novada kopējais kultūras centru pasākumu un apmeklējumu skaits, (Avots: KM, 2015.–2020. gads)

	2015.	2016.	2017.	2018.*	2019.	2020.
Pasākumu skaits	1 383	1 401	1 366	1 342	1 229	539
Bezmaksas pasākumu skaits	1 184	1 182	1 152	1 067	939	435
Pasākumu apmeklējumu skaits	194 923	231 073	312 638	260 400	245 381	55 678
Bezmaksas pasākumu apmeklējumu skaits	168 101	189 026	276 552	218 399	200 457	45 909

* dati par bijušo Engures un Jaunpils novadu kultūras centru darbību 2018. gadā ir visnepilnīgākie un samazinājuma tendence nav droši ticama.

Aplūkojot pasākumu skaita statistiku pilsētu un bijušo pagastu kultūras centru iedalījumā, redzams, ka katras grupas rādītāji līdz 2019. gadam ir ar nelielām izmaiņām un vairākumā gadījumu 2018. gada rādītāji ir visaugstākie (jāņem vērā, ka 2018. gadā ir visnepilnīgākie dati (iestādes nav sniegušas informāciju KM) par Jaunpils un Engures novadu kultūras centriem, kas noteikti palielinātu 2018. gada kopējo rādītāju).

Ilustrācija 3.5. Pasākumu skaits jaunizveidotā Tukuma novada kultūras centros (Avots: KM, 2015.–2020. gads)

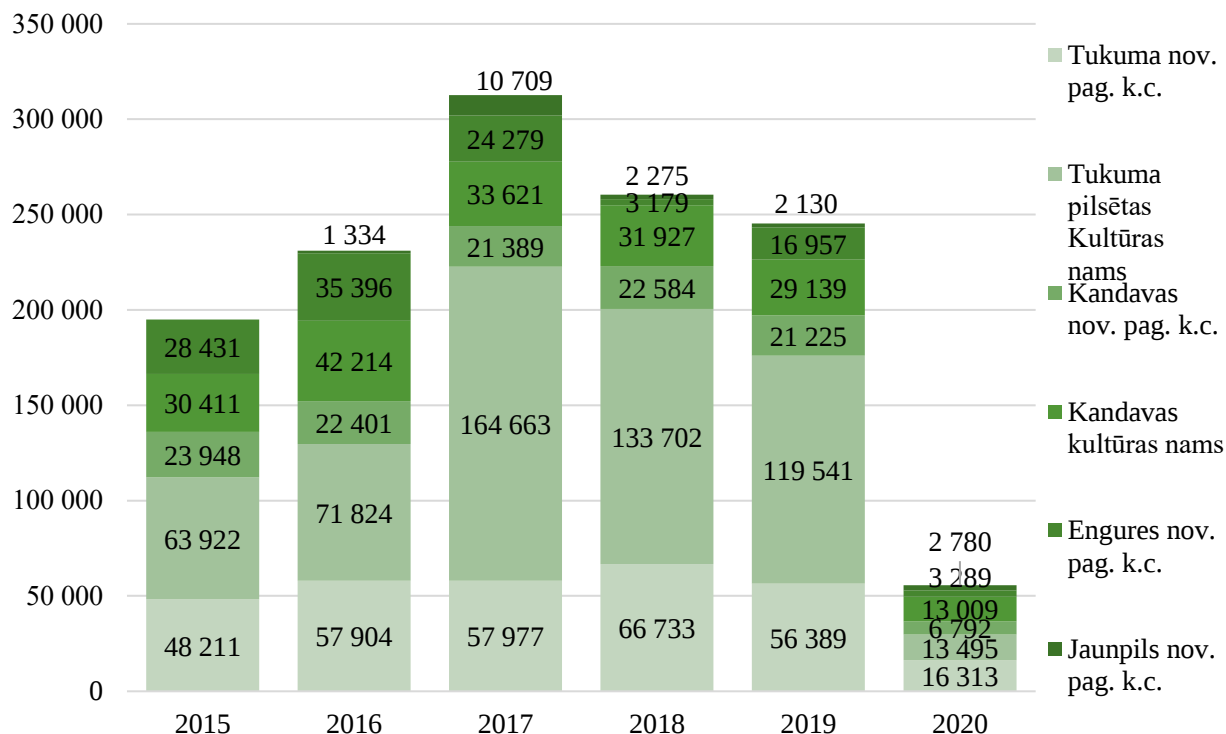

Tukuma pilsētas Kultūras nama pasākumu apmeklējuma datus 2015. un 2016. gadā nav iekļauts Tukuma Pilsētas svētku apmeklējums, tādēļ statistika šajos divos gados ievērojami atšķiras no turpmāko gadu datiem²³. Attiecīgi, sākot no 2017. gada, apmeklējumu skaits pilsētu (Tukuma, Kandavas) kultūras centros krītas, pagastos šis rādītājs nedaudz pieaug 2018. gadā, bet 2019. gadā nokrīt zemāk par 2017. gada rādītājiem. Kultūras centru darbības rādītāji Jaunpils un Engures novadu pagastos ir nepilnīgi un tos ir apgrūtināši analizēt.

Detalizētāk aplūkojot bijušo Kandavas un Tukuma novadu pagastu kultūras centrus, jānorāda, ka visapmeklētākie Kandavas novadā ir Zantes, Zemītes, Valdeķu un Vānes kultūras centri, bet Tukuma novadā – Slampes Kultūras pils, Pūres pagasta kultūras nams, Lestenes pagasta tautas nams, Džūkstes pagasta kultūras nams.

²³ Tukuma novada kultūrvides attīstības plāns 2020.–2025. gadam. Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze.

*Ilustrācija 3.6 Pasākumu apmeklējumu skaits jaunizveidotā Tukuma novada kultūras centros
(Avots: KM, 2015.–2020. gads)*

Tukuma novadā lielāko kultūras pasākumu, koncertu norises vietas ir Tukuma pilsētas Kultūras nams un Slampes Kultūras pils. Katrā no šiem kultūras centriem ir atšķirīgas infrastruktūras un materiāltehniskā nodrošinājuma vajadzības. Slampes Kultūras pils ir rekonstruēta un tā ir labā stāvoklī, bet ir neapmierinošs materiāltehniskais nodrošinājums. Tukuma pilsētas Kultūras nams ir sliktā tehniskā stāvoklī un tam ir nepieciešami rekonstrukcijas darbi. Pagastu kultūras centros galvenokārt nav nodrošinātas materiāltehniskās vajadzības.

Kandavas novadā ieguldījumi nepieciešami vairākos kultūras centros, t.i., Kandavas kultūras nama fasādes atjaunošanai, Zantes kultūras nama energoefektivitātes paaugstināšanai un kopumā pagastu kultūras namos aktuāls ir materiāltehniskais nodrošinājums (skaņas un apgaismojuma iekārtu iegāde).

Jaunpils novadā ir divi kultūras centri. Viesatu kultūras namā ir veikti būtiski uzlabojumi siltumapgādes sistēmā, nodrošinot nepārtrauktu un ērtu telpu izmantošanu. Jaunpils kultūras namā (atrodas Jaunpils pilī) ir aktuāla jumta restaurācija, kā arī skatuves podestu, skatuves apgaismojumu un skatuves aizkaru atjaunošana.

Engures novadā no visiem kultūras centriem būtiskākie ieguldījumi nepieciešami Engures kultūras namā (ēkas rekonstrukcija, modernizācija un aprīkojuma iegāde), Lapmežciema tautas namā (telpu renovācija un materiāli tehniskās bāzes uzlabošana), Apšuciema kultūras centrā (telpu iekārtošana un uzlabošana), Šlokenbekas muižas kultūras centrā (nepieciešama iekštelpu un fasādes atjaunošana). Smārdes kultūras centrā būtiska ir aprīkojuma iegāde.

3.2.2 IEDZĪVOTĀJU LĪDZDALĪBA AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVOS

Jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā darbojās 159 amatiermākslas kolektīvi ar 2 567 dalībniekiem. Neskatoties uz epidemioloģisko situāciju, 2020. gada rādītāji nav būtiski kritušies un iedzīvotāji turpinājuši savu dalību amatiermākslas kolektīvos. Salīdzinot 2015., 2018. un 2020. gada rādītājus, vismazākās izmaiņas ir Tukuma pilsētas Kultūras namā, bijušā Tukuma novada pagastu

kultūras centros, bet vislielākais samazinājums ir bijis bijušā Engures novadu pagastu kultūras centros.

Tabula 3.5. Jaunizveidotā Tukuma novada kultūras centros darbojošos amatiermākslas kolektīvu skaits un dalībnieku skaits (Avots: KM, 2015., 2018., 2020.)

	2015. gads		2018. gads		2020. gads	
	Kol. sk.	Dalīb. sk.	Kol. sk.	Dalīb. sk.	Kol. sk.	Dalīb. sk.
Bijušā Tukuma novada pagastu kultūras centri	73	1 066	72	1 148	71	1083
Tukuma pilsētas Kultūras nams	24	504	25	567	25	519
Bijušā Kandavas novada pagastu kultūras centri	29	354	25	325	24	325
Kandavas kultūras nams	8	128	7	108	6	90
Bijušā Engures novada pagastu kultūras centri	22	519	23	462	17	350
Bijušā Jaunpils novada pagastu kultūras centri	14	184	13	206	15	200
Kopā jaunizveidotajā Tukuma novadā	170	2 755	165	2 816	159	2 567

No visiem pagastu kultūras centriem jaunizveidotajā Tukuma novadā vislielākais amatiermākslas kolektīvu un dalībnieku skaits 2020. gadā bija Pūres pagasta kultūras namā, Slampes Kultūras pilī, Džūkstes pagasta kultūras namā, Irlavas pagasta kultūras namā (bijušā Tukuma novada pagasti), Jaunpils kultūras namā (bijušā Jaunpils novada pagasts).

Amatiermākslas kolektīvi darbojas ne tikai kultūras centros, bet arī Tukuma muzejā (TMLS “Durbe” 46 dalībnieki), Tukuma Mūzikas skolā (koklētāju ansamblis 6 dalībnieki), Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijā (Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas jauktais koris “Savējie” un Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas sieviešu koris “Savējās”).

Iecienītākie amatiermākslas kolektīvu veidi iedzīvotāju vidū jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā ir tautas dejas (782 dalībnieki), vokālais ansamblis (459 dalībnieki), koris (348 dalībnieki) un amatierteātris (296 dalībnieki).

Tabula 3.6. Dalībnieku skaits pa amatiermākslas kolektīvu veidiem jaunizveidotā Tukuma novada kultūras centros (Avots: KM, 2020. gads)

	DALĪBNIEKU SKAITS			
	Tukuma pilsēta	Kandavas pilsēta	Pagastos	Kopā
Tautas deju kolektīvs	90	37	655	782
Vokālais ansamblis	83	9	367	459
Koris	139	35	174	348
Amatierteātris	70	-	226	296
Modernā deja	49	-	197	246
Folkloras kopa, klubs	12	-	104	116
Lietišķās mākslas kolektīvs	-	-	68	68
Interesu klubs	8	-	44	52
Pūtēju orķestris	50	-	-	50
Deju orķestris	-	-	40	40
Vokāli instrumentālais ansamblis	-	9	13	22
Tautas mūzikas orķestris	12	-	-	12
Instrumentālā mūzika	6	-	-	6

	DALĪBNIEKU SKAITS			
	Tukuma pilsēta	Kandavas pilsēta	Pagastos	Kopā
Lauku kapela	-	-	8	8
Cits mākslinieciskais kolektīvs	-	-	68	68

3.3 MUZEJI (AKREDITĒTI) UN TO PAKALPOJUMI

Muzeju galvenā loma ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, popularizēšana un pētnieciskais darbs. Latvijā kopumā ir 156²⁴ akreditēti muzeji (ieskaitot filiāles) un lielākā daļa (63%) no šiem muzejiem ir pašvaldību pārziņā (saskaņā ar Muzeja likuma 1. pantu, Latvijā ir valsts, pašvaldību, autonomie un privātie muzeji). Neizdalot muzeju veidu, Kurzemē kopumā ir 20 akreditēti muzeji (13% no visiem Latvijas akreditētajiem muzejiem).

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir plašs un daudzveidīgs muzeju tīkls. Pavisam novadā ir 13 muzeji. Tukumā atrodas reģionālas nozīmes Tukuma muzejs, kam ir 7 teritoriālās struktūrvienības jeb muzeji, no tiem 5 atrodas Tukuma pilsētā. Vietējas nozīmes pašvaldības muzeji ir Jaunpilī, Kandavā un Lapmežciemā. Savukārt autonomie muzeji darbojas Šlokenbekas muižā un Jaunmoku pilī. Novadā ir viens privātais muzejs – Kurzemes cietokšņa muzejs –, kas atrodas Zantē. Iecerēts veidot Latviešu karavīru piemiņas ekspozīciju pie Lestenes Brāļu kapiem.

Tabula 3.8. Akreditēto muzeju raksturojums (Avots: KM, 2020. gads)

	Nosaukums	Atrašanās vieta	Piederība	Veids
1	Tukuma muzejs	Tukuma pilsēta	Pašvaldības, reģionālas nozīmes	Etnogrāfijas un antropoloģijas muzejs
2	Tukuma Mākslas muzejs	Tukuma pilsēta	Pašvaldības, Tukuma muzeja struktūrvienība	Mākslas muzejs
3	Durbes pils	Tukuma pilsēta		Vēstures un arheoloģijas muzejs
4	Mākslas galerija “Durvis”	Tukuma pilsēta		Krātuve un/vai ekspozīcija
5	Tukuma Audēju darbnīca	Tukuma pilsēta		Etnogrāfijas un antropoloģijas muzejs
6	Tukuma pilsētas vēstures muzejs “Pils tornis”	Tukuma pilsēta		Vēstures un arheoloģijas muzejs
7	Pastariņa muzejs	Zentenes pag.		Etnogrāfijas un antropoloģijas muzejs
8	Džūkstes pasaku muzejs	Džūkstes pag.		Vēstures un arheoloģijas muzejs
9	Jaunpils muzejs	Jaunpils pag.	Pašvaldības, vietējas nozīmes	Vispārējais muzejs
10	Kandavas novada muzejs	Kandavas pilsēta	Pašvaldības, vietējas nozīmes	Vēstures un arheoloģijas muzejs
11	Lapmežciema muzejs	Lapmežciema pag.	Pašvaldības, vietējas nozīmes	Etnogrāfijas un antropoloģijas muzejs
12	Latvijas Ceļu muzejs	Smārdes pag.	Autonoms	Specializētais muzejs
13	Jaunmoku pils meža muzejs	Tumes pag.	Autonoms	Dabas vēstures un dabaszinātņu muzejs

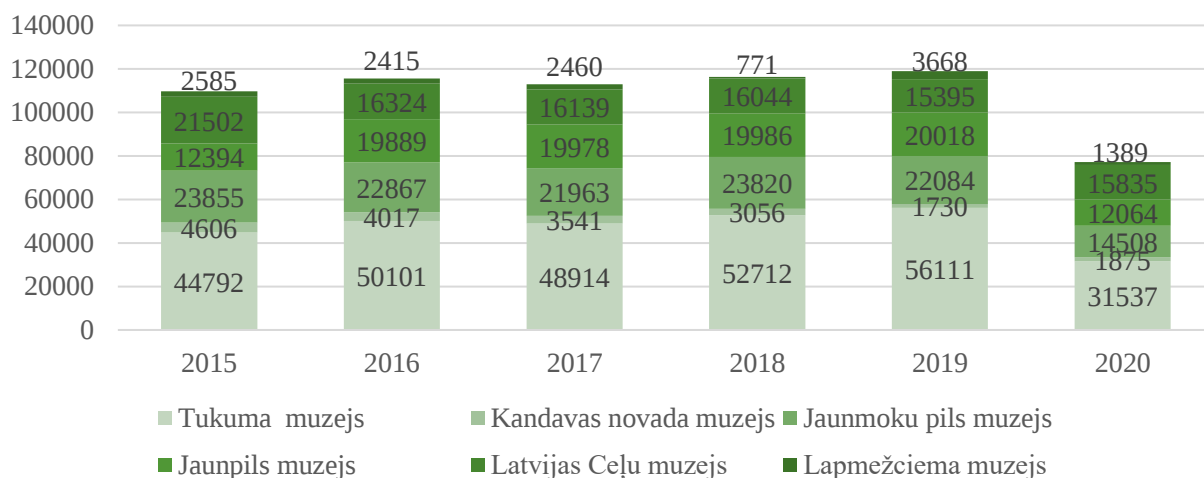
²⁴ Kultūras ministrija, Muzeju rādītāji 2009.–2020. gads, <https://www.km.gov.lv/lv/muzeju-statistika>

Nozīmīgs akreditēto muzeju resurss ir krājumi, ko izmanto muzeja ekspozīcijās, izstādēs, publikācijās, muzejpedagoģiskajās programmās un citās izglītojošās aktivitātēs. Tukuma muzejam (ieskaitot struktūrvienības) ir visapjomīgākais kopējais krājuma vienību skaits, t.i., 95 582 vienības 2020. gadā. Salīdzinājumā ar 2015. gadu vienību skaits ir pieaudzis par 3 899 vienībām. Pārējos muzejos 2020. gadā kopējais krājuma vienību skaits ir: Latvijas Ceļa muzejā 10 090 vienības (pieaugums kopš 2015. gada ir par 2 843 vienībām), Kandavas novada muzejā 5 146 vienības (pieaugums par 663 vienībām), Lapmežciema muzejā 3 390 vienības (pieaugums par 255 vienībām), Jaunmoku pils muzejā 3 468 vienības (pieaugums par 1 176 vienībām), Jaunpils muzejā 3457 vienības (pieaugums par 310 vienībām). Pašvaldības muzejos uzkrātais kultūras mantojums un ar to saistītā informācija ir nozīmīgs ilgtspējīgas attīstības resurss, ko nākotnē iespējams izmantot daudz efektīvāk, tādēļ jāpaplašina infrastruktūra muzeju krājumu un ar tiem saistīto datu saglabāšanai un pieejamībai, kā arī apmeklētāju apkalpošanas iespēju modernizācija.

KM sniegtā informācija par akreditēto muzeju apmeklējumu laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam parāda, ka līdz 2019. gadam kopējais akreditēto muzeju apmeklējums pa gadiem bija mainīgs, bet ar pieaugošu tendenci, un 2019. gadā bija augstākais apmeklējuma rādītājs kopš 2015. gada. Epidemioloģiskās situācijas dēļ 2020. gadā apmeklējumu skaits samazinājās par 35%.

Aplūkojot apmeklējuma rādītājus atsevišķu muzeju griezumā laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam, redzams, ka apmeklējuma pieaugums bijis Tukuma muzejā un tā struktūrvienībās, kā arī Jaunpils muzejā. Noturīga apmeklējumu samazinājuma tendence bijusi tikai Kandavas novada muzejā.

Ilustrācija 3.7. Muzeja apmeklējums jaunizveidotajā Tukuma novadā (Avots: KM, 2015.-2020. gads)

(Tukuma muzejs ietver arī tā teritoriālo struktūrvienību rādītājus)

Latvijā vidēji akreditētajos muzejos bezmaksas apmeklējuma proporcija ir 36–40% no kopējā apmeklējuma. No visiem jaunizveidotā Tukuma novada akreditētajiem muzejiem Jaunmoku pils muzeja un Jaunpils muzeja bezmaksas apmeklējuma proporcija ir zem 40%, bet lielāko daļu veido maksas apmeklējumi.

Izstāžu skaits jaunizveidotā Tukuma novada akreditētajos muzejos ir mainīgs, jānorāda, ka 2020. gadā nav vērojams būtisks izstāžu skaita samazinājums. Visvairāk izstādes notiek Tukuma muzejā un muzeja struktūrvienībās, Jaunpils muzejā un Jaunmoku pils muzejā.

Ekspozīciju skaits jaunizveidotā Tukuma novada akreditētajos muzejos līdz 2019. gadam bija ar augšupejošu tendenci, bet nedaudz samazinājās 2020. gadā.

Muzeji īsteno arī dažādas **izglītojošās aktivitātes** (lekcijas, muzejpedagoģiskās programmas u.c.) un aktīvi komunicē ar sabiedrību. Laika periodā līdz 2019. gadam kopējais izglītojošo aktivitāšu skaits muzejos ir pieaudzis, kritums rādītājos novērojams 2020. gadā (izņemot Kandavas novada muzeju).

3.4 KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS²⁵

Jaunizveidotajā Tukuma novada teritorijā ir bagāts un daudzveidīgs kultūrvēsturiskais mantojums – muižu kompleksi, baznīcas, senkapi, pilskalns, nozīmīgu personību dzīves un darba vietas, kā arī atsevišķi kultūrvēsturiski elementi. Saskaņā ar nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datiem Tukuma novadā kopumā ir 185 valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi, no tiem 155 ir valsts nozīmes kultūras pieminekļi un 30 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

No iepriekš minētajiem 185 pieminekļiem 56 ir arheoloģijas pieminekļi – pilskalns, seno apmetņu un kulta vietas, senkapi. Nozīmīgākās un pazīstamākās starp tām ir Tukuma pilskalns, Kandavas pilskalns, Kaives Senču ozols, Siliņupes apmetne Lapmežciemā, Matkules pilskalns un Baznīckalns, Čāpuļu pilskalns, Melderu Velna akmens un Velna ala, Jaunpils karātavu kalns, Engures pilskalns, Penķu veselības avots.

Tikpat – 56 – ir arhitektūras pieminekļi ir valsts aizsardzības arhitektūras pieminekļu sarakstā. Tās ir gan pilis un baznīcas, gan dzirnavas un atsevišķi tautas celtniecības piemēri. Ievērojamākie un atpazīstamākie no tiem ir daudzās dažādu laiku un arhitektūras stilu pilis un muižas: Durbes pils apbūve Tukumā, Kandavas pilsdrupas un Purlvertornis, Jaunmoku pils, Jaunpils pils apbūve, Šlokenbekas muižas apbūve u.c. Starp baznīcām īpaši izceļamas Lestenes, Jaunpils, Dzirciema un Kandavas luterāņu baznīcas, kurās atrodas ievērojami Latvijas baroka mākslas pieminekļi, kā arī pieminama vienīgā koka baznīca novadā – Engures luterāņu baznīca un Sātu luterāņu baznīca, ap kuru saglabājies vēsturiskais akmens žogs un ieejas vārti. Arhitektūras pieminekļu sarakstā minēti arī 5 t.s. tautas celtniecības piemēri: Lapmežciema sedumi (tīklu būdas), zvejnieku sēta “Andricas” Ķesterciemā, zvejnieku sēta “Skaras” Bērzcīemā, zvejnieku sēta “Lielkristi” Engures pagastā, kā arī zemnieku sēta “Koršas” Sēmes pagastā.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības sarakstā Tukuma novadā minēti arī 4 vēstures pieminekļi – vēsturiskas vietas: Somu jēgeru kaujas vietas Lapmežciema pagasta kāpās, rakstnieka E.Birznieka-Upīša dzimtās mājas “Bisnieki” Zentes pagasta Dzircīemā un A.Lerha-Puškaiša dzīves un darba vieta – Džūkstes-Lancenīku skola Džūkstes pagasta Lancenīkos. Savukārt jaunākais šīs kategorijas kultūras piemineklis ir Vecā aptieka Tukumā (Brīvības laukums 21).

Skaitliski lielākais valsts aizsardzībā esošais pieminekļu skaits ir mākslas pieminekļu kategorijā – 67 dažādi mākslas objekti, kas galvenokārt ir novadā esošo muižu un pīļu, baznīcu interjeru un eksterjeru daļas, kā arī tēlniecības objekti – pieminekļi. Kā nozīmīgākie un sabiedrībā pazīstamākie minami pieminekļi ir Jaunmoku pils krāsnis ar Rīgas pilsētas skatiem, Tukuma luterāņu baznīcas vitrāžas, iepriekš minētie kokgriezumi Lestenes, Jaunpils un Kandavas luterāņu baznīcās, hercoga Pētera monogramma virs ieejas durvīm Sātu baznīcā, kapa piemineklis Engures mācītājam J.P.Brandtam Engures kapos, tēlnieka K.Zāles veidots piemineklis kritušajiem karavīriem Smārdē un K.Zemdegas veidotie pieminekļi Tukumā un Džūkstē.

Taču kā lielākie un sarežģītākie kultūras pieminekļi minami abi pilsētībūvniecības pieminekļi – Tukuma un Kandavas pilsētu vēsturiskie centri arto tradicionālajiem ielu plānojumiem un mazstāvu apbūvi, kuru saglabāšana ir izaicinājums kā to īpašniekiem, tā pašvaldībai. Domājot par kultūrvēsturisko ainavu, kopumā skatāma būtu arī Jaunpils vēsturiskā centra, kurā atrodas gan Jaunpils pils, gan Jaunpils baznīca, parks un Jaunpils dzirnavas, saglabāšana un attīstība. Savukārt, veidojot vai atjaunojot kultūrainavu apdzīvoto vietu vai vēsturisko centru – muižu centros, sadarbībā ar to īpašniekiem un apsaimniekotājiem kopīgi jādoma būtu arī par tiem esošo vēsturisko dārzu un parku saglabāšanu. Kopskaitā tādi ir minami 15: Aizdzires, Aizupes, Durbes, Grenču, Kukšu, Lamiņu, Lestenes, Pūres, raudas, Rūmenes, Struteles, Valdeķu, Veclauku, Zemītes un Zentes parki.

²⁵ Nodaļas aprakstā izmantotie informācijas avoti: www.mantojums.lv

Tukuma novada teritorijas plānojums 2011.-2023. gadam / 11.pielikums - Vietējas nozīmes kultūrvēsturiskas teritorijas

Jaunpils novada teritorijas plānojums 2013.-2024. gada www.i-mantojums.lv

Tukuma muzejs, Pieminekļu zinātniskais arhīvs – Pza 1144

Agrākie Tukuma un Jaunpils novadi savos teritoriju plāņos ir nosaukuši arī vietējas nozīmes kultūrvēsturiskās teritorijas, kultūras un dabas mantojuma vērtības – bijušās skolas vai industriālie objekti (dzirnavas, pienotavas), parki un alejas, kapi, kapuvietas, mākslas un tēlniecības objekti vai vēsturisku notikumu vietas. Kopskaitā tie ir 185 dažādi objekti, kuru aizsardzībai būtu jāpievērš uzmanība. Teritoriāli tie ir 27 objekti un vietas Tukuma pilsētā, 5 Degoles pagastā, 12 Džūkstes pagastā, 18 Irlavas pagastā, 50 Jaunpils pagastā, 8 Pūres pagastā, 1 Sēmes pagastā, 15 Tumes pagastā un 8 Viesatu pagastā.

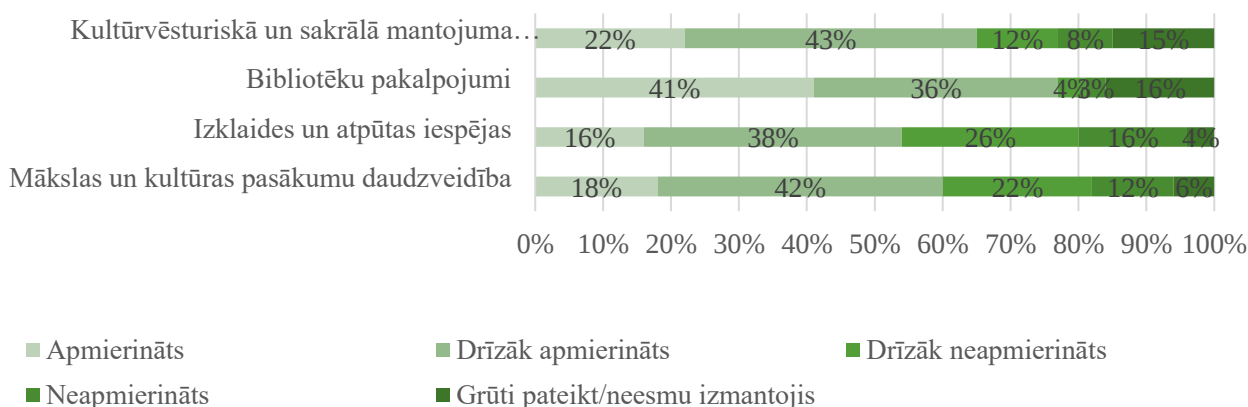
Savukārt nodibinājums “Latvijas Industriālā mantojuma fonds”, strādājot pie visas Latvijas industriālā mantojuma apzināšanas, kā ievērojamus industriālā mantojuma objektus jaunajā Tukuma novadā identificējis 19 dažādus objektus, t.sk. 2 ražotnes (bijušais Variebas alus brūzis un Zēberga ielasa fabrika Tukumā), 4 dzirnavas (Rideļu ūdensdzirnavas un Pūces ūdensdzirnavas, kā arī valsts aizsardzības pieminekļu sarakstos minētās Šlokenbekas un Jaunpils ūdensdzirnavas), 6 tilti un viadukti (akmens mūra tilts pār Abavu Kandavā, zemesceļa mūra tilts pār Imulu Vānes pagastā, Variebas zemesceļa mūra tilts pār Imulu, zemesceļa mūra tilts pār Abavas vecupi jeb Mūrnieku tilts, gājēju mūra viadukts Durbes pils parkā un gājēju mūra tilts Jaunpils parkā), no kuriem 4 minēti agrāko pašvaldību teritoriju plāņos. Kā ievērtības cienīgi izcelti ir arī 5 ar dzelzceļa kultūras mantojumu saistītie objekti – dzelzceļa stacijas un lokomotīvu depo: Smārdes dzelzceļa stacija, Slampes dzelzceļa stacija, Tukums I un Tukums II dzelzceļa stacijas, kā arī Tukums II lokomotīvu depo. Savukārt no militārā mantojuma objektiem minēti divi 17. gadsimta militārās vēstures objekti – Ozolpils un Jaunpils lielgabalu stobri.

Unikālais kultūras mantojums ir vērtība un vienlaikus potenciāls, kas kalpo kā novada attīstības resurss. Tomēr šī bagātā mantojuma uzturēšana, apsaimniekošana ir liels izaicinājums. Jau Tukuma novada kultūrvides attīstības plānā 2020.-2025. gadam norādīts, ka kultūras pieminekļu aizsardzība ir nepietiekama un izteikta vēlme pašvaldībai nepieciešams uzņemties lielāku iniciatīvu sava novada vērtību saglabāšanā. Arī 2022. gadā valstī iecerētās izmaiņas valsts kultūras pieminekļu aizsardzības nodrošināšanā paredz lielāku lomu piešķirot pašvaldībām vietējās nozīmes kultūras pieminekļu aizsardzībā, apsaimniekošanā un pārraudzībā.

3.5 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja norāda, ka 22% iedzīvotāju ir apmierināti ar kultūrvēsturiskā un sakrālā mantojuma saglabāšanu un attīstīšanu, 43% – drīzāk apmierināti, savukārt 20% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. Ar bibliotēku pakalpojumiem apmierināti ir 41% aptaujāto, drīzāk apmierināti – 36%, bet 7% drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. 16% aptaujāto ir apmierināti ar izklaides iespējām, 38% ir drīzāk apmierināti, savukārt 42% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. Ar mākslas un kultūras pasākumu daudzveidību apmierināti ir 18% iedzīvotāju, drīzāk apmierināti 42%, bet 34% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti.

Ilustrācija 3.9. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis par kultūras pakalpojumiem (n=336)

Iedzīvotāji vēlētos šādus uzlabojumus kultūras jomā:

- kultūras institūciju infrastruktūras uzlabošanu, attīstību – kultūras centru, kultūrizglītības iestāžu, bibliotēku ēku atjaunošana vai apvienota mūsdienīga multifunkcionāla centra izveide, kā arī Tukuma mākslas muzeja atjaunošana, estrāžu labiekārtošana (Ozolāju estrādes labiekārtošanas nākamā kārtā, Engures Auniņparka estrāde, Durbes estrāde);
- plašāka kultūras pasākumu un pakalpojumu daudzveidība (kino, izklaides iespējas, u.c.), īpaši pagastu ciemos;
- rūpes par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu (Tukuma centra ēku kvalitatīva restaurācija, Jaunpils pils jumta rekonstrukcija u.c.).

No pašvaldības paveiktajiem darbiem 2015.-2020. gadā iedzīvotāji pozitīvi izceļ atbalstu kultūrai un kultūras pasākumu organizēšanu, īpaši akcentējot pilsētas svētkus, atbalstu kultūras dzīvei pagastos, kā arī veiktos ieguldījumus kultūras infrastruktūras uzlabošanā (kultūras centros, bibliotēkā, muzejos), tai skaitā kultūrizglītības iestādēs.

SPORTS UN SABIEDRĪBAS VESELĪBAS VEICINĀŠANA

4 SPORTS UN SABIEDRĪBAS VESELĪBAS VEICINĀŠANA

4.1 SPORTA DZĪVES RAKSTUROJUMS

Iesaistīto loks sporta dzīves veidošanā gan bijušajos novados, gan arī jaunizveidotajā Tukuma novadā ir plašs un dažāds – pašvaldības speciālisti sporta jomā, sporta skolas, konkrētas sporta iestādes, nevalstisko sporta organizāciju pārstāvji, sporta aktīvisti un pagastu pārvaldes. Lielākie izaicinājumi²⁶ sporta nozares pārvaldības modelī ir visu iesaistīto pušu koordinācija un informācijas apmaiņa, ko ir vērtīgi pilnveidot arī turpmāk.

Aktīvas sporta dzīves norisei pagastos un iedzīvotāju iesaistei liela nozīme ir vietējam aktīvistam jeb sporta metodiķim vai sporta dzīves organizatoram. Bijušajā Tukuma novadā kopumā ir 10 pagasti un sporta dzīves organizatori līdz šim bija Tumes, Pūres, Irlavas pagastos. Vēl trijos pagastos atrodas izglītības iestāde ar sporta bāzi, bet trijos pagastos nav sporta dzīves organizatora un nav arī sporta infrastruktūra (Degoles, Jaunsātu, Lestenes pagastos).

Kandavas novadā sporta dzīvi līdz šim vadīja un koordinēja Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skola sadarbībā ar Kandavas novada kultūras un sporta pārvaldi. Sporta skola sadarbojas ar novada sporta klubiem, kuri darbojas Tautas sporta jomā Kandavas novadā.

Jaunpils novadā sporta norises novadā notiek, pašvaldībai sadarbojoties ar sporta klubiem. Pašvaldībai pieder sporta komplekss “Jaunpils sporta nams”. Pašvaldība algo sporta kompleksa vadītāju, kurš vada un organizē sporta dzīvi Jaunpilī.

Engures novadā līdz šim ir bijis viens sporta dzīves vadītājs visā novadā un vienlaikus arī Smārdes pagastā. Lapmežciema pagastā sporta aktivitātes nodrošina Lapmežciema sporta kompleksa vadītājs. Engures pagastā līdz šim sporta aktivitātes nodrošināja divi metodiķi²⁷.

Pagastos, kuros nav sporta dzīves organizatora, pagastu pārvaldes vadītājiem būtu nepieciešams aktīvi piesaistīt šādu cilvēku un veicināt sabiedrības līdzdalību sportā un aktīvā dzīvesveidā.

BĒRNU UN JAUNIEŠU SPORTS

Bērnu un jauniešu sporta attīstību galvenokārt virza un tā notiek novada sporta skolās, kuras sagatavo jaunos sportistus profesionālā līmenī un virza uz augstu sasniegumu sportu. Taču papildus sporta skolām un citām izglītības iestādēm bērnu un jauniešu sports aktīvi tiek īstenots arī sporta klubos, biedrībās un interešu izglītības pulciņos, tādējādi nodrošinot ikvienam iespēju iesaistīties sportā, aktīvā atpūtā un saturīgā brīvā laika pavadīšanā.

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir divas sporta skolas – Tukuma Sporta skola un Kandavas Bērnu un jaunatnes Sporta skola. Detalizētāku izklāstu skatīt izglītības nodaļā.

SPORTS VISIEM

Tukuma novadā ir būtiski nodrošināt ikviena iedzīvotāja iespējas sportot un nodarboties ar aktīvu dzīvesveidu. Tautas sporta jomas darbību nodrošina sporta klubi, kas sadarbojas ar sporta skolām, ar konkrētu sporta iestāžu vadītājiem, pašvaldības pārstāvjiem. Tukuma novadā 2021. gadā darbojas 33 sporta klubi un biedrības, sniedzot iespēju nodarboties vairāk nekā 23 sporta veidos. 2021. gadā kopējais biedru skaits organizācijās bija 2 232 biedri (tai skaitā Tukuma Sporta skolas audzēkņi). Visvairāk dalībnieku ir tādos sporta veidos kā futbols, hokejs un daiļslidošana, vieglatlētika, basketbols florbols, karatē. Visiem, kas darbojas biedrībās, ir iespēja piedalīties dažāda līmeņa sacensībās (reģionu, starpnovadu, Latvijas, starptautiskā līmenī, kā profesionālā, tā amatieru vai tautas līmenī), kuras rīko gan pašas biedrības un klubi, gan pašvaldība un citas organizācijas.

²⁶ Tukuma novada attīstības programma 2015.-2021. gadam. Pieejama: <https://www.tukums.lv/lv/media/646/download>

²⁷ Engures novada pašvaldības 2019. gada publiskais pārskats. Pieejams: http://www.enguresnovads.lv/uploads/filedir/Publiskais_gp_2019_2.pdf

Kandavas novadā ir senas sporta tradīcijas un vispopulārākais ir basketbols. Ikgadēji notiek Kandavas novada čempionāts. Tradicionāli tiek rīkotas vieglatlētikas sacensības, tai skaitā Jāņa Lūša kauss. Iedzīvotāju vidū populāri ir arī tādi sporta veidi kā volejbols, novuss, šautriņu mešana, orientēšanās, galda spēles un tehniskie sporta veidi (kartings, motosports).

Jaunpils novadā ir aktīva sporta dzīve, tiek organizētas dažādas sacensības, turnīri. Pieaugušie piedalās starpnovadu sacensībās basketbolā un futbolā. Aktīvi darbojas šautriņu metēji, nūjotāji, motosporta un bezceļu autosporta entuziasti. Tradicionāli Jaunpilī norisinās atklātā spartakiāde 12 sporta veidos gan sievietēm, gan vīriešiem visas sezonas garumā un noslēdzas sporta svētkos jūlijā, tomēr Covid-19 ierobežojumu dēļ pasākumu ir nācies atcelt²⁸.

Engures novadā visa gada garumā tiek organizētas sporta sacensības, čempionāti basketbolā, volejbolā, galda tenisā, florbolā, vieglatlētikā, distanču slēpošanā, novusā, skriešanā. Lapmežciema pagastā (Lapmežciema sporta kompleksā) trenējas pieaugušo komandas basketbolā, volejbolā, futbolā, kā arī notiek nodarbības aerobikā un smagatlētikā. Engures pagastā aktīvs treniņu process notiek pieaugušo komandām basketbolā, volejbolā, futbolā, hokejā, kā arī notiek senioru vingrošana, karatē nodarbības (Engures vidusskolas sporta zālē, stadionā). Engures pagastā sporta pasākumu organizēšanā aktīvi iesaistās biedrība “Engures sportam”²⁹.

AKTĪVĀ ATPŪTA UN VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Nozīmīgākie izaicinājumi sabiedrības veselības jomā ir vēl joprojām nepietiekami aktīva iedzīvotāju, t.sk. bērnu, iesaiste veselības veicināšanas pasākumos, nemotivējoša un / vai nesakārtota apkārtējā vide fizisko aktivitāšu veikšanai, sportam nepieciešamās infrastruktūras trūkums vai nepieejamība tai (noslogota, grūti pieejama infrastruktūra), informācijas trūkums par dažādiem vingrinājumiem, ko iespējams veikt dabas takā u.c. Kā kavējošu faktoru iedzīvotāji un jomas speciālisti norāda arī pārmērīgo uzsvāru uz sacensību sportu, nevis sportošanu priekam. Novadā nākotnē īpaši tiek izteikta vajadzība pēc peldbaseina, ko varētu izmantot arī rehabilitācijas pakalpojuma vajadzībām.

Eiropas Savienības fonda projektu SAM 9.2.4.2 “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” īsteno Tukuma, Kandavas, Jaunpils novadi. Engures novads ir pārtraucis šī projekta realizāciju. Tukuma novadam ir izstrādāta sabiedrības veselības veicināšanas stratēģija līdz 2023. gadam.

4.2 SPORTA INFRASTRUKTŪRAS PIEEJAMĪBA UN TĀS NOVĒRTĒJUMS

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ir plaša un daudzveidīga sporta infrastruktūra, ietverot gan speciālus sporta objektus, gan sporta bāzes pie izglītības iestādēm (sk. kartē telpisko sporta infrastruktūras izvietojumu novadā). Tā ir mērķtiecīgi veidota un pēdējos piecos gados Tukuma pilsētā ir izveidoti vairāki jauni sporta infrastruktūras objekti, t.i., Tukuma sporta halle Pauzera ielā, K.Porziņa vārdā nosauktais basketbola laukums, jauns skeitparks, vairāki smilšu volejbola, basketbola laukumi. Tomēr, analizējot infrastruktūras pieejamību dažādām grupām un to vajadzībām, identificējami turpmākie uzlabojumi sporta infrastruktūras pieejamības nodrošināšanā.

TAUTAS SPORTAM, SPORTA KLUBIEM PIEEJAMĀ IEKŠTELPU UN ĀRA INFRASTRUKTŪRA

Pēdējos piecos gados Tukuma novadā sporta un aktīvās atpūtas jomā izveidoti vairāki jauni infrastruktūras objekti gan sportošanai iekšstelpās, gan arī ārā: Tukuma sporta halle Pauzera ielā,

²⁸ Jaunpils novada domes 2020. gada publiskais pārskats. Pieejams:

https://www.jaunpils.lv/docs2021/Publiskais_gada_parskats_2020.pdf

²⁹ Engures novada pašvaldības 2019. gada publiskais pārskats. Pieejams:

http://www.enguresnovads.lv/uploads/filedir/Publiskais_gp_2019_2.pdf

Kristapa Porziņa vārdā nosauktais basketbola laukums, izveidots jauns un atjaunots skeitparks, tāpat novadā izveidoti vairāki smilšu volejbola, basketbola laukumi (sk. karte Nr.4). Sporta infrastruktūras tīkls ir plašs un pieejams visā novadā - gan speciāli sporta objekti, gan izglītības iestāžu objekti, kas pieejami ne tikai iestāžu audzēkņiem. Neskatoties uz sporta infrastruktūras attīstību, joprojām nav iespējams nodrošināt visu sportot gribētāju vēlmes sportot, īpaši iekštelpās, kā arī, tikai dažos Tukuma novada sporta infrastruktūras objektos ir iespējams organizēt augsta līmeņa sacensības.

Tukuma pilsētā sporta zāles ir noslogotas un tautas sportam tās ir pieejamas tikai, sākot no plkst. 21:00. Līdz tam tās noslogo vispārīzglītojošās izglītības iestādes un sporta skola. Bijušā Tukuma novada pagastos situācija ir labāka, tur sporta zāles ir pieejamas, sākot no plkst. 18:00 vai 19:00³⁰. Bijušajos Kandavas, Engures, Jaunpils novados sporta zāļu noslogojums ir optimāls un biedrībām, iedzīvotājiem sporta infrastruktūra ir pieejama.

Jaunveidotajā Tukuma novadā ir viens peldbaseins Ķesterciemā, bet tā ir privātīpašnieka iniciatīva un visdrīzāk tajā nebūs iespējams nodrošināt bērnu peldētprasmju apmācību vispārējās izglītības ietvaros. Tādēļ jaunveidotajā Tukuma novadā ir liela nepieciešamība pēc slēgta peldbaseina, kurā būtu iespēja apgūt peldētprasmes. Vasaras laikā ir pieejamas peldvietas dažādās novada ūdenstilpnēs, bet vēsākā laikā un ziemas mēnešos šādu iespēju nav. Peldētprasmju apgūšana ir būtiska, jo Latvijā ir ļoti augsts noslīkšanas gadījumu skaits (viens no augstākajiem rādītājiem ES, 6 reizes pārsniedz vidējo rādītāju).

Aplūkojot sporta iespējas iekštelpās un ārā par visu jaunveidoto Tukuma novadu kopumā, redzams, ka sporta iespējas iekštelpās nav iespējamas Vienībā (Degoles pag.), Abavniekos (Jaunsātu pag.), Lestenē (Lestenes pag.), Zentenē (Zentenes pag.), Matkulē (Matkules pag.), Zantē (Zantes pag.), bet ir nodrošinātas sportošanas un aktīvās atpūtas iespējas ārā. Tomēr trīs pagastu apdzīvotās vietās nav iespējas sportot ne iekštelpās, ne ārā, t.i., Kandavas pagastā (taču šī pagasta teritorija ir izvietota ap Kandavas pilsētu un iedzīvotājiem ir pieejama Kandavas sporta infrastruktūra), Zemītes un Viesatu pagastos.

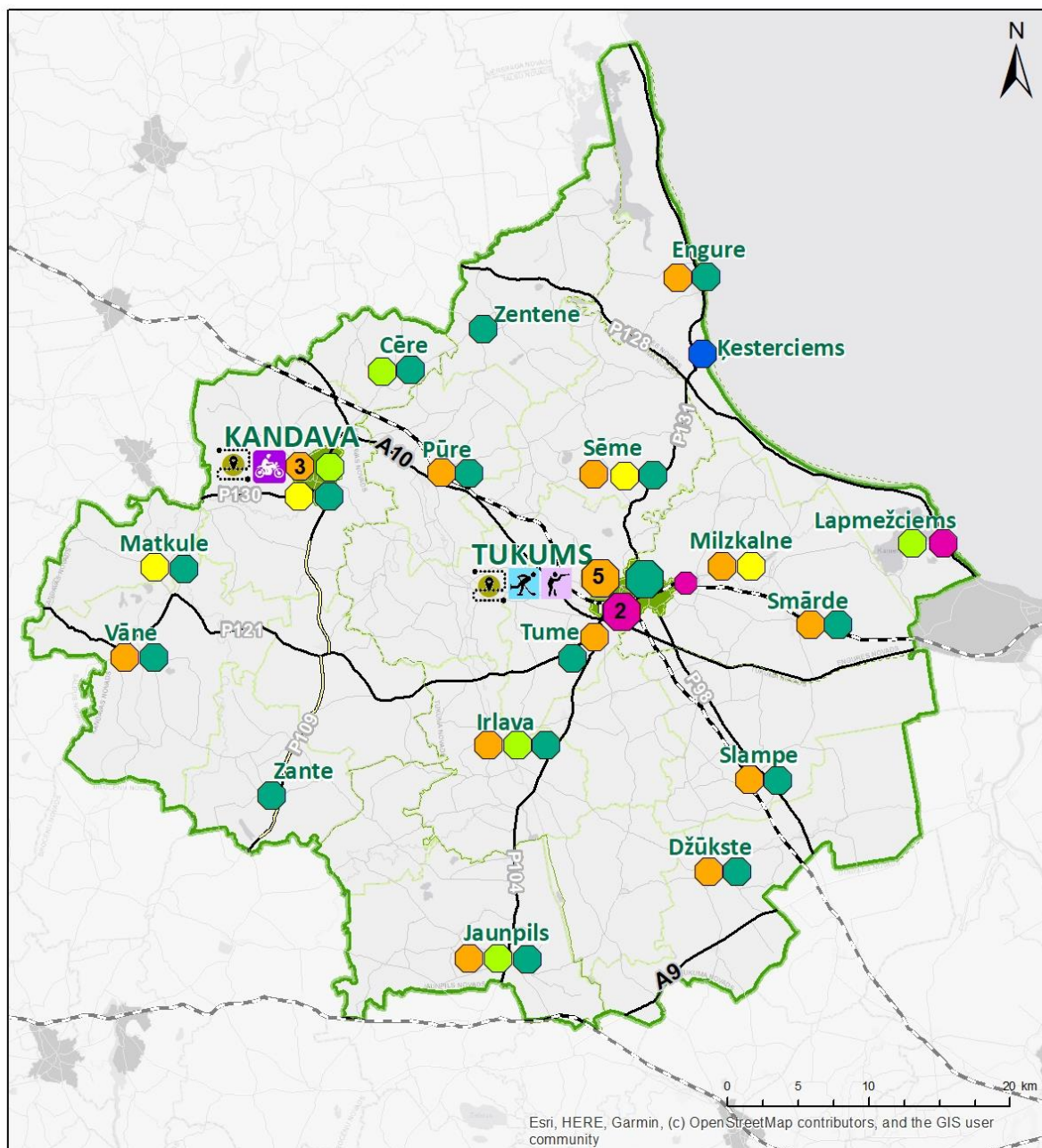
*Tabula 4.1. Iekštelpu un āra sporta infrastruktūra jaunizveidotā Tukuma novada apdzīvotās vietās
(Avots: <http://sportaregistrs.lv/> un pašvaldības sniegta informācija)*

Teritoriālā vienība	Sporta iespējas iekštelpās	Sporta iespējas ārpus telpām	Paskaidrojums par āra sporta iespējām
Tukums	x	x	Stadioni, futbola laukums, skeitparks, BMX parks
Degoles pag., Vienība	-	x	Sporta laukums
Džūkstes pag., Džūkste	x	x	Stadions
Irlavas pag., Irlava	x	x	Stadions, pludmales volejbola, futbola laukumi, basketbola grozs, āra trenāžieri, skeitparka rampas
Jaunsātu pag., Abavnieki	-	x	Futbola, volejbola laukumi, basketbola grozs.
Lestenes pag., Lestene	-	x	Pludmales volejbola laukums, basketbola grozs.
Pūres pag., Pūre	x	x	Sporta laukums
Sēmes pag., Sēme	x	x	Āra trenāžieri, basketbola grozs, skeitparka rampas.
Slampes pag., Slampe	x	x	Stadions, āra vingrošanas komplekss
Tumes pag., Tume	x	x	Stadions, basketbola laukums.
Zentenes pag., Zentene	-	x	Futbola, basketbola laukumi, āra trenāžieri.
Kandava	x	x	Stadions, vieglatlētikas stadioni, mini futbola laukumi, hokeja laukums, kartodroms, moto trase, skeitparks
Cēres pag., Cēre	x	x	Stadions.
Kandavas pag.	-	-	

³⁰ Sporta un aktīvās atpūtas joma Tukuma novadā 2021. gads. Novērtējums un vadlīnijas.

Teritoriālā vienība	Sporta iespējas iekštelpās	Sporta iespējas ārpus telpām	Paskaidrojums par āra sporta iespējām
Matkules pag., Matkule	-	x	Hokeja laukums, basketbola laukums, pludmales volejbola laukums, āra trenažieri.
Vānes pag., Vāne	x	x	Atklātais basketbola laukums, āra trenažieri
Zantes pag., Zante	-	x	Vieglatlētikas stadions, āra trenažieri
Zemītes pag., Zemīte	-	-	
Jaunpils pag., Jaunpils	x	x	Stadions pie skolas, futbola laukums, basketbola laukums, āra trenažieri
Viesatu pag., Viesati	-	-	Pludmales volejbola laukums, basketbola grozs
Engures pag., Engure	x	x	Stadions, hokeja laukums ar apgaismojumu.
Lapmežciema pag., Lapmežciems	x	x	Stadions.
Smārdes pag., Smārde	x	x	Stadions, jāšanas sporta centra bāze, kalnu, distanču slēpošanas trases ziemā, veikparks vasarā.

Karte 4. Sporta infrastruktūra Tukuma novadā (Avots: <http://sportaregistrs.lv/> un pašvaldības sniegta informācija)

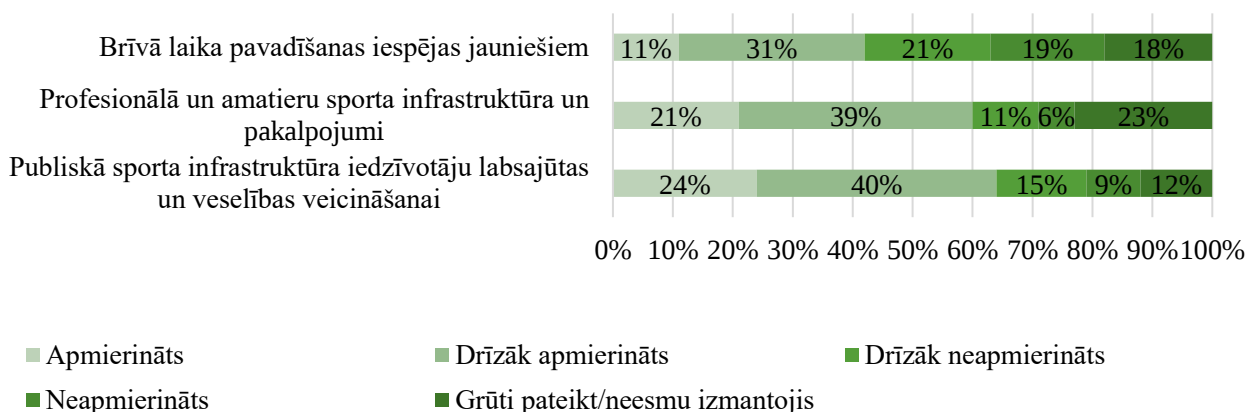
Apzīmējumi

Tukuma novada robeža	Galvenie autoceļi	Sporta bāze pie izglītības iestādes
Bijušo novadu robeža	ar asfalta segumu	Sporta komplekss
Pagastu robeža	ar grants segumu	Sporta klubs
Dzelzceļa līnija	Pārējie autoceļi	Peldbaseins
Ledus halle	Šautuve	Atpūtas komplekss
Moto trase	Kartodroms/ kartingu strase	Āra sporta infrastruktūra (t.sk., pie izglītības iestādēm)

4.3 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja norāda, ka 11% aptaujāto iedzīvotāju ir apmierināti ar brīvā laika pavadīšanas iespējām jauniešiem, 31% ir drīzāk apmierināti, savukārt 40% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. 21% aptaujāto ir apmierināti ar profesionālā un amatieru sporta infrastruktūru un pakalpojumiem, 39% ir drīzāk apmierināti, bet 17% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. Būtiski atzīmēt, ka 23% aptaujāto nav varējuši sniegt atbildi uz šo jautājumu, kura pamata iemesls ir tas, ka profesionālā un amatieru infrastruktūra un pakalpojumi nav izmantoti. 24% aptaujātie norāda, ka ir apmierināti ar publisko sporta infrastruktūru iedzīvotāju labsajūtas un veselības veicināšanai, 40% ir drīzāk apmierināti, savukārt 24% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti.

Ilustrācija 4.1. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis par sporta pakalpojumiem (n=336)

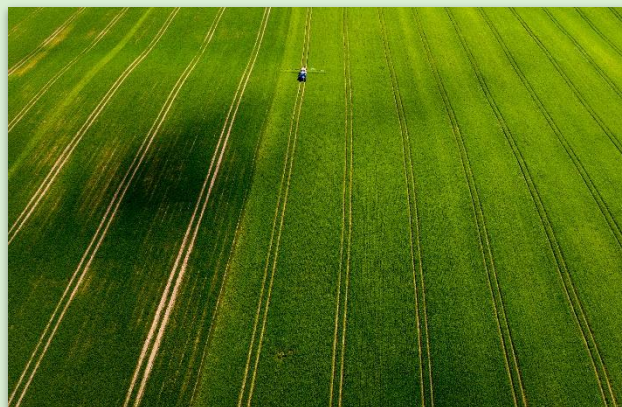

- Iedzīvotāji ir norādījuši, ka vēlētos šādus uzlabojumus sporta un sabiedrības veselības jomā:
- veselību veicinošas infrastruktūras attīstību;
 - peldbaseina izbūvi un peldētapmācības kā mācību stundas ieviešanu;
 - lielākas sporta, fizisko aktivitāšu iespējas ciemos (t.sk. nelieli sporta laukumi privātmāju rajonos);
 - sporta infrastruktūras sakārtošanu pie izglītības iestādēm.

Iedzīvotāji īpaši pozitīvi no pašvaldības paveiktajiem darbiem 2015.-2020. gadā izceļ Sabiedrības veselības veicināšanas projektu un iedzīvotāju iesaisti šī projekta aktivitātēs. Sporta jomā iedzīvotāji izceļ pašvaldības atbalstu sportam un sporta aktivitāšu attīstību, bet lielākais vairums iedzīvotāju norāda uz dažāda veida sporta infrastruktūras attīstību (iekštelpu, ārtelpu brīvpieejas), tai skaitā izglītības iestāžu sporta infrastruktūru. Īpaši bieži iedzīvotāji piemin un pozitīvi novērtē Pauzera pļavu attīstību un radītās iespējas.

VESELĪBAS APRŪPE

5 VESELĪBAS APRŪPE

5.1 PRIMĀRĀ VESELĪBAS APRŪPE UN NEATLIEKAMĀ MEDICĪNISKĀ PALĪDZĪBA

Primāro veselības aprūpi jaunizveidotajā Tukuma novadā 2021. gada maijā kopumā nodrošina 28 ģimenes ārstu praksēs. No tām bijušajā Tukuma novadā primāro veselības aprūpi nodrošina 18 ģimenes ārstu praksēs, vidējais pacientu skaits uz vienu ģimenes ārstu bijušajā Tukuma novadā ir 1921.³¹ Bijušajā Jaunpils novadā ir viena ģimenes ārstu prakse, aprēķinu par pacientu skaitu uz vienu ģimenes ārstu nav iespējams veikt, jo ģimenes ārsts pieņem cilvēkus gan Jaunpils novadā, gan Engures novadā. Bijušajā Engures novadā atrodas četras ģimenes ārstu prakses, arī šajā gadījumā aprēķinu par pacientu skaitu uz vienu ģimenes ārstu nav iespējams veikt. Visbeidzot bijušajā Kandavas novadā ir piecas ģimenes ārstu prakses, pacientu skaits uz vienu ģimenes ārstu ir 1547.

Ģimenes ārsti jaunizveidotajā Tukuma novadā ir pieejami visu bijušo novadu centros (Tukumā, Engurē, Jaunpilī un Kandavā) un arī atsevišķās vietās ārpus šiem centriem – Slampē, Vānē, Matkulē, Smārdē, Pūrē, Sēmē, Lapmežciemā, Apšuciemā, Tumē.³² Feldšerpunkti novadā ir izvietoti Apšuciemā, Jaunsātos, Lestenē, Zemītē, Cērē un Zantē.³³ Lielākais izaicinājums gan Tukuma novadā, gan valstī kopumā ir ģimenes ārstu novecošanās tendence un nepietiekama paaudžu nomaiņa ģimenes ārstu praksēs. Pēc NVD veiktā pētījuma datiem tuvākajos gados 54% ģimenes ārstu valstī plāno pārtraukt sniegt valsts apmaksātos ģimenes ārsta pakalpojumus, un tikai 19% no tiem, kuri plāno pārtraukt pakalpojuma sniegšanu, norāda, ka viņiem būs prakses pārņēmējs. Pēc 2020. gada septembrī veiktajām aplēsēm, 13 no Tukuma novadā esošajiem ģimenes ārstiem ir sasnieguši 62 gadu vecumu un 6 no viņiem plāno pārtraukt sniegt pakalpojumu pēc 2024. gada, un tikai vienam ģimenes ārstam ir zināms prakses pārņēmējs.³⁴

Aptieku pārklājums novadā vērtējams kā nevienmērīgs. Pakalpojums ir pieejams bijušo novadu administratīvajos centros – Tukumā, Kandavā, Jaunpilī, Engurē –, kā arī atsevišķos ciemos: Pūrē, Irlavā, Lestenē, Slampē un Lapmežciemā. Novada Rietumu daļā izteikti iztrūkst aptiekas (Vāne, Matkule, Zante, Zemīte) (skatīt Karte 5). Tukuma pilsētā ir pieejama diennakts aptieka, kas ir vienīgā šāda veida aptieka 70 km rādiusā no pilsētas.

Neatliekamo medicīnisko palīdzību jaunizveidotajā Tukuma novadā nodrošina 2 NMPD brigāžu punkti. Tie atrodas Tukumā un Kandavā.³⁵ Analizējot NMPD savlaicīgi izpildīto īpatsvaru no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, secināms, ka 2020. gadā jaunizveidotajā Tukuma novadā šis rādītājs bija 82%. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā tas ir palielinājies par pieciem procentpunktiem. Vislaicīgāk jaunizveidotajā novadā līdz šim tikuši apkalpoti bijušā Engures novada iedzīvotāji (89% izsaukumu izpildīti savlaicīgi). Kandavas un Tukuma novadā, neskatoties uz to, ka tur ir izvietots NMPD punkts, izsaukumu rādītājs ir bijis nedaudz zemāks – 81%. Būtiski zemāks laicīgi apkalpoto izsaukumu rādītājs ir bijušajā Jaunpils novadā – vien 56%. Salīdzinot datus dinamikā (2015.–2020. gads), secināms, ka situācija pa gadiem ir mainīga, bet kopumā rādītāji ir uzlabojušies – visstraujāk bijušajā Jaunpils novadā (par 18 procentpunktiem).³⁶

³¹ Nacionālais veselības dienests (30.04.2021). Ģimenes ārstu prakses, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ģimenes-arsti-atbilstosi-teritorijam>

³² Nacionālais veselības dienests (30.04.2021). Ģimenes ārstu prakses, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ģimenes-arsti-atbilstosi-teritorijam>

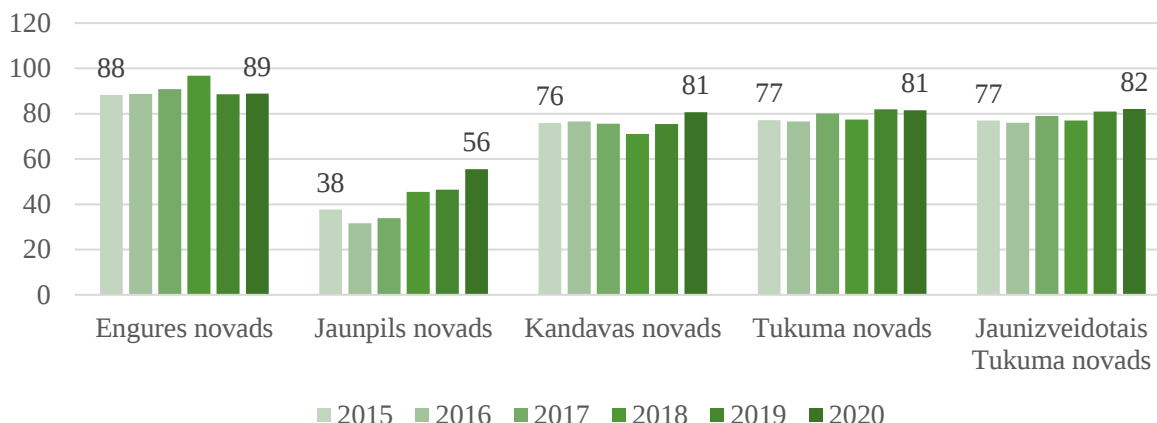
³³ Nacionālais veselības dienests (22.04.2021). Feldšerpunkti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/feldserpunkti>

³⁴ Nacionālais veselības dienests (1.09.2021). Par ģimenes ārstu aptaujas rezultātiem, pašvaldības sniegta informācija.

³⁵ Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (15.01.2021). Pirmsslimnīcas neatliekamā medicīniskā palīdzība, <https://www.nmpd.gov.lv/lv/pirmsslimnīcas-neatliekama-mediciniska-palidziba>

³⁶ SPKC (2019). Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultātīvo izsaukumu īpatsvars no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health_Veselibas%20aprupe_NeatliekamaMediciniskaPalidziba/NMP020_savlaicīgi_izpilditie.px/

Ilustrācija 5.1. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultatīvo izsaukumu īpatsvars (%) no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos (Avots: SPKC, 2020. gads)

5.2 ZOBĀRSTNIECĪBA, AMBULATORIE UN STACIONĀRIE VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMI

Valsts apmaksātus zobārstniecības pakalpojumus pēc 2020. gada maija datiem jaunizveidotajā Tukuma novadā sniedz 13 zobārstniecības iestādes, no kurām vienai iestādei ir divas pakalpojuma sniegšanas adreses³⁷, savukārt privātus zobārstniecības pakalpojumus sniedz 20 speciālisti³⁸. Speciālisti ir koncentrēti Tukuma pilsētā. No citām jaunizveidotā Tukuma novada apdzīvotām vietām valsts apmaksāti zobārstniecības pakalpojumi ir pieejami Slampē, Tumē, Pūrē, kā arī Kandavā un Jaunpilī, bet tie nav pieejami Engurē. Savukārt privāti zobārstniecības pakalpojumi ir pieejami Engurē, Jaunpilī un Kandavā.

Ambulatoros³⁹ un stacionāros pakalpojumus sniedzošās iestādes pamatā atrodas Tukuma pilsētā. Veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu stacionārā līmenī diennakts režīmā jaunizveidotajā Tukuma novadā sniedz SIA “Tukuma slimnīca”. Savukārt ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi novadā ir pieejami divās iestādēs – SIA “Tukuma slimnīca” un SIA “Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca”.

SIA “Tukuma slimnīca” pieejami izmeklējumi un terapija (datortomogrāfija, ultrasonogrāfija, rentgenoloģija, sirds un asinsvadu sistēmas funkcionālie izmeklējumi, elektrokardiogrāfija, endoskopija, doplerogrāfija), dienas stacionārā sniegtie pakalpojumi – ķirurģiskie pakalpojumi (ginekoloģija, traumatoloģija, ortopēdija, rokas un rekonstruktīvā mikroķirurģija, plastiskā ķirurģija, vispārējie ķirurģiskie pakalpojumi, neiroloģisko un iekšējo slimību ārstēšana), rehabilitācijas pakalpojumi (t.sk. fizikālā medicīna), pneimonologa kabinets, diabētiskās pēdas aprūpes kabinets, speciālistu pakalpojumi (kardioloģija, pulmonoloģija, ķirurģija, traumatoloģija, ortopēdija, neiroloģija, oftalmoloģija, otolaringoloģija, narkoloģija, anestezioloģija), speciālistu pakalpojumi, pārējie ambulatorie pakalpojumi un laboratoriskie pakalpojumi. SIA “Irlavas Sarkanā Krusta slimnīcā” pieejami dienas stacionārā sniegtie pakalpojumi - neiroloģisko un iekšējo slimību ārstēšana.⁴⁰

³⁷ Nacionālais veselības dienests (22.04.2021). Zobārstniecības palīdzība: Ārstniecības iestādes, kas sniedz valsts apmaksātus zobārstniecības veselības aprūpes pakalpojumus, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/zobarstniecibas-palidziba>

³⁸ Veselības inspekcija (30.04.2021). Ārstniecības personas darba vietas un sertifikāti specialitātēs, <https://registri.vi.gov.lv/apd>

³⁹ Par ambulatoro veselības aprūpi uzskatāmi veselības aprūpes pakalpojumi, kurus Jūs varat saņemt ambulatori noteiktā laikā un vietā – poliklīnikās, veselības centros, slimnīcu ambulatorajās daļās un uzņemšanas nodaļās. Piemēram, speciālistu konsultācijas, dažādi izmeklējumi u.c. pakalpojumi (Veselības ministrija, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatorie-pakalpojumi-0>)

⁴⁰ Nacionālais veselības dienests (28.04.2021). Ambulatorās iestādes un ārsti speciālisti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatoras-iestades-un-arsti-specialisti>

Papildus nosauktajām divām iestādēm ambulatorus pakalpojumus sniedz arī atsevišķi speciālisti Tukumā un Kandavā. Tie nodrošina konsultācijas alergoloģijā, ginekoloģijā, dzemdniecībā, psihiatrijā, dermatoloģijā, veneroloģijā un endokrinoloģijā, neiroloģijā un oftalmoloģijā, ginekoloģijā.⁴¹

Jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji nepieciešamības gadījumā izmanto arī Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas filiāles Talsos un SIA “Kuldīgas slimnīca” sniegtos pakalpojumus, kas atsevišķiem jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotājiem atrodas pat tuvāk nekā SIA “Tukuma slimnīca”. Tāpat iedzīvotājiem salīdzinoši tuvu sasniedzami ir arī Jūrmalā un Rīgā sniegtie veselības aprūpes pakalpojumi. Kopumā novadā līdzīgi kā citās pašvaldībās iedzīvotāji un speciālisti norāda uz atsevišķu pakalpojumu un speciālistu konsultāciju nepieejamību, īpaši tiek izcelta nepieciešamība attīstīt rehabilitācijas pakalpojumu un paliatīvās aprūpes pakalpojumu Tukuma novadā.

Jaunizveidotā Tukuma novada vidējo ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju 2020. gadā bija 3,3, salīdzinājumam 2015. gadā – 4,1. Bijušo novadu griezumā bijušajā Tukuma novadā 2020. gadā ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju bija 4,0, kas ir būtiski augstāks rādītājs par citiem bijušajiem novadiem. Kandavas novadā tas bija 2,8, Engures novadā – 1,6, Jaunpils novadā – 0,2, kas ir vērtējams kā ļoti zems rādītājs uz citu bijušo Latvijas novadu fona Salīdzinājumam Latvijā un Kurzemes reģionā šis rādītājs ir bijis augstāks par visām nosauktajām pašvaldībām – attiecīgi Latvijā 5,1 un Kurzemes reģionā 4,5 apmeklējumi uz 1 iedzīvotāju (skatīt Ilustrācija 5.2).⁴²

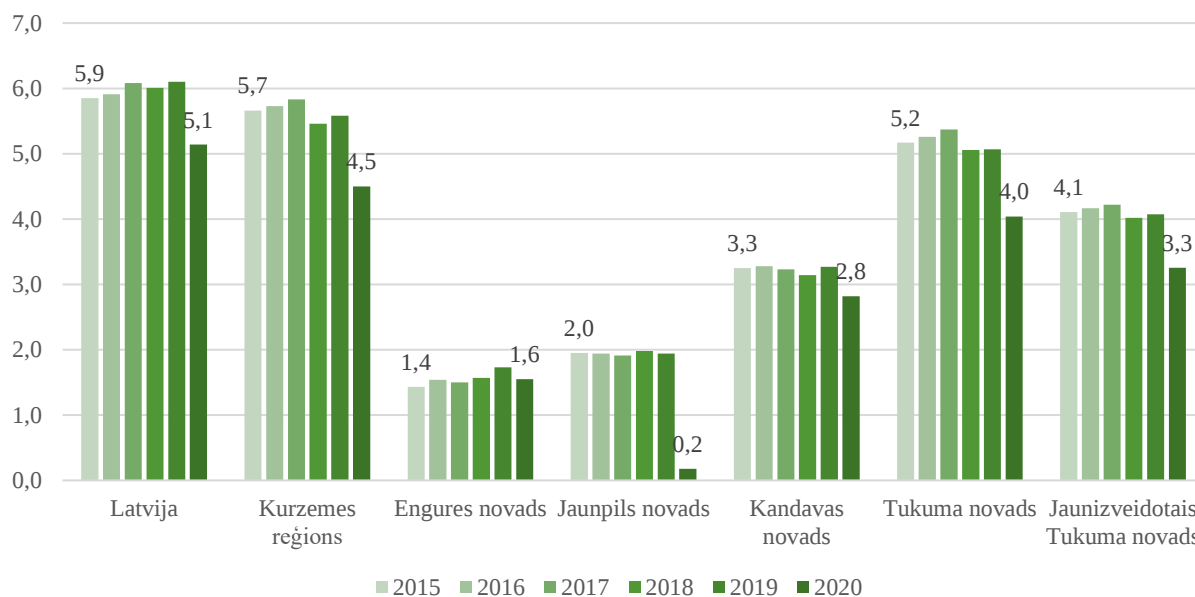
Aplūkojot rādītāju par ambulatoro apmeklējumu skaitu pie ārstiem dinamiskā pa gadiem, novērojamas atšķirības – salīdzinot ar 2015. gadu, bijušajā Jaunpils novadā un Tukuma novadā rādītājs sarucis (attiecīgi par 1% un 2%), bijušajā Kandavas novadā un Engures novadā tas ir palielinājies (attiecīgi par 1% un 21%). Salīdzinājumam Kurzemes reģionā šis rādītājs ir sarucis par 1%, bet Latvijā – pieaudzis par 4% (skatīt Ilustrācija 5.2).⁴³ Lielākais izaicinājums attiecībā uz speciālistu apmeklējumiem ir sabiedriskā transporta pieejamība iedzīvotājiem, jo īpaši attālākās novada teritorijās. Ņemot vērā apdzīvotības blīvumu un nākotnē prognozējamo iedzīvotāju skaita samazināšanos, jādomā par speciāliem transporta risinājumiem un kustības grafika pielāgošanu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas laikiem.

⁴¹ Nacionālais veselības dienests (28.04.2021). Ambulatorās iestādes un ārsti speciālisti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatoras-iestades-un-arsti-specialisti>

⁴² SPKC (2019). Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits 1 iedz.), https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Veselibas%20aprupe__AmbulatoraPalidziba/AMB030.px/

⁴³ SPKC (2019). Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits 1 iedz.), https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Veselibas%20aprupe__AmbulatoraPalidziba/AMB030.px/

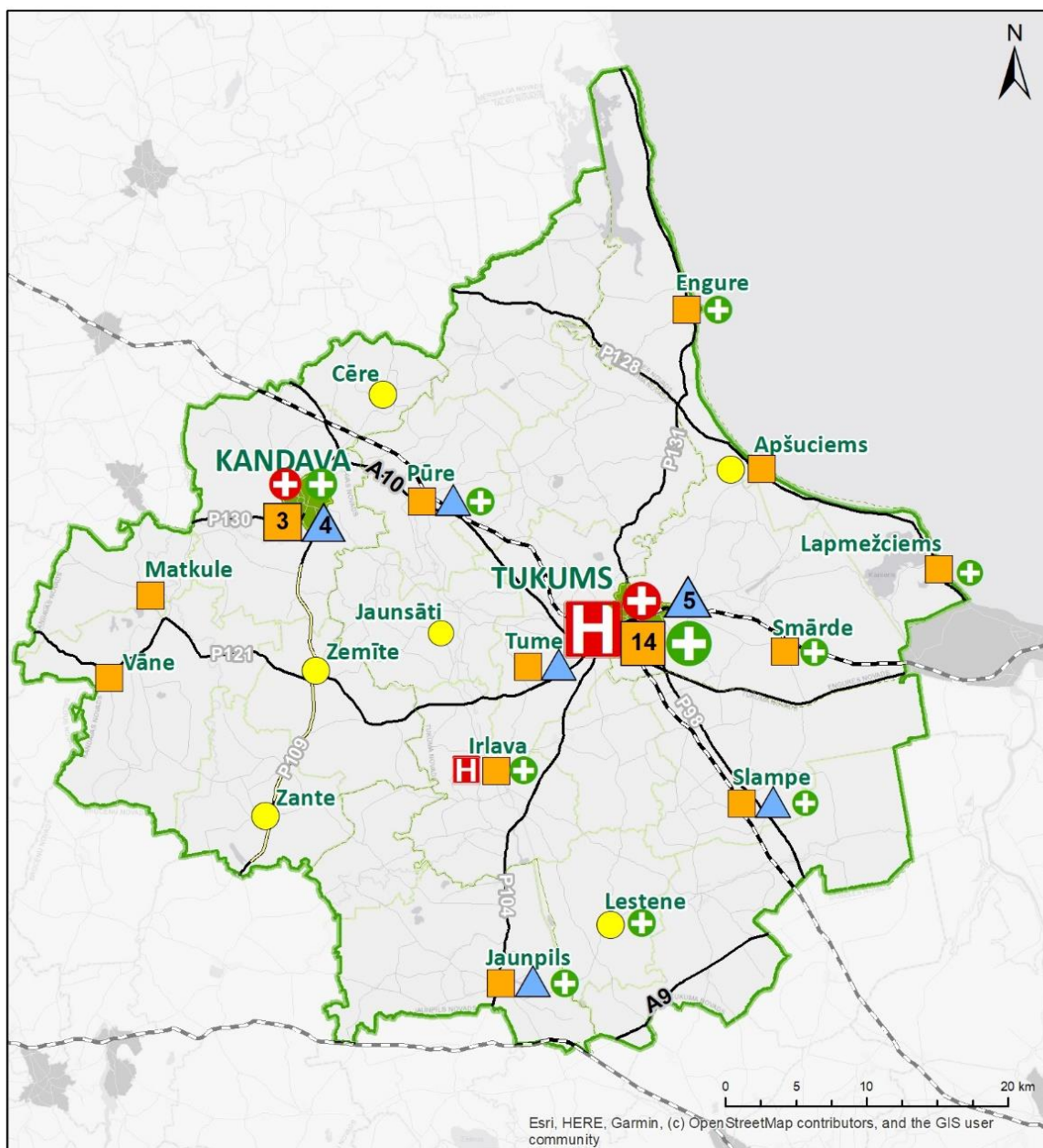
Ilustrācija 5.2. Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju)
(Avots: SPKC, 2020. gads)

Lielai daļai veselības aprūpes iestāžu, t.sk. ģimenes ārstu praksēm, ir akūti nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā un vides pieejamības nodrošināšanā, kā arī energoefektivitātes veicināšanā. Tukuma slimnīcā nepieciešams atjaunot medicīnisko aprīkojumu un iekārtas, kā arī ierīkot automašīnu stāvvietas pie iestādes.

Viens no būtiskiem izaicinājumiem veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanā ir valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība, jo kvotas tiek aizpildītas strauji un uz pakalpojumiem ir lielas gaidīšanas rindas, kā piemēru var minēt rehabilitācijas pakalpojumu pēc insulta u.c.

Karte 5. Veselības aprūpes pakalpojumi Tukuma novadā (Avots: NVD, 2021, SPKC, 2019)

Apzīmējumi

- Tukuma novada robeža
- Bijušo novadu robeža
- Pagastu robeža
- Dzelzceļa līnija

Galvenie autoceļi

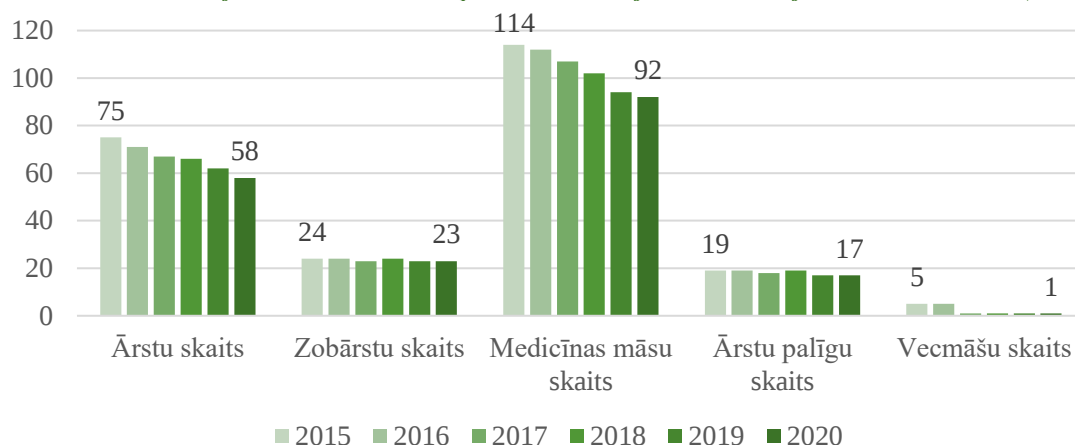
- ar asfalta segumu
- ar grants segumu
- Pārējie autoceļi
- H Slimnīca

- + NMPD brigāžu punkti
- + Aptiekas
- Ģimenes ārstu prakses
- ▲ Valsts apmaksāti zobārstniecības pakalpojumi
- Feldšerpunkti

5.3 VESELĪBAS APRŪPES CILVĒKRESURSI

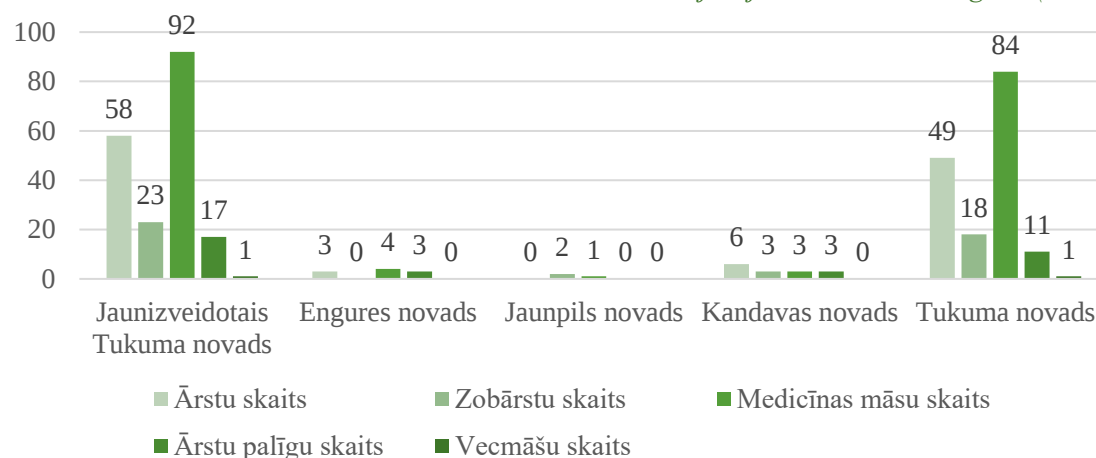
Jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā bija nodarbināta 191 ārstniecības persona, no kurām ārsti⁴⁴ bija 58, zobārsti – 23, medicīnas māsas⁴⁵ – 92, ārstu palīgi⁴⁶ – 17, vecmātes – 1 (skatīt Ilustrācija 5.3). Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ārstniecības personu skaits novadā ir samazinājies par 19%.

Ilustrācija 5.3. Ārstniecības personu skaits jaunizveidotajā Tukuma novadā (Avots: SPKC)

Izņemot bijušo Tukuma novadu, pārējos novados ārstniecības personu skaits ir neliels (skatīt Ilustrācija 5.4).

Ilustrācija 5.4. Ārstniecības personu skaits sadalījumā pa grupām jaunizveidotajā Tukuma novadā un bijušajos novados 2020. gadā (Avots: SPKC)

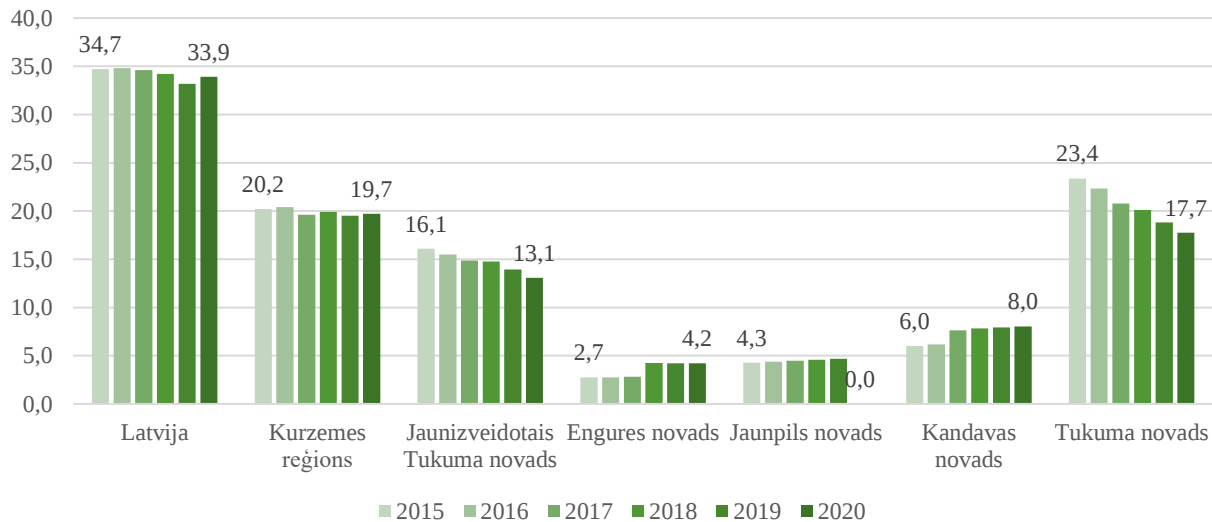
Izsakot ārstu skaitu uz 10 tūkstošiem iedzīvotāju, jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā šis rādītājs bija 13,1. Salīdzinājumam Latvijā tas bija 33,9, savukārt Kurzemes reģionā – 19,7. Jaunizveidotajā novadā ietilpstošo bijušo novadu vidū visaugstākais rādītājs ir bijušajam Tukuma novadam – 2020. gadā tie bija 17,7 ārsti uz 10 tūkstošiem iedzīvotāju. Viszemākais rādītājs bija 0,0 ārstniecības personas Jaunpils novadā (skatīt Ilustrācija 5.5).

⁴⁴ Ārsti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažiem un rezidentiem.

⁴⁵ Pie medicīnas māsām netiek ieskaitītas zobārstniecības māsas. 2015.–2018. gadā pie medicīnas māsām tiek ieskaitītas rentģenoloģijas, radioloģijas māsas (radiologa asistenti). Sākot ar 2019. gadu netiek ieskaitīti radiologu asistenti.

⁴⁶ Pie ārstu palīgiem (feldšeriem) tiek ieskaitīti neatliekamās medicīnas ārstu palīgi, feldšeri.

*Ilustrācija 5.5. Ārstu skaits jaunizveidotajā Tukuma novadā un bijušajos novados (uz 10 000 iedzīvotāju)
(Avots: SPKC)*

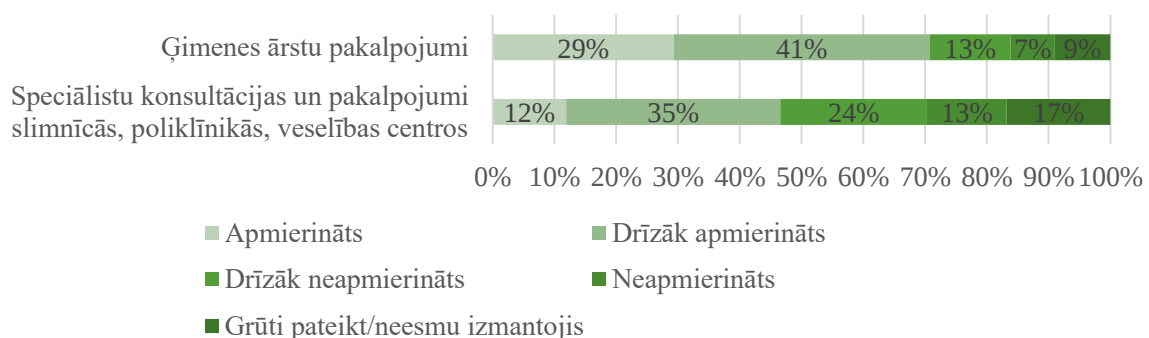

Gan Tukuma novada, gan valsts kopējā iezīme ir tā, ka liels īpatsvars veselības aprūpes speciālistu ir tuvu pensijas vecumam vai jau ir tajā, kas rada risku veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā nākotnē, jo īpaši primārajā veselības aprūpē un lauku teritorijās. Nozīmīgākais jaunizveidotā Tukuma novada izaicinājums tādējādi ir jaunu speciālistu piesaiste un esošo speciālistu un atbalsta personāla kapacitātes paaugstināšana. Lai veicinātu jaunu speciālistu piesaisti, 2020. gadā ir stājušies spēkā saistošie noteikumi par pašvaldības atbalstu ārstniecības personu piesaistei Tukuma novadā.

5.4 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja norāda, ka 29% jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju ir apmierināti ar ģimenes ārsta pakalpojumiem, 41% ir drīzāk apmierināti, savukārt 20% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti. Būtiski zemāka ir jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju apmierinātība ar speciālistu konsultācijām un pakalpojumiem slimnīcās, poliklīnikās un veselības centros. Vien 12% iedzīvotāju ir apmierināti, 35% norādījuši, ka ir drīzāk apmierināti un 37% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti.

*Ilustrācija 5.6. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis par veselības pakalpojumiem
(n=336)*

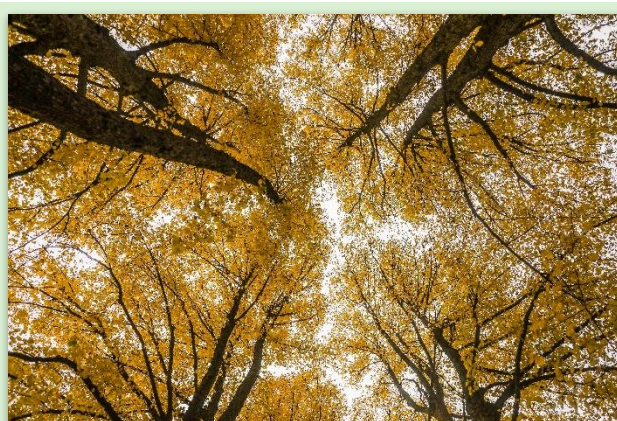

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības veicināšana nav starp iedzīvotāju pieciem visbiežāk nosauktajiem darbiem, kurus pašvaldībai būtu steidzami jārisina. Vienlaikus jānorāda, ka nepieciešamību attīstīt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību ir norādījis liels respondentu skaits (95). Iedzīvotāji ir norādījuši, ka vēlētos šādus uzlabojumus veselības aprūpes jomā:

- izveidotu stāvlaukumu pie Tukuma poliklīnikas – slimnīcas;
- palielinātu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību (pieejamāki speciālisti, vairāk izmeklējumi “uz vietas”);
- uzlabotu pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, īpaši norādot uz nepieciešamību uzlabot personāla attieksmi bērnu aprūpes nodaļā;
- Tukuma slimnīcas attīstību, t.sk. iekštelpu un aparātūras modernizāciju un slimnīcas fasādes remontu / atjaunošanu.

SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

6 SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

6.1 SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA

Sociālā palīdzība ir naudas vai mantisks pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību (ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe un obligātā izglītība) apmierināšanai, piemēram, pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, dzīvokļa pabalsts, pabalsts ārkārtas situācijā u.c. Sociālo palīdzību sniedz, pamatojoties uz materiālo resursu – ienākumu un īpašuma novērtējumu, individuāli paredzot katra klienta līdzdarbību atbilstoši likumam “Par sociālo drošību”.

Jaunizveidotajā Tukuma novadā sociālo palīdzību 2020. gadā ir saņēmušas 2057 personas ģimenēs (tie ir 5% no visiem jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotājiem). Kopā sociālajai palīdzībai novads 2020. gadā izlietoja 0,56 milj. EUR. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits jaunizveidotajā Tukuma novadā ir samazinājies par 34%, bet sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi ir samazinājušies par 5%. Sociālās palīdzības apmērs vidēji uz vienu palīdzības saņēmēju tādējādi ir pieaudzis – 2015. gadā tie bija 189 EUR uz personu, savukārt 2020. gadā – 272 EUR uz vienu personu.⁴⁷

Analizējot atšķirības bijušo novadu starpā, secināms, ka sociālai palīdzībai izlietoto līdzekļu apmērs uz vienu palīdzību saņēmušo personu ir augstāks par vidējo rādītāju (272 EUR) Jaunpils un Kandavas novados (2020. gadā līdzekļi uz 1 personu bija attiecīgi 371 EUR, 288 EUR). Zemāks par novada vidējo rādītāju tas ir Tukuma un Engures novados (attiecīgi 2020. gadā 263 EUR un 233 EUR), kas varētu būt skaidrojams ar atšķirīgiem pašvaldības saistošajiem noteikumiem sociālo pabalstu jomā. Sociālās palīdzības saņēmēju skaita un izlietoto finanšu līdzekļu apjoma tendences novada iekšienē kopumā bijušas līdzīgas. Pretstatā novada vidējai tendencei samazināties sociālajai palīdzībai izlietotajiem līdzekļiem, Jaunpils novadā 2015.–2020. gadā tie ir pieauguši par 3%.⁴⁸

Tabula 6.1. Sociālās palīdzības saņēmēju skaits un sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi
(Avots: LM, 2015.–2020. gads)

Novads	Sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits (kopā personas ģimenē) 2015.g.	Sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi 2015.g., EUR	Sociālās palīdzības apmērs uz 1 palīdzības saņēmēju 2015.g., EUR	Sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits (kopā personas ģimenē) 2020.g.	Sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi 2020.g., EUR	Sociālās palīdzības apmērs uz 1 palīdzības saņēmēju 2020.g., EUR
Jaunizveidotais Tukuma novads	3122	590 159	189	2057	559 604	272
Tukuma novads	1765	367 720	208	1345	354 399	263
Kandavas novads	850	124 357	146	382	109 879	288
Jaunpils novads	184	48 090	261	133	49 358	371
Engures novads	323	49 992	155	197	45 967	233

Papildu sociālajai palīdzībai pašvaldība pēc brīvas iniciatīvas nodrošina saviem iedzīvotājiem papildu materiālu un finansiālu atbalstu, kas nav saistīts ar iedzīvotāju materiālo nodrošinātību, kā piemēru var minēt pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā, pabalstu apaļajās dzīves jubilejās, aizbildnībā nodota bērna aprūpei, ortodontijas pakalpojumam, bērnam skolas gaitas 1. klasē uzsākot, represētām personām u.c.

⁴⁷ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

⁴⁸ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

6.2 SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Sociālie pakalpojumi ir pasākumu kopums, kas vērsts uz personu sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu viņu iekļaušanos sabiedrībā. Valsts finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem ir noteikts regulējums, savukārt pašvaldība par saviem budžeta līdzekļiem nodrošina tādus sociālos pakalpojumus, pēc kuriem pašvaldībā ir pieprasījums. Sociālos pakalpojumus sniedz tikai, pamatojoties uz sociālā darba speciālista atzinumu.

Sociālo pakalpojumu veidi ir sociālais darbs, karitatīvais sociālais darbs, sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, profesionālā rehabilitācija.⁴⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2019. gada 2. aprīļa noteikumi Nr. 138 "Noteikumi par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanu". Saskaņā ar normatīvajiem aktiem pašvaldība var nodrošināt šādus sociālos pakalpojumus: aprūpes mājās pakalpojumus, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju sniegtos pakalpojumus, patversmju un naktspatversmju sniegtos pakalpojumus, dienas aprūpes centru sniegtos pakalpojumus, krīzes centru sniegtos, krīzes tālruņa un uzticības tālruņa nodrošinātos pakalpojumus, servisa dzīvokļa nodrošinātos pakalpojumus, grupu mājas (dzīvokļa) nodrošinātos pakalpojumus, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus dažādām grupām u.c. pakalpojumus.

Jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā sociālos pakalpojumus saņēma 1603 personas, sociālajiem pakalpojumiem kopā tika izlietoti 2,17 milj. EUR jeb 1354 EUR uz vienu sociālā pakalpojuma saņēmēju. Salīdzinot ar 2015. gadu, sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits jaunizveidotajā novadā 2020. gadā ir būtiski sarucis (par 73%), kas ir saistīts ar būtisku sociālo pakalpojumu saņēmēju skaita samazinājumu COVID-19 ierobežojumu dēļ, kā arī pakalpojumu uzskaites dēļ bijušajā Kandavas novadā. Savukārt, sociālajiem pakalpojumiem izlietoto līdzekļu apjoms jaunizveidotajā Tukuma novadā kopumā ir pieaudzis par 32% (2015. gadā tika izlietoti 1,64 milj. EUR jeb 273 EUR uz vienu pakalpojuma saņēmēju).⁵⁰

Pakalpojumiem institūcijā⁵¹ 2020. gadā jaunizveidotais Tukuma novads izlietoja 34% no visa sociālajiem pakalpojumiem paredzētā budžeta, klientu skaits institūcijā veidoja 11%, kas uz citu novadu fona ir vērtējams kā salīdzinoši labs rādītājs. Viena laiku novadā novērojama tendence, ka pakalpojumu institūcijā saņēmēju skaits pieaug. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam pakalpojumu institūcijā klientu īpatsvars ir pieaudzis no 3% uz 11%, bet izlietoto līdzekļu īpatsvars ir sarucis no 40% uz 34%.⁵²

Jaunizveidotajā Tukuma novadā ietilpstošo bijušo pašvaldību starpā ir novērojamas būtiskas atšķirības gan sociālo pakalpojumu saņēmēju skaita ziņā, gan izlietoto līdzekļu apjomā dinamikā pa gadiem. Vērtējot izmaiņas 2015.-2020. gadā, novērojams, ka sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits ir pieaudzis bijušajā Engures novadā (par 88%) un bijušajā Tukuma novadā (par 9%), savukārt abos pārējos novados tas ir samazinājies – bijušajā Kandavas novadā par 85% un bijušajā Jaunpils novadā par 16%.⁵³ Izlietoto līdzekļu apmērs uz vienu sociālo pakalpojumu saņēmēju apvienojamajos novados ir ļoti atšķirīgs. Salīdzinājumam, 2020. gadā bijušajā Jaunpils novadā tie bija 2553 EUR uz vienu pakalpojuma saņēmēju, bijušajā Tukuma novadā – 1821 EUR, bijušajā Engures novadā – 1777 un būtiski mazāk bijušajā Kandavas novadā – 859 EUR, kas saistāms ar lielāku skaitu pakalpojuma saņēmēju un lielāku īpatsvaru izmaksu ziņā lētāku pakalpojumu sniegšanu.⁵⁴

⁴⁹ Zemgales plānošanas reģions. Sociālie pakalpojumi, <https://www.zemgale.lv/nozares/socialie-pakalpojumi>

⁵⁰ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

⁵¹ Pakalpojums institūcijā ir Valsts sociālās aprūpes centra (VSAC), pašvaldības vai privāts ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs, bērnu ilgstošās sociālās aprūpes centrs. Pakalpojumus institūcijā saņem šādas grupas: personas ar garīga rakstura traucējumiem (GRT), personas ar funkcionālajiem traucējumiem (FT), seniori un ārpusģimenes aprūpē esošie bērni.

⁵² Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

⁵³ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

⁵⁴ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

Tabula 6.2. Sociālos pakalpojumus saņēmušo skaits un tiem izlietotie līdzekļi (Avots: LM, 2020.)

Novads	Sociālajiem pakalpojumiem izlietotie līdzekļi 2020. gadā, EUR	..no tiem pakalpojumiem institūcijā, %	Sociālos pakalpojumu saņēmušo skaits 2020. gadā	..no tiem pakalpojumiem institūcijā, %	Sociālajiem pakalpojumiem izlietotie līdzekļi 2020. gadā uz vienu klientu, EUR	Pakalpojumiem institūcijā izlietotie līdzekļi 2020. gadā uz vienu klientu, EUR
Jaunizveidotais Tukuma novads	2 171 140	34%	1603	11%	1354	4268
Tukuma novads	1 316 349	47%	723	18%	1821	4816
Kandavas novads	681 785	1%	794	1%	859	965
Jaunpils novads	66 367	84%	26	65%	2553	3282
Engures novads	106 639	60%	60	37%	1777	2893

Vēlamā tendence novadā nākotnē ir panākt, ka pakalpojumu institūcijā saņēmēju skaits un īpatsvars no visiem sociālo pakalpojumu saņēmējiem samazinās, lai nodrošinātu, ka visiem klientiem būtu iespēja dzīvot sabiedrībā. Pārējai no institūcijas uz dzīvi sabiedrībā, pirmkārt, ir nepieciešama atbilstoša infrastruktūras izveide dzīvesvietas nodrošināšanai. Otrkārt, ir nepieciešama tādu sociālo pakalpojumu attīstība, kas ļautu personai sekmīgi funkcionēt sabiedrībā (dienas aprūpes centrs, specializētās darbnīcas, atbalsta persona u.c.). Treškārt, ir nepieciešami papildu cilvēkresursi gan minēto sociālo pakalpojumu nodrošināšanai, gan sociālajam darbam ar šīm personām. Ceturtkārt, ir nepieciešama citu nozaru gatavība pielāgot pakalpojumu sniegšanu personām ar garīga rakstura traucējumiem un personām ar funkcionāliem traucējumiem (iekļaujoša izglītība, darba devēju gatavība nodarbināt personas, pielāgoti transportlīdzekļi personām ar kustību traucējumiem, pielāgota kultūras, brīvā laika infrastruktūra, lai personas varētu izmantot tādus pašus pakalpojumus kā citas sabiedrības grupas).

Pēdējo gadu laikā Tukuma novadā, tai skaitā bijušajos novados, ir veikti nozīmīgi darbi sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstīšanā, lai sekmētu personu pāreju no dzīves institūcijā uz dzīvi sabiedrībā, kā arī, lai mazinātu iespējamību, ka personas nonāk institūcijās, sniedzot atbalstu ģimenēm. Deinstitutionalizācijas projekta ietvaros ir plānots izveidot specializēto darbnīcu pakalpojuma infrastruktūru personām ar garīga rakstura traucējumiem Irlavā, dienas aprūpes centra pakalpojuma infrastruktūru personām ar garīga rakstura traucējumiem Slampē, grupu dzīvokļu pakalpojuma infrastruktūru personām ar garīga rakstura traucējumiem Jaunpilī, Tukumā un Slampē (ar un bez diennakts personāla atbalsta), sociālās rehabilitācijas pakalpojuma infrastruktūru bērniem ar funkcionāliem traucējumiem Tukumā, atelpas brīža pakalpojumu Jaunpilī ģimenēm, kuras aprūpē personu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Nākotnē plānots nodrošināt minētos pakalpojumus, kā arī turpināt sniegt atbalsta personas pakalpojumu un asistenta personas pakalpojumu. Nepieciešams attīstīt multifunkcionālus kopienas centrus, kuros tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai būtu pieejams dienas centra pakalpojums, sociālā darbinieka konsultācija, sadzīves pakalpojumi, atbalsta grupas, jāturpina sniegt atelpas brīža pakalpojumus, t.sk. attīstot jaunas šī pakalpojuma sniegšanas formas, piemēram, nodrošinot iespēju bērnam dzīvot pie kādas citas ģimenes to laika posmu, kamēr vecāki ir atpūtā.

Vienlaikus ar pakalpojumu sniegšanu ir būtiski veikt sociālo pakalpojumu kartēšanu un iedzīvotājiem uzskatāmā, vizuālā veidā sniegt informāciju par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem, par to pieteikšanas un saņemšanas kārtību, kā arī kopumā – par pašvaldības īstenoto sociālās aizsardzības politiku.

Līdzīgi kā citās nozarēs arī sociālo pakalpojumu sniedzējām iestādēm lielā daļā gadījumu ir nepieciešama ēku energoefektivitātes paaugstināšana, iekštelpu un fasādes atjaunošana, vides pieejamības uzlabošana, kā arī teritorijas labiekārtošana un atjaunošana, jo esošā infrastruktūra ir novecojusi un nav pieejama personām ar kustību ierobežojumiem.

6.3 SOCIĀLĀS NOZARES CILVĒKRESURSI

Līdz 2021. gada 11. jūlijam sociālos pakalpojumus un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojuma administrēšanu jaunizveidotajā novada teritorijā nodrošināja četri sociālie dienesti. Pēc administratīvi teritoriālās reformas Tukuma novadā ir viens sociālais dienests un ar 2021. gada 7. jūlija Tukuma novada Domes lēmumu prot. Nr.13, 7, pieņemts lēmums par Engures novada domes Sociālā dienesta, Jaunpils novada Sociālā dienesta un Kandavas sociālā dienesta likvidāciju. Visu bijušo novadu Sociālie dienesti ir apvienoti vienā Sociālajā dienestā, saglabājot sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību.

Jaunizveidotajā Tukuma novadā uz 2020. gada 31. decembri bija nodarbināti 165 Sociālajā dienestā un tā pakļautībā esošajās institūcijās strādājošie. No tiem Sociālajā dienestā (t.i., bez sociālo pakalpojumu sniedzējiem institūcijās, kuras ir sociālā dienesta struktūrvienības) strādāja 40 sociālā darba speciālisti jeb 0,9 speciālisti uz 1000 iedzīvotājiem, kas tādējādi neatbilst likumā noteiktajai prasībai nodrošināt vismaz vienu sociālā darba speciālistu uz 1000 iedzīvotājiem⁵⁵.

Tabula 6.3. Pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuri sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību (Avots: LM, 2020. gads)

Novads	Pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuri 2020. gadā sniedza sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību	No tiem sociālā darba speciālistu skaits Sociālajā dienestā (t.i., bez sociālo pakalpojumu sniedzējiem institūcijās, kuras ir sociālā dienesta struktūrvienības)
Jaunizveidotais Tukuma novads	165	40
Tukuma novads	79	24
Kandavas novads	74	9
Jaunpils novads	6	2
Engures novads	6	5

Salīdzinot 2015. gadu un 2020. gadu, kopējais pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuri sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, ir samazinājies par 15%. Savukārt sociālā darba speciālistu, kuri strādā Sociālajā dienestā, skaits šajā laika periodā ir sarucis par 5%⁵⁶.

Nozīmīgākās problēmas sociālās nozares cilvēkresursu jomā ir nepietiekamais sociālā darba speciālistu skaits, kas kavē sociālo pakalpojumu attīstību un apgrūtina to sniegšanu, speciālistu koncentrēšanās Tukuma pilsētā, kā rezultātā pagastos tos piesaistīt ir sarežģītāk. Problēma ir nepietiekamais atalgojums, zemais profesijas prestižs sabiedrībā un augstais sociālā darba speciālistu izdegšanas risks. Izaicinājums ir jaunu speciālistu piesaiste un motivējošu mehānismu radīšana to piesaistei, sociālā darba speciālistu spēja būt elastīgiem savā darbā.

⁵⁵ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, katrā pašvaldībā jābūt vismaz vienam sociālā darba speciālistam uz katriem tūkstoš iedzīvotājiem (10. panta pirmā daļa)

⁵⁶ Gada dati (2020.). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>

6.4 ĢIMENES UN BĒRNI

Tukuma novadā ir vairāk nekā 12 tūkst. ģimenes, pusē gadījumu šajās ģimenēs aug bērni un jaunieši līdz 25 gadu vecumam. Nepilna puse no šīm ģimenēm ir vientuļo vecāku ģimenes.⁵⁷ Lai mazinātu vecāku šķiršanās negatīvo ietekmi uz bērnu psihoemocionālo stāvokli, būtu ieteicams uzlabot preventīvo psihosociālo atbalstu ģimenēm ar bērniem, kurās vecāki ir šķiršanās procesā vai pēc tās. Savukārt vecākiem, kuri vieni audzina bērnus kopš dzimšanas, pēc nepieciešamības sniedzams regulārs materiāls un psiholoģisks atbalsts.

Novada pamatmērķis ir nodrošināt bērna augšanu bioloģiskajā ģimenē. Taču novadā 8% no visiem novada bērniem dzīvo ģimenēs, kurām ir nepieciešams Sociālā dienesta atbalsts un kuras ir Sociālā dienesta redzeslokā.⁵⁸ Ārpusģimenes aprūpē 2020. gada septembrī atradās 235 bērni, no tiem 15 institūcijā, 49 audžuģimenēs, 171 aizbildnībā.⁵⁹ Pārliecinošs vairākums (94%) no bērniem aug ģimeniskā vidē. Savukārt tiem, kuri aug institūcijā, deinstitutionalizācijas projekta ietvaros ir plānots izveidot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu. Lai nodrošinātu bērna interesēm atbilstošāko ārpusģimenes aprūpes formu – dzīvi ģimeniskā vidē, nepieciešams turpināt atbalstīt un popularizēt audžuģimeņu, viesģimeņu kustību, vairot sabiedrības izpratni par to nozīmību un aicināt kļūt par šādām ģimenēm. Papildus nepieciešams veidot jaunu preventīva rakstura pakalpojumu – atbalsta ģimenes, kurā sociāli labvēlīgas ģimenes pavada kopā laiku, apmainās pieredzē un padomos ar sociālajam riskam pakļautām ģimenēm, lai sniegtu tām zināšanas, iedvesmotu un iedrošinātu bērnus labākai dzīvei, socializētos.

Tabula 6.4. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits (Avots: Pašvaldība, 2020.09.)

Novads	Institūcijā	Audžuģimenē	Aizbildnībā
Jaunizveidotais Tukuma novads	15	49	171
Tukuma novads	12	25	103
Kandavas novads	0	10	43
Jaunpils novads	1	3	17
Engures novads	2	11	8

Lai mazinātu gadījumus, kad bērni nonāk ārpusģimenes aprūpē, kā arī sekmētu ģimenēm ar bērniem piemērotas un patīkamas dzīvesvides izveidi, nepieciešams veikt virkni preventīvu darbu kā ar sociālā riska ģimenēm, tā visām novada ģimenēm kopumā. Ir nepieciešams attīstīt konsultācijas, atbalsta grupas, informatīvus pasākumus vecākiem par bērnu audzināšanu un konfliktu risināšanu, nepieciešams nodrošināt ģimenes asistenta pakalpojumu ģimenēm un jauniešiem, kuri bijuši ārpusģimenes aprūpē, ģimenēm, kurās aug bērni ar funkcionālajiem traucējumiem, jāturpina nodrošināt atelpas brīža un atbalsta personas, kā arī asistenta un aprūpes pakalpojums. Sociāli mazaizsargātākām grupām nepieciešama izglītošana par dzīvei nepieciešamajām iemaņām.

Būtisks izaicinājums ir iekļaujošās izglītības nodrošināšana bērniem ar speciālām vajadzībām, kā pirmskolas tā arī pamatskolas programmās, kā arī mobings un bulings (jeb iebiedēšana, visbiežāk tiek definēts kā sistemātiska, mērķtiecīga agresīva uzvedība, pie nosacījuma, tajā iesaistītie dalībnieki atrodas spēka vai varas nevienlīdzības apstākļos) izglītības iestādēs, kam pienācīgi netiek pievērsta īpaša uzmanība, tādēļ šeit būtu nepieciešama gan pašu skolēnu, gan arī vecāku un pedagogu apmācības par to, kas ir bulings un kā to var novērst.⁶⁰

Lai regulāri monitorētu un pielāgotu atbalstu ģimenēm, nepieciešama kopienas iesaiste atbalsta pakalpojumu plānošanā un sniegšanā. Pašvaldības sadarbība ar pilsonisko sabiedrību, tai

⁵⁷ Ģimeņu ar bērniem vajadzības un resursi apvienotajā Tukuma novadā: esošās situācijas kartējums (2021).

⁵⁸ Ģimeņu ar bērniem vajadzības un resursi apvienotajā Tukuma novadā: esošās situācijas kartējums (2021).

⁵⁹ Sociālā dienesta sniegta informācija.

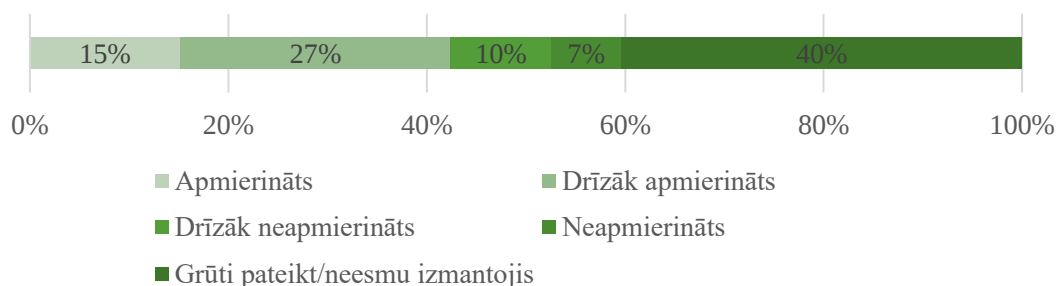
⁶⁰ Ģimeņu ar bērniem vajadzības un resursi apvienotajā Tukuma novadā: esošās situācijas kartējums (2021).

skaitā atbalsta pakalpojumu sniegšanu sadarbībā ar nevalstiskā sektora organizācijām, šobrīd tiek īstenota visai ierobežotā apjomā. Tāpat vēl pilnībā neizmantota iespēja nākotnē ir slēgt kopīgus sadarbības līgumus ar nevalstiskajām organizācijām vai sociālajiem uzņēmumiem, kas var nodrošināt kvalitatīvus, ģimenēm, bērniem un jauniešiem nepieciešamos pakalpojumus novadā.

6.5 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja norāda, ka 15% jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji ir apmierināti ar novada sniegto sociālo atbalstu un pakalpojumiem un 27% ir drīzāk apmierināti ar pieejamo atbalstu. Neapmierinātu novada iedzīvotāju ir būtiski mazāk – kopā 17% aptaujāto ir norādījuši, ka ir drīzāk neapmierināti vai ir neapmierināti ar novada sniegto sociālo atbalstu un pakalpojumiem. Vienlaikus jānorāda, ka būtisks īpatsvars (40%) respondentu nav varējuši sniegt atbildi uz šo jautājumu, jo nav izmantojuši sociālo palīdzību vai sociālos pakalpojumus.

Ilustrācija 6.1. Aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju viedoklis par sociālo atbalstu un sociālajiem pakalpojumiem (n=336)

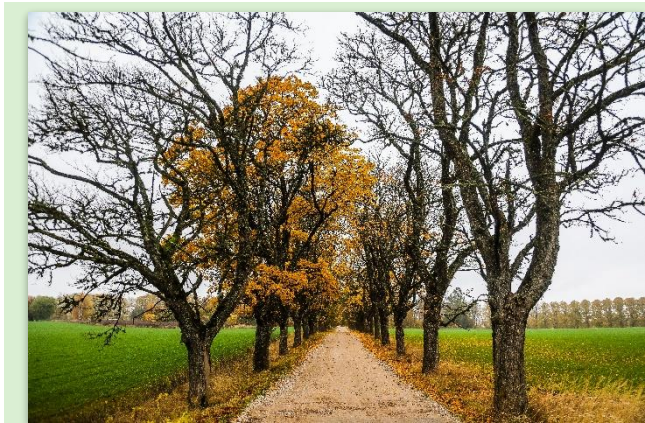
Sociālā atbalsta un sociālo pakalpojumu piedāvājuma attīstīšana nav starp biežāk minētajām steidzami attīstāmajām jomām respondentu vērtējumā, kas varētu būt skaidrojams ar to, ka liela daļa aptaujāto nav izmantojuši šo palīdzību vai pakalpojumus. Vajadzību attīstīt šo jomu norādījuši 43 aptaujātie, viņi sagaida šādus uzlabojumus sociālā atbalsta un sociālo pakalpojumu jomā:

- veiktu revīziju sociālajā jomā, izstrādātu optimālu, efektīvu darbības kārtību nākotnei, tai skaitā lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību arī attālākās teritorijās;
- sociālo pakalpojumu klāsta attīstību un pieejamības veicināšanu;
- sociālā atbalsta nodrošināšanu, tai skaitā veicinātu dažādu sadzīvisku pakalpojumu pieejamību senioriem to dzīvesvietu tuvumā, sociālo palīdzību mājokļa jautājumos;
- attīstītus un ar labierīcībām pieejamus sociālos dzīvokļus, kas ir atbilstoši mūsdienu prasībām, tādējādi uzlabojot dzīves apstākļus daļai iedzīvotāju;
- veicinātu sociālo vienlīdzību;
- trūcīgo un maznodrošināto personu un ģimeņu regulāru apsekošanu, situācijas un vajadzību identificēšanu;
- labi apsaimniekotu sociālo infrastruktūru.

Iedzīvotāji īpaši pozitīvi no pašvaldības paveiktajiem darbiem 2015.-2020. gadā izceļ sociālās mājas “Lodes” Jaunpils pagastā izveidi un pašvaldības sniegto atbalstu ģimenēm.

PĀRVALDĪBA

7 PĀRVALDĪBA

7.1 PĀRVALDĪBA, IT INFRASTRUKTŪRA UN CILVĒKRESURSI

Jaunais Tukuma novads ir izveidots 2021. gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novadus. Pašvaldības administratīvais centrs atrodas Tukuma pilsētā. Tukuma novada domē ir 19 deputāti. Pašvaldības centrālās administrācijas funkciju izpildi nodrošina Tukuma novada pašvaldības iestāde “Pašvaldības administrācija”, tās vadītāja kompetenci īsteno pašvaldības izpilddirektors. Administrācijas darba kvalitāti nodrošina auditos apstiprinātā atbilstība Kvalitātes vadības sistēmas standarta LVS EN ISO 9001 prasībām.

Pašvaldības attīstību raksturo teritorijas attīstības līmeņa indekss, parādot teritorijas augstāku vai zemāku attīstību salīdzinājumā ar vidējo attīstības līmeni valstī. Indeksa rādītājos ir iekļauts ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, bezdarba līmenis, trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, kopējo noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, dabiskās kustības saldo un ilgtermiņa migrācijas saldo, kā arī iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem, iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju. Šo indeksu var uzskatīt par rādītāju, cik pievilcīga un ekonomiski aktīva vide ir konkrētajā teritorijā.

Tabula 7.1. Teritorijas attīstības indekss un vērtība bijušajām jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldībām.

Novads	2016		2017		2018		2019		2020	
	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs
Engures novads	0.263	24	0.165	25	0.258	24	0.386	20	0.089	41
Jaunpils novads	-0.122	48	-0.153	52	-0.271	56	-0.309	65	0,191	28
Kandavas novads	-0.207	59	-0.364	68	-0.326	62	-0.278	62	-1,140	109
Tukuma novads	0.203	25	0.100	26	0.144	27	0.042	33	0.041	49

Jaunizveidotā Tukuma novadā 2020. gadā pozitīvi rādītāji ir trim bijušajiem novadiem, visaugstākais Jaunpilij – 0.191, novads ir strauji pakāpies pašvaldību rangu tabulā no 65 uz 28 vietu. Toties Kandavas novadam 2020. gadā rādītāji (-1,140) ir krietni samazinājušies pret iepriekšējiem gadiem, ierindojuot rangu tabulā novadu no 62 uz 109 vietu 114 pašvaldību sarakstā. Pašvaldības pārvaldei ir iespēja sekmēt teritorijas attīstības vērtības pozitīvas izmaiņas, veidojot investīcijām un uzņēmējdarbībai pievilcīgu vidi, piesaistot projektu finansējumu dzīves vides sakārtošanai.

Pašvaldību sadarbība (esošā situācija):

- Izglītība, kultūra un sports: Tukuma novada Izglītības pārvalde – izglītības jomas un metodiskā pārraudzība (Engures, Jaunpils, Tukuma novadu pašvaldības). Tukuma bibliotēka – reģiona galvenā bibliotēka (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības). Tukuma sporta skola (Jaunpils, Tukuma novadu pašvaldības). Sadarbība kultūras jomā – nepārtraukta Dziesmu un deju svētku procesa nodrošināšana (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības).
- Veselības aprūpe: SIA “Tukuma slimnīca (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības).
- Civilās aizsardzības komisija (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības).
- Atkritumu apsaimniekošana: SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu u.c. pašvaldības).

- Tūrisms: Tukuma tūrisma informācijas centrs (Engures, Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības).
- Biedrības: “Kandavas partnerība” (Jaunpils, Kandavas, Tukuma novadu pašvaldības), “Partnerība laukiem un jūrai” (Engures, Tukuma novadu pašvaldības)⁶¹.

Pārvaldības nozarē kā nozīmīgākās problēmas darba grupā tika minētas šādas: ātrgaitas interneta pieejamība – nav optiskā interneta, nepieciešams risinājums pēc vidējās jūdzes valstij/pašvaldībai izbūvēt pēdējo jūdzi – Degole, Džūkste, Jaunsāti, Zentene, Kandava, Matkule, Cēre, Jaunpils, Viesatas, Smārde, Lapmežciems. Mazjaudīgs interneta pārklājums kūrorta teritorijās.

7.2 PAŠVALDĪBAS PAKALPOJUMU DIGITALIZĀCIJA UN IT DROŠĪBA

Informācijas tehnoloģijas nodrošina efektīvus pašvaldības administrācijas un tās iestāžu iekšējos procesus, kā arī paaugstina iedzīvotāju saskarsmes iespējas un veidus ar pašvaldību. Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību Tukuma novada pagastos nodrošina deviņas pagastu pārvaldes:

- Irlavas un Lestenes pagastu pārvalde;
- Pūres un Jaunsātu pagastu pārvalde;
- Sēmes un Zentenes pagastu pārvalde;
- Slampes un Džūkstes pagastu pārvalde;
- Tumes un Degoles pagastu pārvalde;
- Smārdes pagasta pārvalde;
- Engures pagasta pārvalde;
- Lapmežciema pagasta pārvalde;
- Jaunpils un Viesatu pagastu pārvalde.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību Tukuma novada Kandavas pilsētā, Cēres, Kandavas, Matkules, Vānes, Zantes un Zemītes pagastos nodrošina Kandavas un pagastu apvienība.

Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centros (turpmāk tekstā – VPVKAC) iedzīvotāji var saņemt pašvaldības un valsts iestāžu noteiktus pakalpojumus – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) un Valsts ieņēmumu dienesta (VID) pakalpojumus. Tāpat iedzīvotāji var saņemt informāciju par Nodarbinātības valsts aģentūras, Uzņēmumu reģistra, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts darba inspekcijas, VID, VSAA un Valsts zemes dienesta e-pakalpojumiem un palīdzību e-pakalpojumu lietošanā.

Tukuma novadā darbojas četri valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri, kuros informāciju un konsultācijas var saņemt katru dienu:

- Kandavas VPVKAC;
- Jaunpils VPVKAC;
- Engures VPVKAC Smārdes pagastā;
- Tukuma VPVKAC.

E-indekss raksturo dažādus pašvaldību elektronizācijas aspektus un kopējo e-pārvaldes principu ieviešanu pašvaldību darbā: sniedz vispārējo informāciju par pašvaldību, saziņu ar sabiedrību un līdzdalību, klientu apkalpošanu un atbalstu, atvērto datu pieejamību, raksturo pakalpojumu nodrošināšanu un iekšējos procesus, kopumā e-pārvaldes principu ieviešanu pašvaldību darbā. 2019. gadā nevienai no nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām nav pakalpojumu elektronizācijas līmenis virs 50% – augstākais ir Ventspils pilsētas domei (42%). Jaunizveidotā Tukuma novada bijušajām pašvaldībām tas ir šāds (Tukuma novads pētījumā netiek minēts):

- Jaunpils novada pašvaldība – 21%;
- Engures novada pašvaldība – 29%;

⁶¹https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/ATR%20reforma/Info%20par%20novadiem/tukuma_novads_2020.pdf

- Kandavas novada pašvaldība – 11%⁶².

Tukuma novada iedzīvotājiem tiks paplašināta tieslietu sistēmas pakalpojumu pieejamība un sniegtas konsultācijas par iespējām izmantot tos attālināti elektroniskajā vidē, vienlaikus plānots uzlabot arī klientu digitālās prasmes patstāvīgi izmantot tieslietu sistēmas iestāžu sniegtos e–pakalpojumus. Tas tiks ieviests pilotprojekta “Tieslietu sistēmas pakalpojumi pašvaldībās” ietvaros – 2021. gadā Tieslietu ministrija kopā ar Valsts zemes dienestu, Uzņēmumu reģistru, Juridiskās palīdzības administrāciju, Patentu valdi un Valsts valodas centru parakstīja sadarbības līgumu ar Tukumu novadu. Projekta ietvaros iedzīvotājiem būs iespēja saņemt klātienē konsultācijas par tieslietu sistēmas pakalpojumiem un iespējām tos izmantot e–vidē. Tāpat tieslietu iestāžu darbinieki rīkos seminārus iedzīvotājiem, lai informētu par tieslietu sistēmas tiešsaistes pakalpojumiem: iespēju iesniegt iesniegumu iestādei elektroniski; pasūtīt Valsts zemes dienesta arhīvā esošos dokumentus vai uzņēmuma reģistrāciju; preču zīmes pieteikuma iesniegšanu; lietotnes “Valodas draugs” izmantošanu u.c. pakalpojumus.

Kā trūkumi programmas izstrādes darba grupās pašvaldības pakalpojumu un IT attīstībā tika minēta nepietiekoša cilvēkresursu kapacitāte. Palielinoties datu apjomam un plūsmai, jāplāno datu glabāšanas jauda, serveri/pakalpojumu pieejamība. Tika uzsvērti interneta pārklājuma zemā kvalitāte, stabilitāte un jauda ārpus apdzīvotajām vietām, nepietiekama interneta pieejamība tūristiem. Tuvāko gadu izaicinājums ir ieviest viedos risinājumus ielu, ciemu apgaismojumā. Paplašināt pašvaldības e–pakalpojumu piedāvājumu, modernizēt IT tehnisko nodrošinājumu. Nepieciešama vienota informācijas sistēmu ieviešana jaunajā novadā. Trūkst digitālo prasmju iedzīvotājiem, nav vēlmes apgūt jaunas iemaņas, trūkst motivācijas mācīties kompleksi. Tukuma novadā ir profesionālās izglītības iestāde, bet nav programmu, kuras saistītas ar digitālo prasmju attīstību, IT tehnoloģijām. Jāaktualizē izglītības programmas digitālo prasmju apguvē cilvēkresursu sagatavošanai uzņēmumos, pašvaldībā. Trūkst digitālo rīku, aplikāciju iedzīvotāju iesaistei un līdzdalībai. Darba grupā tika uzsvērts, ka nepieciešama videi draudzīga, zaļo, viedo risinājumu ieviešana. Digitālās komunikācijas izstrāde sabiedrības līdzdalībai.

7.3 PAŠVALDĪBAS TĒLS UN KOMUNIKĀCIJA

Pašvaldības tēla veidošanai un komunikācijas nodrošināšanai jaunizveidotā Tukuma novadā, izveidota Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa.

Lai veicinātu informatīvo saikni ar iedzīvotājiem, nodrošinātu informācijas pieejamību par pašvaldības darbību, aktivitātēm, īstenotajiem projektiem, domes pieņemtajiem lēmumiem, novadā spēkā esošajiem noteikumiem un saistošajiem noteikumiem, arī citu noderīgu informāciju, katrā bijušajā novadā tika veidots un izdots pašvaldības bezmaksas informatīvais izdevums, kas iznāk reizi mēnesī.

Tabula 7.2. Informatīvie izdevumi un skaits.

Pašvaldība	Tukuma novads	Kandavas novads	Engures novads	Jaunpils novads
Informatīvie izdevumi (nosaukums, metiens)	“Tukuma laiks” 14400 eksemplāri	“Kandavas Novada Vēstnesis” 3700 eksemplāri	“Engures Novada Ziņas” 3541 eksemplārs	“Jaunpils Vēstis” 950 eksemplāri

Informatīvie izdevumi tiek nogādāti iedzīvotājiem pastkastītēs. Pēc administratīvi teritoriālās reformas jaunizveidotā Tukuma novadā tiek izdots viens informatīvais izdevums.

Aktuālas informācija, kontakti, iedzīvotāju līdzdalības iespējas, domes publiskie dokumenti pieejami arī novadu tīmekļa vietnēs (skat. Tabula 7.3).

⁶² https://mana.latvija.lv/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/12/pasvaldibas_eind_2019.pdf

Tabula 7.3. Jaunizveidotā Tukuma novada bijušo pašvaldību tīmekļa vietņu statistika.

Pašvaldība	Tukuma novads	Kandavas novads	Engures novads	Jaunpils novads
Tīmekļa vietne, tās apmeklētāju skaits (gads)	www.tukums.lv 92212, 2020. gads	www.kandava.lv 36516, 2020. gads	www.enguresnovads.lv 24000, 2020. gads	www.jaunpils.lv gandrīz 20 000 unikālie apmeklētāji, 2020. gads

Bijušo Engures un Tukuma novadu mājaslapās tika nodrošināta iedzīvotājiem iespēja uzdot jautājumu un saņemt atbildi. Bijušais Kandavas novads iedzīvotāju saziņā ar pašvaldību tīmekļa vietnē piedāvāja sadaļu “Ziņo par pārkāpumiem”. Bijusī Jaunpils novada dome ērtai ārējai komunikācijai ar iedzīvotājiem pārsvarā izmantoja *Facebook* kontu.

Tukuma novadā aizvien vairāk komunikācija ar sabiedrību notiek ar sociālo tīklu palīdzību. Sociālajos tīklos 2020. gada beigās bija šāds sekotāju skaits (informācija pieejama par Tukuma novadu):

- Facebook: sekotāju skaits 4700 (2019. gadā 3 800);
- Twitter.com: sekotāju skaits 1 124 (2019. gadā 1 045);
- Instagram: sekotāju skaits 1 705 (2019. gadā 1 450).⁶³

Aktuālas informācijas sniegšanai novados tiek izmantoti arī informatīvie stendi, kas atrodas novadu teritoriju katrā centrā, sniedzot informāciju par sapulcēm, sabiedriskajām apspriešanām u.c., kā arī afišas par kultūras pasākumiem. Informācijas lapas tiek izliktas arī vietējos veikalos un bibliotēkās. Pie novada domju ieejas ir izvietotas arī kastītes ierosinājumiem un sūdzībām.

Lai aktuālā informācija nonāktu pie plašāka sabiedrības loka, pašvaldības sadarbojas ar vietējiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem. Tukuma novada domes ziņas iedzīvotājiem tiek pārraidītas “Kurzemes Radio”. Laikrakstam “Neatkarīgās Tukuma Ziņas” tā tiek sniegta, nosūtot preses relīzes, kā arī atbildot uz žurnālistu iesniegtajiem jautājumiem. Ir izveidojusies sadarbība ar reģionālo televīziju un SIA “TV9 Pakalni”.

Komunikācija ar novada apmeklētājiem un tūristiem tiek organizēta novadu tūrisma informācijas centros un punktos:

- Tukuma Tūrisma informācijas centrs;
- Kandavas Tūrisma informācijas centrs;
- Jaunpils Tūrisma informācijas punkts;
- Engures tūrisma informācijas punkts.

Bijušajam Tukuma un Jaunpils novadam ir izstrādātas oficiālas heraldikas, zīmoli un zīmolvedības programmas. Tukuma pilsētai ir izveidots savs zīmols un tēls, kas palīdz uzsvērt Tukuma atšķirību pārējo pilsētu starpā. Tukuma zīmolvedības mērķis ir radīt pilsētas pievienoto vērtību, spodrinot tās reputāciju kā vienu no galvenajiem nemateriālajiem aktīviem. Zīmola uzdevums ir veidot noteiktu priekšstatu par teritoriju – Tukums, nepiešķirot būtisku nozīmi jēdziena Tukums administratīvajām robežām. Radīts pilsētas tēls, kurš citu pilsētu starpā atšķiras ar viegli uztveramu smukumu – “Uz Tukumu pēc smukuma!” Pašvaldības tēla veidošanā tika iesaistīti iedzīvotāji, uzklauts viņu viedoklis.

Arī Jaunpils tēla veidošana paredzēja uzsvērt Jaunpils atšķirību pārējo Latvijas apdzīvoto vietu starpā. Izvēlēta zīmola, kura sauklis “Jaunā spēka vieta”, attīstība Jaunpilij ļauj izmantot raksturīgākos vides un kultūrvēsturiskos objektus novada popularizēšanā. Bijušajam Kandavas novadam aptaujā iedzīvotāji izvēlējās saukli “Dzīvo ar garšu”. Bijušā Engures novada tēls pamatojas engurnieku balsojumā izvēlētajā sauklī “enkurojies Engurē!”. Tas apliecina ideju, ka Engure ir vislabākā vieta, kur noenkuroties – lai dzīvotu, atpūstos, strādātu, mīlētu, dziedātu, dejotu, sportotu.

⁶³ Tukuma novada pašvaldības 2020. gada publiskais pārskats

Kā problēmas darba grupās tika minētas nepietiekama sabiedrības iesaiste pašvaldības tēla veidošanā, pašvaldības speciālists, kurš darbojas ar vizuālo saskarsmi (fotografēšana, noformēšana), nodrošinot informatīvo plakātu, fotomateriālu izstrādi.

Kā būtiski uzdevumi jaunā novada pašvaldībai darba grupā tika minēti šādi:

- vienota stila izveide bijušajām četrām pašvaldībām, ietverot komunikāciju sociālo tīklu platformās;
- vienots informatīvais laikraksts, ietverot atsevišķu sadaļu katram bijušajam novadam, vienotas mājaslapas izstrāde, datu migrācija;
- cilvēkresursu pieejamība – nepieciešams datordizaineris;
- iekšējā un ārējā komunikācija par jauno novadu, struktūru, tālruniem, informācijas kampaņa;
- pašvaldības komunikācijas stratēģijas sagatavošana, definējot mērķus, mērķauditorijas, komunikācijas līdzekļus un kanālus, kā arī principus, uz kādām vērtībām tiek balstīta komunikācija ne vien no sabiedrisko attiecību speciālistu puses, bet arī visu pašvaldības darbā iesaistīto darbinieku, vadības un politiķu/deputātu puses;
- sociālo tīklu stratēģija un realizācija, regulāra informācijas izvietošana;
- krīzes vadības stratēģijas komunikācija (pašvaldības darbinieku, deputātu kontekstā);
- klientu apkalpošanas centrs – vienas pieturas aģentūra, dispečerdienests kopīgs visiem novadiem.

7.4 EFEKTĪVA PUBLISKĀS PĀRVALDES DARBĪBA, LĪDZDARBOJOTIES IEDZĪVOTĀJIEM UN UZŅĒMĒJIEM

Lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību, tiek organizētas domju vadības tikšanās ar novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām.

Noteiktās dienās un laikos domju vadībai un izpildvarai ir pieņemšanas, kad katrs iedzīvotājs var izteikt savas domas un vēlmes, ierosinājumus un iebildumus. Piemēram, Kandavas novadā iedzīvotāji domes darba laikā var vērsties pie darbiniekiem (speciālistiem) ar jautājumiem, priekšlikumiem un iebildumiem. Engures novada pašvaldība iedzīvotāju sanāksmes par aktuālajiem jautājumiem rīko gan Engurē, Lapmežciemā, gan Smārdē un Milzkalnē. Arī Kandavas novadā regulāri tiek organizētas iedzīvotāju sapulces pilsētā un pagastos. Domes vadība regulāri organizē tikšanās ar uzņēmējiem. Tāpat domes vadība regulāri piedalās Kandavas novada Pensionāru biedrības ikmēneša sapulcēs.

Pašvaldība saikni ar sabiedrību veido arī caur nevalstisko sektoru. Tukuma novadā 2020. gadā pašvaldība sadarbojās ar 63 nevalstiskajām organizācijām, tai skaitā 35 sporta klubiem. Biedrības izstrādā un iesniedz projektu pieteikumus iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai dažādās jomās. Tukuma novada pašvaldības budžetā ir plānoti līdzekļi nevalstisko organizāciju iniciatīvu konkursos iesniegto pasākumu līdzfinansēšanai. Savukārt projektu līdzfinansēšanai biedrības var iesniegt līdzfinansējuma pieprasījumu domē un deputāti lemj, vai to piešķirt no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem.

Tukuma novadā ir pieejamas arī citas atbalsta programmas, kur iedzīvotāji var iesaistīties gan kultūras, gan uzņēmējdarbības jomās. Divas reizes gadā tiek rīkots kultūras pasākumu projektu konkurss, kurā var piedalīties biedrības, fiziskas personas un uzņēmēji, kā arī grantu konkurss iedzīvotājiem un mazajiem uzņēmējiem Tukumā uzņēmējdarbības uzsākšanai vai dažādošanai.

Kopš 2011. gada bijušā Jaunpils novada dome organizē mazo projektu konkursu novada biedrībām “Darām paši”, kurā katru gadu iesaistās un projektus īsteno 13 – 18 biedrības. Kandavas novada iespēju fonds ar pašvaldības atbalstu katru gadu īsteno projektu konkursu iedzīvotāju grupām “Dari pats”, tā veicinot sabiedrības iesaisti vides uzlabošanā. Arī bijušā Engures novada pašvaldība piešķir finansējumu biedrību darbībai.

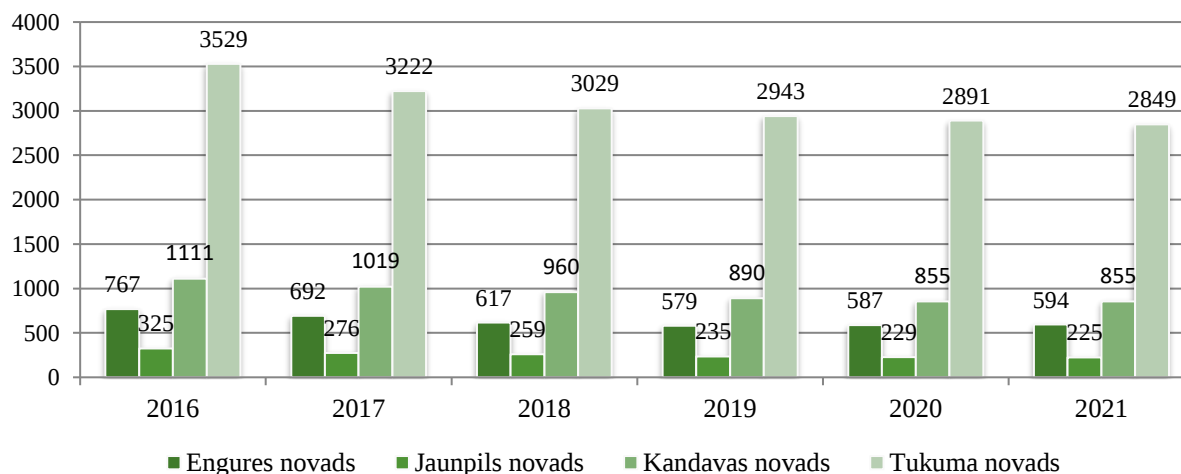
Iedzīvotāju pašorganizēšanos un līdzdalību Jaunpilī raksturo iegūtā atpazīstamības zīme “Viedais ciems”. Tas norāda, ka nelielajā ciemā redzama spēcīga savstarpējā nevalstisko organizāciju

sadarbība caur pašu veidotu padomi, esot ciemam ar savām vērtībām, patstāvīgi un ar jūtamu pasaules elpu. Tā ir arī veiksmīga sadarbība ar pašvaldību, funkciju deleģēšana biedrībām, spēja ar nelieliem finanšu resursiem īstenot vērtīgas iniciatīvas. Atpazīstamības zīme “Viedais Ciems” piešķirta arī Engures apkaimes piekrastei.

7.5 JAUNATNES POLITIKA

Jaunatnes politika ir starpnozaru politika, ko atbilstoši savai kompetencei īsteno ne vien dažādas valsts pārvaldes iestādes, jaunatnes organizācijas, bet arī pašvaldības iestādes. Pašvaldība var radīt pievilcīgu vidi lietderīgā laika pavadīšanai, iesaistīt jauniešus lēmumu pieņemšanā, tādējādi noturot jauno paaudzi tuvāk dzīvesvietai. Kā Latvijā kopumā, tā arī Tukuma novadā jauniešu skaitam ir tendence samazināties. Piecu gadu laikā vislielākais jauniešu skaita kritums ir Jaunpils novadā – 30%, vismazākais bijušajā Tukuma novadā – 19%.

Ilustrācija 7.1. Jauniešu skaits jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldībās

Tukuma novadā darbojas Tukuma novada Izglītības pārvaldes Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs. Regulāri ar Eiropas Solidaritātes korpusa palīdzību gadā tiek piesaistīti brīvprātīgie no citām valstīm. Centrs tika izveidots, lai jaunieši, vecumā no 13 līdz 25 gadiem varētu aizrautīgi un interesanti pavadīt brīvo laiku – satikties, dzert tēju, pārrunāt jaunumus, spēlēt galda spēles, piedalīties projektos un citās aktivitātēs. Centrs sadarbojas ar biedrību “Tukuma ielu vingrotāju sporta biedrība”, Skautu un gaidu vienību, AWARD Latvia, Junior Achievement Latvia, “PROTI un DARI!”, mentor.lv.

Bijušajā Kandavas novadā darbojas Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs “Nagla”. Centrs nodrošina jauniešu lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, atbalsta un veicina jauniešu iniciatīvas, intelektuālo, radošo attīstību un jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Biedrība “Kandavas novada Jauniešiem”, kas strādā ar jauniešiem, cilvēkiem ar īpašajām vajadzībām un viņu ģimenēm, riska ģimenēm, pensionāriem, bērniem, mazākumtautības integrēšanu sabiedrībā, rīko izglītību un apmācību aktivitātes, sekmē pilsonisko aktivitāti jauniešos, organizē sporta un atpūtas nometnes, attīsta interešu izglītību, popularizē veselīgu un aktīvu dzīves veidu, īsteno labdarības pasākumus, veicina jauniešu iesaisti brīvprātīgo darbā vietējā sabiedrībā un realizē citas jauniešiem svarīgas aktivitātes. Biedrībai ir būtiski ar neformālās izglītības metodēm sekmēt atbalstu jauniešu iniciatīvām, nodrošinot uz jauniešiem orientētu, plānotu praktisku pasākumu kopumu organizēšanu un piedāvājot iespējas izmantot brīvo laiku lietderīgi pilnvērtīgai izaugsmei.

Bijušajā Jaunpils novadā ar jauniešu politikas jautājumiem nodarbojas Jaunpils jauniešu centrs “Jauniešu Jaunpils”. Jauniešu centrs tika izveidots, lai veicinātu jauniešu iesaisti sabiedriskajā dzīvē, piedāvātu kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas, uzlabotu jauniešu apmierinātību ar iespējām Jaunpils novadā.

Bijušajā Engures novadā strādāja pašvaldības jaunatnes lietu speciālists un sporta un atpūtas pasākumu organizators, kā arī darbā ar jaunatni īstenošanā pastāvīgi iesaistās tādas pašvaldības iestādes kā skolas, kultūras nami, bibliotēkas u.c. Katrā pagasta pārvaldē vienam no speciālistiem pienākumu sarakstā ir iekļauti jaunatnes darba koordinators pienākumi, kurus viņš veic sadarbībā ar pašvaldības jaunatnes lietu speciālistu, kopīgi nodrošinot jauniešu informēšanu, apmācību un iesaistīšanu novada sociāli ekonomiskajos procesos un sabiedriskajā dzīvē.

Gan bijušajā Tukuma, Kandavas, gan Jaunpils un Engures novadā jauniešu saziņai visbiežāk tiek izmantoti sociālie tīkli kā Facebook un Instagram, retāk – Twitter. Informācijas sniedzējs ir arī pašvaldību tīmekļa vietnes. Izglītības un zinātnes ministrijas jaunatnes politikas Valsts programmas īstenotā projekta “Jaunatnes jomas sadarbības un informācijas tīkls Tukuma novadā” ietvaros tika izstrādāti un visa bijušā Tukuma novada teritorijā izvietoti 15 info stendi, kur ar dažādu cilvēku palīdzību (bibliotekāri, kultūras namu darbinieki utt.) tika taustāmā veidā izvietota informācija jauniešiem.

Lai veicinātu jauniešu iniciatīvu un līdzdalību sabiedriskajos procesos, visos bijušajos novados regulāri tiek rīkoti Jauniešu iniciatīvu projektu konkursi, tā sniedzot finansiālu atbalstu jauniešu idejām.

Lai uzsāktu un veicinātu dialogu starp uzņēmējiem un pašvaldību, un sniegtu iespēju jauniešiem vecumā no 16 līdz 19 gadiem (skolēniem) iegūt praktiskās iemaņas un zināšanas uzņēmumu vidē ar iespēju strādāt vasaras periodā, Tukuma novada Izglītības pārvaldes Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs realizē Izglītības un zinātnes ministrijas jaunatnes politikas Valsts programmas projektu “JUP: Jaunietis–Uzņēmējs–Pašvaldība”.

Savukārt Jaunpils novadā tika īstenots projekts “Jauniešu uzņēmējdarbības un nodarbinātības sistēmas uzlabošana Jaunpils novadā”, saskaņā ar kuru, sākot ar 2020. gadu, tika uzsāktas šādas aktivitātes: organizēti neformālās izglītības pasākumi jauniešu kā darba ņēmēju un jauno uzņēmēju kompetenču attīstībai; veidots “Jauniešu kompetenču dēlis” kā platforma informācijas apmaiņai starp jauniešiem un darba devējiem; veicināts brīvprātīgo darbs.

Tukuma novada Izglītības pārvaldes Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs ir izveidojis un jau 4 gadus koordinē Tukuma, Engures un Jaunpils novadu skolēnu pašpārvalžu tīklu TEJ, tajā iekļaujot 15 izglītības iestādes. Plānots to pārdēvēt par TEJK tīklu un iesaistīt tajā 21 jaunā Tukuma novada izglītības iestādi. 2020. gadā Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts programmas ietvaros tika uzsākts (noslēgsies 2021. gadā) projekts “TEJ tīkla ilgtspējas nodrošināšana”, kas paredz Tukuma novada skolēnu parlamentu ilgtspējas, pēctecības un stiprināšanas modeļa izstrādi, lai šis tīkls būtu ilgtspējīgs, produktīvs, palīdzētu risināt skolēnu problēmas izglītības iestādēs.

Kā problēmas darba grupās sabiedrības iesaistes un jaunatnes politikas jomā tika minētas:

- nepietiekama darbinieku komunikācija, uzsverot, ka pārvaldības darbībā būtiska ir informācijas aprīte, apvienojot četrus novadus vienā;
- mazākos ciematiņos (apkaimēs) nav pulcēšanās vietu (jaunajām māmiņām, sportistiem);
- netiek izmantoti iedzīvotāju iesaistes instrumenti – līdzdalības budžets, konsultatīvās padomes, ikgadējie forumi iedzīvotāju iesaistei. Tie, kuriem viss apmierina, nepiedalās, bet iesaistās tie, kuri ir neapmierināti;
- pašvaldībai trūkst neformālas komunikācijas.

Piedāvāti šādi risinājumi:

- aicināt uzņēmējus izmantot pašvaldības vizuālo identitāti;
- organizēt iedzīvotāju un pašvaldības darbinieku sapulces (Jaunpilī), izmantot digitālos rīkus, bet jāparedz arī senioru iesaiste;
- jauniešu iesaiste lēmumu pieņemšanā un interešu aizstāvība.

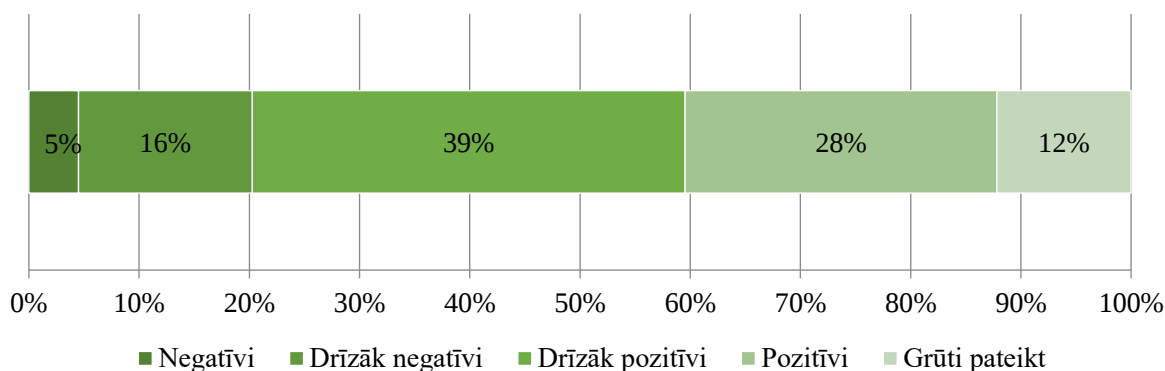
7.6 APTAUJAS REZULTĀTI

Programmas izstrādes procesā veiktajā aptaujā respondentiem bija iespēja novērtēt novada attīstību pēdējo piecu gadu laikā. Negatīvs vai drīzāk negatīvs vērtējums ir 20% respondentu, toties pozitīvs un drīzāk pozitīvs – 67% aptaujāto.

Kā labākie darbi pārvaldības jomā ir minēta NVO darbības un cilvēku apziņas veicināšana, ka paši iedzīvotāji ir atbildīgi par vidi, kurā dzīvo – projekts “Darām paši”, ikgadējs finansiāls atbalsts iedzīvotāju /biedrību iniciatīvām šajā projektu konkursā, organizētie iedzīvotāju forumi (nodrošinot iespēju apmeklēt šos pasākumus plašam iedzīvotāju skaitam, tai skaitā, atbalstot ar transportu), kuros izkristalizētie darbības virzieni arī ir realizēti.

Tika atzīmēts pārvaldības ieguldījums jauniešu politikas īstenošanā – uzlabots darbs ar jaunatni, jauniešu aktivitāšu atbalstīšana, jauniešu projektu atbalstīšana un finanšu līdzekļu piešķiršana to realizēšanā, reemigrantu atbalsts, sabiedrisko iniciatīvu atbalsts. “Labi strādā uz sadarbību ar vietējiem cilvēkiem, uzņēmējiem. Aktīva komunikācija. Pretimnākošs pagasts. Daudz labu mazo darbu un patīk tas, ka ātri reaģē un izdara. Man nav laika un iespēju iesaistīties ciema dzīves aktivitātēs, bet es pozitīvi vērtēju, ka ļoti aktīvi pagasts strādā uz jauniešiem, uz pensijas vecuma cilvēkiem un jebkuram vecumam ir iespējas visu ko darīt un tas ir liels pluss mūsu Viesatu pagastam. Un bez visām lielajām lietām, sirdij tīkamākais labais darbs ir novada svētki. Aizkustinoši ir justies kā mājās, un šeit dzīvo labi cilvēki”.

Ilustrācija 7.2. Apmierinātības vērtējums ar novada attīstību pēdējo piecu gadu laikā (n=336)

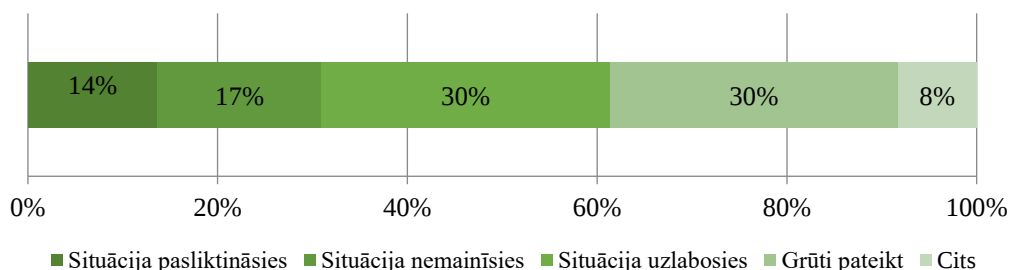

Kā nākotnes izaicinājumi/uzlabojumi pašvaldības pārvaldes darbā tika minēti:

- saskarsmes kultūra domes sēdes tiešraidēs; komunikācija, caurspīdīgums lēmumu pieņemšanā;
- domes deputātu savstarpēja sadarbība un sadarbība ar domes administrāciju, lai sasniegtu vienotu mērķi;
- pašvaldības policijas iesaiste kāpu zonu aizsardzībā, drošas vides uzturēšanā. Nepieciešama jauna pašvaldības policijas ēka;
- būvvaldes aktīvāka iesaiste nelikumīgas būvniecības gadījumos;
- jauniešiem piemērotu vietu izveide, īpaši Engurē;
- sadarbība ar iedzīvotājiem, jauniešiem un pensionāriem, viedokļu uzklaušīšana, koprades telpu izveide biedrību darbībai, mazajiem uzņēmējiem;
- vienota dispečeru dienesta izveide, videonovērošanas sistēma.

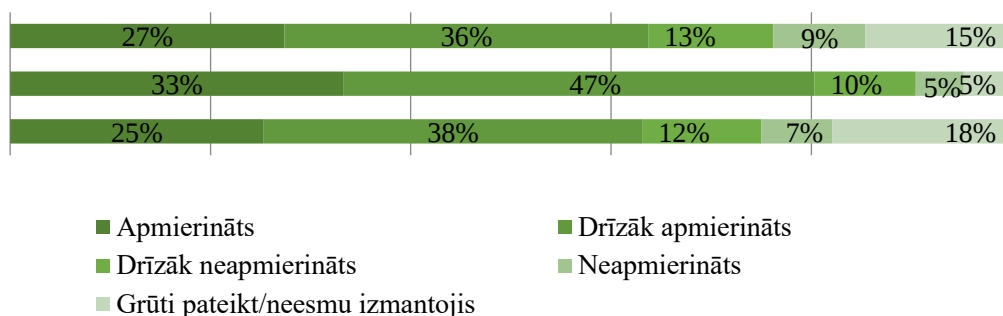
Aptaujas jautājumā par jaunizveidotā Tukuma novada attīstības iespējām tās negatīvi vērtē 13%, aptaujāto, 17% respondentu viedoklis ir, ka situācija nemainīsies (skat Ilustrācija 7.3). 30% aptaujāto ir optimisti un cer uz pozitīvu novada attīstību. Toties 30% ir piesardzīgo, kuriem grūti prognozēt situācijas attīstību.

Ilustrācija 7.3. Prognožu vērtējums par novada attīstību 2022.–2028. gadam (n=336)

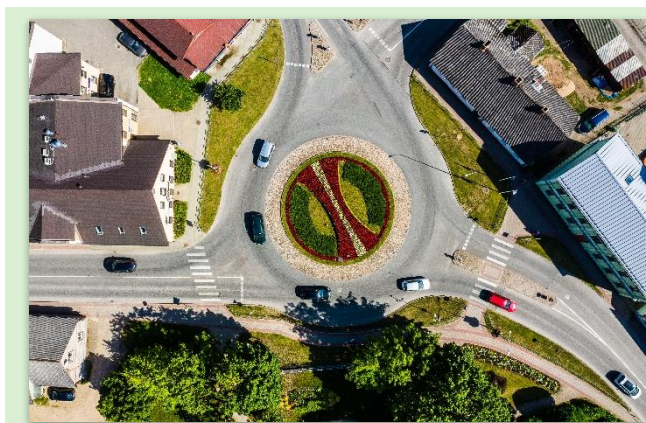

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja liecina, ka Tukuma novadā vairāk nekā 62% iedzīvotāju ir apmierināti vai gandrīz apmierināti ar pašvaldības pakalpojumu/e-pakalpojumu pieejamību. Gandrīz piektajai daļai aptaujāto (17%) to ir grūti novērtēt. Telekomunikāciju pakalpojumi apmierina 80% aptaujāto novada iedzīvotāju. Pašvaldības pārvaldes komunikācija apmierina 64% aptaujāto, neapmierināti vai drīzāk neapmierināti ir 21%.

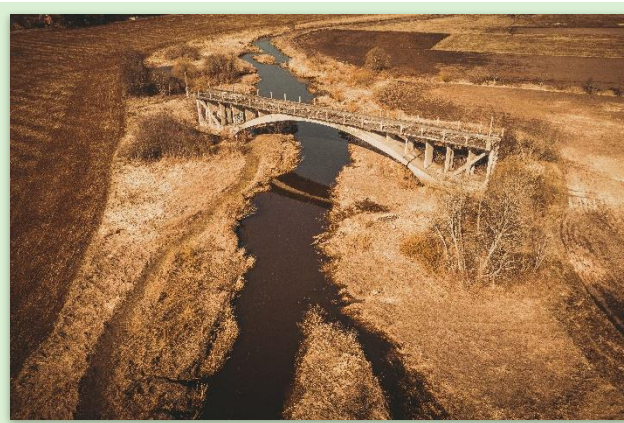
Ilustrācija 7.4. Apmierinātības vērtējums ar telekomunikāciju pakalpojumiem un pašvaldības, tai skaitā e-pakalpojumu pieejamību, pašvaldības pārvaldību (n=336)

Pārvaldība aptaujās tiek minēta steidzami veicamo darbu sarakstā. Jāuzlabo pašvaldības tēls un jāveido cieņpilna komunikācija gan lēmējvaras, gan iedzīvotāju sadarbībā. Kā būtisku aptaujātie iedzīvotāji uzsver pašvaldības iestāžu darbinieku motivēšanu un saliedēšanu profesionālam darbam, mūsdienīgas un modernas, profesionālas pārvaldības struktūras izveide. Ierosināts nodrošināt priekšsēdētāja publiskas atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem. Iedzīvotāji ir uztraukti par līdzvērtīgu pieejamību pakalpojumiem visā jaunajā novada teritorijā, attīstības iespējām ārpus centra. Izaicinājums jaunajai pašvaldībai ir birokrātijas mazināšana, būvvaldes darba caurspīdīgums, domes lēmumu skaidrošana iedzīvotājiem. Vienota novada veidošana un kopības sajūta iedzīvotājiem. Priekšlikums ir stiprināt vietējās konsultatīvās padomes un ņemt vērā to ieteikumus, uzklaustīt iedzīvotāju vēlmes, iesaistīties diskusijās, organizēt tikšanās ar nozaru pārstāvjiem. Veidot regulāru sadarbību ar pagastu aktīvajiem iedzīvotājiem, informēt par pašvaldības veiktajiem darbiem un atbalstīt iedzīvotāju aktivitātes.

DROŠĪBA

8 DROŠĪBA

Pašvaldībām saskaņā ar Nacionālās drošības likumu ir jānodrošina sabiedriskā kārtība savā administratīvajā teritorijā. Šo pašvaldības autonomo funkciju ir iespējams īstenot vairākos veidos:

- izveidojot pašvaldības policiju;
- deleģējot pašvaldības policijas uzdevumus citai pašvaldībai;
- izveidojot Administratīvo inspekciju;
- sabiedrisko kārtību nodrošina Valsts policijas struktūrvienības.

Tukuma novada Pašvaldības policija ir Tukuma novada Domes struktūrvienība, kura savas kompetences ietvaros veic sabiedriskās kārtības uzturēšanu Tukuma novada administratīvajā teritorijā. Pašvaldības policija darbojas saskaņā ar likumu “Par policiju”, kas nosaka policijas struktūru, policijas iestāžu kompetences un atbildības nošķiršanu. Saskaņā ar likuma 19. pantu, pašvaldības policijas pienākumos ietilpst:

- likumpārkāpumu profilakse;
- par administratīvajiem pārkāpumiem aizturētu un arestētu personu apsargāšana un konvojēšana;
- kontrole pār to, kā tiek izpildīti pašvaldību apstiprinātie noteikumi, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīvā atbildība, kā arī naudas sodu uzlikšana par šo noteikumu pārkāpšanu un to piedzīšana;
- Valsts policijas un Drošības policijas atbalstīšana sabiedrības drošības garantēšanā un noziedzības apkarošanā.

Tukuma novadā Pašvaldības policijā strādā 24 darbinieki⁶⁴. Tās rīcībā ir 4 operatīvie transportlīdzekļi, kurus izmanto ikdienas patrulēšanai un preventīvo darbu veikšanai. Tukuma novada Pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām valsts un pašvaldības institūcijām. Bijušajā Jaunpils novadā ir 2 pašvaldības policijas darbinieki un iecirkņa inspektors. Kandavas novadā – 5 pašvaldības policijas darbinieki, atrodas arī Valsts policijas Kandavas iecirknis. Engures novadā – 4 pašvaldības policijas darbinieki, kā arī 2 Smārdes pagasta, Engures un Lapmežciema pagasta Valsts policijas iecirkņu inspektori.

2018. gadā Tukuma novada Pašvaldības policijā sastādīti 979 administratīvā pārkāpuma protokoli, tai skaitā 341 protokols–lēmums par transportlīdzekļa stāvēšanas un apstāšanās noteikumu neievērošanu. Savukārt 2019. gadā – 1066 administratīvā pārkāpuma protokoli, tai skaitā 464 protokoli – lēmumi par transportlīdzekļa stāvēšanas un apstāšanās noteikumu neievērošanu. 2020. gadā (līdz 30. jūnijam) sastādīti 302 administratīvā pārkāpuma protokoli, 279 protokoli–lēmumi par transportlīdzekļa stāvēšanas un apstāšanās noteikumu neievērošanu, bet no 1. jūlija līdz 2020. gada beigām uzsākti 364 administratīvā pārkāpuma procesi.

Kā liecina Tukuma novada Pašvaldības policijas veiktā statistika, katru gadu vidēji 422 personas ievietotas atskurbšanai atskurbtuvē (2018. gadā – 481, 2019. gadā – 459, 2020. gadā – 326).

Bijušajā Jaunpils novadā Pašvaldības policijas sastādītie administratīvā pārkāpuma protokoli: 2018. gads – 35, 2019. gads – 32, 2020. gads – 28. Biežākie pārkāpumi, kas katru gadu ir nemainīgi: alkohola lietošana sabiedriskā vietā, atrašanās sabiedriskā vietā tādā alkohola reibuma stāvoklī, kas aizskar cilvēka cieņu, arī par smēķēšanu, ja to veic nepilngadīga persona, un sīko huligānismu. Jaunpils novada Pašvaldības policija katru nedēļu veic 3 – 4 reidus pa visu novada teritoriju, lai preventīvi nodrošinātu sabiedriskās kārtības ievērošanu, saistošo noteikumu izpildi un citu normatīvo aktu ievērošanu.

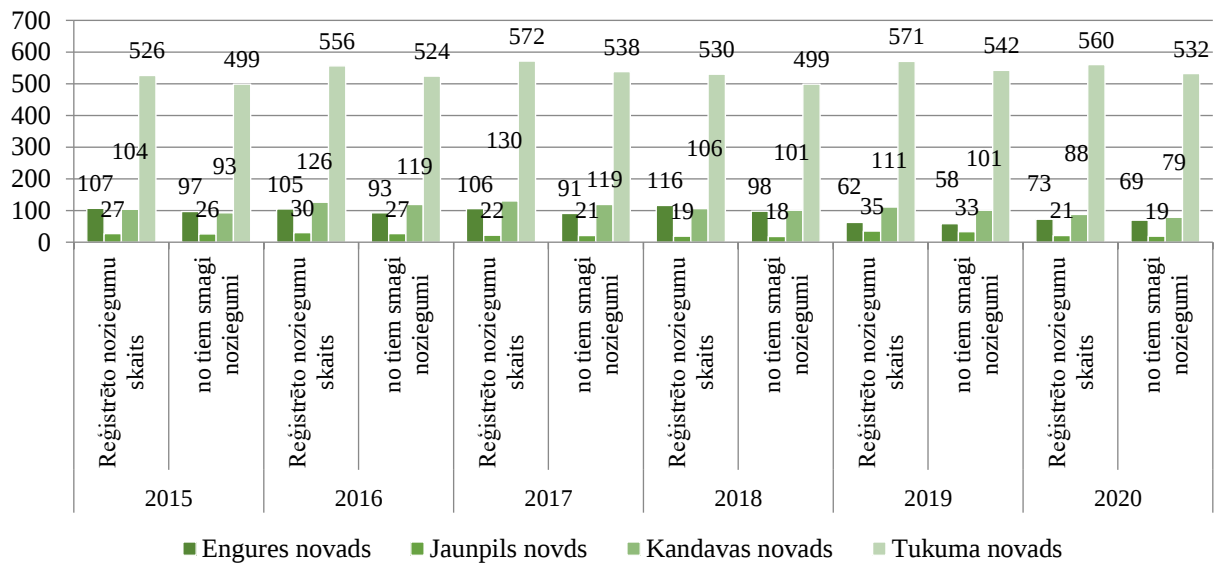
Bijušajā Kandavas novadā pēdējos trīs gados Pašvaldības policijas sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu skaits: 2018. gads – 82, 2019. gads – 59, 2020. gads – 76. Visbiežāk tā ir alkohola lietošana sabiedriskā vietā, atrašanās sabiedriskā vietā alkohola reibuma stāvoklī, tai skaitā arī nepilngadīgo personu.

⁶⁴ Pašvaldības policijas sniegtie dati, 2021

Bijušajā Engures novadā gadā vidēji tiek sastādīti 150 administratīvā pārkāpuma protokoli, no kuriem liela daļa ir lēmumi par transportlīdzekļa stāvēšanas un apstāšanās noteikumu neievērošanu.

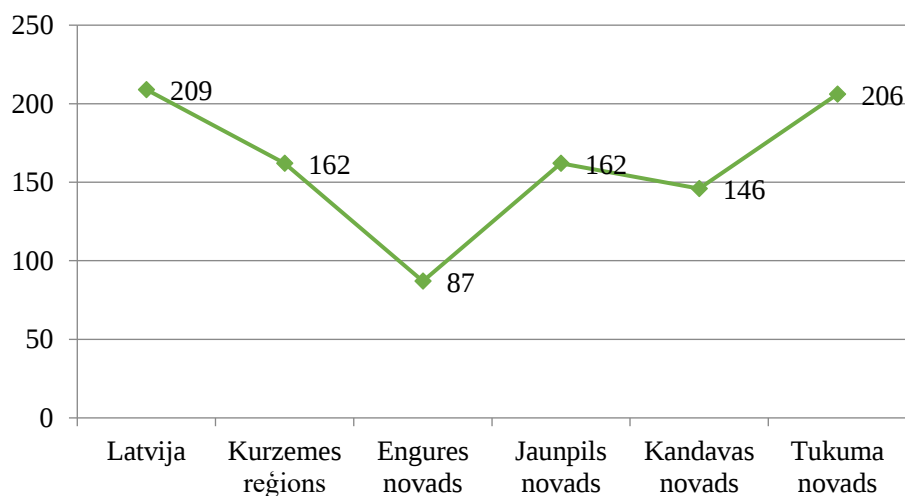
Valsts policijas sniegtie statistikas dati liecina, ka noziedzīgu nodarījumu skaits Latvijā pēdējo piecu gadu laikā nav audzis, bet gan vērojams samazinājums. Līdzvērtīga situācija ar reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaitu, tai skaitā arī smago noziegumu, ir bijušajos Kandavas, Engures un Jaunpils novados, kur tas samazinās, savukārt Tukuma novadā – paliek nemainīgs.

Ilustrācija 8.1. Bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados reģistrēto noziegumu skaits, 2016.–2020. gads (Avots: Iekšlietu ministrijas informācijas centrs)

Izvērtējot Latvijas kontekstā, noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem, piemēram, 2019. gadā visos novados ir mazāks nekā Latvijā kopumā, skaitliski visos 4 novados kopā sastādot 150,25 (skat. Ilustrācija 8.2).

Ilustrācija 8.2. Latvijā kopumā, bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem, 2019. gads (Avots: CSP)

Saskaņā ar pieejamajiem datiem par 2019. gadu jāsecina, ka bijušajā Engures novadā ir viens no zemākajiem noziedzības līmeņiem Latvijā. Rēķinot noziedzīgu nodarījumu skaitu uz 10 000 iedzīvotājiem, novadā tiek paveikti 87 noziedzīgi nodarījumi, Kurzemes reģionā – 162 un Latvijā – 209 noziedzīgi nodarījumi. 2018. gadā noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 deklarētajiem

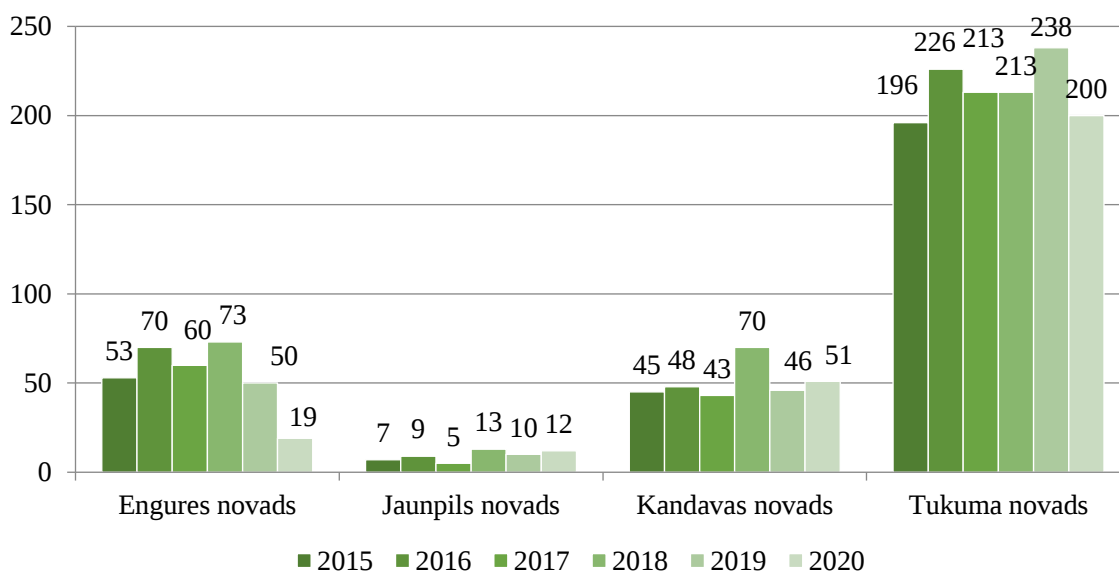
iedzīvotājiem Engures novadā bija 164. Savukārt pretēja situācija ir bijušajā Jaunpils novadā, kur 2019. gadā tie ir 162, bet 2018. gadā bija 86. Taču 2020. gadā šis rādītājs būs mazāks, jo noziedzīgo darījumu skaits, salīdzinot ar 2019. gadu, 2020. gadā ir mazāks par 40%.

Izvērtējot 5 gadu griezumā, noziedzīgu nodarījumu skaits ir mazinājies arī bijušajā Kandavas novadā. 2020. gadā reģistrēti 88 noziegumi, kas ir par 20,72 % mazāk nekā 2019. gadā, 16,98 % nekā 2018. gadā, 32,31 % nekā 2017. gadā, 30,16 % nekā 2016. gadā.

8.1 CEĻU SATIKSMES DROŠĪBA

Ceļu satiksmes drošība skar ikvienu iedzīvotāju neatkarīgi no tā, vai tas ir gājējs, velosipēdists vai auto vadītājs. Mūsdienu transporta sistēmas straujie attīstības tempi rada nopietnus izaicinājumus arī pašvaldībām, rūpējoties par ceļu satiksmes drošību to teritorijā. Analizējot statistiku, bijušajā Tukuma novadā ir mazinājies ceļu satiksmes negadījumu skaits (skat. Ilustrācija 8.3).

Ilustrācija 8.3. Bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits, 2016.–2020. gads (Avots: CSDD)

2020. gadā Tukuma novadā reģistrēti 200 ceļu satiksmes negadījumi (1,09% no visiem ceļu satiksmes negadījumiem Latvijā), kas ir par gandrīz par 16% mazāk nekā 2019. gadā un 6,1% mazāk nekā 2017. gadā un 2018. gadā. Negadījumos mazinājies arī cietušo skaits (2020. gadā – 39 cietušie, 2019. gadā – 56, 2018. gadā – 47, 2017. gadā – 46, 2016. gadā – 55).

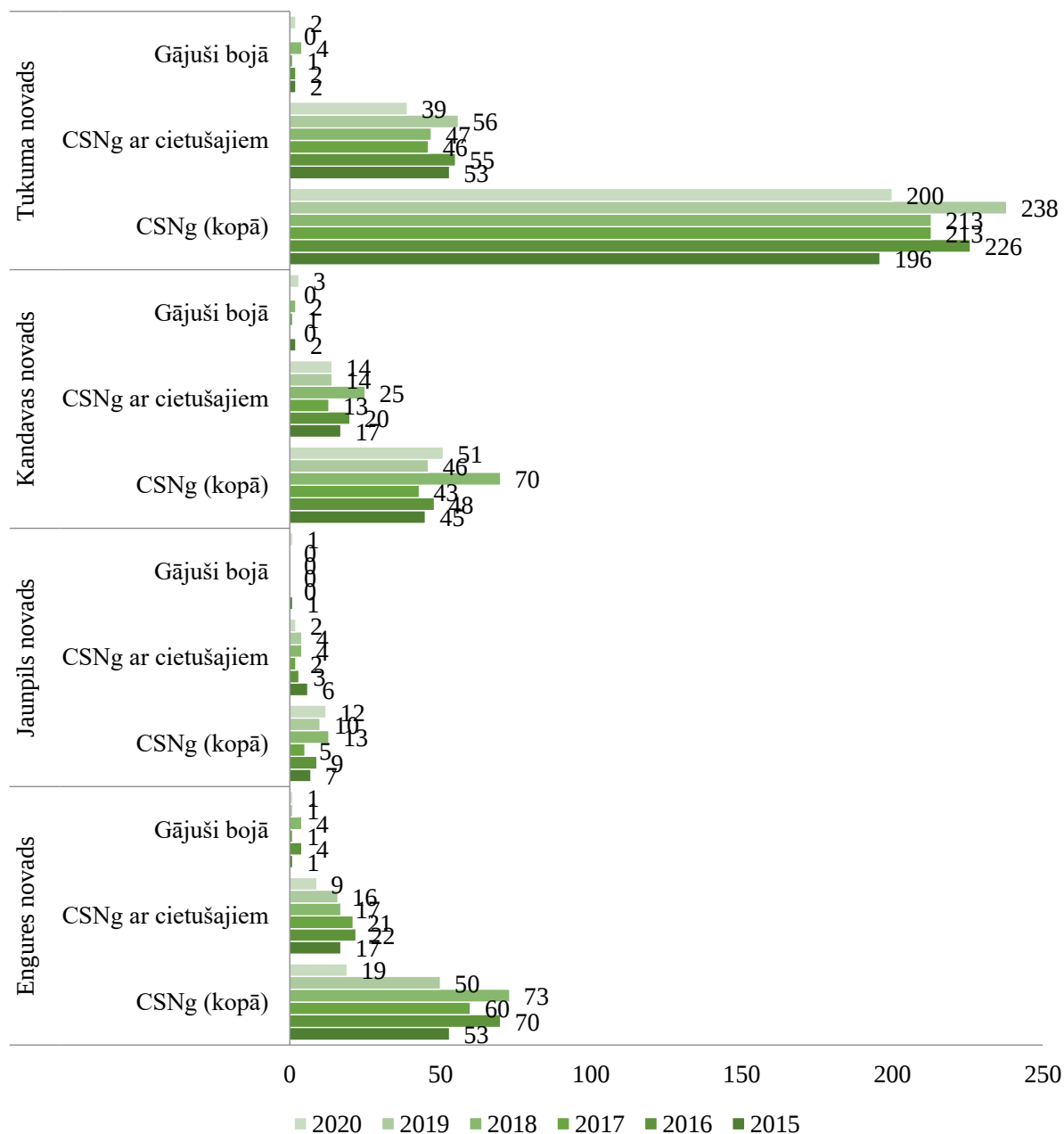
Savukārt Kandavas novadā ceļu satiksmes negadījumu skaits ir pieaudzis. 2020. gadā tas bija 51 gadījums, kas ir par 10,87% vairāk nekā 2019. gadā, bet 27,14% mazāk nekā 2018. gadā. Taču salīdzinot ar 2017. gadu un 2016. gadu pieaudzis attiecīgi par 18,6% un 6,25%. Bet ceļu satiksmes negadījumos cietušo skaits pēdējos divos gados, salīdzinot ar 2016. gadu un 2018. gadu, ir samazinājies (2020. gadā – 14 cietušie, 2019. gadā – 14, 2018. gadā – 25, 2017. gadā – 13, 2016. gadā – 20).

Arī Jaunpils novadā ceļu satiksmes negadījumu skaits ir pieaudzis. Pēdējo piecu gadu laikā vismazākais skaits reģistrēts 2016. gadā un 2017. gadā. 2020. gadā tas pieaudzis par 33,33% un 140%. Salīdzinot ar 2019. gadu, 2020. gadā tas palielinājies par 20%. Taču līdzvērtīgi kā pārējās pašvaldībās cietušo skaits ceļu satiksmes negadījumos pēdējā gadā ir mazinājies, atgriežoties 2017. gada līmenī (2020. gadā – 2 cietušie, 2019. gadā – 4, 2018. gadā – 4, 2017. gadā – 2, 2016. gadā – 3). Aplūkotajā periodā Jaunpils novadā ir tikai viens bojāgājušais (2020. gadā).

Engures novadā 2020. gadā ir mazāks skaits ceļu satiksmes negadījumu nekā 2018. gadā un 2016. gadā, proti, par attiecīgi 12,33% un 8,57%, taču pieaudzis, salīdzinot ar 2019. gadu un 2017. gadu par 28% un 6,67%. Lielākais ceļu satiksmes negadījumu skaits – vairāk nekā puse – reģistrēts

tieši Engures novada Smārdes pagastā (skat. Ilustrācija 8.4). Nepieciešams meklēt risinājumus risku novēršanai.

Ilustrācija 8.4. Bijušajā Engures novadā kopā un Smārdes pagastā (no Engures novada kopā) ceļu satiksmes negadījumu cietušo un bojāgājušo skaits, 2016.–2020. gads (Avots: CSDD)

Izvērtējot statistiku par ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušiem, tas ir pieaudzis bijušajā Kandavas novadā (2020. gads – 3, 2019. gads – 0, 2018. gads – 2, 2017. gads – 1, 2016. gads – 0). Tukuma novadā tas atgriezies 2016. gada līmenī (2020. gads – 2, 2019. gads – 0, 2018. gads – 4, 2017. gads – 1, 2016. gads – 2).

Joprojām cilvēku dzīvības ir atņēmuši arī bīstamie posmi un krustojumi jeb melnie punkti uz Latvijas valsts galvenajiem autoceļiem. Valstī kopumā to ir palicis mazāk. Ja iepriekšējā periodā no 2014. gada līdz 2016. gadam par “melnajiem punktiem” uz Latvijas ceļiem tika atzītas 99 vietas, tad no 2017. gada līdz 2020. gadam melno punktu skaits ir samazinājies uz pusi un uz valsts galvenajiem autoceļiem ir konstatēti 48 melnie punkti.

2019. gadā un 2020. gadā bijušajos Engures un Jaunpils novados melno punktu skaits ir samazinājies, ir pa vienam “melnajam punktam” (2016. un 2018. gadā Engures novadā tie bija 4, bet

Jaunpils novadā no 2016. gada līdz 2019. gadam šādu punktu nebija). 2020. gadā Kandavas novadā to skaits pieaudzis – trīs “melnie punkti” (2016. gads, 2019. gads – 0, 2017. gads – 1, 2018. gads – 2). Tukuma novadā 2020. gadā tie ir divi (2019. gads – 0, 2018. gads – 4, 2017. gads – 1, 2016. gads – 2). Šie punkti izvietoti uz A9 autoceļa pieslēgumā Jelgava (Tušķi) –Tukums, A10 autoceļa 46 km un 63 km, kā arī krustojums ar autoceļu Tukums–Kuldīga un pie Smārdes.

Ceļu satiksmes drošības uzlabošanā neatsverama ir visu dalībnieku aktīva iesaiste un pareiza attieksme pret būtiskiem satiksmes drošību ietekmējošiem faktoriem. Svarīga ir ceļu kvalitāte, satiksmes drošības tehnoloģijas, īpaša uzmanība jāpievērš visu satiksmes dalībnieku apmācībai un izglītībai, tāpat jāveicina drošības aprikojumu lietojums⁶⁵.

8.2 CIVILĀ AIZSARDZĪBA

Civilā aizsardzība ir pasākumu kopums, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību dabas un cilvēku izraisīto katastrofu un katastrofas draudu gadījumā.

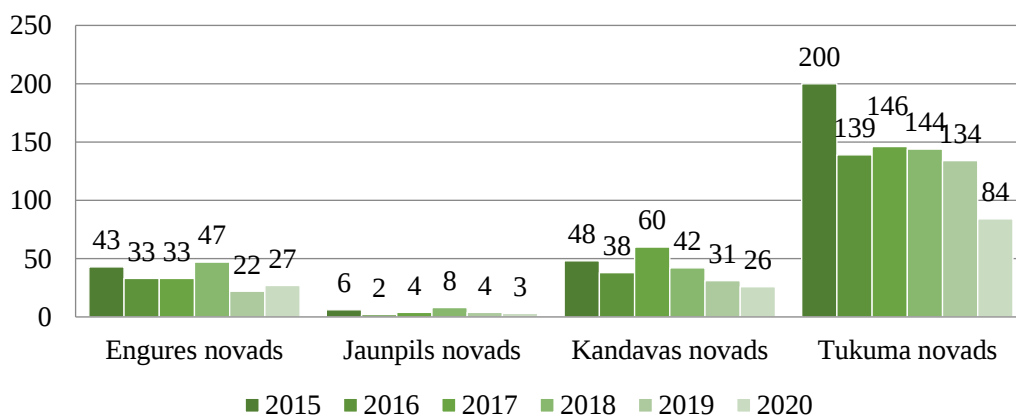
Civilās aizsardzības darbu Latvijā vada, koordinē un kontrolē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Pašvaldība nodrošina, ka sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām tiek izstrādāts sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns.

Izstrādāts ir Tukuma, Kandavas, Engures, Jaunpils novadu apvienotais Civilās aizsardzības plāns, kura mērķis ir apzināt ārējos un iekšējos riskus un paredzēt civilās aizsardzības pasākumus, lai novērstu vai samazinātu pastāvošos draudus Tukuma Kandavas, Engures un Jaunpils novadu riska zonā esošajiem iedzīvotājiem, iespējamo kaitējumu īpašumam un videi. Plāna uzdevumi ir veikt katastrofu pārvaldīšanu, nosakot preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamos pasākumus, sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem, samazināt katastrofu radīto un iespējamo kaitējumu apkārtējai videi un īpašumam.

VUGD brigāde ir Tukumā, tai ir arī postenis Kandavā. Lai veiktu ugunsdzēsības pasākumu nodrošināšanu un iedzīvotāju izglītošana ugunsdrošības jautājumos, bijušajā Jaunpils novadā, arī Zantē ir Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība. Bijušo Engures un Jaunpils novadu apkalpo Tukuma brigāde.

Kā apliecina Ilustrācija 8.5, izvērtējot pēdējo piecu gadu statistiku, visos bijušajos novados ugunsgrēku skaits ir mazinājies. Piemēram, 2020. gadā visos novados kopā tie sastāda 2% no kopējā skaita Latvijā (Latvijā – 6970 ugunsgrēki).

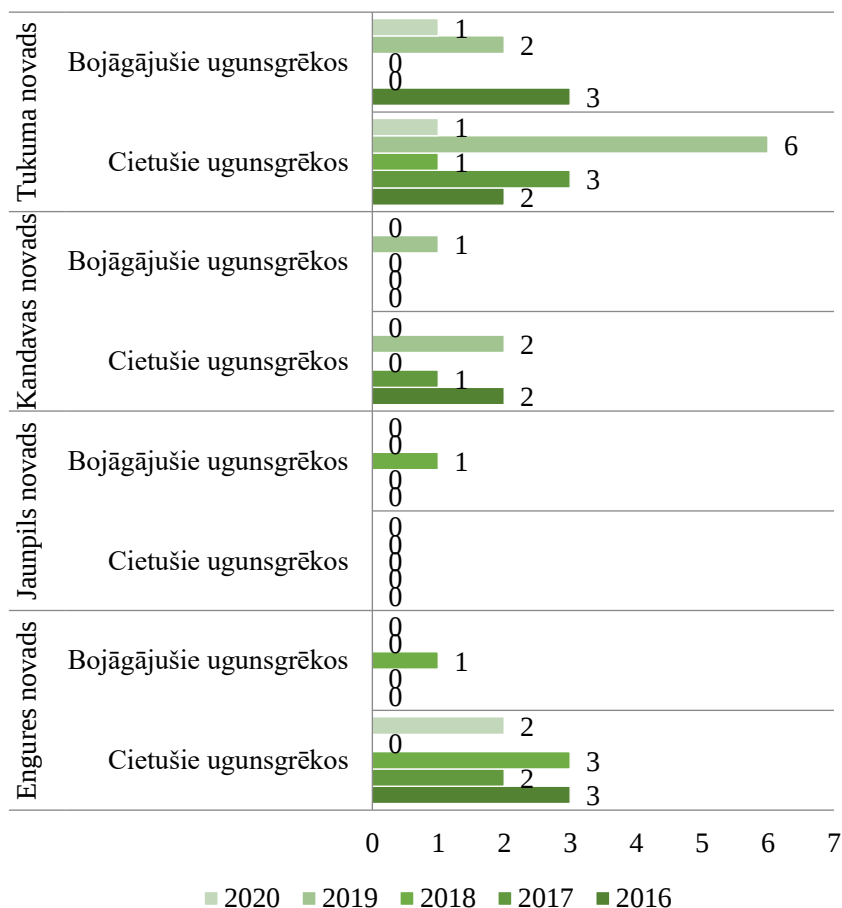
Ilustrācija 8.5. Ugunsgrēku skaits bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados, 2016.-2020. gads (Avots: CSP)

⁶⁵ Par Ceļu satiksmes drošības plānu 2021.-2027. gadam, MK noteikumi nr.712, 06.10.2021., Rīga

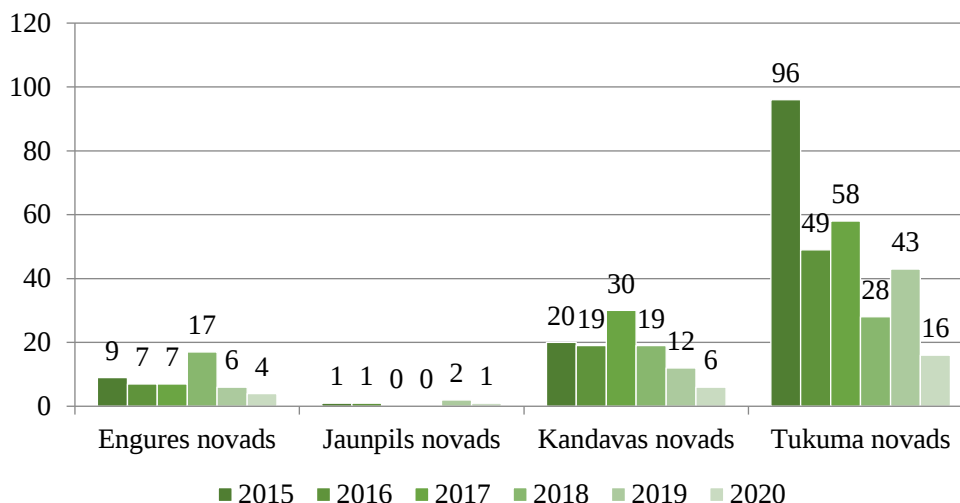
Arī visos četros bijušajos novados ugunsgrēkos bojāgājušo un cietušo personu skaits Latvijas kontekstā salīdzinoši ir mazs (skat. Ilustrācija 8.6). No tām pa vienai cietušai nepilngadīgai personai: 2017. gadā Kandavas novadā, 2019. gadā Tukuma novadā.

Ilustrācija 8.6. Ugunsgrēkos bojāgājušo un cietušo skaits bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados, 2016.–2020. gads (Avots: CSP)

8.7. ilustrācija liecina, ka pēdējo piecu gadu laikā samazinājies ir arī kūlas ugunsgrēku skaits. Piemēram, 2020. gadā no Latvijas kopējā kūlas ugunsgrēku skaita bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados kopā tie sastāda 1,9% (2020. gadā Latvijā kopumā bija reģistrēti 1411 kūlas ugunsgrēki).

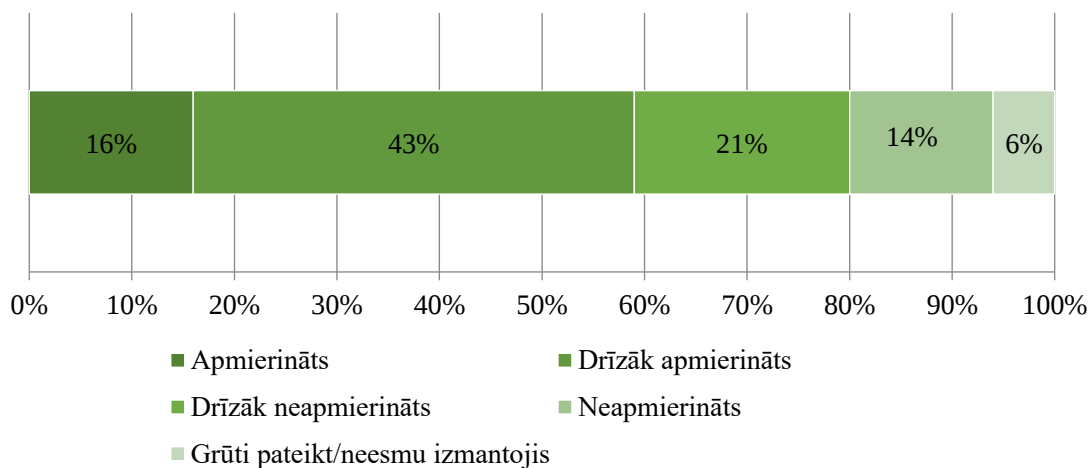
Ilustrācija 8.7. Kūlas ugunsgrēku skaits bijušajos Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novados, 2016.–2020. gads (Avots: VUGD)

8.3 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā aptauja liecina, ka 58% aptaujāto jaunizveidotā Tukuma novadā ir apmierināti vai drīzāk apmierināti ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanu. Neapmierināti ir 14% respondentu.

Ilustrācija 8.8. Aptaujāto viedoklis par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Tukuma novadā (n=336)

Saistībā ar drošības uzlabošanu kā neatliekams darbs tika minēta autoceļu, ielu, velo un gājēju celiņu infrastruktūras uzlabošana. Respondentiem būtiska ir pašvaldības policijas darba uzlabošana, tās uzdevumu pārskatīšana, lai tiktu veikts preventīvais darbs. Tika uzsvērtas šādas jomas pašvaldības policijas darbam – uzlabot atkritumu apsaimniekošanu publiskās teritorijās, uzraudzīt suņu labturības noteikumu ievērošanu un naktsmiera traucēšanu, pastiprināti veikt kāpu aizsardzību.

EKONOMIKA

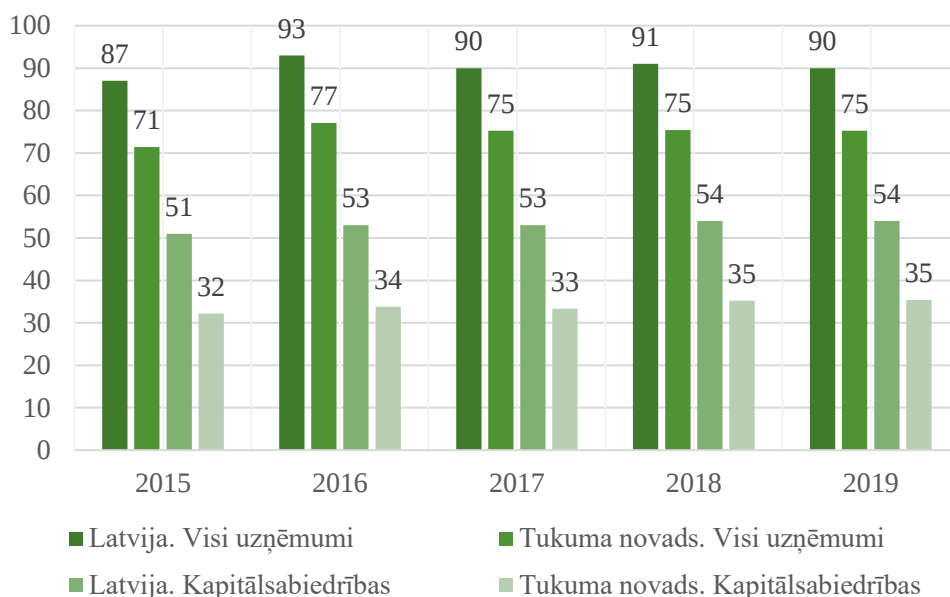

9 EKONOMIKA

9.1 EKONOMISKI AKTĪVĀS KOMERCSABIEDRĪBAS

Jaunizveidotā Tukuma novadā kopumā 2019. gadā bija reģistrēti 3 347 komercdarbības veicēji, kas ir par 0,3% mazāk nekā 2015. gadā. Ilustrācija 9.1 norāda komercdarbības veicēju un komercsabiedrību skaitu uz 1 000 iedzīvotājiem. Pie komercdarbības veicējiem (stabiņi – Visi uzņēmumi) ir iekļautas pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, zemnieku un zvejnieku saimniecības, kā arī visa veida kapitālsabiedrības, kamēr ilustrācijas stabiņos “Komersanti” ir iekļautas tikai kapitālsabiedrības.

Ilustrācija 9.1. Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju un komercsabiedrību skaits uz 1 000 iedzīvotājiem konsolidēti jaunizveidotā Tukuma novadā (Avots: CSP, atsaucis kods UZS030)

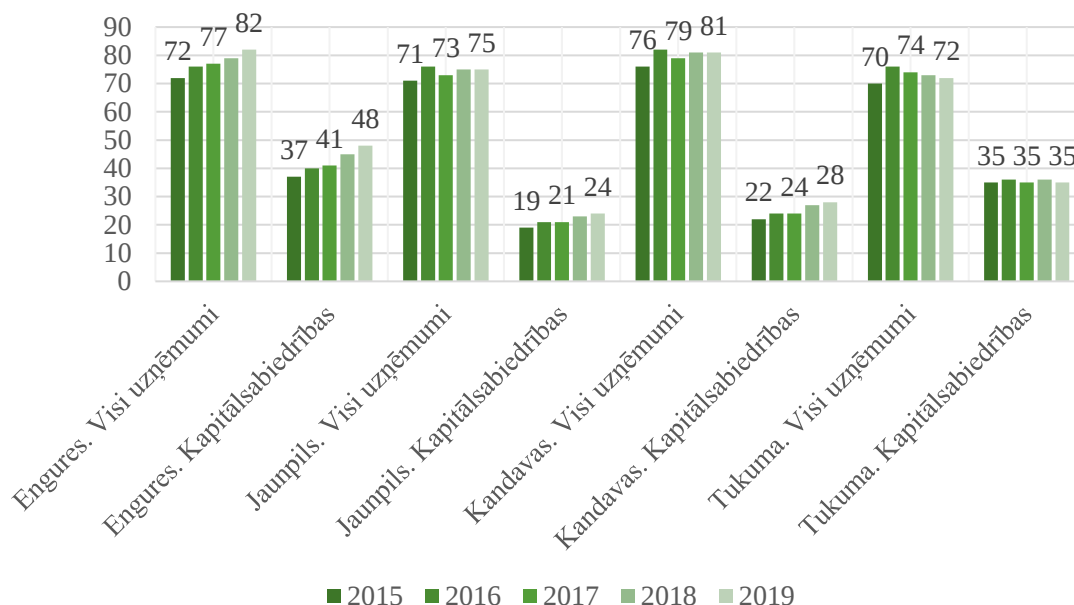

Salīdzinājumā ar Latvijas vidējiem rādītājiem ir secināms, ka kopējo komercdarbības veicēju skaits jaunizveidotā Tukuma novadā uz 1000 iedzīvotājiem vidēji atpaliek par aptuveni 17%, bet kapitālsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir par aptuveni 35% mazāks nekā Latvijā vidēji. Situācija nav homogēna visā jaunizveidotā Tukuma novadā.

Piemēram, bijušā Engures un Tukuma novada teritorijās 2019. gadā kapitālsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem sasniedza attiecīgi 48 un 35 vienības, kamēr bijušo Kandavas un Jaunpils novadu teritorijās šis lielums sasniedza attiecīgi 28 un 24 vienības. Tas netieši norāda uz uzņēmējdarbības konjunktūru – bijušajos Kandavas un Jaunpils novados vairāk dominē tādas juridiskās formas kā zemnieku saimniecība, individuālais komersants un pašnodarbināta persona.

Ilustrācija 9.2. norāda šos datus strukturālā sadalījumā pa jaunizveidotā Tukuma novadā iekļautajiem novadiem.

Ilustrācija 9.2. Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju un komercsabiedrību skaits uz 1 000 iedzīvotājiem novados pirms ATR (Avots: CSP, atsaucis kods UZS030)

Tematiskās darba grupas ietvaros kā galvenās problēmas, kas traucē veidoties jauniem uzņēmumiem, tika identificētas:

1. jaunaizemumiem nav pieejami atbalsta mehānismi (piemēram, inkubatoru veidā);
2. nav pieejams vienots informatīvais atbalsts par finansējuma un citām iespējām;
3. nav pieejamas kopstrādes un koprades telpas ar brīvpieejas aprīkojumu;
4. jaunaizemējiem trūkst zināšanu;
5. novadā trūkst izglītības infrastruktūra, iespējas pēc vidusskolas vai pamatskolas ar profesionālu ievirzi.

Uzņēmēju veiktajā aptaujā kā citas papildus problēmas tika identificētas augstais nodokļu slogs, augstās darbaspēka izmaksas, grūtības piesaistīt kvalificētu darbaspēku, kā arī augstā konkurence un nespēja piesaistīt finansējumu attīstības projektu nodrošināšanai.

9.2 VADOŠĀS NOZARES NOVADĀ

Uzņēmējdarbība jaunizveidotā Tukuma novadā ir pārstāvēta visa veida nozarēs, taču saskaņā ar Lursoft un Valsts ieņēmumu dienesta datiem visnozīmīgākā no tām ir apstrādes rūpniecība, kurā strādājošie uzņēmumi veido 39,3% no visa Tukuma novada uzņēmumu nomaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Tai seko lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība ar 14,2% un būvniecība ar 11,6% no kopējā nomaksātā IIN. Arī pēc nodarbināto skaita (28,2%) un apgrozījuma (44,0%) apstrādes rūpniecība ar ievērojamu atrāvienu ir pirmajā vietā novadā, salīdzinot ar citām nozarēm pēc 2020. gada rādītājiem. Turklāt tās radītais apgrozījums un IIN īpatsvars ir ievērojami lielāks par tās nodarbināto īpatsvaru, kas norāda uz nozarē strādājošo uzņēmumu iespējām radīt augstāku pievienoto vērtību, kas savukārt dod iespēju maksāt augstāku atalgojumu darbiniekiem.

Tabula 9.1. Nozaru sadalījums pēc nomaksātajiem iedzīvotāju ienākuma nodokļiem, apgrozījuma un darbinieku skaita Jaunizveidotā Tukuma novadā pēc 2020. gada datiem (Avots: Lursoft, VID)

Tautsaimniecības nozare	IIN (2020)	Apgrozījums (2020)	Darbinieku skaits (2020)
Apstrādes rūpniecība	39,3%	44,0%	28,2%
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	14,2%	14,2%	12,9%
Būvniecība	11,6%	7,6%	8,7%

Transports un uzglabāšana	7,8%	4,6%	7,3%
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	7,2%	18,2%	14,9%
Veselība un sociālā aprūpe	6,1%	1,5%	4,0%
Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	2,7%	1,6%	2,4%
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1,9%	1,6%	2,8%
Operācijas ar nekustamo īpašumu	1,7%	1,1%	2,6%
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	1,5%	1,6%	1,3%
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	1,4%	1,1%	4,0%
Administratīvo dienestu darbība	1,3%	0,4%	1,7%
Komunālie pakalpojumi	0,9%	0,7%	0,5%
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	0,6%	0,4%	0,8%
Citi pakalpojumi	0,6%	0,6%	4,3%
Māksla, izklaide un atpūta	0,6%	0,3%	1,4%
Finanšu un apdrošināšanas darbības	0,4%	0,2%	0,3%
Izglītība	0,2%	0,0%	0,5%
Citas nozares	0,0%	0,0%	1,6%

Turklāt vairāki nozīmīgi uzņēmumi aprēķinos nav ietverti, jo nav reģistrēti Tukuma novadā, piemēram, SIA “Daiļrade koks” Tukuma ražotne, SIA “STIGA RM”, kas vēl vairāk akcentētu apstrādes rūpniecības nozīmi, un SIA “RIMI LATVIA”, SIA “MAXIMA Latvija”, AS “Kesko Senukai Latvia” un citi mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas būtiski ietekmētu mazumtirdzniecības nozares īpatsvaru. Kā arī vēl citi uzņēmumi, kuru filiāles darbojas novadā. Tomēr parādītā statistika ir vērā ņemama, analizējot kopējo situāciju un plānojot dažāda veida atbalstu uzņēmējdarbībai budžeta vai Eiropas fondu finansējuma ietvaros.

Līdzīgu priekšstatu par pārstāvētajām nozarēm sniedz kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība (PEV), kas 2017. gadā tika radīta jaunizveidotā Tukuma novadā ir 185,2 milj. EUR un tas sastāda 1,42% no Latvijas kopējās pievienotās ekonomiskās vērtības.

Jaunizveidotā Tukuma novadā vadošās nozares ir šādas:

1. NACE C Apstrādes rūpniecība (34% no PEV);
2. NACE A Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (19%);
3. NACE G Mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība (14%);
4. NACE F Būvniecība (8%).

Šo nozaru pievienotā ekonomiskā vērtība 2017. gadā veidoja 137,6 miljonus EUR, kas ir aptuveni 74% no jaunizveidotā Tukuma novada ekonomikas. Kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība 2017. gadā jaunizveidotā Tukuma novadā sasniedza 185,2 milj. EUR jeb aptuveni 4,1 tūkst. EUR uz 1 jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju un 11,8 tūkst EUR uz 1 komercsektorā nodarbināto.

Apstrādes rūpniecībā jaunizveidotā Tukuma novadā vadošās apakšnozares bija:

1. C10 Pārtikas produktu ražošana – 23,1 milj. EUR;
2. C25 Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas – 15,0 milj. EUR;
3. C16 Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles, salmu un pīto izstrādājumu ražošana – 8,7 milj. EUR;
4. C14 Apģērbu ražošana – 7,1 milj. EUR;
5. C31 Mēbeļu ražošana – 3,7 milj. EUR.

Šīs apakšnozares visas kopumā veidoja aptuveni 92,1% no kopējās pievienotās vērtības, kas tika radīta apstrādes rūpniecības sektorā.

Izmitināšanas un ēdināšanas (tūrisms) nozare 2017. gadā radīja pievienoto vērtību aptuveni 4,4 milj. EUR vērtībā, jeb aptuveni 2,4% no kopējās jaunizveidotā Tukuma novada ekonomikas.

Ilustrācija 9.3. Jaunizveidotā Tukuma novadā strādājošo komersantu pievienotā ekonomiskā vērtība sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR, 2017. gads) (Avots: CSP, atsaucis kods NPV021)

■ C Apstrādes rūpniecība

■ A Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība

■ G Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts

■ F Būvniecība

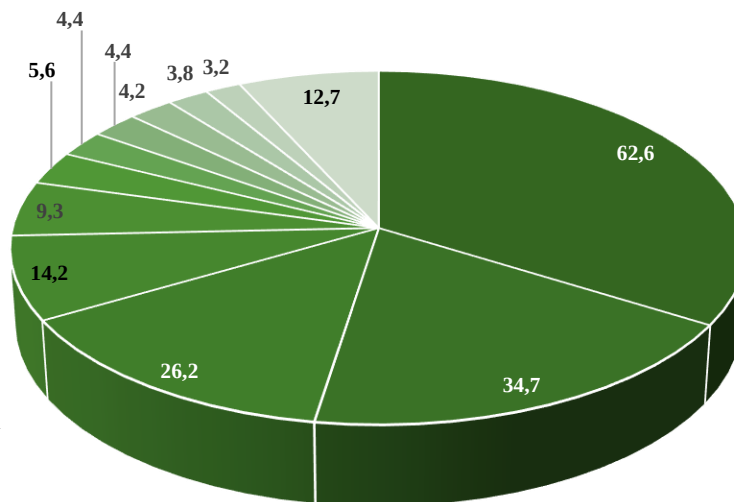
■ H Transports un uzglabāšana

■ B Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde

■ L Operācijas ar nekustamo īpašumu

■ I Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi

■ D Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana

Tabula 9.2 atspoguļo iedzīvotāju ienākuma nodokļa nomaksu (tūkst. EUR) 2020. gadā sadalījumā pa nozarēm no komersantiem, kuri ir reģistrēti bijušo Engures, Jaunpils, Kandavas un Tukuma novadu teritorijās. Ņemot vērā atšķirības metodoloģijā (šeit netiek ņemti vērā tie nodokļi, kurus jaunizveidotā novadā nomaksā citos novados reģistrētie komersanti), šie dati nevar tikt tiešā veidā salīdzināti ar ilustrācijā 9.3 norādītajiem datiem.

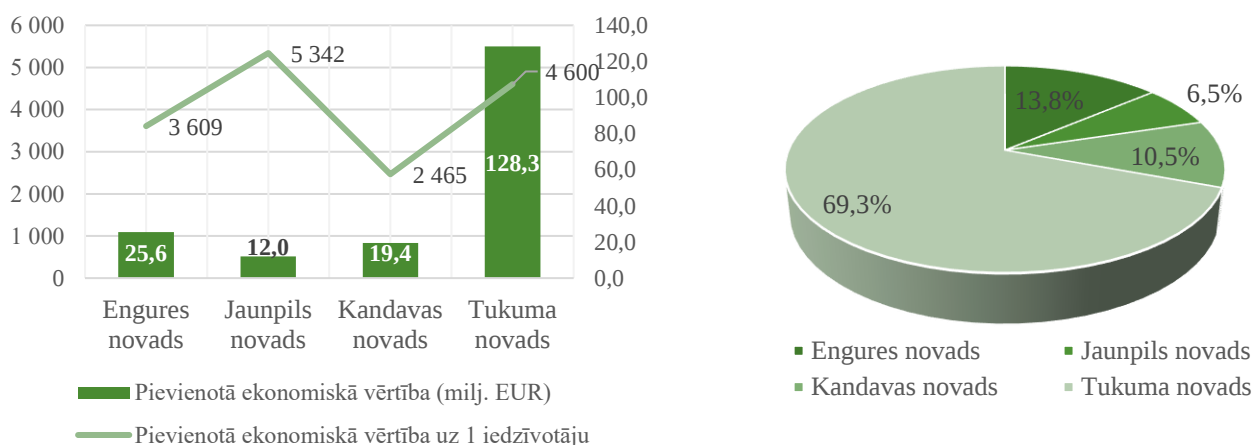
Tabula 9.2. Iedzīvotāju ienākuma nodokļu nomaksa dažādās nozarēs strādājošiem reģistrētajiem komersantiem sadalījumā pa bijušajiem novadiem (Avots: Valsts ieņēmumu dienests, https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/statistika-pasvaldibam/T01A00_900200_2020)

Nozare	Bijušais Tukuma novads (tūkst. EUR)	Bijušais Kandavas novads (tūkst. EUR)	Bijušais Jaunpils novads (tūkst. EUR)	Bijušais Engures novads (tūkst. EUR)	Kopā (tūkst. EUR)
Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	1 261,2	370,2	402,8	58,0	2 092,2
Pārtikas produktu ražošana	1 299,3	0,0	234,4	382,7	1 916,4
Ēku būvniecība	1 650,2	28,9	28,5	11,8	1 719,5
Mežsaimniecība un mežizstrāde	419,0	95,6	-0,1	375,2	889,7
Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	831,4	0,2	0,0	57,2	888,9
Sauszemes transports un cauruļvadu transports	756,1	28,4	8,4	29,0	821,9
Inženierbūvniecība	302,4	5,0	0,0	444,1	751,6
Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	547,1	42,0	79,1	62,1	730,3

Nozare	Bijušais Tukuma novads (tūkst. EUR)	Bijušais Kandavas novads (tūkst. EUR)	Bijušais Jaunpils novads (tūkst. EUR)	Bijušais Engures novads (tūkst. EUR)	Kopā (tūkst. EUR)
Apģērbu ražošana	518,2	0,3	0,1	102,5	621,0
Operācijas ar nekustamo īpašumu	162,5	76,1	-3,7	181,2	416,1
Kopā 10 vadošās nozares	7 747,3	646,8	749,5	1 703,9	10 847,5

Pievienotās ekonomiskās vērtības sadalījums pa jaunizveidoto Tukuma novadu ir nehomogēns. Ilustrācija Nr. 9.4 atspoguļo kopējo pievienoto vērtību un pievienoto vērtību 2017. gadā uz 1 iedzīvotāju 4 bijušajos novados, kas administratīvi teritoriālās reformas rezultātā ir iekļāvušies jaunizveidotā Tukuma novadā.

Ilustrācija 9.4. Jaunizveidotā Tukuma novadā ietilpstošo bijušo novadu pievienotā ekonomiskā vērtība un vērtība uz 1 iedzīvotāju (milj. EUR, 2017) un pievienotās ekonomiskās vērtības struktūra (Avots: CSP, atsaucis kods NPV021)

Saskaņā ar ilustrācijā Nr. 9.4 norādītajiem datiem ir skaidri secināms, ka bijušā Tukuma novada teritorija nodrošina aptuveni 70% no visas jaunizveidotā Tukuma novada ekonomikas, kamēr augstākā pievienotā vērtība uz 1 iedzīvotāju 2017. gadā vidēji visaugstākā ir bijusi bijušā Jaunpils novada teritorijā.

9.3 INDUSTRIALIZĀCIJAS UN RAŽOŠANAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

Jaunizveidotā Tukuma novadā lielākā daļa ražošanas procesu tiek nodrošināta pašiem ražotājiem piederošajās telpās, kas lielākoties ir izvietotas dažādās padomju laikos būvētās ražošanas ēkās vai arī ēkās, kas ir bijušas saistītas ar lauksaimniecības nozari.

Nozīmīgākās no šādām teritorijām ir Tukumā, kas atrodas bijušās Lauktehnikas teritorijā, kā arī kvartāli pie Eksporta, Straumes, Rūpniecības, Kandavas un Dāņu ielām Tukuma pilsētā. Lai arī atsevišķiem zemes gabaliem un ēku kompleksiem ir viens īpašnieks un apsaimniekotājs, kas nodrošina telpu un teritoriju nomu, nav iespējams runāt par mērķtiecīgu ražošanas teritoriju un objektu attīstību. Pašvaldība Tukumā ir veikusi ieguldījumus publiskās infrastruktūras attīstībā uzņēmējdarbības teritorijās, tādējādi, radot priekšnoteikumus komersantu straujākai attīstībai. 2014.–2020. gada plānošanas periodā Tukuma novada pašvaldība ir īstenojusi specifisko atbalsta mērķu 5.6.2. un 3.3.1. projektus “Degradētās teritorijas sakārtošana zonā Melnezera iela – Laustiķis”, “Degradētās teritorijas sakārtošana Jauntukuma mikrorajonā”, “Degradētās teritorijas sakārtošana zonā Lauktehnika – Tukums II”, “Degradētās teritorijas sakārtošana Mārtiņa ielas zonā” un “Rūpnieciskās zonas attīstība Jauntukuma rajonā”.

Kā perspektīvs objekts, kur esošajā situācijā darbojas vairāki komersanti, ir uzskatāms Smārdes industriālais parks, kas ir izvietots Engures pagastā cieši pie Jūrmalas lidostas (iepriekš Tukuma lidosta). Pašvaldība iespēju robežās nodrošina publiskās infrastruktūras uzturēšanu. Šajā teritorijā būtiski zemes apjomi pieder arī privātīpašniekiem. Lai rosinātu potenciālo investoru interesi par šo teritoriju, ir nepieciešami nozīmīgi ieguldījumi tieši publiski pieejamās infrastruktūras attīstībā.

Engurē nozīmīgākās ražošanas teritorijas ir izvietotas Engures ostas teritorijā, Kandavā – kvartālā, kuru ierobežo Jelgavas, Valteru un Daigones ielas, bet Jaunpilī ražotāji nav ģeogrāfiski koncentrējušies vienā noteiktā vietā. Vairāki pārtikas ražošanas uzņēmumi ir koncentrējušies Pūres ciemā. Bijušā Engures novada pašvaldība 2014.–2020. gada plānošanas periodā rūpniecisko teritoriju attīstībai ir piesaistījusi finansējumu no specifiskā atbalsta mērķa 3.3.1. projektu “Uzņēmējdarbības attīstība Smārdes pagastā” un “Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība Engures novadā” ieviešanai.

Atbilstošu ražošanas telpu trūkums jaunizveidotā Tukuma novadā ir identificēta kā problēma, kas ierobežo esošo komersantu attīstību un pašvaldībai neļauj arī piesaistīt jaunus komersantus darbam jaunizveidotā Tukuma novadā. Tāpat tematiskā darba grupa norādīja uz to, ka, pārskatot plānošanas dokumentus, būtu nepieciešams veicināt industriālo zonu veidošanos novadā. Tāpat tematiskās darba grupas ietvaros tika identificētas vairākas industriāla rakstura problēmas, kuru risināšanā pašvaldībai piedalīties ir salīdzinoši niecīgas iespējas.

Tematiskā darba grupa rosina pašvaldību veidot vienotu stratēģiju par turpmākiem atbalsta mehānismiem komersantiem, piemēram, nekustamā īpašuma atlaidēm industriālā īpašuma attīstības gadījumos, kas stimulētu industriālās apbūves attīstību jaunizveidotā Tukuma novadā.

9.4 OSTAS UN LIDOSTAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

Jaunizveidotā Tukuma novada vienīgā osta ir Engures osta, kuras teritorija sasniedz 26,4 ha, kopējais piestātņu garums ir 400 m, kuģu ceļa maksimālais dziļums ir 5,0 m, kuģu ceļa platums – 40,0 m. Saskaņā ar “Latvijas ostu attīstības programmu 2014.–2020. gadam” Engures osta tiek definēta kā jahtu un zvejas osta, kura nodrošina attiecīgā piekrastes reģiona ekonomisko aktivitāti, taču tai nav objektīva pamata prognozēt aktīvu starptautisko kravu apstrādi. Kopš 2007. gada Engures ostā kravu pārkraušana faktiski vairs netiek veikta.

Pašlaik bijušā Engures novada teritorijā darbojas četras zivju pārstrādes rūpnīcas, kuras nodrošina pastāvīgas darbavietas jaunizveidotā Tukuma un blakus esošo novadu iedzīvotājiem. Engures ostas teritorijā darbojas zivju apstrādes uzņēmums SIA “Unda”, jūras katamarānu ražotne SIA “O Yachts”, jahtklubs “Engure” un vairāki piekrastes zvejas uzņēmumi.

Engures osta ir nozīmīga sastāvdaļa jahtu ostu tīkla izveidošanā Rīgas jūras līcī, jo tā atrodas dienas burājuma attālumā no Rīgas, Jūrmalas, Mērsraga, Rojas vai Roņu salas. Pēdējo gadu laikā Engures ostā apkalpoto jahtu skaits, lai arī ir nedaudz, pakāpeniski ir pieaudzis: 2015. gadā apkalpotas 64 jahtas, bet 2017. gadā – 80 jahtas. Kopš 2020. gada jūlija pēc projekta ESTLAT Nr. 55 “ESTLAT Harbours” ieviešanas līdz 2021. gada 1. septembrim (13 mēnešos) osta ir apkalpojusi 110 jahtas, tai skaitā 83 Latvijas un 27 – ārvalstu.

Engures ostā kopš 2018. gada vairāku projektu ietvaros ir veikti virkne ieguldījumi, lai apkalpoto jahtu skaits nākotnē varētu augt straujāk. Šādi ieguldījumi ir veikti EST–LAT 55 (“Uzlabota jahtu ostu infrastruktūra un ostu tīkla attīstība Igaunijā un Latvijā”) un EST–LAT177 (“Austrumbaltijas jahtu ostu tīkla pilnveidošana un popularizēšana”) ietvaros. Osta ir tikusi padziļināta, ir izbūvēta stacionārā jahtu piestātne, pacelšanas slips un veikta krasta nostiprināšana. Ir izvietotas jaunas navigācijas zīmes, izveidotas jaunas peldošās piestātnes 50 vietām, kā arī izbūvēta jauna servisa māja. Līdz 2022. gada beigām ir plānots uzstādīt degvielas uzpildes staciju jahtām un papildus peldošās piestātnes ar stāvvietām 25 jahtām.

Engures ostai galvenās identificētās problēmas, kas būtu risināmas, ir šādas:

1. ostas hidrotehniskās būves, t.sk. moli ir avārijas stāvoklī un, ir nepieciešama to pārbūve;

2. ostā trūkst infrastruktūras un pakalpojumu, kuri ir nepieciešami burāšanas un jahtu ostu attīstībai;
3. ostā nav jahtām pielāgotu stāvvietu kvalitatīva servisa nodrošināšanai;
4. piekrastes sanešu plūsmas dēļ Engures osta aizsērē. Šī procesa dēļ nepieciešama regulāra ostas padziļināšana. Sanešu plūsmas negatīvo ietekmi būtiski palielina molu sliktais tehniskais stāvoklis.

Jūrmalas lidosta (ICAO: EVJA) atrodas jaunizveidotā Tukuma novada Smārdes pagasta teritorijā 7 km (pa ceļu) attālumā no Tukuma pilsētas centra un 1 km attālumā no valsts galvenā autoceļa A10 (Rīga – Ventspils). Tās īpašnieks uz 2021. gada vidu ir SIA “Sky port”. Lidosta līdz 2015. gadam bija sertificēta vizuālajiem lidojumiem diennakts gaišajā un tumšajā laikā. Lidlaukā ir viens 2502 m garš un 45 m plats betona plātņu seguma skrejceļš. 2010. gadā lidostā uzbūvēts termināls pasažieru lidostas vajadzībām, kurš faktiski darbību gan nekad nav veicis. Divos nosēšanās virzienos (ILS/DME CAT I) ir uzstādītas instrumentālās nosēšanās sistēmas. Virknes iemeslu dēļ 2015. gada vasarā lidostai tika atņemta sertifikācija. SIA “Sky port” atbilstoši tās gada pārskatos sniegtajai informācijai 2019. un 2020. gadā ir veikusi pasākumus, kas ir vērsti uz jauna sertifikāta saņemšanu saskaņā ar MK noteikumu Nr.635 “Noteikumi par civilās aviācijas lidlauku izveidošanu, sertifikāciju un ekspluatāciju” prasībām ar mērķi uzsākt plānotās darbības – pasažieru, kā arī kravas komercreisu apkalpošanu, iesaistoties Baltijas, Eiropas un Āzijas pārvadājumu sistēmās.

Engures ostas un Jūrmalas lidostas turpmākā attīstība varētu būt nozīmīgs faktors nišu tūrisma attīstībā, kravu pārvadājumu attīstībā un citās ar aviāciju saistītu industriju jomā, kā arī jaunizveidotā Tukuma novada teritorijas kā tūrisma galamērķa zīmola attīstībā.

9.5 TŪRISMS

Tūrisms NACE klasifikācijā nav izdalīts kā atsevišķa tautsaimniecības apakšnozare. Statistikā tūrisma nozare ir tautsaimniecības apakšnozaru kopums, kas sniedz primāros un sekundāros tūrisma pakalpojumus.

Par primārajiem tūrisma pakalpojumiem var uzskatīt statiskos tūrisma galamērķus (augstvērtīgas mākslas vai kultūrvēsturiskas ekspozīcijas un izstādes, autentiskas muzeju kolekcijas, materiālā un nemateriālā mantojuma iedzīvināšanas tradīcijas, dabas objektus), pastāvīgos izklaides rekreācijas pakalpojumus, kā arī vienreizējās speciāli organizētās norises novadā (kultūras, sporta pasākumi, lietišķās konferences). Galvenie tūrisma galamērķi jaunizveidotā Tukuma novadā ir Ķemeru Nacionālais parks, dabas parks “Engures ezers” un “Abavas senleja”, Viesatu upesloku dabas taka, Jaunmoku pils, Jaunpils pils, Durbes pils, Šlokenbekas muiža, Kukšu muiža, Rūmenes muiža, Tukuma un Kandavas vecpilsētas, Kandavas Livonijas ordeņa pilsdrupas un tornis un kinopilsēta “Cinevilla”, kā arī Tukuma piekraste no Bigauņciema līdz Bērziemam. Šo objektu piedāvājumu papildina virkne muzeju, dabas takas un dabas objekti.

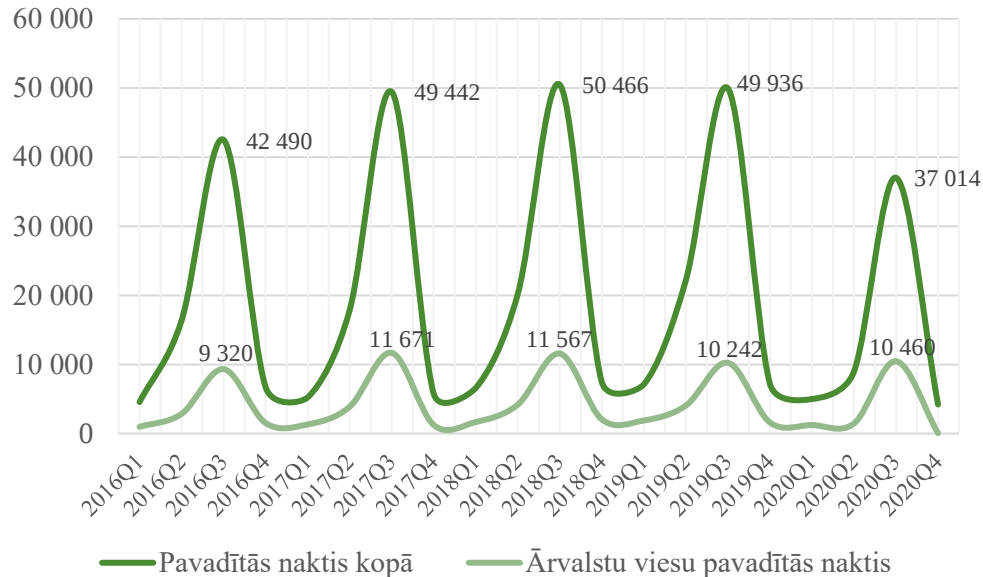
Novada pagastos nākotnē lielāka uzmanība būtu veltāma tādiem tādu apskates vietu attīstībai kā rakstnieka E.Birznieka-Upīša dzimtās mājas “Bisnieki” Zentenes pagastā (Pastariņa muzejs) un folklorista A.Lerha-Puškaiša dzīves un darba vieta “Lanciņu skola” Džūkstes pagastā (Džūkstes Pasaku muzejs), kuru infrastruktūru attīstot, tiks veicināta arī sekundāro atbalsta pakalpojumu attīstība šajos pagastos.

Jaunizveidotā Tukuma novada sekundārie tūrisma atbalsta pakalpojumi, kurus patērē viesi (ēdināšana, izmitināšana, mazumtirdzniecība, sabiedriskais transports, u.c. pakalpojumi), ir galvenie tūrisma ekonomiskā pienesuma uztvērēji novadā.

Precīzs jaunizveidotā Tukuma novadu apmeklējošo tūristu skaits nav zināms, tā kā būtiska nozīme ir vienas dienas tūristiem, kuri nenakšņo, taču vienlaikus rada pievienoto vērtību ekonomisko vērtību jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotājiem. Tomēr kopējās tūrisma tendences ir iespējams izteikt ar datiem par jaunizveidotā Tukuma novada tūristu mītnēs pavadīto nakšu skaitu, kā arī ar uzskaitīto dažādu objektu apmeklētāju skaitu jaunizveidotā Tukuma novadā.

Jāņem vērā, ka 2020. gadā tūrisma nozari būtiski ir ietekmējusi Covid-19 pandēmija un dēļ tās noteiktie ekonomiskie un citi ierobežojumi.

Ilustrācija 9.5. Jaunizveidotā Tukuma novada tūristu mītnēs pavadīto nakšu skaits (tūkst.) laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam (Avots: CSP, atsaucis kods TUV050)⁶⁶

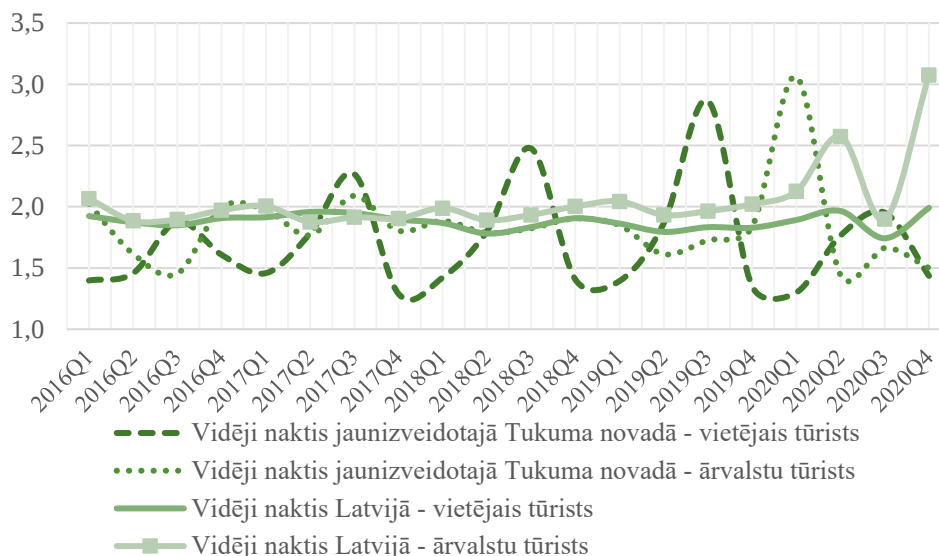

Dati par tūristu nakšņošanu norāda, ka tūrisma nozarei jaunizveidotā Tukuma novadā ir izteikta sezonālitate. Augstākā noslodze ir vērojama vasaras sezonās, kad gultasvietu noslodze atsevišķos mēnešos (parasti – jūlijā un augustā) bijušajā Engures novadā (Piejūras zonā) var pārsniegt 40% no maksimālās kapacitātes, tomēr kopumā gultasvietu noslodze jaunizveidotā Tukuma novadā ir vērtējama kā zema (ārpus vasaras sezonas nepārsniedzot 10% no teorētiskās maksimālās noslodzes) un tā galvenokārt izpaužas kā noslodze nedēļas nogalēs⁶⁷. Par to arī liecina salīdzinoši zema vidējais nakšu daudzums, ko tūristu mītnē pavada viens viesis.

⁶⁶ Jāatzīmē, ka statistikas dati CSP atšķiras no tiem statistikas datiem, kurus uzkrāj Tukuma tūrisma informācijas centrs. Piemēram, saskaņā ar CSP datiem 2020. gadā jaunizveidotajā Tukuma novadā naktsmītnēs tika apkalpotas 31,4 tūkst. personas, taču saskaņā ar Tukuma TIC datiem apkalpoto personu skaits ir bijis augstāks un sasniedza 49,2 tūkst. jeb par 57% vairāk.

⁶⁷ Saskaņā ar Tukuma TIC veiktajām aplēsēm laika posmā no 2016. līdz 2019. gadam vidējā gultasvietu noslodze gada griezumā ir bijusi aptuveni 19,7% apmērā.

Ilustrācija 9.6. Jaunizveidotā Tukuma novada tūristu mītnēs vidējais pavadīto nakšu skaits laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam (Avots: CSP, atsaucis kods TUV050)

Saskaņā ar ilustrācijā sniegtajiem datiem ir secināms, ka arī vidējo nakšu ziņā jaunizveidotā Tukuma novadā ir vērojama izteikta sezonālitate – vidējais nakšu skaits strauji kāpj vasaras sezonā un strauji krīt pārējā gada laikā.

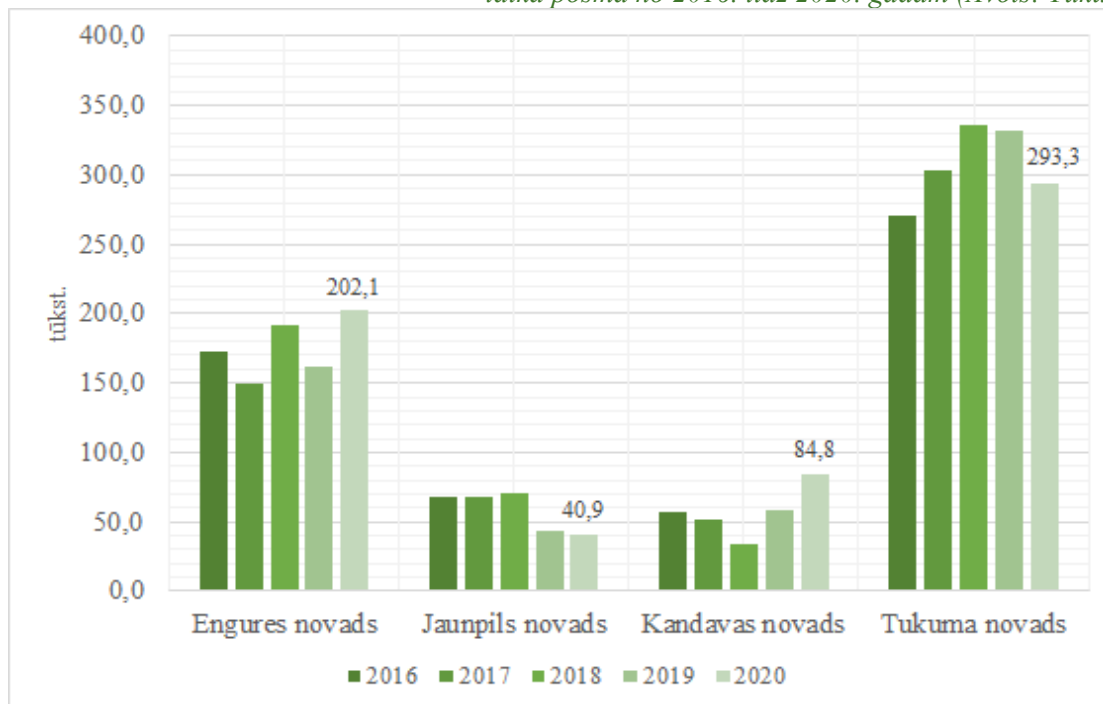
Tabula 9.3 atspoguļo numuru skaitu un gultasvietu skaitu jaunizveidotā Tukuma novada nakšņošanas pakalpojumu sniedzēju piedāvājumā sadalījumā pa bijušajiem novadiem. Saskaņā ar norādītajiem datiem ir secināms, ka salīdzinoši stabilo situāciju negatīvi ir ietekmējusi Covid-19 pandēmija.

Tabula 9.3. Naktsmītņu, numuru un gultasvietu skaits bijušajos novados, kuri ir iekļāvušies jaunizveidotā Tukuma novadā (Avots: CSP, atsaucis kods TUV050)

Novads	2016	2017	2018	2019	2020
Naktsmītņu skaits - Engures novads	11	15	15	12	11
Naktsmītņu skaits - Jaunpils novads	2	2	2	3	2
Naktsmītņu skaits - Kandavas novads	6	8	9	8	8
Naktsmītņu skaits - Tukuma novads	11	16	18	15	11
Kopā	30	41	44	38	32
Numuru skaits - Engures novads	291	305	311	282	201
Numuru skaits - Jaunpils novads	19	19	19	23	19
Numuru skaits - Kandavas novads	72	94	105	95	73
Numuru skaits - Tukuma novads	129	170	186	164	131
Kopā	511	588	621	564	424
Gultu skaits - Engures novads	910	949	970	901	729
Gultu skaits - Jaunpils novads	76	76	76	82	70
Gultu skaits - Kandavas novads	184	256	288	253	219
Gultu skaits - Tukuma novads	336	497	547	495	395
Kopā	1 506	1 778	1 881	1 731	1 413

Jaunizveidotā Tukuma novada dažādos apskates un aktīvās atpūtas objektos tiek veikta apmeklētāju uzskaitē. Ilustrācija 9.7 atspoguļo šo apmeklētāju skaita izmaiņas laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam sadalījumā pa bijušajiem novadiem

Ilustrācija 9.7. Jaunizveidotā Tukuma dažādu apskates un aktīvās atpūtas objektu apmeklētāju skaits (tūkst.) laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam (Avots: Tukuma TIC)

Dati ilustrācijā Nr. 9.7 neiezīmē būtiskus apmeklējuma samazinājumus 2020. gadā. Tie netiešā veidā apliecina, ka vienas dienas tūrisms nav būtiski cietis Covid-19 pandēmijas rezultātā, un lielākais kritums ir attiecināms uz vairāku dienu tūrismu.

Tematiskā darba grupa kā galvenās problēmas, izaicinājumus un iespējamus risinājumus tūrisma nozarē jaunizveidotajā Tukuma novadā identificēja:

1. neskatoties un daudzveidīgo un plašo tūrisma piedāvājumu, jaunizveidotam Tukuma novadam nav t.s. tūrisma vissezonas “enkurobjehta”, kas piesaistītu tūrisma plūsmas un sniegtu ekonomisku piensumu pašvaldības teritorijas un tūrisma galamērķa attīstībā;
2. no pakalpojumu sniedzēju puses tūrisma piedāvājums netiek regulāri pārskatīts un pilnveidots; tūrisma pakalpojumu veidotājiem un sniedzējiem trūkst zināšanu par aktuālo tirgus pieprasījumu;
1. slikta ceļu kvalitāte atsevišķu objektu sasniedzamībai;
2. nav pieejami velosliņi gan piejūras zonā, gan velosliņi no pilsētām, kas savienotu tās ar tuvākajām apdzīvotajām vietām un tūrisma objektiem;
3. tūristu piesaistes vietās, kurās vērojamas nozīmīgas tūrisma plūsmas, nav pieejami plaši papildus pakalpojumi (ēdināšana, suvenīru tirdzniecība u.tml.);
4. nepietiekams stāvvietu skaits piejūras zonā;
5. nepietiekams pludmaļu aprīkojums un saņemamie pakalpojumi (trūkst krēslu, lietussargu u.c. nomas iespēju);

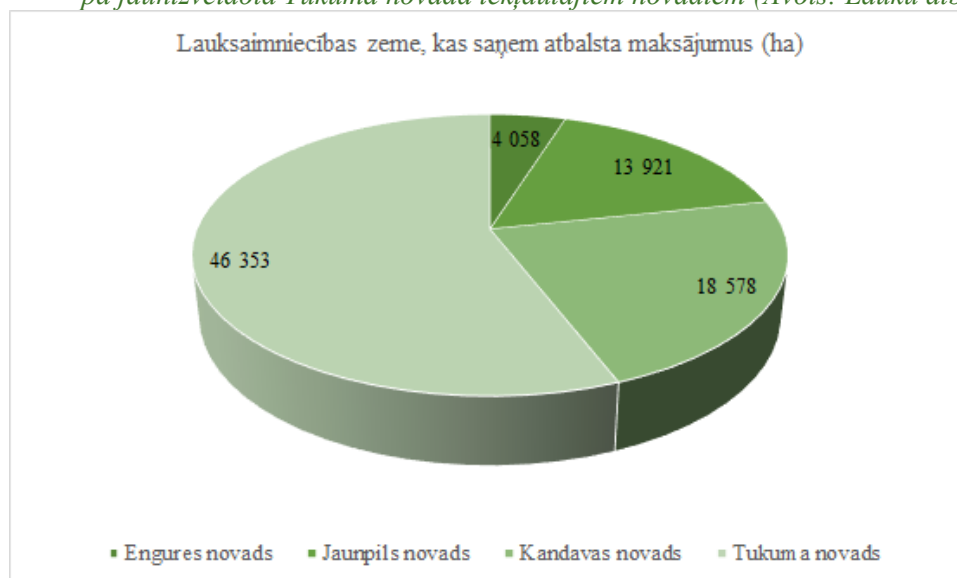
būtiski palielināms ir eksportspējīgo piedāvājumu skaits, jo daudzi pakalpojumu sniedzēji orientējas tikai uz vietējo tirgu, to informācija internetā ir pieejama tikai latviski.

9.6 LAUKSAIMNIECĪBA

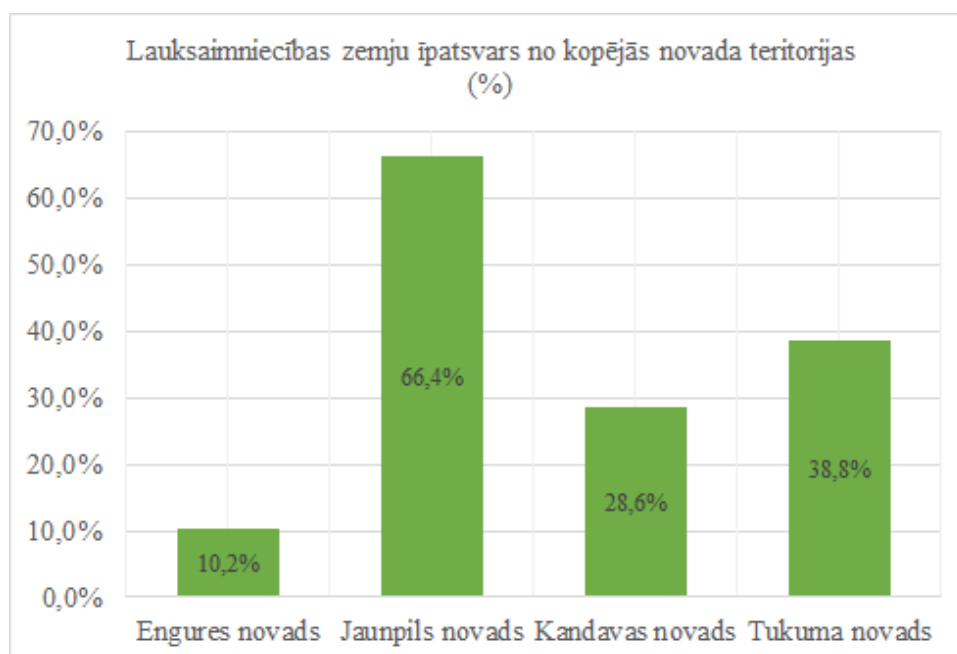
Saskaņā ar CSP datiem lauksaimniecības sektors jaunizveidotā Tukuma novadā ietilpstošajos bijušajos novados kopumā 2017. gadā radīja 18,7% no pievienotās ekonomiskā vērtības, bet nodarbināja 9,8% no visiem strādājošiem. Jaunizveidotā Tukuma novadā uz 2021. gada 1. jūniju bija reģistrētas 944 personas (komersanti un pārējie uzņēmumi), kuru primārais darbības veids ir lauksaimniecība.

Kopumā vienotajam platību maksājumam deklarētās lauksaimniecības platības 2020. gadā jaunizveidotā Tukuma novadā sasniedza 82,2 tūkst. ha, bet mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumam deklarētās platības bija aptuveni 0,7 tūkst. ha apmērā. Atbalsta mehānismiem pieteikto platība sadalījumā pa novadiem ir norādīta ilustrācijās Nr. 9.8 un Nr. 9.9.

Ilustrācija 9.8. Lauku atbalsta maksājumiem deklarētās lauksaimniecības zemes struktūra (ha) sadalījumā pa jaunizveidotā Tukuma novadā iekļautajiem novadiem (Avots: Lauku atbalsta dienests)

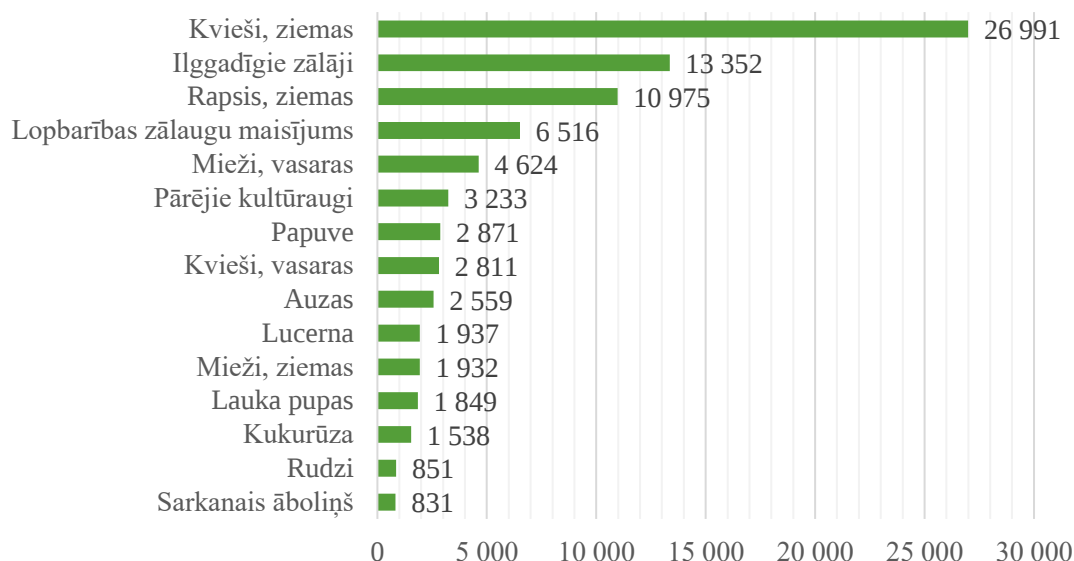

Ilustrācija 9.9. Lauku atbalsta maksājumiem deklarētās lauksaimniecības zemes īpatsvars (%) no kopējās zemes platības sadalījumā pa jaunizveidotā Tukuma novadā iekļautajiem novadiem (Avots: Lauku atbalsta dienests)

Lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķi par 2020. gadu ir norādīti ilustrācijā Nr. 9.10. Saskaņā ar sniegtajiem datiem kā vadošie kultūraugu veidi ir kvieši, rapsis un auzas. Tāpat būtiski zemes apjomi (>30%) tiek izmantoti, lai nodrošinātu lopbarības sagatavošanu. Kopumā kultūraugi ir tikuši audzēti aptuveni 69,6 tūkst. ha, kamēr lopbarības vajadzībām izmantotās zemes apjoms ir sasniedzis aptuveni 34,3 tūkst. ha.

Ilustrācija 9.10. Jaunizveidotā Tukuma novadā esošās lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķu struktūra 2020. gadā (ha, Avots: Lauku atbalsta dienests)

Lauksaimniecības zemju ražīgums jaunizveidotā Tukuma novadā ir vidēji nedaudz augstāks nekā Latvijā. Jaunizveidotā Tukuma novadā graudaugu vidējā ražība 2017. gadā sasniedza 50,3 centnerus no ha. Novada ietvaros gan dati nav homogēni. Graudaugu raža bijušajā Engures novadā sasniedza 33,8 centnerus, kamēr bijušajā Jaunpils novadā – 55,9 centnerus no 1 hektāra zemes. Saskaņā ar CSP nesenākajiem datiem par 2017. gadu vidējā graudaugu raža no 1 ha Latvijā sasniedza 38,3 centnerus (Zemgales un Kurzemes reģionā – attiecīgi 49,8 un 42,7 centnerus).

9.7 MEŽSAIMNIECĪBA

Jaunizveidotā Tukuma novadā uz 2021. gada 1. jūniju bija reģistrēts 91 komersants, kuru primārais darbības veids ir mežsaimniecība. Nodarbināto personu skaits šajos uzņēmumos sasniedza 387 cilvēkus, bet to kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība 2017. gadā sastādīja 8,4 miljonus EUR.

Dominējošās koku sugas, kas tiek izmantotas ekonomiskajos procesos ir priede, bērzs un egļe, kuri 2020. gadā kopā veidoja aptuveni 86% no visām mežu kopplatībām un nodrošināja aptuveni 88% no visas koku krājas kopapjoma. Tabula Nr. 9.4 atspoguļo datus par 2020. gadu un tā tuvināti atspoguļo arī mežu platības un krājas apjomus vidējā termiņā, tā kā mežu apsaimniekošanas ietvaros tiek veikti gan dažādi ciršanas, gan meža atjaunošanas darbi.

Tabula 9.4. Mežu apjoms pēc to tipa (tūkst. ha) un kopējā krājas (milj. m³) jaunizveidotā Tukuma novadā, 2020. gads (Avots: Valsts mežu dienests)

Koka suga	Kopējā platība jaunizveidotā Tukuma novadā 2020. gadā (tūkst. ha) kopā, t.sk.	Engures novads	Kandava s novads	Jaunpils novads	Tukuma novads	Kopējais krājas apjoms jaunizveidotā novadā 2020. gadā (milj. m ³)
Priede	34,18	13,53	4,92	1,23	14,50	9,59
Bērzs	27,43	4,99	8,63	2,24	11,56	5,46
Egļe	23,78	2,41	10,39	2,33	8,63	4,86
Apse	6,80	0,28	2,52	0,71	3,29	1,28
Baltalksnis	7,01	0,43	2,30	0,79	3,49	1,09
Osis	1,02	0,10	0,11	0,05	0,75	0,36
Melnalksnis	1,78	0,67	0,23	0,06	0,82	0,35
Ozols	0,36	0,06	0,13	0,02	0,15	0,09

Pārējie	0,24	0,03	0,07	0,02	0,13	0,06
Kopā	102,59	22,50	29,31	7,46	43,33	23,14

Kopējā mežu platība aizņem 102,6 tūkst. ha, kas sastāda 42% no novada teritorijas. Lai arī liela daļa no šīm teritorijām ir iesaistīta ekonomiskajā aprītē, būtiskai daļai no mežu ir noteikti dažādi ar vides prasībām saistīti apsaimniekošanas ierobežojumi (tai skaitā aizsargjoslas), šādu mežu īpatsvars sasniedz aptuveni 92%.

9.8 NODARBINĀTĪBA

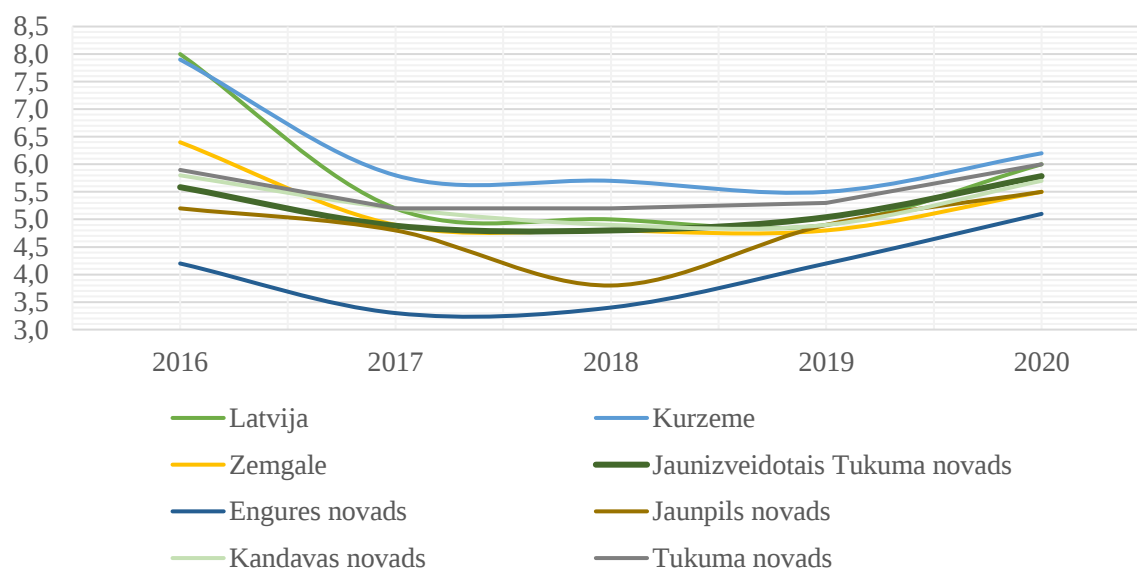
9.8.1 BEZDARBA LĪMENIS UN TĀ IZMAIŅAS

Uz 2020. gada beigām bezdarbnieku īpatsvars jaunizveidotā Tukuma novadā bija par 0,2 procentpunktiem zemāks, salīdzinot ar vidējo līmeni Latvijā un sasniedza 5,8% no darbaspējīgo vecuma.

Pēdējo gadu laikā situācijā bezdarba jomā ir bijusi relatīvi stabila un bezdarba pieaugums 2020. gadā un 2021. gada sākumā ir saistāms gan ar tiem ierobežojumiem, kas ir izveidoti Covid-19 pandēmijas dēļ, gan arī ar sezonāliem faktoriem. Lielākā daļa zaudēto darba vietu ir attiecināma uz izmitināšanas (tūrisma) un sabiedriskās ēdināšanas sektoriem.

Zems bezdarba līmenis kopumā ir sociāli labvēlīga situācija, tomēr uzņēmējdarbībā tas rada tādus izaicinājumus, kā algu inflāciju un to, ka bieži nākas samierināties ar zemākas kvalifikācijas darbiniekiem.

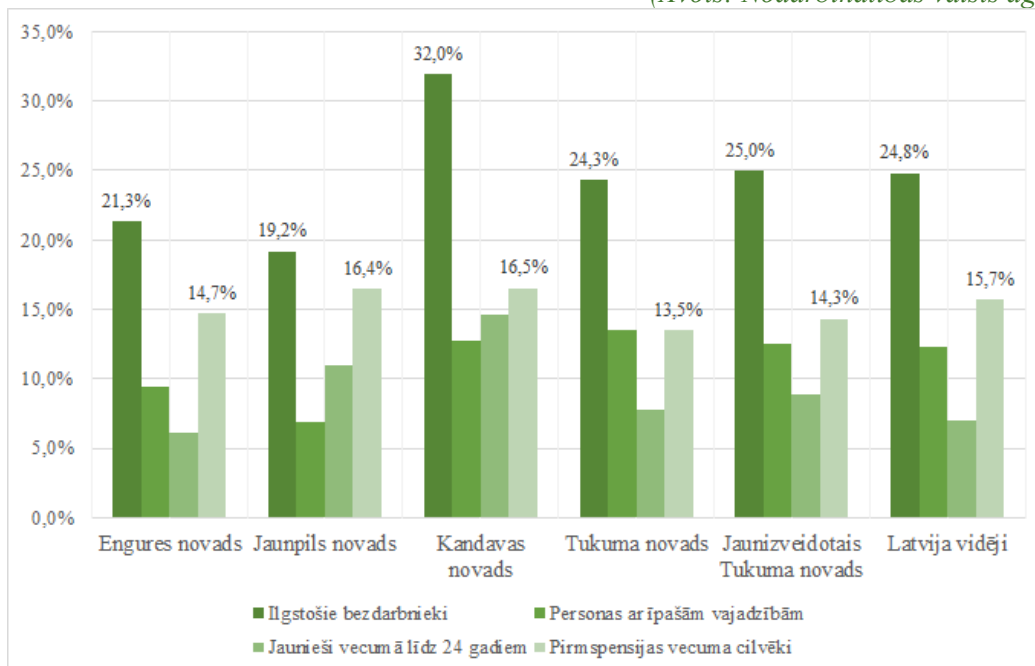
Ilustrācija 9.11. Bezdarba līmenis bijušajos novados un jaunizveidotā Tukuma novadā (% no iedzīvotājiem darbaspējas vecumā) (Avots: Nodarbinātības valsts aģentūra)

Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars jaunizveidotā Tukuma novadā uz 2020. gada beigām sastādīja 25,0%. Pirmspensijas vecuma cilvēku īpatsvars bezdarbnieku kopā sastādīja aptuveni 14,3%. Šie lielumi netiešā veidā apliecina strukturāla bezdarba esamību, un vismaz daļai bezdarbnieku iespēju robežās būtu nepieciešama pārkvalificēšanās.

Bezdarbnieku struktūra (%) jaunizveidotā Tukuma novadā pēc to izglītības neļauj izdarīt viennozīmīgus secinājumus. Bezdarbnieku skaits ir vērojams visās grupās ar dažādiem izglītības līmeņiem. Vismazāko bezdarbnieku īpatsvaru (15%) veido cilvēki ar augstāko izglītību, bet augstāko īpatsvaru (29%) – cilvēki ar profesionālo izglītību.

Ilustrācija 9.12. Bezdarba sociālā struktūra (%) Tukuma novados uz 2020. gada 31. decembri
(Avots: Nodarbinātības valsts aģentūra)

Tematiskās darba grupas ietvaros kā galvenās problēmas tika identificēti šādi aspekti:

1. bezdarbnieku zināšanas neatbilst modernās ekonomikas prasībām (strukturālais bezdarbs);
2. nepietiekamas sabiedrības zināšanas digitālajā jomā;
3. reģionāli trūkst atbilstoši kvalificēts darbaspēks IT un digitalizācijas jomā;
4. Tukumā un reģionā nav pieejama profesionālā izglītība IT jomā;
5. pastāv pārrāvums izglītības – karjeras procesā. Nepietiekama izglītības nozares sasaiste ar uzņēmējdarbību, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem veikt būtiskus ieguldījumus jauno darbinieku zināšanu pilnveidošanā.

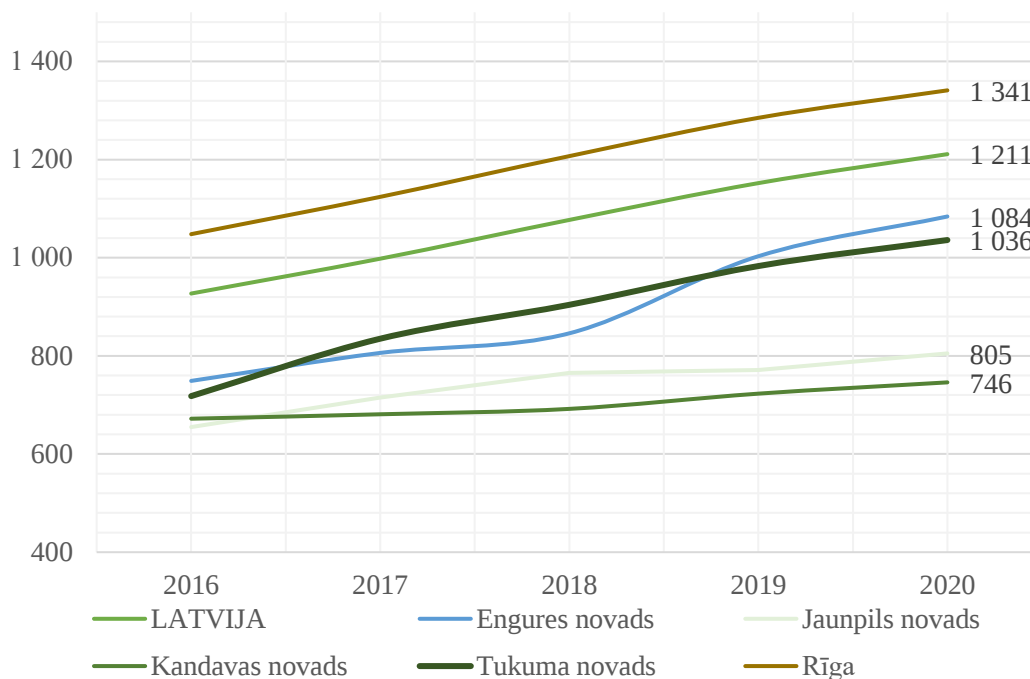
9.8.2 ATALGOJUMS

Ilustrācijā Nr. 9.13 ir apkopoti dati par jaunizveidotā Tukuma novadā deklarēto strādājošo vidējo gada ikmēneša darba samaksu. Strādājošo darba samaksas līmenis 2015.–2020. gada periodā vidēji par 18 procentpunktiem atpalika no strādājošo vidējās darba samaksas Latvijā.

2020. gadā vidējās darba samaksas plaissa starp bijušajiem Engures un Tukuma novadiem un vidējo lielumu Latvijā bija neliela un sasniedza attiecīgi 10% un 14%. Bijušo Jaunpils un Kandavas novadu iedzīvotāju ienākumu plaissa salīdzinājumā ar vidējiem lielumiem Latvijā bija daudz nozīmīgāka un 2020. gada beigās sasniedza attiecīgi 34% un 38%. Konsolidējot datus par visiem novadiem, var secināt, ka vidējais atalgojums jaunizveidotā Tukuma novadā pēc administratīvi teritoriālās reformas uz 2020. gada beigām būtu sasniedzis 982 EUR mēnesī, kas ir par 19% mazāk nekā vidēji Latvijā.

Svarīgi uzsvērt, ka ienākumu izmaiņas Tukuma novadā ir nehomogēnas. Ja Tukuma un Engures novados darba atalgojums pakāpeniski konverģē uz vidējiem lielumiem Latvijā, tad Kandavas novadā iedzīvotāju atalgojums diverģē. Ienākumu plaissa starp Kandavas novadu un Latviju 2015. gadā bija 29%, bet, tai pakāpeniski pieaugot, 2020. gadā jau sasniedza 38%. Tas nozīmē, ka atalgojuma izaugsme būtiski atpaliek no vidējiem atalgojuma izaugsmes tempiem Latvijā. Jaunpils novadā atalgojuma plaissa pēdējos 6 gados ir mainījusies nebūtiski.

Ilustrācija 9.13. Darbaspēka bruto vidējais atalgojums jaunizveidotā Tukuma novadā iekļautajiem novadiem (Avots: CSP, atsaucis kods: DSV060)

Atalgojuma atšķirības starp dažādiem novadiem, Tukuma pilsētu un Rīgu ir priekšnoteikums, lai saglabātos esošie darbaspēka svārstmigrācijas procesi. Jāuzsver, ka Tukuma novadā saņemtās algas joprojām ir būtiski zemākas, nekā vidēji Eiropas Savienībā. 2020. gadā vidējās vienas stundas izmaksas darba devējam Eiropas Savienībā par 1 darbinieku (alga un ar to saistītie nodokļi) saskaņā ar Eurostat datiem bija 28,5 EUR (atsauces kods lc_lci_lev), kamēr Tukuma novadā vidējā stundas izmaksu likme ir ne augstāka par 9,50 EUR. Šī iemesla dēļ Tukuma novadā dzīvojošajiem darbaspēka vecuma iedzīvotājiem attīstītāko Eiropas Savienības valstu darba tirgus joprojām ir ļoti pievilcīgs.

9.8.3 DARBASPĒKA SVĀRSTMIGRĀCIJA

Starp Tukuma novadā iekļautajiem novadiem (pirms administratīvi teritoriālās reformas) ir vērojama būtiska ikdienas darbaspēka svārstmigrācija, iedzīvotājiem dodoties strādāt uz Tukuma pilsētu vai arī Rīgu. Saskaņā ar tabulā Nr. 9.5 sniegtajiem datiem var konstatēt, ka ir izteikti duocentriska migrācija, kur būtiska daļa Tukuma novada iedzīvotāji ikdienā dodas uz darba vietu Tukuma vai Rīgas pilsētās.

Tabula 9.5. Darbaspēka svārstmigrācija Tukuma novadā (% no pilsētā vai novadā dzīvojošā darbaspēka (Avots: VARAM ziņojums "Pašvaldības profils – apvienotais Tukuma novads")

Novads		Darbavieta					Kopā ārpus novada (%)
		Engures	Jaunpils	Kandava	Tukuma	Rīga	
Dzīvesvieta	Engures	29,9	<0,5	<0,5	9,6	37,3	70,1
	Jaunpils	<0,5	41,5	1,0	11,2	22,1	58,5
	Kandavas	1,1	<0,5	40,9	12,9	23,8	59,1
	Tukuma	4,8	<0,5	1,3	46,5	29,6	53,5

Konsolidējot datus par visiem bijušajiem novadiem, ir iespējams secināt, ka pēc administratīvi teritoriālās reformas noslēgšanās Tukuma novadā strādās aptuveni 51% no Tukuma novada iedzīvotājiem. Kā nozīmīgākie svārstmigrācijas galapunkti būs uzskatāmi Rīga (29,5%), Pierīgas novads (5,1%) un Jūrmala (3,2%).

Svārstmigrācijas dati netieši apliecina to, ka darbaspēka pieejamība Tukuma novadā varētu būt uzskatāma par labu ar nosacījumu, ka atalgojums atbilstu vismaz Latvijas vidējiem lielumiem.

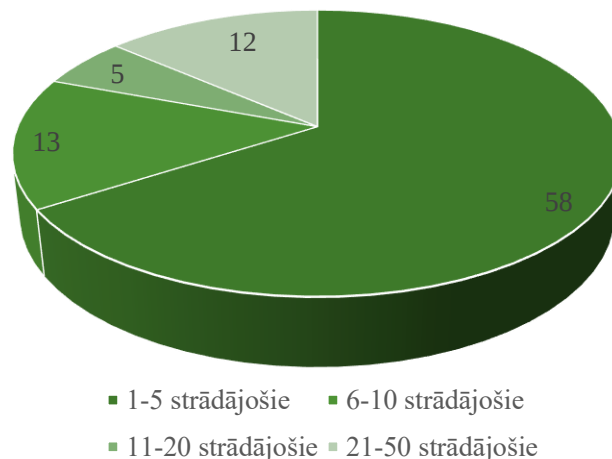
9.9 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā tika veikta Tukuma novada uzņēmēju aptauja. Kopumā tika saņemtas 94 atbildes, no kurām 89 uzņēmēji bija norādījuši savu darbības ietvaru:

1. individuālais komersants/ pašnodarbinātais – 17 atbildes;
2. sabiedrība ar ierobežotu atbildību – 58 atbildes;
3. akciju sabiedrība – 2 atbildes;
4. zemnieku saimniecība – 8 atbildes;
5. Citas uzņēmējdarbības formas - 4 atbildes.

Saskaņā ar ilustrācijā Nr. 9.14. norādītajiem datiem 66% no atbilžu sniedzējiem bija mikrokomersanti, kuros strādā 1 līdz 5 darbinieki.

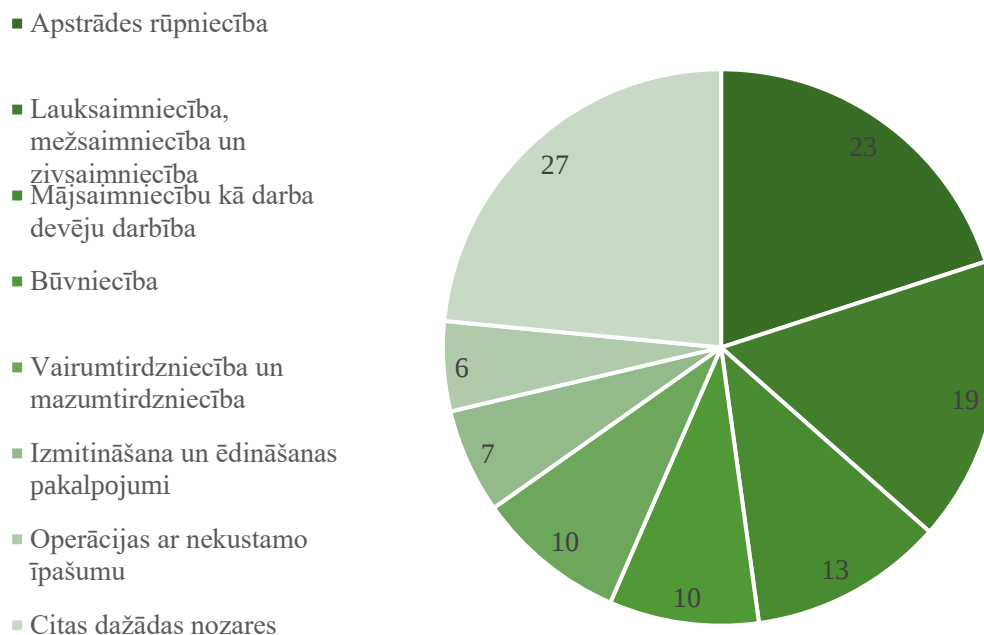
Ilustrācija 9.14. Atbildējušos respondentos – uzņēmumos strādājošo personu skaits.

Visvairāk respondentu 31,9% (30 respondenti) kā uzņēmuma faktisko atrašanās vietu ir norādījuši Engures novadu. Vērā ņemams respondentu skaits kā uzņēmuma faktisko atrašanās vietu ir norādījuši arī Tukuma pilsētu 17% (16), Jaunpils novadu 14,9% (14), Tukuma novadu 13,8% (13), Kandavas pilsētu un novadu 13,8% (13).

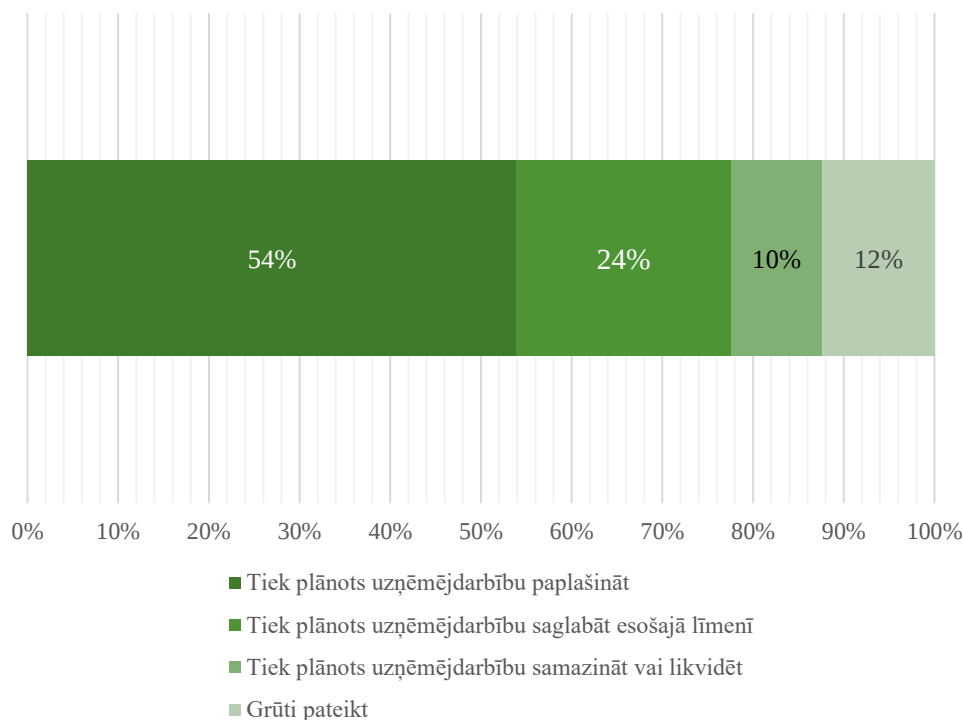
Atbildējušie uzņēmumi pārstāvēja dažādas tautsaimniecības nozares. To apkopojums norādīts ilustrācijā Nr. 9.15. Visvairāk atbildes (23) ir tikušas saņemtas no apstrādes rūpniecības segmenta, kur atbildējušie pārstāv pārtikas ražošanas, vieglās (tekstila), kokapstrādes un metālapstrādes sektorus.

Ilustrācija 9.15. Atbildējušos respondentos – uzņēmumos strādājošo personu skaits.

Aptaujas norāda, ka uzņēmēju viedoklis dažādos jautājumos ir nehomogēns. Vairāk nekā puse no aptaujātajiem (Ilustrācija Nr. 9.16) uzņēmējiem ir optimistiski noskaņoti par nākotnes perspektīvām, kamēr aptuveni 10% no aptaujātajiem nopietni apsver iespēju samazināt uzņēmējdarbības apmērus vai pat slēgt uzņēmumu.

Ilustrācija 9.16. Tukuma novadā strādājošo uzņēmēju noskaņojuma analīze (n=94) (Avots – aptauja).

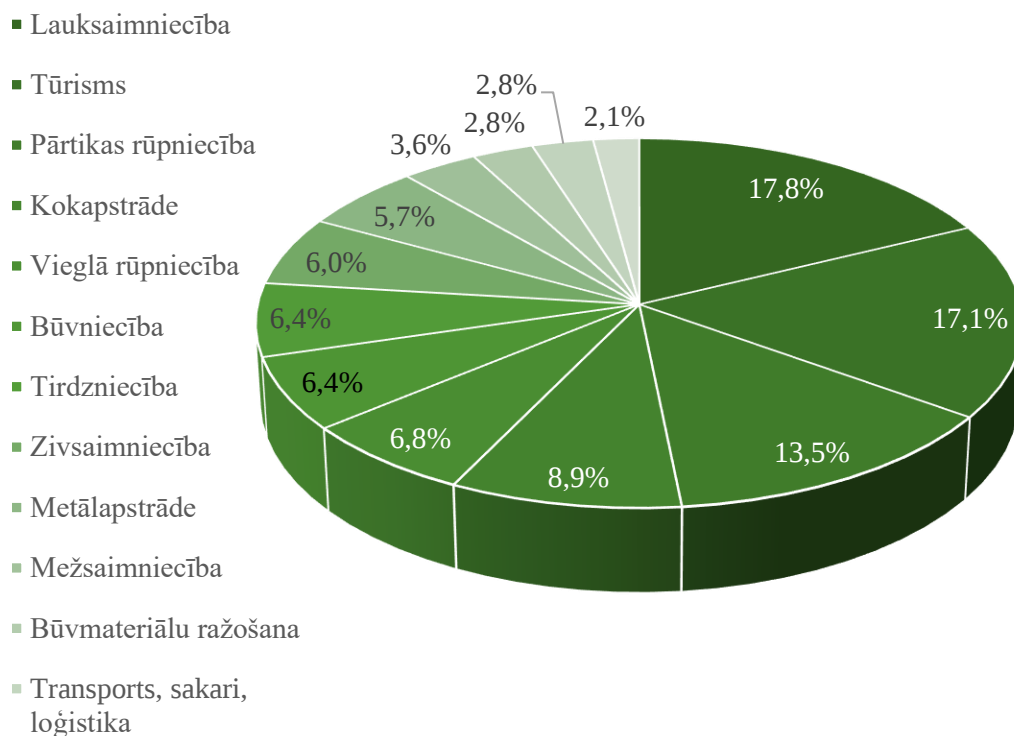
Atbildēs par galvenajiem faktoriem, kas varētu būt par iemeslu iespējamam negatīvam scenārijam, kurā uzņēmēji plāno uzņēmējdarbības samazināšanu vai likvidēšanu, uzņēmēji ir minējuši šādus galvenos apsvērumus:

1. atbilstošas izglītības un prasmju darbinieku trūkums;

2. klientu apjoma kritums;
3. nodokļu slogs un neprognozējamā valsts politika nodokļu jomā;
4. konkurences zaudēšana lielajiem uzņēmumiem.

Arī jautājumā par to, kādam būtu jābūt Tukuma novada ekonomiskajam profilam (vadošās nozares, ilustrācija Nr. 9.17), uzņēmēju domas dalās.

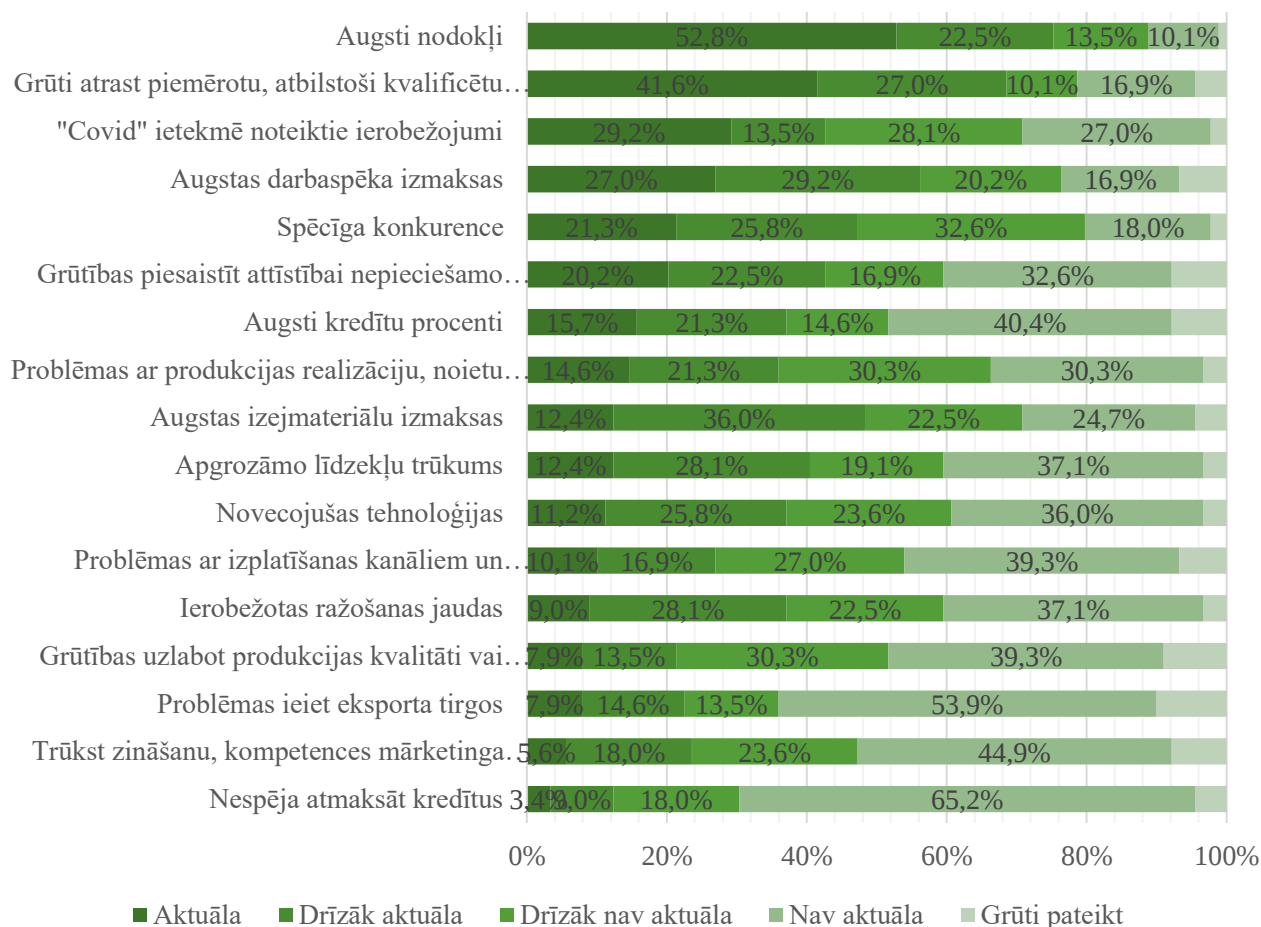
*Ilustrācija 9.17. Tukuma novada ekonomiskais profils saskaņā ar uzņēmēju sniegtajām atbildēm (n=94)
(Avots – aptauja).*

Saskaņā ar sniegtajiem datiem uzņēmēji uzskata, ka izteikti vadošajām ekonomikas nozarēm Tukuma novadā būtu jābūt lauksaimniecībai, tūrismam, pārtikas rūpniecībai un kokapstrādei. Kopumā uzņēmēju viedoklis ir salīdzinoši līdzīgs ar CSP datiem. Aptaujā apstrādes rūpniecība reprezentē 42% no atbildēm, kamēr CSP norāda, ka apstrādes rūpniecības īpatsvars jaunizveidotā Tukuma novadā sastāda 34%. Aptaujā lauksaimniecības nozarei tiek atvēlētas 17,8% atbildes, kamēr CSP dati norāda, ka lauksaimniecības nozīme novada ekonomikā ir 19%. Būtiskākā pretruna saistās ar tūrisma nozari; uzņēmēji to kā potenciāli svarīgu norāda 17,1% atbildēs, kamēr faktiskajā situācijā tūrisma nozīmība ir pagaidām tikai 2 līdz 3% no jaunizveidotā novada ekonomikas.

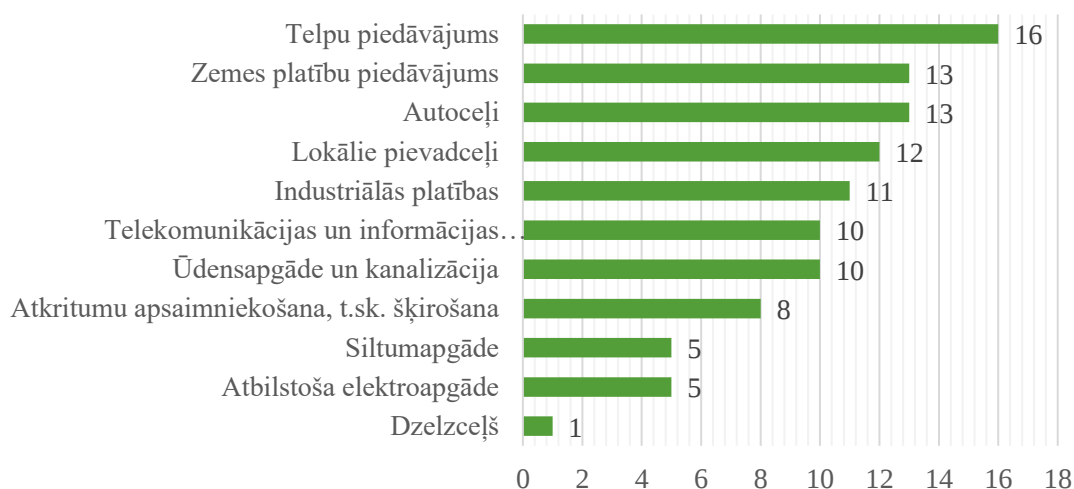
Saskaņā ar ilustrācijā Nr. 9.18 norādītajām uzņēmēju atbildēm galvenās to operacionālās problēmas saistās ar augsto nodokļu slogu, augstajām darbaspēka izmaksām, grūtībām piesaistīt kvalificētu darbaspēku, kā arī augsto konkurenci un nespēju piesaistīt finansējumu attīstības projektu nodrošināšanai. Savukārt, Covid-19 radītie ierobežojumi nevar tikt uzskatīti par strukturālām ekonomikas problēmām.

Ilustrācija 9.18. Galveno izaicinājumu, ar kuriem saskaras uzņēmēji, strukturālā analīze (n=94) (Avots – aptauja).

Uz jautājumu par to, kāda infrastruktūra trūkst uzņēmējiem vai arī tā ir nepietiekami labā apjomā un/vai kvalitātē, uzņēmēji sniedza dažādas atbildes, kuras konsolidētā veidā ir apkopotas ilustrācijā Nr. 9.19. Atbildes ir norādītas absolūtā izteiksmē.

Ilustrācija 9.19. Tukuma novada uzņēmējiem nepieciešamās infrastruktūras analīze (n=94) (Avots – aptauja).

Jautājumā uzņēmējiem, kas ir 1 līdz 3 steidzamākie darbi, kas jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldībai būtu jārisina, lai sekmētu uzņēmējdarbību pašvaldības teritorijā, atbildēs dominēja šādas atbilžu grupas:

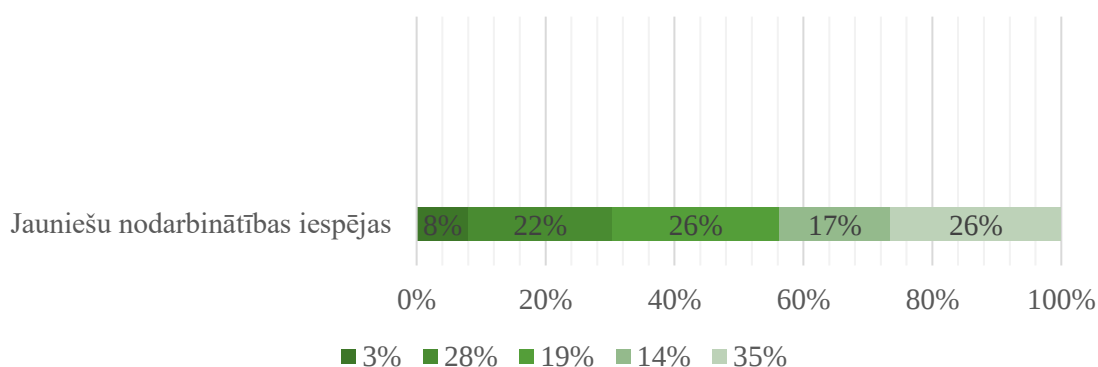
1. ceļu tīkla sakārtošana jaunizveidotā Tukuma novadā;
2. samazināt uzņēmējiem administratīvo slogu no pašvaldības puses;
3. kopējā tūrisma piedāvājuma veidošanas koordinēšana ar mērķi piesaistīt vairāk tūristus novadam;
4. mazo iepirkumu procedūru caurspīdīguma uzlabošana;
5. jāveicina zemju un industriālo telpu piedāvājums komersantiem;
6. mājokļu būvniecība, lai uzņēmējiem būtu iespējams piesaistīt darbaspēku;
7. jāuzlabo mācību programmas, lai pieejamais darbaspēks pēc mācību pabeigšanas būtu atbilstošāks komersantu vajadzībām;
8. uzņēmējdarbības atbalsta centra izveide pašvaldībā;
9. lielākas nodokļu atlaides investējošiem uzņēmumiem;
10. centralizēto notekūdeņu attīrīšanas iekārtu jaudu palielināšana Tukumā un Lapmežciemā;
11. atbalsta mehānismi vietējiem uzņēmējiem būtu uzlabojami un padarāmi saprotamāki;
12. jāsakārto Engures ostas problemātiskie jautājumi.

Tukuma novada iedzīvotāju aptaujas ietvaros tika uzdoti atsevišķi jautājumi par nodarbinātību un uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalsta aspektiem Tukuma novadā.

Aptaujā kopumā piedalījās 336 respondenti, no kuriem 25% (84 respondenti) bija vīrieši un 75% (252) bija sievietes. Piedalījās dažāda vecuma respondenti: no 14 līdz 80 gadiem. Vidējais respondenta vecums ir no 41 līdz 42 gadi, taču visbiežāk – modas aprēķins (15 reizes) respondenti ir norādījuši 33 gadu vecumu. Visvairāk respondentu 38,4% (129) kā savu pamata dzīvesvietu ir norādījuši Tukuma pilsētu. Ievērojams respondentu skaits par savu pamata dzīvesvietu ir nosaukuši arī Engures novadu 21,7% (73) un Tukuma novadu 19% (64). Gandrīz puse 46,2,6% (155) ir norādījuši, ka viņu darba/mācību vieta atrodas Tukuma pilsētā (101 jeb 30,1%) vai Tukuma novadā (54 jeb 16,1%) un 22,3% (75) norādīja atbildžu variantu “Cits”, kur lielākoties tika norādīta Rīgas pilsēta.

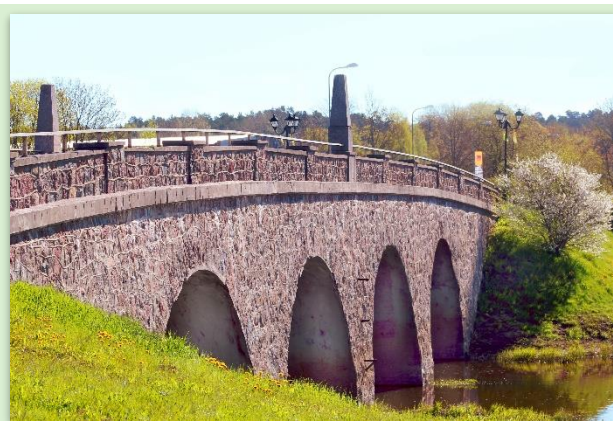
Iedzīvotāju sniegtās atbildes konsolidētā formā ir norādītas ilustrācijā Nr. 9.20. Saskaņā ar sniegtajām atbildēm var secināt, ka iedzīvotāji kopumā uz šiem jautājumiem raugās piesardzīgi pozitīvi, taču šajās jomās noteikti ir nepieciešami turpmāki uzlabojumi.

*Ilustrācija 9.20. Tukuma novada iedzīvotāju vērtējums par nodarbinātības un atbalsta jautājumiem (n=336)
(Avots – aptauja).*

MOBILITĀTE

10 MOBILITĀTE

10.1 AUTOMOBILIZĀCIJA UN SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Automobilizācijas līmenis jaunizveidotā Tukuma novadā jeb tehniskā kārtībā esošo vieglo transportlīdzekļu skaits⁶⁸ uz 1000 iedzīvotājiem no 2010. līdz 2020. gadam ir pieaudzis samērā strauji (par 55%), pārsniedzot Latvijas vidējo rādītāju (49%). Novadā automobilizācijas līmenis ir aptuveni par 10% augstāks nekā Latvijā vidēji, un tas netieši norāda uz iedzīvotāju atkarību no personīgā autotransporta mobilitātes vajadzību realizēšanā.

Jaunizveidotā Tukuma novadā ietilpstošo bijušo pašvaldību starpā visaugstākais automobilizācijas līmenis 2020. gadā novērots bijušajā Jaunpils novadā. Pārējos bijušajos novados rādītājs bijis līdzīgs. Straujākais automobilizācijas līmeņa pieaugums, salīdzinot ar 2010. gadu, novērojams bijušajā Kandavas un Jaunpils novadā (pārsniedzot 60%), savukārt neliels samazinājums novērots bijušajā Tukuma novadā.

Tabula 10.1. Automobilizācijas līmenis (Avots: Tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits pilsētas un novados, CSDD, 2020. gads)

Pašvaldība	Automobilizācijas līmenis, 2010	Automobilizācijas līmenis, 2020	% no valstī vidējā, 2020
Valstī vidēji	239	355	100%
Jaunizveidotais Tukuma novads	250 ⁶⁹	387	109%
Engures novads	276	388	109%
Jaunpils novads	260	420	118%
Kandavas novads	228	382	108%
Tukuma novads	400	385	108%

Valstī kopumā novērojama pieaugoša elektroautomašīnu pirmreizējā reģistrācija (2021. gada pirmajā ceturksnī 1,9% no jauniem reģistrētajiem vieglajiem transportlīdzekļiem bija tieši elektroautomašīnas). Uz 2020. gada 1. janvāri jaunizveidotā Tukuma novadā bija reģistrēti vien septiņi elektroauto, taču prognozējams, ka to skaits būtiski pieaugs. Elektrotransportlīdzekļu uzlādes 2021. gadā jaunizveidotā Tukuma novadā bija pieejamas četrās vietās – Tukuma pilsētā, Kandavas pilsētā, Engurē un Vānē.

Sabiedriskā transporta pakalpojumi jaunizveidotā Tukuma novadā tiek nodrošināti piepilsētas vilcienu un reģionālo autobusu maršrutu tīklos. Dzelzceļa pasažieru transports pieejams līdz Tukuma pilsētai, vilcienu kustības grafiks kopš 2020. gada decembra ir veidots pēc regulārā intervāla grafika principa ar intervālu aptuveni 60 minūtes galvenās pasažieru plūsmas laikos un aptuveni 180 minūtes ārpus galvenās plūsmas laikiem. Novadā ir četras stacijas vai pieturas punkti, kur notiek pasažieru apkalpošana – Milzkalne, Smārde, Tukums I un Tukums II. Dzelzceļa pasažieru pārvadājumi nenotiek dzelzceļa līniju iecirkņos Tukums II – Ventspils un Tukums II – Jelgava. Dzelzceļa līnijai Jelgava – Glūda – Liepāja ir maznozīmīga nozīme Tukuma novada sabiedriskā transporta sistēmā, jo dzelzceļa pārvadājumi ir vien divi vilcienpāri nedēļā, tomēr Bikstu dzelzceļa stacija (atrodas Dobeles novadā) kā mobilitātes punkts ir nozīmīgs Jaunpils un tās apkārtnes iedzīvotājiem.

Tukums I stacijai ir reģionāla mobilitātes punkta nozīme, un, ņemot vērā autoostas atrašanos tās tiešā tuvumā, tā nodrošina novada iedzīvotājiem ērtu pārsēšanos starp reģionālo autotransportu un dzelzceļa transportu. Pēdējā desmitgadē ir nozīmīgi uzlabota vieglā autotransporta novietošanas iespējas pie stacijas, tādējādi sekmējot pasažieru pārsēšanos no privātā autotransporta uz dzelzceļa

⁶⁸ CSDD. Tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits pilsētās un novados, <https://www.csdd.lv>. Latvijas oficiālā statistika. Iedzīvotāju skaits, <https://data.stat.gov.lv>

⁶⁹ Jaunizveidotajā Tukuma novadā iekļauto novadu kopējais rādītājs

transportu, par ko netieši liecina automobilizācijas līmeņa samazinājums Tukuma novadā pēdējā desmitgadē (par 4%).

10.2 GALVENĀS TRANSPORTA PLŪSMAS UN SATIKSMES INTENSITĀTE

Tukuma novadam ir ciešas ekonomiskās saites Rīgas Metropoles areālā, jo īpaši ar Rīgu un Jūrmalu, kā arī Mārupes novadu. Šajos virzienos ir arī apmierinošs un multimodāls sabiedriskā transporta nodrošinājums.

Kaimiņu novadu un tuvāko pilsētu (Dobele, Jelgava, Kuldīga, Talsi, Ventspils) savienojumos ir nozīmīgas, tomēr būtiski zemākas transporta plūsmas un zemāks sabiedriskā transporta nodrošinājums. Tādējādi secināms, ka Tukuma novads nepietiekami iekļaujas Kurzemes plānošanas reģiona mobilitātes tīklā. To apstiprina arī satiksmes intensitātes mērījumi autoceļos, kur redzams, ka galvenā kustība noris Rīgas virzienā⁷⁰:

- uz valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils reģistrētas aptuveni 9,9 – 12,1 tūkst. automašīnu diennaktī ar aptuveni 30% satiksmes intensitātes pieaugumu pēdējā desmitgadē;
- uz valsts reģionālajiem autoceļiem satiksmes intensitāte noslogotākajos posmos vidēji sasniedz divus līdz trīs tūkstošus automašīnu diennaktī, satiksmes intensitātes rādītāji pārsvarā saglabājušies stabili nemainīgi vai lēni pieaugoši, izņemot P121 Tukums – Vāne – Kuldīga ar būtiski straujāku pieaugumu, kur noteicošais faktors bijis šī maršruta autoceļu posmu pārbūve un asfalta seguma izbūve, tādējādi atslogojot citus maršrutus, t.sk. uz valsts galvenajiem autoceļiem;
- uz valsts vietējiem autoceļiem un pašvaldības autoceļiem satiksmes intensitāte pārsvarā saglabājusies nemainīga vai nedaudz pieaugoša, parasti nepārsniedzot 200 automašīnas diennaktī. Autoceļu posmos, kuros satiksmes intensitāte pārsniedz 300 vienības diennaktī, būtu ieteicama asfalta seguma veidošana.

10.3 STARPTAUTISKĀ SAVIENOTĪBA

Tukuma novada starptautisko savienotību nodrošina šādi TEN–T pamattīkla un visaptverošā tīkla mezgli:

1. pasažieru plūsmām tā ir Rīgas Centrālā stacija, jo īpaši kontekstā ar Rail Baltica dzelzceļa līnijas attīstību, kā arī starptautiskā lidosta “Rīga” un Rīgas osta;
2. kravu plūsmām tā ir Liepājas, Rīgas un Ventspils ostas, kā arī Salaspils intermodālais terminālis kontekstā ar Rail Baltica dzelzceļa līnijas attīstību.

Piekļuvi šiem mezgliem nodrošina TEN-T pamattīkla un visaptverošā tīkla infrastruktūra – autoceļi un dzelzceļi jaunizveidotā Tukuma novadā:

1. TEN-T pamattīkla elementi: dzelzceļa līniju iecirkņi Tukums II – Ventspils un Tukums II – Jelgava un autoceļš A10 Rīga – Ventspils;
2. TEN-T visaptverošā tīkla elementi: dzelzceļa līnijas iecirknis Glūda – Liepāja un valsts galvenais autoceļš A9 Skulte – Liepāja.

10.4 AUTOCEĻU INFRASTRUKTŪRAS NODROŠINĀJUMS

Tukuma novadā kopējais pašvaldības autoceļu infrastruktūras kopgarums sasniedz 2200 km, no kuriem lielākā daļa ir pašvaldību autoceļi (48%). Valsts autoceļu garums novadā ir 842 km, no tiem asfaltbetona un citi bitumizētie segumi ir 52% ceļu, turpretī šķembu un grants segumi ir 48% ceļu. Pašvaldības autoceļu garums novadā ir 1050 km, no tiem asfaltbetona un citi bitumizētie segumi

⁷⁰ VAS “Latvijas Valsts ceļi” dati.

ir 5% ceļu, turpretī šķembru un grants segumi ir 95% ceļu. Pašvaldību ielu garums novadā ir 308 km, no tiem asfaltbetona un citi bitumizētie segumi ir 50% ielu, attiecīgi arī šķembru un grants segumi ir 50% ielu.

Tabula 10.2. Kopējais ceļu un ielu garums jaunizveidotā Tukuma novadā 2020. gadā (Avots: CSP, TRG020. Valsts un pašvaldību autoceļu garums un pašvaldību ielu garums statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados gada beigās (kilometros))

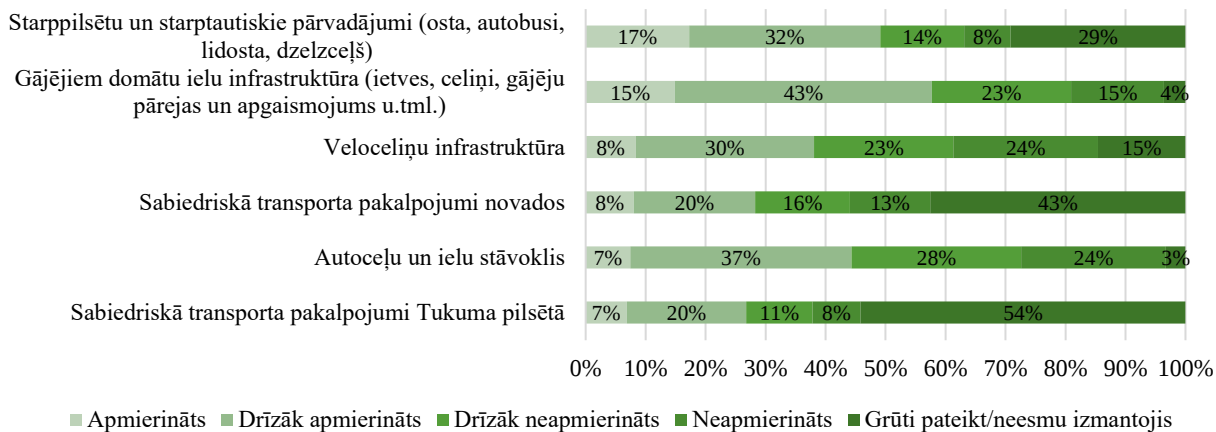
Pašvaldība	Valsts autoceļu garums (km)	Pašvaldības autoceļu garums (km)	Pašvaldības ielu garums (km)
Jaunizveidotais Tukuma novads	842	1050	308
Engures novads	127	109	88
Jaunpils novads	78	118	13
Kandavas novads	204	294	51
Tukuma novads	433	529	156

Neraugoties uz to, ka pēdējā desmitgadē ir veikti būtiski autoceļu uzlabojumi, īpaši valsts galvenajos un reģionālajos autoceļos, arī turpmāk būs nepieciešami būtiski ieguldījumi autoceļu kvalitātes uzlabošanā, kā arī regulārā uzturēšanā. Pašvaldību autoceļu infrastruktūrā joprojām dienaskārtībā ir un būs grants seguma ceļu pārbūve par autoceļiem ar asfalta segumu un ielu infrastruktūras uzlabojumi, tai skaitā satiksmes drošības uzlabojumi un veloinfrastruktūras attīstība (veloceļi Eiro Velo 10 un Eiro Velo 13 maršrutos, kā arī gar valsts galvenajiem autoceļiem un lielāko novada attīstības centru tuvākajā apkārtnē), veidojot drošu velotelpu ikdienas mobilitātes vajadzībām.

10.5 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju aptauja norāda, ka attiecībā uz transporta infrastruktūru un mobilitāti, visapmierinātākie jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji ir ar starppilsētu un starptautiskajiem pārvadājumiem – 17% ir apmierināti un 32% drīzāk apmierināti. Tukums atrodas pietiekami tuvu nozīmīgajiem transporta mezgliem Rīgā, ir nodrošināta laba autobusu un dzelzceļa transporta kustība.

Salīdzinoši augstu tiek novērtēta arī gājējiem domātā ielu infrastruktūra – 15% jaunizveidotā novada iedzīvotāji ir apmierināti ar to un 43% – drīzāk apmierināti. Attiecībā uz veloceļu infrastruktūru, autoceļu un ielu stāvakli 38–44% aptaujāto ir apmierināti vai drīzāk apmierināti ar to. Visbeidzot vērtējot apmierinātību ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem, secināms, ka liels aptaujāto skaits norādījuši, ka nevar sniegt atbildi, jo ikdienā nepārvietojas ar sabiedrisko transportu.

Ilustrācija 10.1. Iedzīvotāju vērtējums par transporta infrastruktūru un sabiedriskā transporta pakalpojumiem jaunizveidotā Tukuma novadā (n=336)

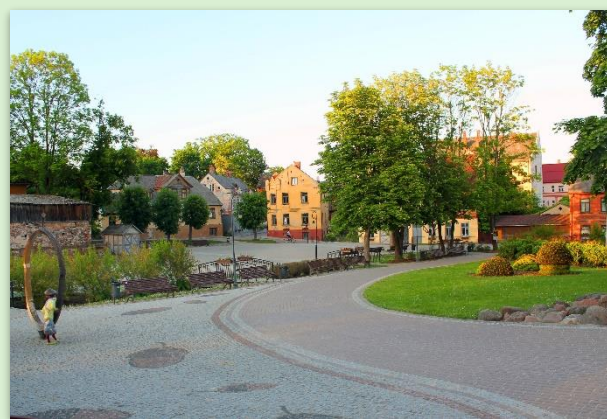
Autoceļu, ielu, velo un gājēju celiņu infrastruktūras uzlabošana ir visbiežāk norādītā joma, kur novada iedzīvotāji sagaida steidzamus uzlabojumus. Iedzīvotāji ir norādījuši, ka vēlētos šādus uzlabojumus jomā:

- regulāru, pienācīgu visa veida transporta infrastruktūras uzturēšanu labā stāvoklī;
- ieguldījumus autoceļu un ielu infrastruktūras uzlabošanā visa novada teritorijā, t.sk. asfalta atjaunošanā, grants ceļu asfaltēšanā u.c.;
- ieguldījumus velo un gājēju celiņu infrastruktūras uzlabošanā, t.sk. apgaismojuma nodrošināšanā;
- nodrošinātu labāku sabiedriskā transporta pieejamību, kā arī savstarpēju sasaisti, lai nodrošinātu ērtu pārsēšanos;
- veloceliņu izbūvi atsevišķos posmos;
- autostāvvietu izbūvi atpūtnieku vajadzībām gar piekrasti un piekrastes ciematos, kā arī pie citiem tūrisma nozīmīgiem objektiem.

Iedzīvotāji īpaši pozitīvi no pašvaldības paveiktajiem darbiem 2015.–2020. gadā izceļ ceļa posma Sāti – Tukums remontdarbu uzsākšanu, ceļa segumu atjaunošanu dažādos ceļu un ielu posmos, ielu apgaismojuma jautājuma risināšanu, velo celiņu infrastruktūras attīstību un gājēju celiņu izbūvi dažādās novada teritorijās un ekspressvilcienu uz Rīgu rīta un vakara stundās nodrošināšanu.

INFRASTRUKTŪRA

11 INFRASTRUKTŪRA

11.1 KOMUNĀLĀ INFRASTRUKTŪRA, ATKRITUMU
APSAIMNIEKOŠANA UN MĀJOKĻI

KOMUNĀLO PAKALPOJUMU NODROŠINĀTĀJI

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, kā arī siltumapgādes pakalpojumus jaunizveidotā Tukuma novadā ietilpstošajās bijušajās pašvaldībās nodrošina gan pašvaldībai piederošas kapitālsabiedrības, gan arī pašvaldības iestādes vai struktūrvienības – komunālo pakalpojumu nodaļas. Tabula Nr. 11.1 apkopo to, kādā veidā iedzīvotājiem un komersantiem jaunizveidotā Tukuma novadā tiek nodrošināta pakalpojumu sniegšana. Dati ir apkopoti par situāciju uz 2021. gada 1. janvāri.

Tabula 11.1. Komunālo pakalpojumu sniedzēji un pakalpojumi jaunizveidotā Tukuma novada bijušajos novados

Nr.	Novads	Pagasts / pilsēta	Pakalpojuma sniedzējs		Tarifus nosaka	
			Ūdens saimniecība	Siltumapgāde	Ūdens saimniecība	Siltumapgāde
1.1.	Engures	Engures	Engures pagasta pārvalde SIA “Albatross” (Ķesterciems)		Pašvaldība	
1.2.		Lapmežciema	SIA “Krants”		Pašvaldība	
1.3.		Smārdes	Smārdes pagasta komunālā saimniecība, SIA “Šlokenbeka” (Milzkalne)	Smārdes pagasta komunālā saimniecība, SIA “Šlokenbeka” (Milzkalne)	Pašvaldība	
2.1.	Jaunpils	Jaunpils	PSIA “Jaunpils KS”		SPRK	Pašvaldība
2.2.		Viesatu				
3.1.	Kandavas	Kandava	SIA “Kandavas komunālie pakalpojumi” (KKP)	KKP	SPRK	SPRK
3.2.		Cēres		Nav		n/a
3.3.		Matkules				
3.4.		Kandavas				
3.5.		Zantes		KKP		SPRK
3.6.		Zemītes		Nav		n/a
3.7.		Vānes		KKP		SPRK
4.1.	Tukuma	Tukums	SIA “Tukuma ūdens”	SIA “Tukuma siltums”, SIA “Jauntukums”	SPRK	SPRK
4.2.		Degoles	SIA “Komunālserviss Tilde”	SIA “Tukuma siltums”		Pašvaldība
4.3.		Džūkstes		Nav		n/a
4.4.		Irlavas		Nav		n/a
4.5.		Lestenes		SIA “Tukuma siltums”		Pašvaldība
4.6.		Sēmes				
4.7.		Slampes				
4.8.		Tumes				
4.9.		Zentenes		Nav		n/a
4.10.		Jaunsātu		Nav	Pašvaldība	Pašvaldība
4.11.		Pūres		SIA “Tukuma siltums”		

Saskaņā ar datiem, kas ir sniegti tabulā Nr. 11.1., var secināt, ka pakalpojumu sniedzēju skaits ir ievērojams. Kopumā jaunizveidotā Tukuma novadā ir 9 dažādi pakalpojumu sniedzēji – kapitālsabiedrības (t.sk. 3 privātās), kā arī 2 komunālo pakalpojumu sniedzēji – pašvaldības iestādes.

Būtiskākai daļai pakalpojumu sniedzēju tarifus regulē SPRK, bet salīdzinoši nelielai daļai no pakalpojumiem tarifus nosaka pašvaldības ar to domju lēmumiem.

Jaunizveidotā Tukuma novadā viens no risināmajiem jautājumiem būs komunālo pakalpojumu sniedzēju konsolidācija, tā kā vismaz daļa no kapitālsabiedrībām ir relatīvi nelielas un, visdrīzāk, pakalpojumu sniegšana ir mazāk efektīva nekā lielākā uzņēmumā. Tabula Nr. 11.2 satur galveno datu apkopojumu par komunālos pakalpojumus sniedzošajām un pašvaldībai piederošajām kapitālsabiedrībām jaunizveidotā Tukuma novadā. Kopumā vērtējot, kapitālsabiedrības sniedz pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām un sedz tiešās ar pakalpojuma sniegšanu saistītās izmaksas.

Tabula 11.2. Komunālo pakalpojumu sniedzēju – pašvaldību kapitālsabiedrību galvenie raksturlielumi (2020. gads) (datu avots – pakalpojumu sniedzēji 2020. gada pārskati)

Kapitālsabiedrība	Apgrozījums (EUR, 2020)	Peļņa vai zaudējumi (EUR, 2020)	Darbinieku skaits	Apgrozījums uz 1 darbinieku (EUR, 2020)
SIA "Krants"	250 213	-5 231	8	31 277
SIA "Jaunpils KS"	240 127	-10 002	7	34 304
SIA "Kandavas komunālie pakalpojumi"	949 557	16 139	35	27 130
SIA "Tukuma ūdens"	1 488 376	111 658	31	48 012
SIA "Tukuma siltums"	2 013 567	-68 281	28	71 913
SIA "Komunālserviss TILDe"	1 304 719	-29 116	50	26 094
Kopā Tukums novads	6 246 559	15 167	159	39 287

11.2 KOMUNĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMU GALVENIE RAKSTURLIELUMI

Ūdenssaimniecības pakalpojumi jaunizveidotā Tukuma novadā tiek sniegti 36 dažādās apdzīvotās vietās. Parasti apdzīvotajā vietā ir pieejamas gan ūdensapgādes, gan notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas. Mazākos ciemos un lauku apvidū iedzīvotāji un komersanti izmanto vietējos ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas risinājumus. Attīrīto notekūdeņu apjoms novadā ievērojami pārsniedz iegūtā ūdens apjomu – galvenais iemesls tam ir tas, ka lielākā daļa pārtikas ražotāji paši iegūst un attīra ūdeni, taču notekūdeņus novada centralizētajā kanalizācijas tīklā.

Centralizētās siltumapgādes sistēmas koncentrējas jaunizveidotā Tukuma novada pilsētās un lielākajos ciemos. Atsevišķas nelielas sistēmas pastāv saistībā ar sabiedrisku objektu (skolas, slimnīcas) siltumapgādes nodrošināšanu. Citos novada apdzīvotajos centros tiek lietota lokālā apkure, arī ražošanas un komercdarījumu objekti izmanto lokālās apkures sistēmas.

Tabula 11.3. Ūdenssaimniecības un siltumapgādes sistēmu galvenie raksturlielumi jaunizveidotā Tukuma novadā (avots: LVĢMC pārskati 2-ūdens un 2-gaiss)⁷¹

Novads	Pagasts / Pilsēta	Ūdenssaimniecība				Siltumapgāde	
		Urbumu skaits	Ņemtā ūdens daudzums (m ³)	NAI skaits	Notekūdeņu daudzums (m ³)	Centralizētā sistēma	Kopējā katlu nominālā ievadītā siltuma jauda (MW)
Engures	Engures	3	37 585	2	39 772	<u>Nav</u>	-
	Lapmežciema	2	63 033	1	22 784	<u>Ir</u>	<u>1,5</u>

⁷¹ <http://parissrv.lvģmc.lv>, LVĢMC pārskati 2-ūdens un 2-gaiss

	Smārdes	4	50 978	2	52 509	<i>Ir</i>	<u>3,5</u>
Jaunpils	Jaunpils	6	54 520	4	94 150	<i>Ir</i>	<u>2,0</u>
	Viesatu	1	9 459	1	7 874	<i>Ir</i>	<u>0,5</u>
Kandava s	Kandava	3	101 277	1	167 501	<i>Ir</i>	<u>5,0</u>
	Cēres	1	2 537	1	1 433	<i>Nav</i>	-
	Matkules	1	6 384	1	5 570	<i>Nav</i>	-
	Kandavas	3	9 079	2	3 789	<i>Nav</i>	-
	Zantes	1	11 567	1	8 942	<i>Ir</i>	<u>1,8</u>
	Zemītes	2	11 658	1	9 452	<i>Nav</i>	-
	Vānes	1	6 648	1	5 393	<i>Ir</i>	<u>0,4</u>
Tukuma	Tukums	10	598 450	1	1 031 618	<i>Ir</i>	<u>28,7</u>
	Degoles	1	8 897	1	8 278	<i>Ir</i>	<u>1,4</u>
	Džūkstes	4	38 244	2	26 076	<i>Ir</i>	<u>1,4</u>
	Irlavas	3	17 121	3	17 121	<i>Nav</i>	-
	Jaunsātu	1	7 029	1	4 379	<i>Nav</i>	-
	Lestenes	1	9 896	1	8 698	<i>Nav</i>	-
	Pūres	5	36 573	4	33 302	<i>Ir</i>	<u>4,1</u>
	Sēmes	1	14 648	1	10 706	<i>Ir</i>	<u>1,9</u>
	Slampes	2	39 583	2	42 163	<i>Ir</i>	<u>5,2</u>
	Tumes	2	39 538	1	27 268	<i>Ir</i>	<u>1,9</u>
	Zentenē	1	10 614	1	3 379	<i>Nav</i>	-
	Kopā	59	1 185 318	36	1 632 157	n/a	59,3

11.3 ŪDENSSAIMNIECĪBAS SISTĒMU ĪSS RAKSTUROJUMS

Ūdenssaimniecības sistēmu tehniskais stāvoklis jaunizveidotā Tukuma novadā ir dažāds. Tās sistēmas, kuru pārbūvei pēdējo 15 gadu laikā ir piesaistīti finanšu resursi no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda vai citiem finanšu instrumentiem, ir relatīvi labā stāvoklī un iedzīvotāji lielākoties ir apmierināti ar pakalpojumiem, taču tās sistēmas (lielākoties tās ir sistēmas ar mazu lietotāju skaitu), kuras ir būvētas "padomju laikos" un tajās pēdējo gadu laikā nav tikuši veikti ieguldījumi, ir sliktā tehniskā stāvoklī. Kā galvenās sistēmas, kur ir nepieciešami steidzami ieguldījumi, ir identificētas ūdenssaimniecības sistēmas Džūkstē, Jaunsātos, Matkulē, Ozolniekos, Pienavā, Valdeķos, Zantē un Zemītē.

Vienlaikus gan apdzīvotajās vietās, kurās ir tikuši veikti ieguldījumi, ir saglabājušies nepārbūvēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, kas nereti neļauj nodrošināt vienādi augstu pakalpojuma kvalitāti visā apdzīvotajā vietā.

Gandrīz visi ūdens urbumi ir ar rezervi, tā kā pēdējos 30 gados ir būtiski samazinājies iedzīvotāju skaits; arī ražošanā un lauksaimniecībā tiek izmantots mazāk ūdens nekā tas ir bijis vēsturiski. Gan ūdensapgādes sistēmu, gan notekūdeņu attīrīšanas sistēmu jauda, lielākoties, ir lielāka, nekā tas būtu nepieciešams pie esošajiem sistēmu patēriņiem.

Vairākas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir sliktā tehniskā stāvoklī un nenodrošina pastāvīgu notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šādas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir identificētas Abavnieku, Cēres, Lancenieku, Matkules, Ozolnieku, Pienavas, Sātu, Tumes, Valdeķu, Zantes, Zemītes un Zentenē ciemos.

Ūdens zudumi un ūdens patēriņš tehniskajām sistēmās vajadzībām jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā ir sastādījuši aptuveni 14% no kopējā paceltā ūdens.

Lauku teritorijā un ciemos, kur ne visiem iedzīvotājiem ir nodrošināta centralizēta sadzīves kanalizācijas sistēma, tiek izmantotas decentralizētās kanalizācijas risinājumi – izsmeļamās bedres, septiķi vai mazās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. No šiem risinājumiem sadzīves kanalizācijas notekūdeņus savāc un ar asenizācijas mašīnām nogādā uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Pēc

kādā veidā tiek strādāts ar decentralizētajām kanalizācijas sistēmām atšķiras novada ietvaros. Novadā var būt nepietiekams skaits asenizācijas pakalpojumu sniedzēju skaits, kā arī, augot darbības apjomiem, var trūkt decentralizēto notekūdeņu pieņemšanas kameras. Jaunizveidotā Tukuma novadā nepieciešami turpmāki procesa uzlabojumi gan no decentralizēto notekūdeņu savākšanas, gan uzskaites, gan notekūdeņu pieņemšanas aspekta.

Varētu būt nepieciešams apsvērt iespēju veidot centralizētās ūdenssaimniecības sistēmas apdzīvotajās vietās ar augstāku apdzīvotības blīvumu. Kā galvenās šādas vietas ir identificētas Bigauņciems, Ragaciems un Kaive; tīklu paplašināšana varētu būt veicama Cērē un Zemītē.

Tematiskajās darba grupās kā papildus risināmas problēmas tika identificētas:

1. nepietiekams līdzfinansējums iedzīvotājiem no pašvaldības puses pieslēgumu izbūvei centralizētajiem ūdenssaimniecības tīkliem;
2. notekūdeņu dūņu utilizācijas un atkārtotas izmantošanas iespējas;
3. lietus ūdeņu hidrauliskā slodze uz kanalizācijas tīkliem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm;
4. neskaidrības ar finansēšanas modeļiem un finansējuma pieejamību privāto attīstītāju plānotajās attīstības teritorijās;
5. nepieciešamība konsolidēt pakalpojumu sniedzējus novadā.

11.4 SILTUMAPGĀDES SISTĒMU ĪSS RAKSTUROJUMS

Pašvaldības iestāžu un dzīvojamo ēku centralizētās apkures sistēmas katlumājām jaunizveidotā Tukuma novadā parasti tiek izmantoti dabai draudzīgi materiāli – malka, šķelda un skaidas. Atsevišķas centralizētās sistēmas izmanto dabasgāzi. Kopumā uz 2021. gada sākumu dažādās apdzīvotās vietās darbojas 24 nodalītas centralizētās siltumapgādes sistēmas (tajā skaitā ļoti nelielas sistēmas, kur papildus enkurobjehtam tiek apkurinātas atsevišķas dzīvokļu ēkas). Tajās esošo apkures katlu kopējā jauda ir 59,3 MW.

Lokālas apkures sistēmas (t.sk. vienas daudzdzīvokļu mājas vietējās sistēmas) izmanto gāzes, malkas un granulu apkures katlus, kā arī apkuri ar elektrību (tai skaitā siltumsūkņi).

Paredzams, ka saražotās un pārdotās siltumenerģijas apjoms turpinās pazemināties, kas ir saistīts ar daudzdzīvokļu un pašvaldībai piederošu ēku siltināšanu energoefektivitātes uzlabošanas nolūkos.

Daļa no centralizētās apkures sistēmām (jo sevišķi mazās sistēmas) ir nolietojušās un ir neapmierinošā stāvoklī. Nepieciešami būtiski ieguldījumi siltumtrašu atjaunošanā, lai samazinātu zudumus tajās. Kā steidzamākais darbs ir identificēta apkures katla maiņa Zantē.

Tematiskās darba grupas ietvaros papildus ir identificētas šādas nepieciešamības:

1. veidot jaunas vai būtiski paplašināt centralizētās siltumapgādes sistēmas Engurē un Lapmežciemā;
2. paplašināt centralizētās siltumapgādes tīklus Tukuma pilsētā un palielināt pieslēgumus tiem;
3. samazināt siltuma zudumus tīklos visās sistēmās, kur tas ir attiecināms, veikt katlu māju pārbūvi un pilnveidošanu;
4. izbūvēt siltummezglus daudzdzīvokļu ēkās visa novada teritorijā;
5. uzlabot drošību daudzdzīvokļu ēkās, kur ir likvidēta centralizētā apkure (piemēram, Pienava, Irlava, Vaski). Apsverama iespēja veidot lokālās siltumapgādes sistēmas vienas ēkas līmenī.

11.5 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu atbild un to organizē pašvaldības, savukārt bīstamo atkritumu apsaimniekošana ir valsts pārziņā.

Jaunizveidotā Tukuma novadā sadzīves atkritumu apsaimniekošana tiek organizēta un kontrolēta saskaņā ar normatīvajiem aktiem:

- Saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu, tai skaitā:

- Tukuma novada saistošie noteikumi Nr. 53 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā” (apstiprināti Tukuma novada Domes sēdē 23.12.2010., prot. Nr.14., 8.§);
- Engures novada saistošie noteikumi Nr. 8 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Engures novadā” (apstiprināti Engures novada Domes sēdē 19.04.2011., prot. Nr.4 p.8);
- Kandavas novada saistošie noteikumi Nr. 16 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu” (apstiprināti Kandavas novada Domes sēdē 23.12.2009., prot. Nr.18, 16. §);
- Jaunpils novada saistošie noteikumi Nr. 3 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Jaunpils novadā” (apstiprināti Jaunpils novada Domes sēdē 29.02.2012., lēmums Nr.27);Piejūras reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns;
- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028. gadam (apstiprināts Ministru kabinetā 21.01.2021.).

Jaunizveidotā Tukuma novads ietilpst Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Visiem reģiona iedzīvotājiem, uzņēmumiem un iestādēm ir pieejami centralizēti atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi, kā arī viņi ir tiesīgi izmantot reģionā esošo atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru. Tai pašā laikā visu atkritumu radītāju pienākums ir slēgt līgumus par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu saņemšanu.

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus jaunizveidotā Tukuma novadā sniedz SIA “AAS “Piejūra””. Novada teritorijā savāktie sadzīves atkritumi un ražošanas atkritumi tiek nogādāti un apsaimniekoti Piejūras reģionālajā sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonā “Janvāri” Talsu novada Laidzes pagastā, Tukuma atkritumu šķirošanas–pārkraušanas stacijā Tukumā un Kandavas atkritumu pārkraušanas stacijā Kandavā. Poligonu un ar poligonu saistīto infrastruktūru apsaimnieko SIA “AAS “Piejūra””, kas ir Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību dibināts uzņēmums.

Atkritumu apsaimniekošanas komersantiem (SIA “AAS “Piejūra””, SIA “Eco Baltia VIDE”) piederošie atkritumu dalītās savākšanas punkti ir izvietoti visā jaunizveidotā Tukuma novada teritorijā. Kopumā novadā publiski pieejami ir 220 atkritumu dalītās savākšanas punkti, t.sk. 117 punkti bijušajā Tukuma novadā, 55 punkti bijušajā Engures novadā, 40 punkti bijušajā Kandavas novadā un 8 punkti bijušajā Jaunpils novadā. 89 vietās ir gan konteiners stiklam, gan konteiners PET atkritumiem. Pārējās vietās ir pa vienam konteineram.

11.6 MĀJOKĻI

Apvienotajā Tukuma novadā uz 2021. gada sākumu bija 17,3 tūkst. māsaimniecības (CSP). Saskaņā ar CSP datiem uz 2011. gada tautas skaitīšanu⁷², jaunizveidotā Tukuma novadā ir 21,6 tūkst. dzīvojamās platības, no kurām 11,8 tūkst. atradās daudzdzīvokļu ēkās. Aptuveni 32% no visiem mājokļiem ir būvēti laika posmā pirms Otrā pasaules kara.. Kopumā daudzdzīvokļu ēkās jaunizveidotā Tukuma novadā dzīvo aptuveni 22 tūkst. cilvēki (49,8% no novada iedzīvotājiem) jeb aptuveni 1,9 cilvēki uz 1 dzīvokli. Individuālajās mājās dzīvo aptuveni 47,0%, bet divu dzīvokļu vai dvīņu ēkās dzīvo aptuveni 3,4% jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji. Kaut arī šķietami māsaimniecību skaits ir mazāks nekā pieejamā dzīvojamā platība, faktiski novadā ir jūtams brīvo mājokļu trūkums jeb deficīts, it īpaši tādu mājokļu, kas atbilst ikdienas higiēnas prasībām.

Jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldībai novadā pieder šāds dzīvokļu skaits:

- (1) bijušā Engures novada teritorijā ir 51 pašvaldības dzīvokļi ar platību 2256,90m²;
- (2) bijušā Jaunpils novada teritorijā ir 66 pašvaldības dzīvokļi ar platību 2646,60 m²;
- (3) bijušā Kandavas novada teritorijā ir 287 pašvaldības dzīvokļi ar platību 9 015 m²;

⁷² CSP atsaucē kods - TSG11-38 “Dzīvojamās vienības un tajās dzīvojošās personas pa statistiskajiem reģioniem, republikas pilsētām un novadiem pēc nodrošinājuma ar labierīcībām 2011. gada 1. martā”

(4) bijušā Tukuma novada teritorijā ir 1017 pašvaldības dzīvokļi ar platību 59636.80m².

Tematiskās darba grupas diskusiju ietvaros kā galvenās problēmas jaunizveidotā Tukuma novadā attiecībā uz daudzdzīvokļu ēku mājokļu pieejamību novērtēja to slikto tehnisko stāvokli, ekspluatācijas beigu termiņu tuvošanos, nepietiekamo ēku siltināšanas aktivitāti, kā arī dzīvokļu nepietiekamību (vietās, kur koncentrējās ekonomiskā aktivitāte). Higiēnas prasībām un iedzīvotāju maksāspējai atbilstošu mājokļu pieejamība ir nozīmīga problēma visā novadā. Kā īpaša problēma ir identificēta ugunsdrošība daudzdzīvokļu ēkās, kas savulaik ir atteikušās no centralizētās siltumapgādes risinājuma un esošajā situācijā izmanto dažādus risinājumus dzīvokļu apkures nodrošināšanai.

Tukuma pašvaldībai ir spēkā saistošie noteikumi, kas sniedz atbalstu daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem energoefektivitātes pasākumiem.

Tematiskās darba grupas ietvaros kā papildus problēmas tika identificētas:

1. mājokļu pieejamība, jo īpaši, jaunajām ģimenēm un speciālistiem, kuri vēlas pārcelties uz dzīvi jaunizveidotā Tukuma novadā, vienlaikus novadā esot neapdzīvotām ēkām;
2. novadā nav stratēģijas vai programmas nekustamā īpašuma ilgtspējīgai apsaimniekošanai;
3. pašvaldības īpašumā esošais dzīvojamais fonds netiek pietiekami labi uzturēts;
4. nav precīzi zināms un nav novērtēts daudzdzīvokļu namu tehniskais stāvoklis;
5. daudzdzīvokļu māju atjaunošana notiek pārlietu lēni.

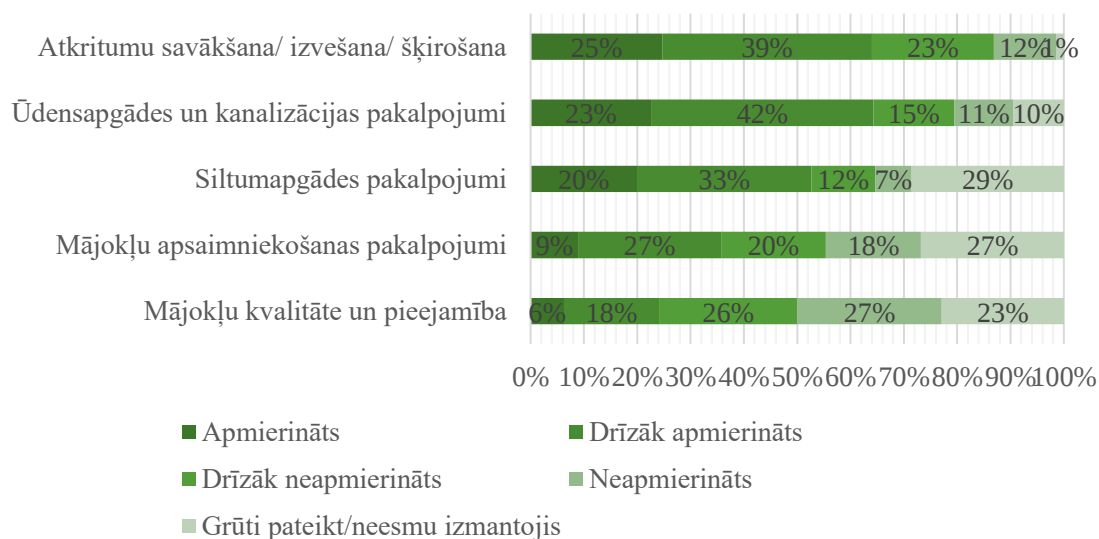
11.7 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju aptauja norāda, ka iedzīvotāju viedoklis dažādos jautājumos par komunālo pakalpojumu inženiertehnisko infrastruktūru un mājokļiem. Iedzīvotājus vismazāk apmierinošais jautājums saistās ar mājokļu kvalitāti un to pieejamību - pozitīvas atbildes sniedza vien aptuveni 24% no respondentiem. Mājokļu apsaimniekošanas jomā noskaņojums arī ir salīdzinoši negatīvs - pozitīvas atbildes sniedza vien aptuveni 36% no respondentiem.

Jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāji norāda, ka kopumā ir apmierināti ar ūdenssaimniecības, siltumapgādes un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem.

Detalizēta atbilžu struktūra par katru no jautājumiem ir norādīta ilustrācijā Nr. 11.1.

Ilustrācija 11.1. Iedzīvotāju vērtējums par komunālo pakalpojumu infrastruktūru un mājokļiem jaunizveidotā Tukuma novadā (n=336) (Avots – aptauja).

VIDE

12 VIDE

12.1 DZĪVNIIEKU LABTURĪBA

Tukuma novadā ietilpstošajās pašvaldībās ir pieņemti saistošie noteikumi, kas regulē mājas dzīvnieku turēšanu un labturību. Tukuma novadā darbojas dzīvnieku patversme, kuru uztur biedrība.

Saskaņā ar 3. Lauksaimniecības datu centra informāciju jaunizveidotā Tukuma novadā uz 2021. gada septembra sākumu kā mājdzīvnieki ir reģistrēti 4 418 suņi, 189 kaķi un 6 seski.

Pūres pagastā darbojas putnu patversme “Drauga spārns”, kas palīdz cietušiem un nelaimē nonākušiem savvaļas putniem Latvijā. Tie tiek ārstēti, tiem tiek dots patvērums, kamēr tie izveseļojas un tiek atlaisti brīvībā.

12.2 PUBLISKĀ ĀRTELPA UN TERITORIJU VAI PILSĒTU UN CIEMU LABIEKĀRTOJUMS

Tukuma novadā publiskās ārtelpas uzturēšanu un labiekārtošanu nodrošina vai nu pašvaldība ar saviem spēkiem vai arī šis pienākums ir deleģēts pašvaldībai piederošai kapitālsabiedrībai:

1. SIA “Komunālserviss TILDe” – dažādi teritorijas uzturēšanas darbi Tukuma novadā;
2. SIA “Kandavas komunālie pakalpojumi” – Kandavas novadā esošo kapsētu uzturēšana;
3. SIA “Krants” Engures novada teritorijā apsaimnieko Ragaciema un Antiņciema kapus, kā arī autostāvvietas Rīgas jūras līča krastmalā Gausajā jūdzē. Trešajām personām nodrošina dažādus ar teritoriju uzturēšanu saistītus pakalpojumus.

Publisko ēku un teritoriju infrastruktūra novadā kopumā ir vai nu labā vai apmierinošā kvalitātē, tomēr nepieciešami vairāki uzlabojumi, jo īpaši, ēku un pludmaļu pieejamības nodrošināšanā. Piemēram, liftu un uzbrauktuvju izbūve, stāvlaukumu labiekārtošana vai ierīkošana, publiskā apgaismojuma palielināšana, soliņu izbūve, bērnu laukumiņu izbūve un tml. pasākumi.

Tūrisma jomā nozīmīga loma ir īstenotajiem apzaļumošanas pasākumiem - pēc pilsētas zīmolvedības plāna Tukums tiek izcelta kā dārzu un rožu pilsētu, t.i., apstādījumi tiek veidoti, lai varētu veidot pilsētas kultūrvides stāstu un jauni stāsti tiek veidoti atbilstoši jaunajiem apzaļumošanas projektiem. Pie publiskās ārtelpas veidošana tiek strādāts, izmantojot gan Tukuma zīmolvedības plānu, gan koncepciju mākslas un pilsētvides objektiem Tukuma pilsētvidē.

Laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam pašvaldības jau ir veikušas virkni svarīgus pasākumus, kas uzlabo jaunizveidotā Tukuma novada ārtelpu:

1. bijušajā Engures novadā izbūvēts parka projekts “Zvejnieka zvaigžņu ceļš”, kura pamats ir balstīts uz Lapmežciema kā zvejniekciema vēsturi, Zušuciema parks Engurē, labiekārtots parks Engurē pie K.Valdemāra dibinātās jūrskolas, labiekārtota Engures ciema pludmale 8 vietas pludmalēs citur novadā, izveidota promenāde uz jūru un autostāvvietas Engures centrālajā daļā, izveidota gājēju laipa uz pontoniem jūrā Bērzcīemā;
2. bijušajā Jaunpils novadā saskaņā ar izstrādāto projektu ir papildināti stādījumi un vides objekti (izbūvēta lapene un iekārtota teritorija ap to, izveidota Mīlestības taka, papildināti košumkrūmu un koku stādījumi), labiekārtota Pasta dīķa teritorija (veikta dīķa tīrīšana, izbūvēts apgaismots gājēju celiņš un sakārtota teritorija), ciema teritorijā notiek regulāra koku stādījumu atjaunošana (Sudrabliepu aleja Sudrabu ielā, Serbijas egles Līvmaņa parkā), izbūvēts skolas stadions un labiekārtota teritorija ap to, uzstādītas informatīvās norādes Jaunpilī, sakopta Rūšu strautam pieguļošā teritorija Levestes ciemā, sadarbībā ar AS “Latvijas Valsts meži” koptas dabas takas un uzturēti tūrisma objekti Kartavkalnos un Elles kalnos;
3. bijušajā Kandavas novadā veikta K. Mīlenbaha parka labiekārtošana, ir atjaunots skvēriņš Lielā ielā Kandavā, ir veikta Matkules represēto piemiņas vietas labiekārtošana, atjaunoti rotaļu laukumi. Kandavā pie Abavas tilta izbūvēta pastaigu laipa. Veikti teritorijas labiekārtošanas darbi pie Vānes pagasta pārvaldes ēkas;

4. bijušajā Tukuma novadā ir labiekārtots Putnu parks Degoles pagastā, Slampes dīķa teritorija un teritorija Irlavas pagasta centrā, atjaunots mākslas objekts “Lieldienu karote”, Tukuma pilsētā ir uzstādīts pieminēklis Z.A. Meierovicam un labiekārtots laukums, kas izbūvēts Jaunās un Lielās ielas krustojumā, Ziedoņa dārza Mālkalnā teritorijas labiekārtošanai ir izstrādāts konceptuālais plāns (mets) un veikti priekšdarbi – teritorija attīrīta no pašizsējas un papildināti esošie ķiršu stādījumi, Tukuma pilsētas parkā izbūvēti divi daudzfunkcionālie rotaļu laukumi, āra trenāžiera laukums, perimetrālie celiņi, stāvlaukums, uzbūvētas labierīcības un kafejnīcas telpas, nomainīts aprikojums esošajos rotaļu laukumos pilsētā (Spartaka ielā 3A, Strēlnieku ielā 37, Brīvības laukumā, Mālkalnā u.c. vietās), ierīkots rotaļu laukums Ozoliņu mikrorajonā pie Zemeņu ielas, rekonstruēti apstādījumi Raudas un Meža ielu aplūveida krustojumā, ierīkojot figurālo dobi ar automatisko laistīšanas sistēmu, ierīkotas vairākas jaunas rožu stādījumu dobes un “Zaļais tunelis” – kārklu pinumu labirints, papildināti dekoratīvo trauku stādījumi pilsētā, maģistrālo ielu rekonstrukcijas ietvaros veikti virsizmēra koku stādījumu ierīkošanas darbi, visā teritorijā, publiskā ārtelpā un atsevišķos objektos (ielu stādījumi, parki, skolu parki, PII teritorijas, alejas, kapu stādījumi, muzeju teritorijas, piemiņas vietu stādījumi) regulāri un sistemātiski, ievērojot prioritāro secību, tiek veikti koku kopšanas darbi, piesaistot profesionālos kokkopjus – arboristus, tādējādi saglabājot vērtīgo stādījumu kvalitātes nākošām paaudzēm un padarot vidi drošu un pievilcīgu, veikti rekonstrukcijas darbi represēto piemiņas vietā Zemītes ielā.

Tematiskās darba grupas ietvaros kā risināmie jautājumi norādīti šādi:

1. trūkst zaļo zonu labiekārtojuma rekreācijai un tūrismam – nepieciešama Melnezera attīstība, Tukuma un Čigānu ezera atjaunošana, Tukuma pilsētas zaļās zonas veidošana un sakārtošana - Mālkalna labiekārtošana, Tukuma pilsētas Dienvidu nogāzes sakārtošana un labiekārtošanai, Tukuma ezera atjaunošana (t.sk. plūdu novēršanai), Tukuma Pilsētas parka izveides pabeigšana, Durbes muižas vēsturiskā parka atjaunošana, Tukuma pilskalna un Pavārkalna labiekārtošana;
2. Brīvības laukuma Tukumā sakārtošana un nolietoto tehniskās vides komunikācijas problēmu risināšana Tukuma vecpilsētā;
3. vēja parku un kultūrvēsturisko teritoriju iespējamie “konflikti” nākotnē;
4. invazīvo sugu – Sosnovska latvānis, Kanādas zeltslotiņa, Spānijas kailgliemezis izplatība;
5. notiek teritoriju pārpurvošanās;
6. netiek veikta būvgružu utilizācijas kontrole;
7. publiskā vide ir tālu no modernas pilsētplānošanas, galvenā loma joprojām ir automašīnām – nepietiekami un šauri trotuāri, maz veloceļu, pārāk maz pandusu, senioriem nesaprotama un nedroša satiksmes organizācija.

12.3 DABAS UN ZEMES RESURSI UN TO AIZSARDZĪBA

Caur Tukuma novada teritoriju tek vairākas upes – lielākās ir Abava, Slocene, Lāčupīte, Imula, Abava. Novada teritorijā atrodas daļa no Latvijas lielākā ezera – Engures ezera. Lielākie ezeri novadā ir Kaņieris, Sēmes ezers, Palansu ezers, Rideļu dzirnavezers, Seklis, Purdīķis, Valguma ezers un Glūdainis. Piejūras ezerus apdraud to ūdenstilpņu eutrofikācija.

Tukuma novadam raksturīgs daudzveidīgs reljefs, un ainava ir nozīmīgs dabas resurss.

Novada teritorijā atrodas astoņas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) – Ķemeru nacionālais parks, kas ir arī valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija, dabas parki “Engures ezers” un “Abavas senleja”, dabas liegumi “Riesta – Džūkstenes purvs”, “Matkules meži”, “Tumes meži”, mikroliegums “Maitiķu avoti”, kā arī aizsargājamā jūras teritorija “Rīgas līča rietumu piekraste”.

Lauksaimniecības zemes un meži ir vērtīgākie Tukuma novada dabas resursi. Novadā ir tādi derīgie izrakteņu kā dolomīts, māls, smilts un grants atradnes, purvos ir ievērojamas kūdras krātuves.

Uz 2019. gadu saskaņā ar LVĢMC datiem Tukuma novadā bija spēkā 47 atļaujas derīgo izrakteņu iegūšanai, un visas bija paredzētas smilts un grants iegūšanai.

12.4 GAISA KVALITĀTE

Neatņemams labklājīgas pilsētvides aspekts ir tā gaisa kvalitāte. Novadā nav būtisku gaisa piesārņotāju un gaisa kvalitāte, visdrīzāk, ir uzskatāma par labu. Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir uzņēmumi, kas ir saņēmuši A un B kategorijas atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai. Katlu mājas Tukuma novadā apkurei izmanto gan dabasgāzi, gan atjaunojamus energoresursus. Mobilie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir autotransports, aviācijas, jūras un dzelzceļa transports. Visaugstākā satiksmes intensitāte Tukuma novadā ir uz valsts galvenā autoceļa A10, kur satiksmes intensitāte atkarībā no posma saskaņā ar VSIA “Latvijas Valsts ceļi” datiem sasniedza no aptuveni 6 tūkstošiem (pie pagrieziena uz Kandavu) līdz 10 tūkstošiem (aiz Tukuma virzienā uz Rīgu) vienību dienā. Tomēr trūkst informācijas par piesārņojuma apjomu, ko rada autotransports. Dzelzceļa līnija Rīga – Tukums II ir elektrificēta un pasažieru vilcienu kustība nerada būtisku piesārņojumu novada teritorijā.

LVĢMC savos ikmēneša un ikgadējos pārskatos nesniedz nekādus datus, kas tieši attiektos uz Tukuma novadu. Vienlaikus, balstoties uz LVĢMC pieejamajām Gaiss–2 atskaitēm, ir iespējams secināt, ka kopējo izplatītāko piesārņotāju emisiju skaits pakāpeniski samazinās. Tabula 12.3. atspoguļo galveno piesārņojošo vielu emisiju salīdzinājumu par 2015. un 2020. gadiem.

Tabula 12.1. Galveno gaisu piesārņojošo vielu emisijas jaunizveidotā Tukuma novadā⁷³

Emītētās vielas	Emisijas (t) 2015. gadā	Emisijas (t) 2020. gadā	Izmaiņas (%)
Oglekļa dioksīds (CO ₂)	10 315,3	8 448,4	-18,1%
Oglekļa monoksīds (CO)	242,7	164,8	-32,1%
Sēra dioksīds (SO ₂)	7,0	2,8	-59,3%
Slāpekļa oksīdi (NO _x)	35,3	25,2	-28,6%
Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	18,3	97,2	431,0%
Daļiņas PM10	64,0	42,2	-34,0%

12.5 ENERGOEFEKTIVITĀTE UN KLIMATA PĀRMAIŅAS

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas apkopoto informāciju uz 2019. gada aprīli Tukuma novadā kopumā bija siltinātas 7 daudzdzīvokļu ēkas, no kurām lielākā daļa atrodas Tukumā (6), bet 1 – Pūrē. Salīdzinājumā ar citiem līdzīgiem novadiem Latvijā šāds nosiltināto ēku daudzums ir uzskatāms par ļoti nelielu.

Tukuma novadā ietilpstošās pašvaldības ielu pārbūves projektos iekļauj prasību esošo apgaismojumu aizstāt ar energoefektīvu apgaismojumu, parasti paredzot LED diožu apgaismojuma izbūvi.

Tukuma novadam ir apstiprināts Tukuma novada enerģētikas un klimata politikas rīcības plāns 2020.–2030. gadam, kas paredz, kādas aktivitātes ir veicamas, lai sasniegtu Tukuma novada pašvaldības izvirzīto mērķi līdz 2030. gadam samazināt oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas Tukuma novadā par 40% attiecībā pret 2000. gadu.

Pašvaldības, kuras ir iekļāvušās jaunizveidotā Tukuma novadā, laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam ir veikušas nozīmīgas aktivitātes sabiedrisko ēku energoefektivitātes uzlabošanā:

⁷³ Avots: LVĢMC <http://parissrv.lvģmc.lv/#viewType=airReports&incrementCounter=1> (apmeklēta 17.06.2021.). Dati ir konsolidēti kopā par Engures, Jaunpils, Kandavas un Tukuma novadiem.

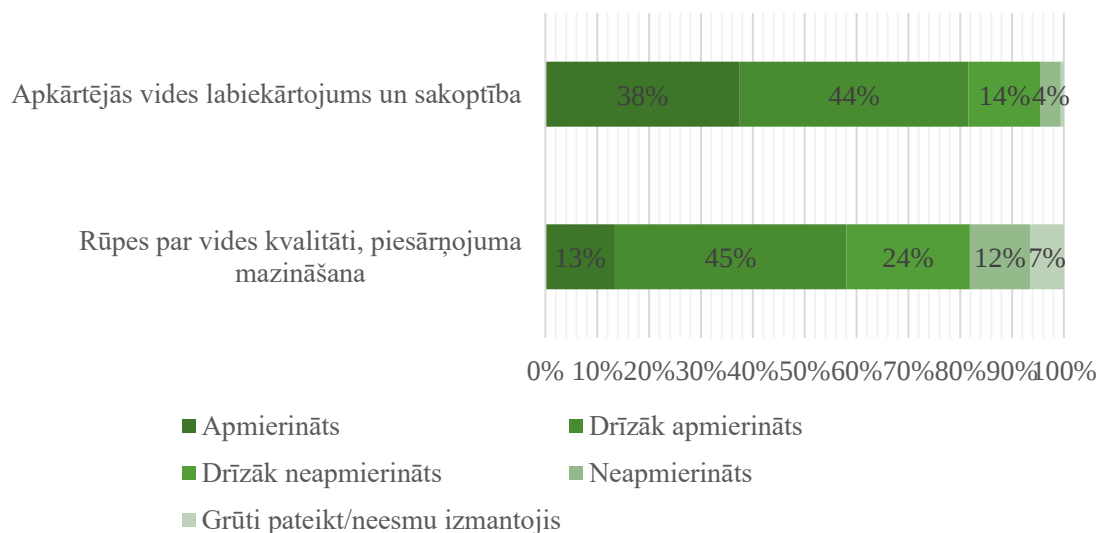
1. bijušā Engures novada teritorijā – ieguldījumi veselības centrā Engure, kurā atrodas arī sociālā dienesta telpas;
2. bijušā Jaunpils novada teritorijā ir veikti energoefektivitātes pasākumi Jaunpils vidusskolas ēkā;
3. bijušā Kandavas novada teritorijā energoefektivitātes paaugstināšanas darbi veikti Kandavas PII “Zīļuks” ēkai Raiņa ielā 14, kā arī veikta Kandavas mākslas un mūzikas skolas pārbūve, Sabiles ielā 12;
4. deinstitucionalizācijas plāna ietvaros atjaunota grupu dzīvokļu ēka “Lodes” Jaunpilī;
5. bijušajā Tukuma novada teritorijā energoefektivitātes pasākumi ir veikti PII “Pasaciņa” (Kurzemes iela 5), uzcelta Tukuma 3.pmatiskolas sporta halle, ievērojot energoefektivitātes principus.

Tukuma novada pašvaldība ir apliecinājusi vēlmi izveidot, ieviest un uzturēt energopārvaldības sistēmu Tukuma novadā, kā arī nepārtraukti uzlabot energosnieguma rādītājus un energopārvaldības sistēmas darbību atbilstoši Latvijas standartam LVS EN ISO 50001:2019 “Energopārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50001:2018)” prasībām”. 2019. gada 5. augustā Tukuma novada pašvaldība saņēma ISO 50001:2018 sertifikātu.

12.6 APTAUJAS REZULTĀTI

2021. gada maijā un jūnijā veiktā jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotāju aptauja norāda, ka iedzīvotāju viedoklis dažādos jautājumos par apdzīvojamo vidi ir salīdzinoši pozitīvs. Vides labiekārtojumu un sakoptību pozitīvi vērtē 82% no respondentiem, bet vides kvalitāti, tai skaitā piesārņojuma mazināšanas kontekstā pozitīvi vērtē 58% no respondentiem.

Ilustrācija 12.1. Iedzīvotāju vērtējums par apkārtējo vidi jaunizveidotā Tukuma novadā (n=336) (Avots – aptauja).

ILUSTRĀCIJU SARAKSTS

ILUSTRĀCIJA 1.1. IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ UN TO VEIDOJOŠAJOS NOVADOS, 2017.–2021. GADS, DATI UZ GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRD060).....	7
ILUSTRĀCIJA 1.2. IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA LATVIJĀ UN KURZEMES REĢIONĀ,	7
ILUSTRĀCIJA 1.3. IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA UZ IZMAIŅAS % JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA PAGASTOS,	8
ILUSTRĀCIJA 1.4 IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA TUKUMA UN KANDAVAS PILSĒTĀS	9
ILUSTRĀCIJA 1.5. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ,.....	11
ILUSTRĀCIJA 1.6. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VECUMA UN DZIMUMA STRUKTŪRA, 2021. GADS, DATI UZ GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRD080).....	11
ILUSTRĀCIJA 1.7. LATVIJAS UN JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJI SADALĪJUMĀ PĒC DARBSPĒJAS, DATI UZ 2021. GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRD080)	12
ILUSTRĀCIJA 1.8. DEMOGRĀFISKĀS SLODZES LĪMENIS LATVIJĀ, KURZEMES REĢIONĀ UN JAUNIZVEIDOTO TUKUMA NOVADU VEIDOJOŠAJOS NOVADOS, 2017.–2021. GADS, DATI UZ GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRD020)	13
ILUSTRĀCIJA 1.9. DEMOGRĀFISKĀS SLODZES LĪMENIS LATVIJĀ, KURZEMES REĢIONĀ UN JAUNIZVEIDOTO TUKUMA NOVADU VEIDOJOŠAJOS NOVADOS, DATI UZ 2021. GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRD020).....	13
ILUSTRĀCIJA 1.10. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJI SADALĪJUMĀ PĒC TAUTĪBAS,.....	14
ILUSTRĀCIJA 2.1. TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJI (15 UN VAIRĀK GADU VECUMĀ) PĒC IZGLĪTĪBAS LĪMEŅA, % 2020. GADĀ (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IZT040).....	16
ILUSTRĀCIJA 2.2. TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJI (15 UN VAIRĀK GADU VECUMĀ) PĒC IZGLĪTĪBAS LĪMEŅA, % 2020. GADĀ (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IZT040)	17
ILUSTRĀCIJA 2.3. BĒRNU SKAITS VECUMĀ LĪDZ 6 GADU VECUMAM JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ 2015.–2020. GADS (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS RIG010).....	18
ILUSTRĀCIJA 2.4. BĒRNU SKAITS LĪDZ 6 GADU VECUMAM JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ SADALĪJUMĀ PĒC IETVERTAJIEM NOVADIEM, 2015.–2020. GADS (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS RIG010)	18
ILUSTRĀCIJA 2.5. BĒRNU LĪDZ 6 GADU VECUMAM IESAISTE PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ SADALĪJUMĀ PĒC NOVADIEM, 2021./2022. MĀCĪBU GADS (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS RIG010,	19
ILUSTRĀCIJA 2.6. BĒRNU SKAITS VECUMĀ NO 7 LĪDZ 18 GADIEM JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ 2015.–2020. GADS (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS: RIG010).....	20
ILUSTRĀCIJA 2.7. 10.–12. KLAŠU SKOLĒNU SKAITS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA VIDUSSKOLĀS.....	20
ILUSTRĀCIJA 2.8. SKOLĒNU SKAITS 12. KLASĒ JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA VISPĀRĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS.....	21
ILUSTRĀCIJA 2.9. VIDĒJAIS VĒRTĒJUMS (IZPILDES %) TUKUMA NOVADA VISPĀRĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU SKOLĒNU.....	22
ILUSTRĀCIJA 2.10. AUDZĒKŅU SKAITS PROFESIONĀLĀS IEVIRZES KULTŪRIZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS	23
ILUSTRĀCIJA 2.11. AUDZĒKŅU SKAITS TUKUMA SPORTA SKOLĀ (AVOTS: IZM, 2015.-2020. GADS).....	24
ILUSTRĀCIJA 2.12. AUDZĒKŅU SKAITS KANDAVAS BĒRNU UN JAUNATNES SPORTA SKOLĀ (AVOTS: IZM, 2015.–2020. GADS)	25
ILUSTRĀCIJA 2.13. APTAUJĀTO JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VIEDOKLIS PAR IZGLĪTĪBAS PAKALPOJUMIEM (N=336)	32

ILUSTRĀCIJA 2.14. APTAUJĀTO JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA UZŅĒMĒJU VIEDOKLIS PAR KVALIFICĒTA DARBASPĒKA PIEEJAMĪBU (%).....	33
ILUSTRĀCIJA 3.1. KOPĒJAIS FIZISKĀ APMEKLĒJUMA SKAITS (AVOTS: KM, 2015.–2020. GADS).....	36
ILUSTRĀCIJA 3.2. BIBLIOTĒKU FIZISKĀ APMEKLĒJUMA RĀDĪTĀJI BĒRNU UN JAUNIEŠU VIDŪ (AVOTS: KM, 2015. -2020. GADS).....	37
ILUSTRĀCIJA 3.3. KOPĒJAIS AKTĪVO LIETOTĀJU SKAITS (AVOTS: KM, 2015.–2020. GADS).....	37
ILUSTRĀCIJA 3.4. BĒRNU UN JAUNIEŠU SKAITS NO KOPĒJĀ AKTĪVO LIETOTĀJU SKAITA	38
ILUSTRĀCIJA 3.5. PASĀKUMU SKAITS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA KULTŪRAS CENTROS (AVOTS: KM, 2015.–2020. GADS)	41
ILUSTRĀCIJA 3.6 PASĀKUMU APMEKLĒJUMU SKAITS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA KULTŪRAS CENTROS (AVOTS: KM, 2015.–2020. GADS).....	42
ILUSTRĀCIJA 3.7. MUZEJA APMEKLĒJUMS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: KM, 2015.-2020. GADS).....	45
ILUSTRĀCIJA 4.1. APTAUJĀTO JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VIEDOKLIS PAR SPORTA PAKALPOJUMIEM (N=336)	55
ILUSTRĀCIJA 5.1. NEATLIEKAMĀS MEDICĪNISKĀS PALĪDZĪBAS DIENESTA SAVLAICĪGI IZPILDĪTO REZULTATĪVO IZSAUKUMU ĪPATSVARS (%) NO VISIEM IZSAUKUMIEM DZĪVĪBAI UN VESELĪBAI KRITISKOS STĀVOKĻOS (AVOTS: SPKC, 2020. GADS)	58
ILUSTRĀCIJA 5.2. APMEKLĒJUMU SKAITS PIE ĀRSTIEM (AMBULATORO APMEKLĒJUMU SKAITS UZ 1 IEDZĪVOTĀJU) (AVOTS: SPKC, 2020. GADS)	60
ILUSTRĀCIJA 5.3. ĀRSTNIECĪBAS PERSONU SKAITS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: SPKC) .	62
ILUSTRĀCIJA 5.4. ĀRSTNIECĪBAS PERSONU SKAITS SADALĪJUMĀ PA GRUPĀM JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ UN BIJUŠAJOS NOVADOS 2020. GADĀ (AVOTS: SPKC).....	62
ILUSTRĀCIJA 5.5. ĀRSTU SKAITS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ UN BIJUŠAJOS NOVADOS (UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU) (AVOTS: SPKC).....	63
ILUSTRĀCIJA 5.6. APTAUJĀTO JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VIEDOKLIS PAR VESELĪBAS PAKALPOJUMIEM (N=336)	63
ILUSTRĀCIJA 6.1. APTAUJĀTO JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VIEDOKLIS PAR SOCIĀLO ATBALSTU UN SOCIĀLAJĒM PAKALPOJUMIEM (N=336).....	71
ILUSTRĀCIJA 7.1. JAUNIEŠU SKAITS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA PAŠVALDĪBĀS	78
ILUSTRĀCIJA 7.2. APMIERINĀTĪBAS VĒRTĒJUMS AR NOVADA ATTĪSTĪBU PĒDĒJO PIECU GADU LAIKĀ (N=336)	80
ILUSTRĀCIJA 7.3. PROGNOŽU VĒRTĒJUMS PAR NOVADA ATTĪSTĪBU 2022.–2028. GADAM (N=336).....	81
ILUSTRĀCIJA 7.4. APMIERINĀTĪBAS VĒRTĒJUMS AR TELEKOMUNIKĀCIJU PAKALPOJUMIEM UN PAŠVALDĪBAS, TAI SKAITĀ E–PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBU, PAŠVALDĪBAS PĀRVALDĪBU (N=336)	81
ILUSTRĀCIJA 8.1. BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS REĢISTRĒTO NOZIEGUMU SKAITS, 2016.–2020. GADS (AVOTS: IEKŠLIETU MINISTRIJAS INFORMĀCIJAS CENTRS)	84
ILUSTRĀCIJA 8.2. LATVIJĀ KOPUMĀ, BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJIEM, 2019. GADS (AVOTS: CSP).....	84
ILUSTRĀCIJA 8.3. BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS REĢISTRĒTO CEĻU SATIKSMES NEGADĪJUMU SKAITS, 2016.–2020. GADS (AVOTS: CSDD).....	85
ILUSTRĀCIJA 8.4. BIJUŠAJĀ ENGURES NOVADĀ KOPĀ UN SMĀRDES PAGASTĀ (NO ENGURES NOVADA KOPĀ) CEĻU SATIKSMES NEGADĪJUMU CIETUŠO UN BOJĀGĀJUŠO SKAITS, 2016.-2020. GADS (AVOTS: CSDD)	86

ILUSTRĀCIJA 8.5. UGUNSGRĒKU SKAITS BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS, 2016.-2020. GADS (AVOTS: CSP)	87
ILUSTRĀCIJA 8.6. UGUNSGRĒKOS BOJĀGĀJUŠO UN CIETUŠO SKAITS BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS, 2016.-2020. GADS (AVOTS: CSP)	88
ILUSTRĀCIJA 8.7. KŪLAS UGUNSGRĒKU SKAITS BIJUŠAJOS TUKUMA, KANDAVAS, ENGURES UN JAUNPILS NOVADOS, 2016.– 2020. GADS (AVOTS: VUGD).....	89
ILUSTRĀCIJA 8.8. APTAUJĀTO VIEDOKLIS PAR SABIEDRISKĀS KĀRTĪBAS NODROŠINĀŠANU TUKUMA NOVADĀ (N=336).....	89
ILUSTRĀCIJA 9.1. EKONOMISKI AKTĪVO KOMERCDARBĪBAS VEICĒJU UN KOMERCSABIEDRĪBU SKAITS UZ 1 000 IEDZĪVOTĀJIEM KONSOLIDĒTI JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS UZS030)	91
ILUSTRĀCIJA 9.2. EKONOMISKI AKTĪVO KOMERCDARBĪBAS VEICĒJU UN KOMERCSABIEDRĪBU SKAITS UZ 1 000 IEDZĪVOTĀJIEM NOVADOS PIRMS ATR (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS UZS030).....	92
ILUSTRĀCIJA 9.3. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ STRĀDĀJOŠO KOMERSANTU PIEVIENOTĀ EKONOMISKĀ VĒRTĪBA SADALĪJUMĀ PA NOZARĒM (MILJ. EUR, 2017. GADS) (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS NPV021) ...	94
ILUSTRĀCIJA 9.4. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ IETILPSTOŠO BIJUŠO NOVADU PIEVIENOTĀ EKONOMISKĀ VĒRTĪBA UN VĒRTĪBA UZ 1 IEDZĪVOTĀJU (MILJ. EUR, 2017) UN PIEVIENOTĀS EKONOMISKĀS VĒRTĪBAS STRUKTŪRA (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS NPV021).....	95
ILUSTRĀCIJA 9.5. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA TŪRISTU MĪTNĒS PAVADĪTO NAKŠU SKAITS (TŪKST.) LAIKA POSMĀ NO 2016. LĪDZ 2020. GADAM (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS TUV050)	98
ILUSTRĀCIJA 9.6. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA TŪRISTU MĪTNĒS VIDĒJAIS PAVADĪTO NAKŠU SKAITS LAIKA POSMĀ NO 2016. LĪDZ 2020. GADAM (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS TUV050)	99
ILUSTRĀCIJA 9.7. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA DAŽĀDU APSKATES UN AKTĪVĀS ATPŪTAS OBJEKTU APMEKLĒTĀJU SKAITS (TŪKST.) LAIKA POSMĀ NO 2016. LĪDZ 2020. GADAM (AVOTS: TUKUMA TIC)	100
ILUSTRĀCIJA 9.8. LAUKU ATBALSTA MAKSĀJUMIEM DEKLARĒTĀS LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES STRUKTŪRA (HA) SADALĪJUMĀ PA JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ IEKĻAUTAJIEM NOVADIEM (AVOTS: LAUKU ATBALSTA DIENESTS)	101
ILUSTRĀCIJA 9.9. LAUKU ATBALSTA MAKSĀJUMIEM DEKLARĒTĀS LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES ĪPATSVARS (%) NO KOPĒJĀS ZEMES PLATĪBAS SADALĪJUMĀ PA JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ IEKĻAUTAJIEM NOVADIEM (AVOTS: LAUKU ATBALSTA DIENESTS).....	101
ILUSTRĀCIJA 9.10. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ ESOŠĀS LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES IZMANTOŠANAS MĒRĶU STRUKTŪRA 2020. GADĀ (HA, AVOTS: LAUKU ATBALSTA DIENESTS).....	102
ILUSTRĀCIJA 9.11. BEZDARBA LĪMENIS BIJUŠAJOS NOVADOS UN JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (% NO IEDZĪVOTĀJIEM DARBSPĒJAS VECUMĀ) (AVOTS: NODARBINĀTĪBAS VALSTS AĢENTŪRA).....	103
ILUSTRĀCIJA 9.12. BEZDARBA SOCIĀLĀ STRUKTŪRA (%) TUKUMA NOVADOS UZ 2020. GADA 31. DECEMBRI (AVOTS: NODARBINĀTĪBAS VALSTS AĢENTŪRA).....	104
ILUSTRĀCIJA 9.13. DARBASPĒKA BRUTO VIDĒJAIS ATALGOJUMS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ IEKĻAUTAJIEM NOVADIEM (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS: DSV060).....	105
ILUSTRĀCIJA 9.14. ATBILDĒJUŠOS RESPONDENTOS – UZŅĒMUMOS STRĀDĀJOŠO PERSONU SKAITS.	106
ILUSTRĀCIJA 9.15. ATBILDĒJUŠOS RESPONDENTOS – UZŅĒMUMOS STRĀDĀJOŠO PERSONU SKAITS.	107
ILUSTRĀCIJA 9.16. TUKUMA NOVADĀ STRĀDĀJOŠO UZŅĒMĒJU NOSKAŅOJUMA ANALĪZE (N=94) (AVOTS – APTAUJA).	107
ILUSTRĀCIJA 9.17. TUKUMA NOVADA EKONOMISKAIS PROFILS SASKAŅĀ AR UZŅĒMĒJU SNIEGTĀJĀM ATBILDĒM (N=94) (AVOTS – APTAUJA).	108
ILUSTRĀCIJA 9.18. GALVENO IZAICINĀJUMU, AR KURIEM SASKARAS UZŅĒMĒJI, STRUKTURĀLĀ ANALĪZE (N=94) (AVOTS – APTAUJA).....	109

ILUSTRĀCIJA 9.19. TUKUMA NOVADA UZŅĒMĒJIEM NEPIECIEŠAMĀS INFRASTRUKTŪRAS ANALĪZE (N=94) (AVOTS – APTAUJA).....	109
ILUSTRĀCIJA 9.20. TUKUMA NOVADA IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMS PAR NODARBINĀTĪBAS UN ATBALSTA JAUTĀJUMIEM (N=336) (AVOTS – APTAUJA).	110
ILUSTRĀCIJA 10.1. IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMS PAR TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRU UN SABIEDRISKĀ TRANSPORTA PAKALPOJUMIEM JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (N=336).....	115
ILUSTRĀCIJA 11.1. IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMS PAR KOMUNĀLO PAKALPOJUMU INFRASTRUKTŪRU UN MĀJOKĻIEM JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (N=336) (AVOTS – APTAUJA).....	122
ILUSTRĀCIJA 12.1. IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMS PAR APKĀRTĒJO VIDI JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (N=336) (AVOTS – APTAUJA).....	127

TABULU SARAKSTS

TABULA 1.1 IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ UN TO VEIDOJOŠAJOS NOVADOS, 2009. UN 2021. GADS, DATI UZ GADA SĀKUMU (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS IRS030)	9
TABULA 1.2. IEDZĪVOTĀJU SKAITA PROGNOZES JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: SIA “JĀŅA SĒTA”, HTTPS://WWW.VARAM.GOV.LV/SITES/VARAM/FILES/CONTENT/FILES/PROFILS_TUKUMA_APVIENOTAIS_N-1.PDF ,	14
TABULA 2.1. PROFESIONĀLĀS IEVIRZES KULTŪRIZGLĪTĪBAS PROGRAMMU PIEDĀVĀJUMS UN AUDZĒKŅU SKAITS (AVOTS: KM, 01.09.2020.).....	23
TABULA 2.2. KANDAVAS LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMA METODISKĀ DARBA ATBILDĪBAS JOMAS	28
TABULA 2.3. PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS EKSĀMENU REZULTĀTI IZM PAKĻAUTĪBAS PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS TUKUMA NOVADĀ 2020./2021. MĀCĪBU GADS (AVOTS: VISC: HTTPS://WWW.VISC.GOV.LV/LV/STATISTIKA-0).....	29
TABULA 3.1 JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA PUBLISKO BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS	35
TABULA 3.2. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA PUBLISKO BIBLIOTĒKU GALVENIE RĀDĪTĀJI (AVOTS: KM, 2015. –2020. GADS)	36
TABULA 3.3. VIRTUĀLAIS APMEKLĒJUMS (AVOTS: KM, 2015. –2020. GADS).....	38
TABULA 3.4. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA KOPĒJAIS KULTŪRAS CENTRU PASĀKUMU UN APMEKLĒJUMU SKAITS, (AVOTS: KM, 2015.–2020. GADS).....	41
TABULA 3.5. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA KULTŪRAS CENTROS DARBOJOŠOS AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVU SKAITS UN DALĪBNIEKU SKAITS (AVOTS: KM, 2015., 2018., 2020.).....	43
TABULA 6.1. SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS SAŅĒMĒJU SKAITS UN SOCIĀLAJAI PALĪDZĪBAI IZLIETOTIE LĪDZEKĻI (AVOTS: LM, 2015.–2020. GADS).....	66
TABULA 6.2. SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS SAŅĒMUŠO SKAITS UN TIEM IZLIETOTIE LĪDZEKĻI (AVOTS: LM, 2020.).....	68
TABULA 6.3. PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJU DARBINIEKU SKAITS,	69
TABULA 6.4. ĀRPUSĢIMENES APRŪPĒ ESOŠO BĒRNU SKAITS (AVOTS: PAŠVALDĪBA, 2020.09.).....	70
TABULA 7.1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS INDEKSS UN VĒRTĪBA BIJUŠAJĀM JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA PAŠVALDĪBĀM.	73
TABULA 7.2. INFORMATĪVIE IZDEVUMI UN SKAITS.	75
TABULA 7.3. JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA BIJUŠO PAŠVALDĪBU TĪMEKĻA VIETŅU STATISTIKA.....	76
TABULA 9.1. NOZARU SADALĪJUMS PĒC NOMAKSĀTAJĒM IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKĻIEM, APGROZĪJUMA UN DARBINIEKU SKAITA JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ PĒC 2020. GADA DATIEM (AVOTS: LURSOFT, VID)	92
TABULA 9.2. IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKĻU NOMAKSA DAŽĀDĀS NOZARĒS STRĀDĀJOŠIEM REĢISTRĒTAJĒM KOMERSANTIEM SADALĪJUMĀ PA BIJUŠAJĒM NOVADIEM (AVOTS: VALSTS IENĒMUMU DIENESTS, HTTPS://WWW.VID.GOV.LV/LV/STATISTIKA/STATISTIKA-PASVALDIBAM/T01A00_900200_2020).....	94
TABULA 9.3. NAKTSMĪTŅU, NUMURU UN GULTASVIETU SKAITS BIJUŠAJOS NOVADOS, KURI IR IEKĻĀVUŠĒS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: CSP, ATSAUCES KODS TUV050)	99
TABULA 9.4. MEŽU APJOMS PĒC TO TIPI (TŪKST. HA) UN KOPĒJĀ KRĀJAS (MILJ.M ³) JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ, 2020. GADS (AVOTS: VALSTS MEŽU DIENESTS)	102
TABULA 9.5. DARBASPĒKA SVĀRSTMIGRĀCIJA TUKUMA NOVADĀ (% NO PILSĒTĀ VAI NOVADĀ DZĪVOJOŠĀ DARBASPĒKA (AVOTS: VARAM ZIŅOJUMS “PAŠVALDĪBAS PROFILS – APVIENOTAIS TUKUMA NOVADS”)	105

TABULA 10.1. AUTOMOBILIZĀCIJAS LĪMENIS (AVOTS: TEHNISKĀ KĀRTĪBĀ ESOŠO TRANSPORTLĪDZEKĻU SKAITS PILSĒTAS UN NOVADOS, CSDD, 2020. GADS)	112
TABULA 10.2. KOPĒJAIS CEĻU UN IELU GARUMS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ 2020. GADĀ (AVOTS: CSP, TRG020. VALSTS UN PAŠVALDĪBU AUTOCEĻU GARUMS UN PAŠVALDĪBU IELU GARUMS STATISTISKAJOS REĢIONOS, REPUBLIKAS PILSĒTĀS UN NOVADOS GADA BEIGĀS (KILOMETROS)).....	114
TABULA 11.1. KOMUNĀLO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI UN PAKALPOJUMI JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADA BIJUŠAJOS NOVADOS.....	117
TABULA 11.2. KOMUNĀLO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU – PAŠVALDĪBU KAPITĀLSABIEDRĪBU GALVENIE RAKSTURLIELUMI (2020. GADS) (DATU AVOTS – PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI 2020. GADA PĀRSKATI).....	118
TABULA 11.3. ŪDENSŠAIMNIECĪBAS UN SILTUMAPGĀDES SISTĒMU GALVENIE RAKSTURLIELUMI JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: LVĢMC PĀRSKATI 2-ŪDENS UN 2-GAISS).....	118
TABULA 12.1. GALVENO GAISU PIESĀRŅOJOŠO VIELU EMISIJAS JAUNIZVEIDOTĀ TUKUMA NOVADĀ	126

KARŠU SARAKSTS

KARTE 1. IEDZĪVOTĀJU SKAITS, BLĪVUMS UN BEZDARBA RĀDĪTĀJI JAUNIZVEIDOTAJĀ TUKUMA NOVADĀ,..	10
KARTE 2. IZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMS TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: TUKUMA NOVADA IZGLĪTĪBAS PĀRVALDE, 2021./2022. MĀCĪBU GADS)	31
KARTE 3.KULTŪRAS IESTĀDES TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: KM)	40
KARTE 4. SPORTA INFRASTRUKTŪRA TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: HTTP://SPORTAREGISTRS.LV/ UN PAŠVALDĪBAS SNIEGTA INFORMĀCIJA).....	54
KARTE 5. VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMI TUKUMA NOVADĀ (AVOTS: NVD, 2021, SPKC, 2019).....	61

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

Saīsinājums	Atšifrējums
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CE	Centralizētie eksāmeni
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
FT	Funkcionāli traucējumi
GRT	Garīga rakstura traucējumi
IKVD	Izglītības kvalitātes valsts dienests
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LM	Labklājības ministrija
LVGMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVD	Nacionālais veselības dienests
PIKC	Profesionālās izglītības kompetences centrs
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
TIC	Tūrisma informācijas centrs
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VPVKAC	Valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC	Valsts sociālās aprūpes centrs
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests